



Sala  
Gab. R  
Est. 47  
Tab. 1  
N.º



Questionum omnium in phisicis con/  
tingētium breues & utilissime ter/  
minationes secūdam Aristote/  
lis Auerois & Scoti doctri/  
nam a Reuerendissimo  
minorum generali  
ædite

Sanfoneas fruges petite hinc iuuenesq; senesq;  
Finem animo certum miserisq; uiatica canis.



Q. uo. n. m. o. n. i. u. m. i. n. p. i. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. m.  
i. n. g. e. n. t. i. u. m. p. i. e. t. e. t. i. n. t. e. r. i. u. m. t. e. r. r. i. t. o. r. i. u. m.  
i. n. v. i. s. i. t. a. t. i. o. n. e. s. e. c. u. n. d. u. m. A. u. t. o. r. i. t. a. t. e. m.  
i. n. A. u. t. o. r. i. t. a. t. e. s. e. c. u. n. d. u. m. A. u. t. o. r. i. t. a. t. e. m.  
i. n. v. i. s. i. t. a. t. i. o. n. e. s. e. c. u. n. d. u. m. A. u. t. o. r. i. t. a. t. e. m.  
i. n. v. i. s. i. t. a. t. i. o. n. e. s. e. c. u. n. d. u. m. A. u. t. o. r. i. t. a. t. e. m.

Et. h. o. n. o. r. a. t. i. o. n. e. s. e. c. u. n. d. u. m. A. u. t. o. r. i. t. a. t. e. m.  
i. n. v. i. s. i. t. a. t. i. o. n. e. s. e. c. u. n. d. u. m. A. u. t. o. r. i. t. a. t. e. m.



com.  
18.  
18.  
com.  
17.  
ten  
na  
tia  
p  
qu  
pe  
dit  
fco  
p  
cit  
rat  
bil  
c  
bil  
do

Incipiunt recollecte in forma questionum Reverendi sacre theologie doctoris magistri Francisci Sansonis de Senis ordinis minorum generalis super totum opus de physico auditu Aristotelis edite tempore quo legebat ordinarie Senis primo anno sui ministeriatus provincie Tuscie ad laudem dei.

Problemium

Ath collige

bat spicas post terga metentium Ruth. 2. capitulo. Omnibus studentibus meis et precipue magistris hieronymo marethe Bernardino spacio Senensis et Blasio de castello acutissimis ceterisque scholaribus frater franciscus Sanson Senensis generalis ordinis minorum salutem in domino sempiternam. Rogatu a vobis multoties cum instantia ut aliqua vtilia et necessaria scriberem super librum physicorum. Et ad hoc non sufficienter me reputem. nisi vestra in me devictus caritate hoc opus volens assumere possit dicere supradictum verbum. Ruth colligebat spicas post terga metentium. Ita cum a multis clarissimis magistris meliora scripta sint quam a me audire possitis. tamen vestrum et multorum flagitat desiderium ut pauperculus velut Ruth labores subire cum timore diligenter temptabo. et aliorum dicta potiora ad propositum pertinencia brevissimum quo potero libello per modum questionum restringam. Ordo autem istius libri erit ordo specialium librorum libri physicorum et doctorum notabilium Aristotelis in eodem libro sperans in hoc opere orationibus vestris qui obnoxie me ad hoc induxistis. nec non et meritis gloriosissime virginis et beati patris nostri francisci principaliter adiuvari. in quibus rogo satorem potentissimum. Ihesum christum ut studentes in hoc opusculo sic illustret et doceat quatenus cum spicas recollectas excusserint possint ut Ruth ordei quasi mensuram ephraim. tres modios. scilicet cognitionem dilectionem et intentionem philosophie naturalis repire. Si quid in hoc opere non sufficienter dictum lector reperit mee attribuat ignorantie. et quod deficit a sapientiore requirat. si quid vero innoverit bene dictum attribuat alijs sapientissimis scriptoribus. sed primo dei virtuti et sapientie christo cui est honor in secula seculorum amen.

Incipiunt questiones circa primum librum physicorum de principiis rerum naturalium. Questio prima. Meritur primo vtrum de rebus naturalibus possit esse scientia. Et arguitur quod non quod de ente per accidens non potest esse scientia. omnis res naturalis est huiusmodi. 6. 1. 2. maior pars. 6. metaphisice. minor pars. 2. physicorum ab Aristotele et Comenatore primo de anima. quod res naturalis dicitur materia sensibile que est aggregata per accidens. Secundo de nulla re naturali nec in generali nec in speciali potest esse scientia. 6. 1. 2. de tali nullo modo potest esse scientia. 3. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

posteriorum. quod sint contingencia manifestum est. quoniam generabile est quod non est et potest esse. corruptibile vero est quod est et potest non esse. sed quodlibet tale est contingens primo per se et per accidens. 5. 1. metaphisice.

Incontra

In ista

Quantum

ad primum notandum primo quod eternum dupliciter sumitur. positivum scilicet et negativum. positivum est illud quod coexistit omni tempore sic quod fuit in omni tempore preterito est in toto tempore presenti et erit in omni tempore futuro sicut deus. negativum est illud quod ex se non est ex tempore sed ab omni mensura successiva abstrahit sicut quidditas. Secundo notandum quod vltimum duplex esse. scilicet esse essentie seu quidditativum et esse existentie. primum habet in se. secundum in individo. Tertio notandum quod mobile capit dupliciter. vno modo materialiter ut hoc vel illud alio modo formaliter vbi in se. sicut aliud est quod primo movetur et quod est primo mobile. sicut aliud est per quo primo competit passio et cuius competit. primo modo est singulare. secundo modo vltimum primo posteriorum. et Porphyrius primo ca. coitatu. Quarto notandum quod scia capit dupliciter coiter et proprie. primo modo est omnis noticia vera certa et evidens siue de necessario siue de contingenti siue per demonstrationem siue non. secundo modo est sola noticia veri certi et evidenti demonstrati a priori per causam immediatam ut patet primo posteriorum.

Quantum

ad secundum articulum sit hec prima conclusio. vltimum est eternum utroque modo per illa conclusio quoniam secundum se ab omni duratione successiva abstrahit et secundum existentiam coexistit in suo individo omni tempore presenti et coexistit omni tempore preterito et coexistit omni tempore futuro. Secunda conclusio de vltimo primo modo accepto habetur scia per se primo non autem secundo patet ista conclusio primo posteriorum quod passio demonstrat de illo primo cuius primo competit vel inest et de demonstratione vltimi et ex convertibilibus. talis autem est vltimum et non singulare ut patet ex preterito notabili. Correlativum est mobile. primo modo non habet scia per se primo. quod est singulare sed bene per se non primo quod demonstratione particulari. sed de mobili. secundo modo habet scia per se primo quod est vltimum. Tertia conclusio de rebus naturalibus est scia primo modo accepta probatur quod de isto igne qui est quoddam contingens. et de igne vltimi qui est quoddam necessarium demonstrando esse calefactum de ipso per rationem ignis. de primo demonstratione particulari. de secundo demonstratione vltimi. Quarta conclusio de rebus naturalibus est scia proprie dicta per se demonstrando summam levitatem de igne per summam caliditatem. nam summa caliditas ignis est propria causa summe levitatis in igne.

Quantum

ad tertium articulum respondeat ad argumenta in oppositu. Ad primum dicitur quod ens per accidens est duplex. quoddam est cuius unio non habet per se causas determinatas ut homo albus. et de tali intellexit Aristoteles. 6. metaphisice. aliud est cuius unio habet per se causas determinatas causas cuiusmodi est ens mobile. nam mobilitas inest subiecto eius per definitionem subiecti. que utriusque est per se causa et determinata habet diversimode. Aliter potest dici quod de ente per accidens per propositiones per accidens non potest esse scientia sed de ente per accidens per propositiones per se bene potest esse scientia. nam fortuna est causa per accidens. 2. physicorum et tamen de ea habet scientia quantum ad hoc predicamentum causa per accidens. quod tamen non per accidens sed per se inest fortune primo modo dicendi per se. Ad secundum nego ans per utraque sui parte. et ad probationem prime partis concedo quod illud quod est esse omni rei naturali est mobile. et cum dicitur quod illud quod est mobile potest se habere aliter quam prius. dicitur quod subiectus mobilitatis relativum ad mobilitatem non potest se habere aliter quam prius quoniam semper quantum ad id est. est mobile. et etiam in esse essentie. et ut sic de ipso est scia. sed ut comparatum ad motum vel ad terminum motus ut sic se habet aliter quam prius. neque de ipso in quantum habet scientia nisi forsitan per propositiones per se sicut per se. 3. physicorum. Aliter dicitur negando consequentiam est mobile. ergo potest se habere aliter quam prius. sicut non sequitur

Tex. co. 6

Tex. 7 co. p. 7. 2.



Tex. com. 4. 7. 8.

Tex. co. 5

for. est risibilis. ergo potest ridere. q: prope mortem qua  
do no potest mouere labia est risibilis: q: ho: et in non pot  
ridere. s: bñ sequit q: est aptus nat' ridere. Sicut in propo  
sito s: mobile in gnali sit aptu natu moueri no in pot q: no  
bz existētia nec situ nec vbi que regrūt ad motu ad hoc  
q: aliquid possit moueri. Ad pbationē secūde partis di  
citur q: de singularibus no est scia p se primo s: bñ per se  
no primo vel q: no p cōceptu singularē et ppōes singula  
res. sed p cōceptus yles et abstractos et ppōes yles bñ  
pōt esse scia. et sic hēt de reb' nālibus. Aliter dicit ad p  
bationē secūde ptis astitis et secūdi argumenti huius q: sin  
gularia seu corruptibilia hnt duplex esse. esse essentiale seu  
esse quidditatiuū et fm hoc sunt incorruptibilia. et sic de ipis  
habetur scia. nec sic intelligit Aristo. aliud est esse exstie s: q:  
q: sūt corruptibilia. et ut sic de ipis no habetur scia. et illo  
mō intelligit Aristo. Vel dicat q: de corruptibilib' et pti  
gentib' haberi sciam pōt intelligi duob' modis. vno mō  
tāq: de pdicato p accis cōtingenter et variabiliter in herē  
te subiecto. et sic no habet scia q: scia habet p demōstra  
tionē que ē ex ppositionib' p se aut tanq: de subiecto res  
pectu pdicati per se. et sic pōt haberi scia. ut hēt pō po  
steriorū demōstratiōe particulari sicut de hoc triangulo q:  
ē i semicirculo dīmōstrat habere tres. Ad tertiu pcedo  
maiorē q: illud de quo est scia d: esse eternū et ppetuū ne  
gatiue no positue. q: scia est de re. fm q: abstrahit ab oi  
exstia sicut ab oi pdicato p accis inter que exstia ē primū  
et oibus alijs fūdamentis. Et si dicit q: gnabile et corrupti  
bile sūt differētie oppositē ad ppetuū et eternū que sūt cō  
ditiones scibilis. dicit dupliciter. et pō q: illud cui pō in  
sunt hee passiones gnabilitas et corruptibilitas de ipso pōt  
esse scia et p comparationē ad generabilitatē et corruptibi  
litatē. sic de oibus alijs passioib' relatis ad sua pōa subie  
cta. q: hec in sūt p se ipis et inseparabiliter secūdo mō per  
seytatis. Et de tali no intellexit Aristo. Sed illud cui non  
primo inest generabilitas et corruptibilitas et ei inest pō  
corruptio de tali no ē scia p se primo p cōparationē ad ge  
nerabilitatē et corruptibilitatē. Et sic intellexit Aristo. s: bñ  
p se no pō neq: per cōparationē ad corruptionē et gene  
rationē nisi forsan p ppōes pseales. Aliter dicit et rea  
lius q: generabile et corruptibile accepta pro hoc vel illo  
singulari sint opposita necessariū et perpetuo acceptis i ge  
nerali et in se formaliter. et ille sunt cōditiones necessarie in  
stis inferiorib' subiecti per se pō scibilis. Aliter dicit  
q: de corruptibili et generabili no est scia per ppōes per  
accis et variables: s: p ppōes p se et necessarias et ppe  
tue veritatis bñ pōt eē scia. Et ad affirmatiōē dī q: ge  
nerabile et corruptibile p respectu ad generabilitatē et cor  
ruptibilitatē no se hnt cōtingenter sed necessariū. Et ad for  
mā generabile est quod non est sed pōt esse corruptibile  
vō et. et quodlibz tale est cōtingens. Dico q: illud qd est  
actu exis et potest non eē. vel illud qd non est et pōt esse ē  
cōtingens vt cōtingens opponit necessariū et ppetuo po  
situe. de quo vt sic no est scia. pprie dicta. que depēdet ex  
demonstratione constante ex ppositionib' abstrahētibus  
ab oi exstia. Unde nec de cōtingēti tali nec d' necessariū sibi  
opposito vt sic est scia. s: necessariū et ppetuū negatiue so  
lū ē scibile. et nllū tale bz obiectū pōt negatiue nec positue

Questio secunda.

**Trus** mobilitas sit ratio formal' su  
biectiua pmi subiecti pbiē na  
turalis. Quod sic. q: sub illa rōne est ali  
quid subiectū i pbia nāli. qua negata pre  
cluditur via ad disputandū de natura. s: q:  
mobilitas ē hmōi. ergo et. maior ē māi

sesta. q: si illud qd negat eēt aliq: passio posset p rōne de  
mōstrari. et mio: ē Aristo. i. phisicoz. vbi dīc q: phs nālis  
non d: disputare s: pmentidē et mclisū q: negabāt motū.

Tex. co. 8.

**Incontrariū** arguitur q: mobilitas est demō  
strabilis a naturali i philosophia  
naturali. vt patet primo celi et mundi.

Tex. co. 1.  
et. 5.

**Inista** questione sunt quicq: faciēda. primū erit  
de vnitae sciētie qualis sit. secūdu quot

modis potest aliquid sciri: tertium que est ratio formalis  
subiecti pmi et adequati in aliqua scientia: quartum de q  
sito. quinto remouentur difficultates multe.

**Quantū** ad pūnam obmissis opinionibus de  
vinitate sciētie dicitur fm Scotum q:  
cū habitus intellectus sit quedā qualitas mentis generata  
ex frequentī consideratione vel vna perfecta inclinans ad  
cōtinuē considerationē vel speculationē respectu eiusdē  
obiecti a quo gignitur. ideo potest poni duplex habitus.  
vnius proprius qui formaliter inclināt ad cōsiderationē  
obiecti tanq: eius similitudo nālis ex eius cōsideratione d'  
relicta. alius est habitus qui virtualiter inclināt ad cōside  
rationē alicuius quod virtualiter continetur in alio. Cū  
habetur pūncipioz inclināt formaliter ad cōsiderandū pū  
cipia et ad cōsiderandū cōclusiones sequentes ex illis incli  
nāt virtualiter. quia deducuntur virtute ipsozum. habitus  
vero de cōclusionē inclināt formalr ad cōsiderandū pūncipia  
et ad cōsiderandū subiectū i ordine ad passionē et pūncipia  
Unde possumus dicere q: in scientia ē quintuplex vni  
tas. vna est de subiecto pūmo et adequato. et ista est ge  
neralissima in illa scientia. quia latior vnitae in illa non re  
peritur sicut nec latior vnitae subiecti pūmi et adequati.  
Alia est vnitae generis subalterni q: ē de obiecto subal  
terno. Alia est vnitae specifica specialissima q: ē de obie  
cto specifico specialissimo: Et vnitae numeralis que est d'  
hoc obiecto singulari. Quia ē vnitae aggregatiōis oīz  
istarum simul que est sicut vnitae exercitus vel ciuitatis q:  
bz reduci ad aliquod pūmū sic iste ad pūnam vnitatem.  
et etiam vna istarum ex altera dependet quoniam minus  
cōmūis a magis cōmūni. Ista opinio probat q: act'  
speculandi circa diuersa obiecta specificē aut numeraliter  
distincta et eodez mō distinguit. ergo et eoz habit' qui p  
istos act' bz gnari pōa tenet q: bit' p act' distinguit vt p s:  
habitibus moralibus: maior pbatur. nā maior est disti  
ctio actū specificē distinctozū q: actūz eiusdem obiecti.  
sed de obiecto eodem act' numeraliter distinguitur igit'  
tur et alijs plusq: numeraliter sed distinctio maior. q: nu  
meralis est specifica ad minus ergo et.

**Quantū** ad fm articuloz dīr due conclusiones  
Cū pūa q: noticiā pfectissima no pōt  
haberi de aliquo in vli. q: quelibet talis est cōfusa et indi  
stincta. Secūda cōclusio q: noticiā de subiecto fm ei'  
formalē et quidditatiuā rōne est pfectissima. q: habet p  
cōceptū quidditatiuū: cognitio enī quidditatiua est pfectis  
sima. Ex quo seqt q: cognitio de aliquo quo ad suā passio  
nē no ē pfectissima q: no ē quidditatiua. Notandū q: ali  
quid sciri vel intelligi cōtingit quadrupliciter. s. intuitiue ab  
stractive. arguitiue. et deductiue. Noticiā intuitiua est q:  
respicit suū per se et pūmū obiectū vt exis in se extra et p  
sensū pūa exstia ipsi cognoscenti tanq: obiectū clarū et  
immediate cognitū. iuxta qd est aduertendū q: ex eo qd  
dicitur suū per se et pūmū obiectū distinguitur obie  
ctū iuxta mentē Scoti in pūo sūarū in pūmū et secūda  
riū. nā oīs actus bz pūmū obiectū a quo eēntialr depē  
det et in quod pūmo fert. et bz secūdariū a quo no eēntialr  
dependet sed tēdit in illud virtute pūmi obiecti. sine pūo  
obiecto et habitudine eius actus non potest esse quia nllū  
potest esse sine eo a quo essentialiter dependet. potest aut  
remanere sine habitudine ad secūdu. exēpluz theolo  
goz de visione beatifica q: p nullā potētiā pōt remanere vi  
sio sine habitudine ad eēntiaz. bene tamen sine habitudine  
ad res visas in essentia. Secūda particula q: obiectuz sit  
exis realiter i pūa essentia no in aliquo representatiuo  
nec in suis causis sed in se. quod dicitur ad differentiaz no  
ticiē plūmie habita tempore sereno. Tertia dicitur cla  
re visum quia obiectum visum a longe vt homo non co  
gnitum sub ratione propria hominis no est notū intuitiue.  
Noticiā abstractiua est que est de obiecto absente vt ab  
senset et non vt pūens fm propriam existētiā. in no  
ticiā intuitiua obiectum mouet potētiā et causat et ter  
minat actum. in abstractiua vō species mouet potētiā  
et causat actum sed non terminat eum. terminatur autem

Der tonz  
specialr.  
ex.com.

ad obiectum vtriusque et actus et spei. **¶** Noticia argutiva est noticia discursiva que incipit ab intuitiva nota et potest terminari ad abstractivam notam. sicut noticia primi mouentis et eius impartibilitatis habetur ex motu celi intuitiva nota. ut patet. 8. phisicorum aut terminatur ad intuitivam notam ut noticia qua cognoscitur h<sup>o</sup>. esse coloratum ex eo quod cognosco cum esse hoc album ubi antecedens et consequens sunt intuitiva nota. **¶** Noticia vero deductiva incipit ab abstractivam notam et terminatur quandoque ad abstractivam notam sicut in demonstratione vniuersali ubi termini abstracti sunt ab existentia. aliquando terminantur ad existentem ut in demonstratione particulari cuius minor est in individuo per se noto. unde rotunditas solis est per se nota de sole ad sensum. nec sic demonstratur. quia per se notum non cognoscitur per aliud cum ex opposito distinguantur et cognoscitur deductivam per rationem sperici. et sic non est per se nota. **¶** Sed nota quod potentiarum quedam cognoscit solum intuitivam. et sic est omnis sensus exterior. aut solus abstractivam. et sic est imaginativa que ponitur ad reseruandum species sensibilibus in absentia eorum. quedam autem vtroque modo ut intellectus. **¶** Notandum etiam quod noticia quam habent beati de futuris contingetibus est intuitiva. quod habetur per representativum eminentius representato et certius representas.

**Quantum** ad tertium articulum videndum est que est ratio primi subiecti in scientia et eius conditiones. **¶** Dicit franciscus de marchia quod subiectum habet triplicem primitatem. scilicet generationis perfectionis et intentionis. **¶** Primum habet quia est primo notum in scientia primo posteriorum. omnis noticia alia illa scientia dependet ex illa. **¶** Secundam habet primitatem quia noticia subiecti respicit alias noticias sicut principium conclusiones. et 2. posteriorum. vnumquodque simpliciter scitur quando scitur quid et in quid magis quam do scitur quale vel quantum. Et idem habetur. 7. metaphisice. **¶** Tertiam primitatem habet quia omnia alia considerantur propter ipsum non e contra. Et in his tres primitates distinguitur subiectum primarium scientie ab obiecto primo per se potentie. Nam color qui est obiectum formale et primum visus in suam rationem formalem et communitate sumptum non est primo cognitum sed singulare nec perfectius cognitum sed magis species vel individuum. nec propter ipsum sunt colores speciales sed magis e contra. **¶** Iterum est notandum quod sicut obiectum potentie est duplex. formale. scilicet quod dictum est respectu visus et materiale omnes colores simul. sic et subiectum scientie. materiale in metaphisica sunt omnia entia simul et formale est ens sub ratione formali entis. **¶** Iterum notandum quod aliter se habet obiectum ad potentiam et subiectum ad scientiam. quoniam obiectum ad potentiam se habet ut mouens non ut causans et subiectum ad scientiam ut causans non ut mouens. Intellectus enim mouet celum et non eam celum est autem motum non autem mouet motum. **¶** Describit autem Scotus subiectum scientie aliter dicens quod subiectum primum in scientia est quod habet conceptum quidditativum non inclusum virtualiter in aliquo conceptu priori ad illam scientiam pertinentem primo notum in rationem propriam formalem et absolutam virtualiter primo continens noticiam omnium veritatum adequatum toti illi scientie cuius est subiectum. **¶** Sex sunt conditiones requisite ad hoc ut aliquid dicatur subiectum. Unde in ista descriptione dicuntur sex conditiones. **¶** Prima quod habeat conceptum quidditativum. scilicet entitativum. hoc probatur. tum quia de non ente non est scientia. tum quia illud subiectum habet partes subiectivas de quibus predicatur in quid. quod non esset nisi haberet conceptum quidditativum. **¶** Secunda conditio quod non sit conceptus iste inclusus in aliquo priori virtualiter ad illam scientiam pertinentem. hoc probatur. quia in essentialiter ordinatio oportet stare ad aliquod simpliciter primum sive primo notum in illo ordine. sed inter considerata in scientia est ordo essentialis in ordinem cognitionis. igitur necesse est ibi stare ad aliquod simpliciter primum et primo notum.

et per consequens non inclusum in aliquo priori ad illam scientiam pertinente. et illud dico esse primum subiectum. maior est evidens. sed minor ostenditur. quia in consideratis in aliqua scientia est naturalis ordo conclusionum ad principia et mediatorum ad immediata et immediatorum ad terminos speciales sive proprios. quia principia cognoscimus in quantum terminos cognoscimus. item terminus predicatus ad terminum subiectum ordinatur essentialiter quia ab eo dependet essentialiter cum in eo habet causam sui esse et sue cognitionis. Unde ista resolutio stat ad subiectum cum igitur mutuo se supponant considerata in scientia oportet inter illa esse ordinem essentialem. **¶** Tercia conditio quod sit primo notum. quia de subiecto oportet presupponere quid est et quia est. primo posteriorum. **¶** Quarta conditio quod sit notum in propria formalem et absolutam rationem. quia si per rationem alterius iam esset in noticia alterius quod est contra conditionem secundam. **¶** Dico formalem quia ratio formalis subiecti est ratio cognoscendi rem. Dico absolutam. quia respectiva presupponit absolutam et sic esset virtualiter inclusum in aliquo priori ad illam scientiam pertinente. **¶** Quinta conditio quod sit virtualiter primo continens noticiam omnium veritatum probatur. omnis effectus adequatus continetur primo a sua causa adequata. sed omnis scientia est effectus adequatus sui obiecti prioris. quia da oppositum tunc non erit adequatus illi cause. **¶** Sexta conditio patet. scilicet quod sit adequatum toti illi scientie cuius est subiectum. quia omnia considerata in scientia reducuntur ad ipsum et ad ipsum habent attributionem. nam vel sunt partes subiecti essentielles vel integrantes vel subiective vel passionis vel effectus eius alio modo vel sunt negationes seu privationes vel vicia quodammodo puta generationes vel corruptiones vel dispositiones hoc expresse dicit philosophus primo de generatione capitulo primo.

**Quantum** ad quartum articulum videndum est quod ens mobile est in tota philosophia naturali subiectum primum et adequatum. **¶** Egidius dicit quod est corpus mobile ita quod mobilitas est ratio formalis subiectiva primi et adequati subiecti in tota philosophia. **¶** Sed contra quia mobilitas tollit a subiecto scibile rationem activi motui et mensuratiui cum sit respectus qui non est de potentijs actiuis nec dicit perfectio nem. et patet consequentia. 5. metaphisice. quia ille sunt conditiones obiecti scibilis. tum quia per mobilitatem constituitur mobile in esse opposito ad obiectum scibile. scilicet in esse fluxibili et variabili. cum tamen scibile debeat esse permanentis et inuariabile. tum quia non facit uiobilitas vniuersi cum suo subiecto cum sit accidens ex quibus non sit per se vniuersi. **¶** metaphisice. tum quia speculatur philosophia circa suum subiectum primum et adequatum rationem oppositam mobilitati scilicet quietem et quiescibile sicut et mobile. nulla autem scientia potest rationem oppositam rationi subiecti sui speculari licet possit considerare circa illud oppositas passiones ut medicina circa corpus humanum sanitatem et egritudinem sed non speculatur non hominem. Et arithmeticus par vel impar non autem non numerum. **¶** Preterea non existente mobilitate adhuc remanent accidentia sensibilia et alie passiones naturales ut raritas et densitas celi et macula lune que naturalis scientifici posset naturaliter demonstrare. **¶** Et confirmatur quia philosophia distinguitur per materiam sensibilem ab alijs. 6. metaphisice. **¶** Preterea sicut se habet corpus mobile ad phisicam sic magnitudo immobilis et abstracta ad geometriam sed ista non includitur in ratione formali geometrie quia quantitas continua permanens non in quantum immobilis sed in quantum talis est. est subiectum geometrie. **¶** Preterea illud cui per se primo inest mobilitas est primum et adequatum subiectum in hac scientia. sed illud non est ens nec corpus: quia non sunt adequata mobilitati. nam cuiuslibet passionis prime intentionis insequens quidditatem est aliquod subiectum primum et adequatum. mobilitas autem est passio prime intentionis. quia naturalis aptitudo ad motum.

com.

de pria  
matto

Tex. co.  
20.

Tex.com.  
4.com.5.

Tex.co.2.

Confirmatur quia est error assignare passionem magis communem vel minus tanq̄ suo vniuersali. vt patet primo posteriorum. **C**Alia est opinio Lanonici & Antonij andree. primus dicit q̄ est substantia finita naturalis vel phisica in quantum huius sub suo conceptu formali & communi. secundus dicit illud idem remota finitate.

**Sed** contra ambas arguitur quia mobilitas que est passio primi subiecti & adequata & vniuersalissima competit alteri a substantia finita naturali. nec sibi competit per ipsam. ergo substantia finita naturalis non erit in scientia naturali subiectum patet consequentia. & antecedens probatur in sacramento altaris vbi accidentia sunt mobilia. & facta consecratione altaris si sint sursum & relinquuntur sibiipsis descendunt deorsum sicut ante consecrationes etiam sunt alterabilia. **C**Ideo est aliter dicendum cum dicitur scientiarum monarcha. in. p. per pergolensium q̄ mobile finitur. aut subtractiue sub sua ratione formali sub qua est primum & immediatum subiectum mobilitatis & quietis est in tota philosophia naturali primum & adequatum subiectum quia illud cui per se & primo & fin q̄ ipsum competit passio adequata omni enti naturali e in scientia naturali primum & adequatum subiectum huiusmodi est mobile subtractiue aut fundamentaliter seu illud quod est immediatum subiectum mobilitatis & quiescibilitatis que communiter dicitur prima passio & communissima. maior patet quia oppositum predicati infert oppositum subiecti. Nam bene sequitur primum subiectum. ergo sibi non per se primo. & fin q̄ ipsum competit prima passio illius scientie. minor est etiam manifesta q̄ per mobile subtractiue aut fundamentaliter intelligo primum & immediatum fundamentum mobilitatis & quiescibilitatis. **E**t dicitur fundamentaliter seu subtractiue ad differentiam mobilis formaliter quod est aggregatum ex subiecto mobilitatis & mobilitate quod non est primum subiectum sed illud cui primo inest mobilitas. dico etiam complexe mobile fundamentaliter vel subtractiue propter carentiam nominis simplicis pp. ij. **P**reterea ad mobile subtractiue reducuntur omnia considerata in scientia naturali aut tanq̄ partes essentielles aut integrales aut subiectiue aut passiones aut effectus aut dispositiones sicut generatio & corruptio. aut negationes aut priuationes & omnia in scientia naturali considerantur propterea ipsi: ergo antecedens patet per omnia discurrendo.

**Quantum** ad quintum articulum contra predicta mouentur difficultates. **P**rimo contra istam conclusionem quia mobile subtractiue non est primo notum. nec etiam fin suam propriam rationem ab solutam. nam talis cognoscitur per motum & habitudinem ad motum. ergo motus est primo notus & etiam subtractum mobilitatis cognoscitur respectiue. **P**reterea aut subiectum datum dicit respectum ad materiam sensibilem & motum aut non. si non. illud non erit naturale. quia naturalis per materiam sensibilem differt ab alijs artificibus. 6. metaphisice. si sic ergo non erit notum sub sua ratione ab soluta solum. **P**reterea illud non est ens communiter sumptum. quia est subiectum in metaphisica & transcendit metas. nec est corpus quia in veritate intelligente citra primam sunt mobiles. similiter materia prima & forma motu largo modo accepto & accidentia. & relinquuntur igitur q̄ est substantia non in communi. quia non quolibet e mobile. quia non infinita. igitur substantia finita & non se quia consideratio metaphisice igit vt naturalis. **P**reterea nulla alia scientia considerat de ipso quod quid est nisi metaphisica. 6. metaphisice. ergo si subiectum mobilitatis sub sua ratione formali & quidditatiua erit hic subiectum talis consideratio non erit naturalis sed metaphisica. **A**d hoc dicitur q̄ in naturali philosophia vt est scientia perfecta & per causas & a priori primo notum non est motus sed mobile fundamentaliter. immo mobilitas & motus demonstrantur de eo per rationem mobilis subtractiue vt mobilitas. aut per causas mouentis vt motus. quoniam motus in mobili sepe habet causam sui esse & in esse factiuam

Tex. co. 2.

Tex. co. 1.

& causam cognitionis. sed in philosophia imperfecta habita a posteriori bene est notior motus. **P**reterea non inconuenit q̄ in scientia sit aliquid notius primo subiecto puta principium cognitionis tantum. sicut est motus hic & pluralitas entium. sed mobile subtractiue est primo notum & scitum per respectum ad alia scibilia sub se contenta in eadem scientia. Dicitur etiam q̄ simul cognoscitur motus & subiectum eius. quia primo cognoscitur motum q̄ dicitur vtrumq̄. **E**t cum dicitur q̄ non cognoscitur secundum se absolute. Dicitur q̄ sic h̄ circumscribamus per habitudinem ad mobilitatem & motum & ad mouentem. non intendendo q̄ alterum illorum sit de ratione formali sua vt e subiectum. **A**d secundum dico q̄ dicit respectum aptitudinalem ad materiam sensibilem in secundo modo dicendi per se tanq̄ aliquid per se considerabile a philosopho naturali. sed non dicit illum respectum quidditatiue aut in primo modo. sed in priuo modo dicit solum & merum conceptum absolutum. **E**t ad Aristotelem dico q̄ non vult nec exprimit Aristotelem q̄ ille respectus inest omnibus naturalibus in primo modo. sed sufficit q̄ in secundo modo & q̄ talis respectus est per se a phisico considerabilis. vt sic. **A**d tertium dico q̄ mediat inter ens & substantiam & est vnu transcendens ad plura predicata sicut absolutum & respectiuum **E**t si queratur aut est substantia aut accidens dico q̄ secundum se abstractit ab vtroq̄ sed permissiue est vtrumq̄ & inclusiue neutrum & sicut de quolibet diuiso ad sua diuidentia comparato. vnde in substantia est substantia & accidere mobili est accidens. **A**d vltimum dicitur q̄ Aristoteles vult. 6. metaphisice q̄ solus metaphisicus habet considerare omnes quidditates in generali. & sub prima intentione & fin rationes vniuersales non autem speciales. sed ad speciales artifices pertinet considerare rationes speciales suorum scibilium. Nam commentator primo huius inquit q̄ prima intentio. Aristoteles in hoc libro phisicorum non est contradicere opinionibus falsis. sed inuestigare quidditates & substantias rerum naturalium. **D**ubitatur etiam quia dictum est q̄ subiectum scientie debet esse vnum ens per se. nam subiectum perspective est linea visualis. & numerus sonorum in musica que non sunt vnum ens per se.

**D**icitur q̄ subiecta formalia & per se harum duarum scientiarum non sunt assignata nobis sed sunt nobis ignota quo ad propria nomina simplicia sumpta a quidditate & ratione formali eorum. circunloquimur autem ea per passiones eorum nobis magis notas & ipsis propinquo/res & illa sunt entia per se.

**Tertio principaliter** dubitatur quia videtur q̄ mobilitas sit ratio formalis subiecti primi & adequati philosophie naturalis. tum quia per mobilitatem distinguitur subiectum philosophie naturalis a subiectis aliarum scientiarum. vt patet. 6. metaphisice & eadem sunt principia essendi & distinguendi. 9. metaphisice. **C**onfirmatur dupliciter. tum quia Aristoteles ait primo phisicorum q̄ ponentes vnum principium immobile loquuntur non naturaliter contra quos non pertinet disputare ad naturalem. **S**ecundo quia Aristoteles & omnes sequentes eum dicunt q̄ naturalis agit de corpore mobili in quantum mobile est. ita q̄ h̄ in quantum reduplicat rationem formalem subiecti 3. **P**reterea si sic non repugnabit philosopho naturali considerare immobilia quod est contra philosophum. 2. phisicorum vbi vult q̄ consideratio naturalis non se extendit ad immobilia. **Q**ue enim non mota mouet non sunt amplius phisice considerationis & patet consequentia. quia non repugnat alicui scientie considerare que non subterfugunt rationem eius formalem subiectiuam. **A**d primum istorum conceditur maior vniuersaliter scilicet eodem modo quo distinguit etiam constituit vel essentialiter vel accidentaliter. & ideo dicitur ad minorem q̄ mobilitas non distinguit essentialiter & quidditatiue subiectum philosophie a priori sed solum accidentaliter sicut passio & predicatum secundi modi. & isto modo constituit ipsum. s. accidentaliter. & dicitur q̄ distinctio quam dat Aristoteles. 6. metaphisice qua

Tex. co. 1.

Tex. co. 1. 2.

Tex. co. 3.

Tex. com. 26.

Tex. co. 1. 2.



distinguit hanc ab alijs non est quidditativa sed est distin-  
ctio notior quia per passionem nobis notior. Ad con-  
firmationem primam dicitur qd phisicus supponit motus  
vel mobilitatem tanqz passionem convertibilem de suo  
subiecto non tanqz rationem formalem. Ad secundam  
confirmationem dico qd licz in quantum reduplicat s3 eos  
passionem convertibilem non rationem formalem nec pri-  
mum modum dicendi per se sed secundum. Ad aliud  
concesso antecedente negatur consequentia. quia licet mo-  
bilitas non sit ratio subiectiva est tamen passio convertibi-  
lis cum primo subiecto & adequato philosophie naturalis  
& ideo quicquid subterfugit rationem mobilis ex conse-  
quenti subterfugit rationem primi subiecti philosophie na-  
turalis cuiusmodi snt immobilia. mobile ergo simpliciter  
sumptum est primum in tota philosophia naturali subie-  
ctum adequatum sumptum dico s3 in suam propriam ra-  
tionem formalem s3 in qua competit sibi mobilitas & que  
scibilitas primo & s3 in qd ipsum. sed mobile tantum semp  
sumendo fundamentaliter est primum subiectum in li-  
bro phisicorum. mobile ad vbi in libro celi & mundi. mo-  
bile ad formam simplicem in libro. de generatione & cor-  
ruptione. mobile ad formam mixti imperfecti in animati  
in libro. meteororum. sed mobile ad formam mixti in ani-  
mati perfecti in libro de mineralibus contractum at p aiaz  
vt ipsa est principium operationum suarum in quantum snt  
ab ipsa corpus animatum vel vivens est subiectum quod  
in libro de anima. & anima est subiectum quo formale. vt  
antez operationes se tenent ex parte corporis & vt snt i ipo  
etiam in generali est subiectum parvorum naturaliu. Ut  
vo consideratur s3 in qd est mobile ad vegetativam est su-  
biectum i libro de vegetabilibus & plantis. vt est deinde mo-  
bile ad aiaz sensitiva est primum subiectum i libro de animalibus.

**Ad argumentum**

factum in principio dicitur qd motus po-  
test dupliciter considerari vel in se. vel vt comparatur ad  
subiectum. motus consideratus primo modo pertinet ad  
metaphisicum. sed. 2. modo pertinet ad phisicum quia er-  
go permenides & melixus negabant motum primo mo-  
do contra eos non poterat phisicus disputare sed meta-  
phisicus. Contra autem negantes motum secundo modo  
bene potest phisicus disputare per rationem intrinsecam  
nature que est eius per se principium. 2. huius & per illas  
a priori demonstrare mobilitatem & motum cum fuerit  
natura causa eius s3 in actu. **Questio tertia.**

**Trus**

ad habendam perfectam no-  
ticiam de aliquo causato sit  
opus cognoscere omnem eius causam  
per se. Breuiter sine argumentis ad par-  
tes dicitur vt sepe dictum est qd noticia e-  
duplex. perfecta scilicet & imperfecta. de se-  
cunda qd no e p cam no e qd s3 d p q est p  
cam per se et immediata. **Iteru duplex est noticia. quid-  
ditativa scilicet. & non quidditativa prima habetur per in-  
trinseca & pertinentia ad primum modum. secunda per  
extrinseca seu per priora sicut per efficiens & finem seu  
per posteriora sicut que habetur per passionem vel aliqd  
accidens. per primam cognoscitur obiectum quid est per  
secundam a quo est. propter quid est & qualis est acciden-  
tali. **Tertio duplex est cognitio alicuius perfecta i ge-  
nere scilicet vel simpliciter & extra genus. Quarto noti-  
tia adhuc est duplex. quedam incompleta que habetur  
de incompleto verbali vt cognoscendo animal vniuersale  
cognoscitur homo. alia est complexa que habetur de com-  
pleto verbali vt qd homo sit animal.****

**His premisis**

dicitur qd ad perfectam no-  
ticiam seu complexam seu in-  
complexam seu quidditativam & perfectam simpliciter ex-  
tra genus alicuius causat oportet cognoscere omnia preidi-  
cta intrinseca eius probatur quia talis est per cognitionem  
dum in que & per queres est resolubilis & componibilis  
intrinsece. sed hec sunt omnia predicata quidditativa ergo  
& cetera. **Secunda conclusio no oportet cognoscere cau-**

fas extrinsecas rei ad talem cognitionem. quia illa soluz ha-  
betur per ea que ad quidditatem pertinent cuiusmodi no  
sunt cause extrinsece. Et per hec solvantur argumenta q  
solent fieri in contrariu. quia perfectio: cognitio est que ha-  
betur de aliquo. per causas extrinsecas & intrinsecas qz q  
per intrinsecas solum. Similiter ponitur qd noticia per in-  
trinseca sit perfectionis vt tria. iterum si cognoscantur extri-  
seca acquiritur aliquid perfectionis in noticia sit gratia ex-  
pli vt vnum & per intrinseca est vt tria igitur que erit per  
omnes causas erit perfectionis vltra tria puta vt quattuor  
**P**reterea que habetur per omnia genera causarum aut  
est perfectio: ea que est tantum per intrinseca aut eqz per-  
fecta aut minus. Si primum habetur propositum. non  
secundum quia obiecta non sunt eqz perfecta quare  
nec ille noticie. nec tertium quia obiecta sunt perfectio: a  
intrinseca & extrinseca simul qz intrinseca tantum. **Ad**  
hec omnia dicitur qd nulla e perfectio: quidditativa illa q  
solum est per intrinseca. **Ad tertiu dicitur qd habita no-  
ticia perfecta per intrinseca tantum que sit perfectionis vt  
tria si acquiratur aliquis gradus ex noticia per extrinseca il-  
le non addit prime noticie. quia ille noticie sunt diverse. si-  
cut si soz. sit albus vt quattuor: & acquirat gradum vnum  
nigredinis ex hoc non erit albus vt quinqz sed inin. quia  
isti gradus sunt diuersarum formarum. **P**reterea si ad-  
deretur non fieret perfectio: intensiue nec quidditatie  
sed extensiue ita qd erit perfectio: noticia sed non quiddita-  
tina. **Ad habendam perfectam noticiam quidditativa  
in genere & non simpliciter non est opus cognoscere om-  
nia intrinseca probatur quia si esset per omnia iam non e-  
t perfecta in genere sed simpliciter. **Ad habendam noti-  
tiam simpliciter de aliquo causato a quo est & propter qd  
est. est opus cognoscere oes eius cas efficientes & finales  
propinquas & remotas vniuersales & particulares per se  
ad ipsum concurrentes & essentialiter ordinatas. **I**sta con-  
clusio patet quia si non illa que esset per omnes causas es-  
set perfectio: ergo data non esset perfectissima & oportet  
cognoscere causas dictas perfectissimo modo s3 in modu  
& veritate s3 qua ad causatu pcurrut. **I**sta conclusio fun-  
dat i dictis Arist. 5. metaphis. dicentis qd pfectu d3 dupli-  
citer vno mo d3 pfectu simpli. Alio mo d3 pfectu in gne  
& sic applicado ad ppositu d3 q scia pfecta d3 dupli. vno  
mo pfecta simpli. Alio mo pfecta in genere. scia simpli p-  
fecta de aliq re e illa p qua res cognoscit s3 in oes rone phi-  
sica p se s3 qua pot pderari vt si cognoscat aiaz secun-  
du oes modu eendi p se sibi conuenit no s3 in oes rone e-  
ntiale. s3 in quantum aiaz & in quantum corp aiaz & in quantum sba &  
quo ad oes p se passioes sibi puenientes secundu oes istas ra-  
tiones seu mos. Scia aut pfecta i genere e illa q cognoscit  
res secundu aliquam determinata rone & quantum ad ea q pue-  
nentit pprie ei vt tale ens solu. vt si cognoscat aiaz soluz  
qd aiaz & quo ad p se accis ipsius aialis. tuc p maiori decla-  
ratione eoz q dicta snt duo ad qone dicit. **P**rio qd ad  
pfecta sciaz simpli alicui rei o3 cognoscere omnes ei cas  
**S**ecundo qd ad sciaz pfecta i gne no o3 cognoscere oes  
cas ipsius rei cognoscere. **P**rimu ondit sic ad sciaz rei  
causate simpli pfecta o3 cognoscere oia illa ex qb res de-  
pedet quantum ad ee suu. **D**3 p se. qz duplex e ca vt hatur. 5.  
metaphi. qda e ca p se sine q ee aut p duci causatu no p-  
git alia e q accis sine q pot ee & p duci effect. & cu iste cae  
p accis i finitu pcedat io eoz cognitio no e necessaria sed  
res causata depedet ab oib suis causis qre & c. **A**liao: p  
positio nota est. **I**ta eade snt principia ee & cognitionis nae  
vt hct ex. 2. metaphi. mfo: e euides pstat. n. qd res caa d  
pedet i suo ee ab oib p se causis & picipijs qre & c. **S**e-  
cundo declaratur quia ad cognitiones alicuius rei sub aliq  
determinata ratione sufficit cognoscere causas pprias illi  
sub aliqua rone. **C**ognitio aut scitifica hct p proprias cau-  
sas sed non oes ipsius rei. cause snt cause pprie eius secun-  
du aliquam rone terminata: vt corpa celestia & primus mo-  
to: non sunt cause pprie ipsius animalis vt animal est  
similiter autem & in alijs quare & c. **Ad bndu noticiam  
de aliquo causato pfecta s3 quid a quo est & propter quid********

ex. co. 1.

co. 3.

ex. co. 1.

ex. co. 2.

ex. co. 26.

ex. co. 2.

Tex. co. 21

Tex. co. 3.

Tex. co. 4

est sufficit cognoscere aliquam cuiuslibet generis cause ex  
 trinsece. p3 quia non oia. aliter tuc esset pfectissima simplr  
 Ad habendam perfectam cognitionem de aliquo. cau  
 sato in genere quale sit non oportet cognoscere omnes ei?  
 causas probatur quia ad talem notitiam sufficit cognosce  
 re causas per quas inest sibi talis determinata passio. sed  
 nulla passio inest sibi per omnem causam. ergo neq3 oes  
 causas oportet cognoscere ad talem notitiam habendam.  
 Ultima conclusio ad habendam perfectam cognitione  
 simpliciter de aliquo causato & extra genus quantum ad  
 quid est & a quo e & propter quid est & quale est. est op?  
 cognoscere omnes eius causas per se & essentielles probat  
 quia talis cognitio est fm omnem rationem & moduz co  
 gnoscendi fm que potest causatum cognosci per se. sed s3  
 omnem causam essentialiter ordinatam contingit ipsuz co  
 gnosci per se & per omne genus cause si fuerit composituz  
 ergo &c. unde talis cognitio dicit cognitionem omnium p  
 dicatorum per se primi secundi aut quarti modi. & eo ordi  
 ne quo sunt inter se essentialiter ordinata & ad predictu cau  
 satum concurrentia. & non solum oportet talia cognoscere  
 sed eorum esse respectum nec in quantum sunt aliquid  
 tale. sed etiam fm eorum rationem absolutam fm quam  
 competit eis virtualiter continere vel causare causatum. &  
 ista non est possibilis pro statu isto nec perfectissima quid  
 ditatine nec breuiter aliq pfecta simplr & extra genus.

Questio quarta.

**Primum** in naturalibus eadem sint  
 nobis eq3 primo nota & na  
 ture. Et arguitur q sic q3 sensibilia snt  
 nobis prius nota q3 eorum spes. Pre  
 terea eadem sunt notiora nobis & nature  
 s3 nos sumus natura ergo. Item dicit  
 tur q illa propositio natura prius cogno

scit causam q3 effectum intelligitur conditionaliter. s. dato  
 q natura intelligat. Contra intellectus possibilis intelli  
 git formaliter & tamen non se prius intelligit aut fantasma  
 aut intellectum agentem aut species q3 actum intelligendi  
 ergo &c. Preterea causatorum quedam ab vna sola cau  
 sa dependent vt intelligentie secunde secundu p3os quonia  
 a solo fine cum sint improducte. & quedam habent duas  
 vt predictie intelligentie de mente theologorum. & quedam  
 causata habent tres causas tantuz vt forme males. quedam  
 habent quattuor vt compositum substantiale. Accipio er  
 go formam cuius sunt tantu tres cause que sint. a. b. c. ita  
 q. a. sit prima. b. secunda. c. tertia. & pono. q natura cogno  
 scat. a. vt tria. b. vt duo. & c. vt vnum. nos autem econtra  
 rio. c. vt tria. b. vt duo. & a. vt vnum. hunc in isto casu.  
 b. ca e eq3 nota nob & nae. qm ab vtroq3 vt duo adq3te.

Tex. co. 3.

**Incontrarium**

est Aristo. in isto loco.  
**Ad euidetiam** questionis sunt quedam no  
 tanda premittenda. secun  
 do alioz conclusiones pbade. tertio radebit ad obiecta.

**Quantum** ad primum est notandu q effectum  
 naturalium quidam sunt reales mate  
 riales & sensibiles. vt albedo quidam sunt intentionales &  
 in materiales vt species albedinis in medio vel in poten  
 tia cognitiua. Secundo notandum q in scientia naturali  
 est duplex processus vt inquit Commentator. 8. phisicoz  
 s. quia & propter quid. primum inquit Aristo. in hoc pro  
 logo cum dicit q incipiendum est a totis resoluendo ipm  
 in suas primas causas. Secundum ibidem cum dicit ex  
 vniuersalibus in singularia &c. Tertio est notanduz q  
 ista propositio natura prius cognoscit causam q3 effectum  
 glosatur a Commentatore primo phisicozum. quia natu  
 tura a causis incipit operari & sunt prioris causalitatis. &  
 a Lincon. quia cause speciei sunt propinquiores actioi age  
 tis q3 causata. s3 causata perfectioem descriptionem ha  
 beant in agente. Ab alijs sic glosatur q si natura cognosce  
 ret effectum eo modo quo producit eum prius cognosce  
 ret causam q3 effectum. Quarto est notandum q agens  
 naturale accipitur quintupliciter. primo pro vt distinguitur

Tex. com. 15

Tex. com. 3. 7. 4.

Tex. com. 3.

contra agens per cognitionem. alio modo vt distinguitur  
 contra agens liberum. 9. meta. tertio vt distinguitur con  
 tra violentum. 3. ethi. quarto contra agens supernaturale.  
 quinto ptra artificiale vt p3 secundo bu. Depo secundo &  
 quinto habetur. 2. phisicozum. de tertio habetur. 3. ethico  
 rum de quarto. 16. de animalibus cum dicit Aristo. q aia  
 intellectiva venit de fons insu dei. Quinto est notandu  
 q in homine sunt quedam operationes vitales vt nutritio  
 augmentatio & generatio quedam animales vt sensitiue.  
 & quedaz rationales vt intellectiue & volitiue. Operatioes  
 autem secundi membri que sub sequuntur imperium vo  
 luntatis dnr adhuc roales picipatie. s. ipatiue a voluntate.

Tex. com. 10. 17. Cap. 2.

Tex. co. 1

**Quantum** ad secundum articulum bis pmissis  
 sit hec prima conclusio in proces  
 su propter quid in omni scientia procedimus pari passu cu  
 natura. & in processu quia econtrario quia natura semper  
 procedit a causa propria & immediata & per se super effe  
 ctum. & talis est solus processus propter quid nos autem  
 non solum a causa sed vt plurimum ab effectu vt statz pa  
 tebit. Secunda conclusio q in mathematicis & i nostro  
 & primo processu eadem sunt nota nobis & nature. patet  
 quia in mathematicis semper accipimus causam inferen  
 do effectum sicut natura. & propter hoc dicit Commenta  
 tor. 2. metaphisice q mathematice scientie sunt in primo  
 gradu certitudinis & naturales sequuntur eas. Tertia  
 conclusio q in scientia naturali respectu effectus spiritua  
 lis procedimus primo a causa super effectum. patet ista  
 conclusio. quia a magis notis semper procedimus & talis  
 est predicta causa. na albedo notior est sua specie. Quar  
 ta conclusio in scientia naturali & respectu effectus realis &  
 sensibilis primo cognoscimus effectum q3 causam patet i  
 ductiue. quia in omnibus talibus procedimus ab effectu  
 ad causam vt dicit Aristo. hic. & Lincon. quia procedim?  
 a toto confuso ipsam in causas suas primo resoluendo.  
 Quinta conclusio q ista propositio natura prius cogno  
 scit causas q3 effectus bene glosatur quocunq3 modo de  
 illis talibus predictis. patet quia entitas totius presuppo  
 nit entitatem partium intrinsecarum a quibus incipit ope  
 rari agens. & si agens naturale cognoscit primo cognoscit  
 illas sicut artifex ma3 sui artificij p. cognoscit. & agens arti  
 ficiale imitat na3. 2. bu? & itelligit p nam agens naturale.

Tex. com. 16.

Tex. com. 3.

**Quantum** ad tertium articulum ex his patet  
 responsio ad obiecta. Ad primum  
 dicitur dupliciter. primo q illa propositio non est vniuer  
 saliter vera vt plurimum nisi in primo processu. Aliter di  
 citur q propositio h3 intelligi de effectibus realibus mate  
 rialibus & sensibilibus qualiter non sunt species sensibiliuz  
 & ratio huius est quia sensibilia sunt prima obiecta sensuz  
 & non species sumio species non sentiuntur a sensu exteri  
 or & alia sensibilia sunt prio intellecta & cognita. Ad secu  
 dum dicitur q agens naturale accipitur primo & secundo  
 modo qualiter nos non sumus. Ad tertium dicitur q  
 propositio habet intelligi de natura agente intellectus aut  
 possibilis cuius est intelligere non agit intellectionem sed  
 magis illam recipit & patitur ab intelligibili & intellectu age  
 te vt patet. 3. de anima cum sit omnia fieri modo similitu  
 dinis. Et si arguitur q intellectus agens faciens intel  
 lectionem ex specie intelligibili in intellectum possibilem no  
 prius cognoscit se & alias causas intellectionis q3 actum in  
 telligendi. Respondetur q intellectus agens non intelligit  
 quia intelligere est habere in se formaliter intellectione q3  
 est intellectus possibilis & non agentis. Ad vltimuz di  
 citur q in casu dato. b. non est eq3 notam nature & nobis  
 eode3 genere noticie. quia natura cognoscit. b. propter qd  
 & a prior. nos aut econtrario & a posteriori & solum quia.

Tex. com. 22.

Tex. co. 18

Questio Quinta.

**Heritur** cosequeter an vniuer  
 salia sint pri? nota sin  
 gularibus & magis vniuersalia minus vni  
 versalibus. Omissis argumentis que fa  
 cit Burleus snt potiora que in hac mate  
 ria fieri solent.

com. 7. 7.

**In hac** questione videbuntur duo. primo de singulari et eius noticia. secundo de quodlibet tripliciter. **Quatum** ad primum dico quod singulare capitur tripliciter. Primo ut abstrahit ab omni existentia a qua abstrahit sicut se sicut et quodlibet vlt et tale non dicit nisi naturam cum hecitate et sic habet esse in potentia obiectiva. Secundo ut existens exclusio quocumque alio accidente per accidens. Tertio ut includit etiam alia accidentia per accidens quantitatis et qualitatis et alia. Secundo notandum quod duplex est noticia intuitiva. scilicet et abstractiva. prima est de obiecto siue de re presente et per seipsam. scilicet de obiecto absente ut absens est sicut noticia de pluvia tpe sereno. et talis noticia est per representatiuam solam. **His** premissis ponuntur quinque conclusiones. Prima quod singulare quodlibet modo sumptum est per se intelligibile conclusio per quod intelligibilitas sequitur per se entitatem nisi per quod includit entitatem omnium superiorum et ultra distans individualem vel existentiam vel alia accidentia. Secunda conclusio singulare primo modo ut prescindit ab existentia est cognoscibile noticia abstractiva patet quia talis noticia est de obiecto sic abstracto ab existentia. Tertia conclusio quod singulare secundo vel tertio modo est cognoscibile noticia intuitiva. patet quia talis est de existente ut existens est in propria existentia cuiusmodi est singulare. secundo vel tertio modo. Quarta conclusio singulare secundum quod singulare est et sub ratione vniuersali singularitatis est a nobis cognoscibile pro statu isto: probatur quia intellectus noster pro statu isto ponit differentiam inter vniuersale et singulare in quantum habet. Secundo quod cognoscens habitudinem relationis ad terminum cognoscit necessario terminum. sicut intellectus noster pro statu isto cognoscit relationem vltis et habitudinem eius ad singulare referendo et cetera. Tertio quod abstrahit conceptum vniuersalem a conceptibus singularibus sicut non abstrahit ab incognito ergo et cetera. Sicut prudentia et ars sunt circa singularia et sunt habitus intellectuales. 6. ethicorum: Preterea in omni argumentatione premissis sunt prius note quam conclusio sed in inductione procedimus a singularibus ad vltima ut per 8. topicorum ergo et cetera. Sed contra hanc conclusionem arguitur quod sicut se habet vltima ad intellectum ita singularia ad sensum ex convenienti similitudine. ergo a commutata proportione sicut vniuersalia non comprehenduntur sensu ergo nec singularia intellectu. Dicitur negando similitudinem quia sensus est singularium cum precisione et intellectu non est vltimum cum precisione. quia etiam est singularium. vnde sicut vltima non comprehendunt nisi intellectu non tamen singularia a solo sensu. vnde precisio debet poni ex parte potentiarum ad intellectum non ad sensum et ex parte obiecti ad vltimum et non ad singulare. vnde solus intellectus cognoscit vltimum et vltimum solum intelligitur. Et ad hoc quod similitudo valeat est opus ut precisio ponatur ad potentias tantum ut ad obiectum. et tunc b. erit. a. Vel dicatur quod sensus solum cognoscit singulare et intuitiue loquendo de sensu exteriori qui se reservat specie intellectus at utroque modo. Quinta conclusio pro statu isto nec sensus nec intellectus potest cognoscere singulare sub propria ratione singularitatis. quia apprehendens aliquid obiectum secundum aliquam rationem vltimitatis potest ipsum distinguere a quocumque quod non est ipsum per talem rationem et vltimitate quocumque alio circumscripito. sed nec sensus nec intellectus pro statu isto hoc potest ergo et cetera. Prima est manifesta minor per 3. quia duo ova oino similia ut inquit Augu. presentant sensui meo et intellectu vnum per aliquid. tamen credam secundum esse primum. Sicut si per potentiam diuinam due albedines essent in eadem parte subiecti adequate et eorum intense ita quod in nulla circumstantia distinguerent nec potentia nec sensitiva nec intellectiva posset illas ab invicem distinguere cum singulare sentiat vel intelligat. et vltimum in actione omnium concurrunt ibi tria. Primo ipsum singulare. secundo formalis ratio apprehendendi secundum quam ipsum comprehendit et mouet. et hec est natura communis singularis. tertio hecitas que est conditio agens sine qua natura non mouet sicut nec color videtur sine quantitate que non est ratio coloris in imitando visu. quia tunc per se. quod est contra Aristo. 2. de anima. sed est vna de conditionibus requisitis ad mouendum visum sicut est approximatio actui ad passum est conditio necessaria ad actionem et passio-

ne. **Et** contra hanc conclusionem arguitur quod tunc non posset nec sensus nec intellectus ponere differentiam inter aliqua duo individua eiusdem speciei oino similia cuius oppositum videmus. Dicitur quod remanere oimoda similitudine in accensibus coloribus et propriis non posset sicut solum per diversos situs aut substantias aut figuras. Unde notandum quod in quolibet individuo duo quodlibet superius habet proprium individuum formale quod est compositum ex natura vniuersali et hecitate que est vna numero contrahens omnia vniuersalia ad suum proprium et formale singulare. Unde in sorte est hoc ens hec substantia habet corpus hoc vinctus hoc animal et hic homo que omnia individua sunt hoc per vnam et eandem hecitate numero sed sicut distinctas quod dicitates sicut omnes ille eedem quidditates in eodem individuo reatur eadem realitate et existunt eadem existentia numero et actualiter eadem actualitate numerali. Nam vna realitas stat cum multis formalitatibus sicut vna formalitas cum multis realitatibus. Nam natura specifica habet in diversis individuis diversas realitates. Dico igitur quod illam rationem singularem vel hecitate propriam non est possibile pro statu isto cognoscere distincte et in particulari et sub ratione sua propria singulari sed bene sub conceptu vniuersali singularitatis talis specificiter puta hominis vel asini. Notandum est etiam quod differentia est inter personam suppositum et individuum et singulare. Nam persona est incommunicabilis substantia in natura intellectuali secundum quod ly incodicabile dicit duplicem negationem comunicabilitatis et ad individua et ad suppositum vel subiectum et non solum actualem sed etiam aptitudinalem. Suppositum vero est incodicabilis substantia in natura vniuersali. et isto modo brunellus est suppositum sed non persona individuum dicit solum incommunicabilitatem ad plura individua sed non ad subiectum. nam hec albedo est individuum sed nec suppositum nec persona singulare vero respicit et dicit solum naturam cum hecitate. Individuum autem et singulare solet esse triplex vagum ut aliquis homo. signatum ut ille homo. nominatum ut sor. nullus horum dictorum est pro statu isto cognoscibile a nobis sub propria et singulari ratione conceptu distincto simplici et proprio. **Secundo** principaliter pono aliquas distinctiones. Prima quod aliquod esse prius cognitum contingit quadrupliciter. aut generatione aut origine. et sic accidens est prius cognitum quam substantia. aut perfectione aut econtra. aut adaequatione ut ens in sua maxima communitate. aut exclusionem ut vniuersale respectu intellectus. Item prius cognitum prioritate perfectionis contingit tripliciter. vno. ut perfectio se tenet ex parte obiecti cogniti. ut quod illud obiectum est perfectius alijs obiectis cognitis. aut ut perfectio se tenet ex parte cognitionis. puta quando illud perfectius cognoscimus. et sic se habet accens respectu substantie. prius cognitio est perfectior in se. secunda vero secundum proportionem obiecti ad potentiam. aut ut perfectio se tenet ex parte potentie sicut intellectio albedinis est perfectior visione eiusdem ceteris paribus. vnde vna scia vel noticia potest esse altera perfectior aut quia de perfectiori obiecto ut. primo modo aut quia perfectiori modo habetur sicut noticia propter quod respectu quia. de eodem obiecto. et isto modo mathematice sunt in primo gradu certitudinis. 2. metaphisice et naturales sequuntur eas: aut per nobilium medium et sic que est per causam finalem est perfectior quam que est per alias causas. aut quia de nobiliori passione et sic que est de passione positiva est perfectior quam que est de negativa. aut que certiori modo habetur ut modus se tenet ex parte nostri modi cognoscendi qui est ex sensatis. et sic scientia de generatione est perfectior. quia de qualitatibus primis maxime sensibilibus. aut ex parte potentie sicut scientia angelorum est nobilior nostra ceteris paribus. Secunda distinctio noticia est quadruplex. prima est apprehensiva quam habent pueri quando appellant omnes viros patres antequam discernant et ista est secundum convenientiam tantum. Secunda discretiva qua per aliquid accens distinguunt presertim a non presertim eorum. Tertia distinctiva que distinguunt aliquid per aliqua sua propria seu intrinseca non aut posteriora. Quarta discursiva vel resolutoria. et ista est per omnia intrinseca et cognoscendo

Tex.com 10. 17. Cap. 2.

Tex.co.

Tex.com 16.

Tex.com 3.

Tex.com 22.

Tex.co 18

Tex. co. 16.

com. 7. 4.

illa intrinseca inter se ex ordine quo inter se sunt ordinata, et per comparationem ad resolutionem cognitivam. Et ista presupponit quadruplicem viam. Primo resolutionem que cognoscibile resoluitur usque ad simplicia simplicia. Secundo viam divisionem dividendo et subdividendo usque ad ultima superiora et differentias ultimas eius. Tertio demonstrativam in remouendo differentias que sibi non competunt capiendo demonstrationem per quacumque rei dubie ratione faciente fidem. Quarto viam compositivam componendo omnes differentias essentielles superiores sibi convenientes, et integrando eius completam et quiddam distictam definitionem. Si autem eodem ordine cognosceretur cause extrinsece adhuc esset perfectior cognitio. hinc quiddam tatiua. due prime sunt noticie p[ro]p[ri]e, alie due sunt discrete seu distincte h[ic] magis vltia. Tertia distinctio q[uod] aliud est intelligere aliquid actualiter, aliud virtualiter, aliud virtualiter. primum intelligitur cum actu applicat potentia cognitiua ad obiectum. Secundum cum hitus de tali obiecto est in intellectu dormientis, q[uod] talis h[ic] habitum quo cum voluerit etiam absente obiecto facilius poterit illud excitatus cognoscere, virtualiter cum illud est pars obiecti vel causa actu aut habitu cogniti, et sic cognoscendo h[ic] formaliter virtualiter cognoscitur aial q[uod] est totum v[er]e respectu h[ic] vel cum cognoscuntur p[ri]ncipia formaliter cognoscuntur virtualiter conclusio nes ex illis sequentes. Quarta distinctio q[uod] refert dicere confuse concipi et confusum concipi, primum respicit cognitionem h[ic] obiectum, et q[uod] illa differant patet quia possum h[ic]em qui est quoddam confusum distincte concipere p[ro] sua p[ri]ncipia intrinseca. Similiter si cognoscam sortem qui est quoddam distinctus in se per aliquod accidens aut in suo communi no[n] proprio conceptu tunc distinctum confuse concipiam.

**His statibus** r[ati]o ad q[ui]nes p[ro] q[ui]tuor: conclusiones, quare p[ri]ma e[st] q[uod] i[n] noticia app[re]h[en]siva p[ro] cognoscit singulare q[uod] v[er]e tu[m] q[uod] p[ro]dicam[en]tu[m] i[n] tali noticia e[st] co[n]e[ct]a et subiecta sunt singularia, s[ed] talia sunt p[ri]ma nota i[n] noticia p[ro]fusa, q[uod] p[ro]dicam[en]tu[m] e[st] abstractu[m] a subiecto no[n] at abstractu[m] ab ignoto s[ed] p[ri]us noto, ergo r[ati]o. Secunda conclusio v[er]e est p[ri]ma notu[m] noticia app[re]h[en]siva q[uod] singulari re noticia discretiva, p[ro] quia noticia app[re]h[en]siva p[re]cedit discretivam, et in app[re]h[en]siva ex parte p[ro]dicati cognoscit v[er]e in discretiva v[er]o app[re]h[en]ditur singulare ex p[ar]te subiecti cu[m] aliquo quo distinguitur ab alijs q[uod] no[n] fuit cognitum in app[re]h[en]siva quare r[ati]o. Et illo mo[do] intelligit Aristote, q[uod] noticia v[er]is p[re]cedit noticiam singularis. Et s[ecundu]m p[ri]ma[m] conclusionem dicit Aristote, hic q[uod] pueri p[ri]mu[m] appellant o[mn]es viros p[re]s et o[mn]es feminas matres ita q[uod] hunc appellant suu[m] patre[m] et illum co[n]s[il]r. Et s[ecundu]m secunda[m] conclusionem cu[m] vigorat intellectus distinguunt vnu[m] ab alio vel r[ati]o[n]e figure vel habitus. Vel dicitur q[uod] Aristote, non vult aliud dicere cu[m] dicit q[uod] pueri appellant r[ati]o[n]e, nisi q[uod] noticia app[re]h[en]siva in pueris p[re]cedit discretivam seu distinctivam, et hoc tanq[ua]m signo p[ro]bat q[uod] v[er]e est p[ri]us notu[m] singularib[us] suis. Tertia conclusio ta[m] i[n] noticia distinctiva q[uod] discursiva et resolutoria noticia v[er]is p[re]cedit noticiam singularis vel particularis patet ista conclusio q[uod] inferius non cognoscit distincte nec resolutione nisi per cognitionem eor[um] in que resoluitur et ex quibus componitur, aut o[mn]i si fuerit resolutione aut pluri si distinctiva tantum et non discursiva, talia at in que resoluitur et componitur sunt vniuersalia ac magis vniuersalia, ergo r[ati]o.

Preterea noticia scientifica et demonstrativa est p[ri]us de vniuersalibus q[uod] singularibus et p[ri]us de magis communibus q[uod] de minus co[m]m[un]ib[us], p[ri]o posterioru[m]. Quarta conclusio p[ri]us notum p[ri]oritate perfectio[n]is est min[us] v[er]e aut singulare p[ro]batu[m] q[uod] illud est p[ri]us notu[m] tali p[ri]oritate q[uod] est perfectius, sed minus vniuersale respectu magis v[er]is est perfectu[m] q[uod] superaddit, ergo tali p[ri]oritate e[st] p[ri]o notu[m].

Primo p[ro]p[ri]e  
co[n]s[il]r.  
Tex. co. 5

Questio sexta.

**Primum** ens comuniter acceptum pro eo cui non repugnat esse existere sit commune vniuersu[m] deo et creature substantie et acc[er]si, absoluto et respectivo, finito et infinito. Et arguit q[uod] sic vniuersu[m] pot[er]ie vniuersu[m] est obiectum et

sub illa ratione formalis, pot[er]ie enim distinguuntur p[ro] obiecta, pot[er]ia autem dicitur correlative ad obiectu[m]. multiplico autem vno correlatiuoru[m] multiplicatur et reliquu[m]: sed intellectus est vna pot[er]ia cuius obiectum p[ri]mu[m] e[st] ens, q[uod] inferius ente no[n] adequatur pot[er]ie, nec superius quia non datur, ergo o[mn]i q[uod] ens h[ic]eat vna r[ati]o[n]e formalis s[ecundu]m qua[m] sit obiectu[m] pot[er]ie intellectiue et sub illa co[n]tinet deus et creatura. Secundo arguitur sic vni[us] scie[n]t[ie] vni[us] e[st] obiectum et sub illa r[ati]o[n]e formalis, scia enim est vni[us] generis subiecti p[ar]tes et passiones considerans p[ri]o posterioru[m] sed metaphisica est vna scia cuius subiectum est ens sub r[ati]o[n]e entis vt p[ro]p[ri]e dicit, 4. metaphisice. Idem dicit Commentator co[m]mento primo q[uod] manifestu[m] est per se esse aliquam scientiam q[uod] co[n]siderat de ente in eo q[uod] ens est et de accidentib[us] essentialibus enti in eo q[uod] ens est, ergo ens h[ic] vna r[ati]o[n]e co[m]mune deo et creature et alijs qua[m] metaphisicis p[ro]siderat. Tercio sic substantia est magis ens q[uam] accidens, 7. metaphisice in principio, aut ergo hic sit comparatio substantie et acc[er]si in ordine ad dictiones solam aut ad conceptus proprios substantie et acc[er]si aut in ordine ad conceptu[m] co[m]m[un]e, no[n] p[ri]mu[m] q[uod] philosophus ibide[m] dedit q[uod] substantia est ens p[ri]ncipale et magis ens in tribus diffinitione, s[ed] cognitione et t[em]p[or]e: vt patet ibide[m], nec in conceptu p[ro]p[ri]o q[uod] vel in eode[m] conceptu erit co[m]paratio vel in diuerso, et t[em]p[or]e erit sensus substantia est magis substantia q[uam] acc[er]si sit substantia, vel q[uod] substantia sit magis substantia q[uam] acc[er]si sit acc[er]si quor[um] vtr[um]q[ue] est falsu[m], ergo erit co[m]paratio penes conceptu[m] co[m]m[un]e. Quarto dignitates non esset tantu[m] due, s[ed] vna affirmatiua et altera negatiua, cuius oppositum vult Aristote, 4. metaphisice, et p[ri]mo posterioru[m], et probatur consequentia ex quo enti co[n]sident p[ri]mo plures conceptus tot erunt dignitates quot conceptus p[ri]mo co[n]spondentes huic voci ens, et sic in substantia erit vna dignitas affirmatiua, et alia affirmatiua in accidentibus et nulla alteri poterit deferuire. Et simil[ite]r dicat de negatiuis et patet p[ro]sequetia q[uod] dignitatu[m] subiecta et p[ro]dicam[en]ta, erunt diuersa. Quinto omni passioni co[n]spondet aliquod subiectum p[ri]mu[m], sed passionibus transcendentibus non co[n]spondet aliquod subiectum sp[eci]ale co[n]sistit adeq[ua]ta, ergo o[mn]i ponere aliq[uo]d co[m]mune eis adeq[ua]tu[m] illud non potest e[ss]e aliud q[uam] ens. Sexto intellectus certus de vno conceptu et dubius de duob[us] h[ic] conceptu de quo e[st] certus aliu[m] et distinctu[m] ab illis duob[us] de quibus e[st] dubius et illis vniuersu[m] sed multi fuerunt certi q[uod] de[us] erat ens et dubitaueru[n]t vtru[m] finitu[m] v[er]e finitu[m] p[ri]mu[m] vel si p[ri]mu[m], 8. p[ro]cept[us] entis erit vniuersu[m] respectu illo[rum] si ens h[ic]eret vni[us] conceptu[m] t[em]p[or]e deus et p[ro]dicat[us], non e[ss]et simpl[ic]issima, co[m]poneret, n. ex conceptu[m] e[ss]is et co[n]trah[er]is, s[ed] Co[m]metator dicit, 8. metaphisice q[uod] p[ro]dicam[en]ta sunt genera simplicissima et altissima cu[m] non habeant genera et diffinitio[n]es, diffinitio[n]es sunt co[m]posito[rum], ergo ens no[n] h[ic] vni[us] conceptu[m]. Secundo illud q[uod] imediate et p[ri]ma significatio ne dicit omnia, que sunt in x. p[ro]dicam[en]tis non h[ic] vni[us] co[n]ceptu[m], qui si haberet p[ri]mo significaret illu[m] et eo mediantie significaret alia, sicut animal quod p[ri]mo significat sensibile et mediante sensibili species contentas sub eo, sed co[m]metator dicit, 10. metaphisice q[uod] ens et vnum significat imediate quod est i[n] vnoquoq[ue] p[ro]dicam[en]to, 8. no[n] h[ic] vnum conceptu[m]. Tercio illud q[uod] sic se h[ic] ad sua significata sic sanu[m] ad sua sana no[n] ip[er]tat vna r[ati]o[n]e, a sanitate enim aialis et diete ac portio[n]is non abstractitur aliq[ui]s conceptus communis qui sanitas appellet sed sic se h[ic] ens ad x. p[ro]dicam[en]ta sicut sanu[m] ad sua significata, vt p[ro]p[ri]e et co[m]mentator dicit, 4. metaphisice, ergo ens non ip[er]tat vnum conceptu[m]. Quarto ens dicitur multipliciter, vt patet primo p[ro]p[ri]o co[m]m[un]i et 4. metaphisice et pluribus alijs locis, sed q[uod] d[icitur] multipl[ic]i no[n] d[icitur] vniuersu[m]. Preterea p[ro]p[ri]e allegat Aristote, ca. de sp[eci]e, si quis omnia entia vocet equiuoce nuncupabit, ergo ens est equiuocu[m]. Preterea co[m]mentator, 4. metaphisice dicit q[uod] non inuenitur aliq[uo]d q[uod] sit co[m]mune p[ro]dicam[en]to, substantie et qualitatis et alio[rum] p[ro]dicam[en]to[rum]. Et philosophus, 3. p[ro]p[ri]o co[m]m[un]i idem

Tex. co.

Tex. co.

Tex. co. 9

Com. 16

Com. 7

Tex. co.

Tex. co.

Tex. co.

Com. 1

Tex. co.

dicat. vbi Lōmentator dicit. Impossibile est inuenire aliqd cōe q̄tuoꝝ predicamētis i q̄bus repit̄ moꝝ. ¶ Preterea si sic ens esset genus ad decem predicamenta quod negat philosophus. 3. metaphisice quare rē.

**Circa** istam questionē sic pcedā qm̄ p̄o. narrabo diuersas opiniones. Secūdo ponā aliq̄s d̄ sti ctōes r̄ cōclusiōes tertio r̄ndebit̄ ad obiecta. Quātam ad primū dicit̄ bernens r̄ girardus q̄ ens ē equocū r̄ q̄ eq̄ p̄io significat. x. p̄dicamēta distinctim̄ inuit̄ at̄ ista opinio argumētis factis post oppositū ¶ Alia ē opinio alioꝝ ponentiū ipsū esse vniuocū s̄ diuersimode. qm̄ aliq̄ ponit̄ huic voci solūmō cōr̄ndere p̄ceptū mētale r̄ nō reale. sicut au reolus in suo p̄io d̄f. secūda. r̄ oēs terministe q̄ tenēt ip̄m eē vniuocū sicut. Occā r̄ ei⁹ sequaces. ¶ Quidā at̄ p̄ter cōceptum mētale ponit̄ sibi cōr̄ndere vnā reale q̄dditate ex pte rei realiter cōr̄ndentis. Et isti ad huc diuersimode dixerūt de ista q̄dditate qm̄ aliq̄ ponit̄ eā esse p̄dicatōne in quid de deo r̄ de his q̄ de directe sūt in. x. p̄dicamētis. r̄ est in quā oīa vltimata resolutione resoluit̄ r̄ de passiōib⁹ trāscēdētibus r̄ simplr̄ simplicibus r̄ p̄io diuersis r̄ de vltimis differētis solū de nominatiue. Et isti fuerūt Scotus. Antonius Andree Landulphus r̄ Bonetus r̄ multī alij solēnes viri franciscus at̄ tenet in suo cōstatu in plo go esse vniuocū. r̄ illā rōne reale de oib⁹ dicit̄ denotatiue a p̄iori sicut genus de differentia p̄ter q̄ de suo indiuiduo formali de quo dicit̄ q̄dditate. r̄ q̄ ista ē faciliō r̄ securio: hāc imitabor̄ principalr̄. q̄ at̄ de simplr̄ simplicibus r̄ p̄io diuersis r̄ vltimis differētis ac passiōib⁹ entis p̄dicetur nō in quid tanq̄ ps p̄ q̄ p̄ceptus simplr̄ simplex est q̄ nō est resolubilis in alios cōceptus p̄iores tanq̄ in ptes sui sicut p̄ctus in quātitate cōtinua r̄ vnitas in discreta. r̄ p̄io diuersa sūt q̄ se totis sincathegrematice differunt r̄ nō sūt alicui vniciā sicut sūt differētia p̄. 5. metaphi. Ex his p̄ q̄ de illis nō p̄dicat̄ ens q̄dditatiue q̄ tūc essent in ip̄m resolubilia. r̄ sic nō eēt simplr̄ simplicia r̄ in illo p̄uenirent q̄dditatiue. r̄ sic non esset p̄imo diuersa t̄nc. cū p̄fiones entis r̄ vltime differētie sint simpliciter simplices r̄ p̄imo diuersa. Qd̄ at̄ de. x. p̄mis ḡnib⁹ non p̄dicet̄ in qd̄ tāq̄ ps. p̄ q̄ ista sūt. x. p̄ia p̄ncipia r̄ ex p̄iti simplicissima ergo irresolubilia. p̄ia p̄ r̄ anis est ¶ Doꝝphi. in capitulo. d̄ sp̄. r̄ Lōmentatoris. 4. metaphisice. quo dato seq̄ q̄ in generib⁹ subalternis r̄ sp̄b⁹ sp̄alissimis ac indiuiduis nō includit̄ quidditatiue. q̄ si icluderetur eēt rōne generū generalissimoz̄ i q̄b⁹ nullo mō icludit̄ q̄dditatiue vt p̄batū ē.

**Sed** cōtra tria puncta dicta arguit̄ p̄io cōtra hec q̄ de simpliciter simplicibus r̄ p̄io diuersis non p̄dicatur ens. q̄ oīa ista aut sūt ens aut nihil nō nihil. ergo ens ergo includit̄ ens. ¶ Secundo q̄ de decē generibus p̄dicatur ens q̄dditatiue. q̄ certū ē q̄ ens predicat̄ de istis aut per se aut per acc̄ns. nō p̄ acc̄ns quia omne tale ē p̄sterius eo de quo p̄dicat̄. ergo p̄ se nō secūdo mō nec q̄r̄to. q̄ nec p̄dicamētū ē passio subiecti nec subiectū cā p̄dicatū s̄m̄ actū. ergo in p̄io mō. s̄ oē tale p̄dicat̄ q̄dditatiue r̄ nō denominatiue ergo r̄c. ¶ Tertio cōtra hoc qd̄ dicitur q̄ de suo indiuiduo formali p̄dicat̄ q̄dditatiue hoc dato seq̄tur q̄ hoc ens esset magis ens r̄ intimius ens q̄ deus. q̄ essentialiter r̄ in primo mō de directo. r̄ de solū reductiue r̄ denominatiue. r̄ ex p̄iti musca in quātū hoc ens est magis ac intimi⁹ ens q̄ de⁹. ¶ Ad primū dicit̄ q̄ simplr̄ simplicia r̄c. vt p̄scidūt ab ente sūt ens denominatiue r̄ nō q̄dditatiue. nihil enī pōt̄ tātū p̄scindi ab ente p̄ nomina p̄ime intentiōis quā sit ens denominatiue r̄ hoc h̄z ens p̄pter suā maximā trāscēdētā sicut in diuinis p̄pter infinitatem oīa p̄dicat̄ idēptice oīa de diuina eētia nō t̄n q̄dditatiue. ¶ Ad secūdū dicit̄ q̄ p̄dicat̄ p̄ se i p̄io mō nō de directo s̄ reductiue tātū sicut genus de differētia. ¶ Ad tertū negatur p̄ia q̄ magis r̄ min⁹ attendunt̄ s̄m̄ quātitate virtutis. ratio at̄ dei r̄ virtus dei est entis r̄ virtutis entis r̄ hui⁹ entis p̄ se p̄ior r̄ maior. Lōcedo t̄n q̄ hoc ens est intimi⁹ ens q̄ deus. q̄ inter hoc ens r̄ ens non est distinctio formalis s̄ solū modalis. r̄ inter deū r̄ ens est distinctio formalis. magis at̄ sunt idem que solūm distinguūtur

modaliter q̄ que formaliter.

**Quantus** ad secūdū articulū ponit̄ aliq̄ distinctiōes quaz̄ prima ē ista q̄ cōcept⁹ pōt̄ capi quadrupl̄ q̄tū ad p̄is. p̄io p̄ potētia cōcipiēte Secūdo p̄ rōne cōcipiēdi vel sp̄e itelligibili. tertio p̄ actu. quarto p̄ quidditate cōcepta vel vt est sub cōcipi vel cui⁹ cōcipi vel vt motū vel vt terminat̄ intellectū. ¶ Secunda distinctio est Scoti q̄ vniuocatio est triplex. phisica. logica. r̄ metaphisica ¶ Vniuocatio phisica est vnitas nature specificēer natura rei r̄ ex parte rei circūscripta oī operatione intellectus ex̄is de qua. 7. phisicoꝝ habet̄ q̄ in sp̄e sp̄alissima est p̄p̄ia cōparatio r̄ non in genere. q̄ sp̄s specialissima dicit̄ vnā nāz solū nō at̄ genus. q̄ sub genere latent equiuocatiōes. i. diuerse nature specificē. r̄ sic gen⁹ est equiuocū oppositū vniuocatiōi phisice vniuocatio logica est vnitas alicuius realitatis vel itētionis p̄ se plurib⁹ cōicabilis p̄cepte sub vna itētione logica. vt aīal in quātū genus vel ens in quātū v̄le. vel trāscendens. ¶ Vniuocatio metaphisica est vnitas alicuius p̄ se p̄ime itētionis abstractibilis p̄ intellectum a pl̄ibus ex natura rei circūscripta quacūq̄ intellectiōe logica. Ex q̄b⁹ seq̄ duplex correlarium. ¶ Primo q̄ aliqd̄ cōtingit̄ esse vniuocū phisicū logicū r̄ metaphisicū. q̄ h̄z in quātū h̄z vnā nāz specificā specialisimā est vniuocū phisice vt est sola p̄ia itētio absq̄ secūda est vniuocū metaphisice. cū secūda itētione est vniuocū logicē ¶ Secūdū correlarium q̄ aliquid est vniuocū metaphisice aut logicē qd̄ non est vniuocū phisice. vt ens r̄ aīal ¶ Tertia distinctio q̄ duplex est vniuocatio. trāscēdēs r̄ predicamētalis. p̄ia est communio: sed secūda ē famosio: r̄ de ipsa vt plurimū loquit̄ Aristot. r̄ antiqui philosophi. ¶ Quarta distinctio quadruplex ē vniuocū. reale. mētale. vocale r̄ scriptū. r̄ totuplex vniuocatio. itez rursus triplex ē vniuocū. large stricte r̄ strictissime. primo mō ens secūdo mō oīa genera. tertio mō sp̄s sp̄alissima. ¶ Aliter s̄m̄ Aureolum duplex ē vniuocū seu vniuocatio quedā mathematica seu apparēs vt sp̄e specialissime. que daz̄ aut latens occulta vt generis aut entis. ¶ Quinta distinctio est magistri francisci de marchia super primū sententiarū q̄ quattuor sunt genera vniuocatiōis p̄pter quarū diuersitatem diuersificatur opinio de vnione entis ¶ Vniuocū. n. descendit in sua vniuocata quadrupl̄. aut s̄m̄ eādem rōne r̄ eūdē modū essendi cōem eis r̄ s̄m̄ eūdēz ordinē r̄ s̄m̄ eūdē gradum perfectionis eētiale. r̄ iste gradus vniuocatiōis est perfectissimus qui possit̄ repir̄ i in creaturis qui solūmodo est in specie specialissima. nam albedo est descendens in sua indiuidua omnibus modis predictis. eadē. n. ratio albedinis ē in qualibz̄ albedine vna r̄ eadē specificē ac equaliter. q̄ indiuidua vt sunt in predictis camēto abstrahūt ab existentia. r̄ vt sic nullū est altero p̄ius. nec vt sic albedo vt octo essentialiter ē p̄fectio: albedine vt vnū. q̄ isti gradus nō sequūt̄ rōne specificā sed indiuidualem r̄ sūt mōi rōnis specificē qui non variant rationez eētiale. h̄z ē albedo eūdē modū essendi i qualibet albedine. q̄ modū accidentis r̄ inherētis alteri. ¶ Secūd⁹ gradus minor: isto est quo aliquid descendit in sua vniuocata s̄m̄ eadē rōne r̄ eūdē modū eēndi r̄ eūdē ordinē essentialē: nō t̄n s̄m̄ eūdē gradū perfectionis quomō descendit aliqd̄ gen⁹ subalternū in suas sp̄es vt aīal ¶ Tert⁹ gradus est quo aliqd̄ descendit in sua vniuocata s̄m̄ eandē rōne r̄ eūdē modū essendi nō at̄ s̄m̄ eūdē ordinē nec gradus sicut numerus r̄ figura. ¶ Quartus gradus vniuocatiōis est quo aliquid descendit s̄m̄ eandē rōne tantum vt ens. ¶ Quā ens in substantia r̄ acc̄te h̄z eadē rōne formalem s̄m̄ diuersū modū essendi. quia in substantia vt in se i acc̄te vt in alio r̄ per prius in substantia q̄ in accidēte ac p̄fectius. ¶ Primus gradus vniuocatiōis nihil h̄z de equiuoco. Secundus gradus per vnum gradum accedit ad equiuocū. Tertius gradus per duos quartus per tres. ¶ Sexta distinctio q̄ vniuocū equiuocū r̄ analogū sic cōueniunt q̄ equiuocū r̄ vniuocū pueniunt in vnitate vocis r̄ in plura significando. differunt at̄ in vnitate conceptus aut rationis quā ponit̄ vniuocum r̄ excludit equiuocum

ex. cō. 10  
meta  
cō. 6.

Tex. co.

Tex. co.

Di.  
6.

Tex. co. 9

Tex. cō.  
24. 29. 7.  
31.

¶ P̄io p̄bo  
rū Tex. cō.  
13. 7. meta.  
Tex. com.  
34. 7. 14.  
r̄ alibi.

Com. 16.

Com. 7.

Tex. co.  
Tex. co.  
Tex. co.

Com. 2.

Tex. co.

Analogū at stat cū vtroq; nā canis vel sanū est equū // cum et analogū et ens ē uniuocū et analogū. sup addit tñ si bi analogū ordinē q nec includit nec excludit uniuocū nec equiuocū. **S**eptia distinctio ē q duplex ē uniuocū actiue et passive et totuplex ē equocū. qñtio at ista qrit de vni uoco uniuocate et nō uniuocato. **O**ctana distinctio q re fert dicē eē uniuocū et uniuoce p̄dicatum. cē uniuocū ē h̄e vnā rōne pl̄rib⁹ p̄ueniētē s; idē nomē. s; uniuoce p̄dicatū ē p̄dicari q̄ditatiue vel ip̄o mō dicēdi p se. **N**ona disti cto q cōceptus q̄ditatiuus dī duplīr. vno modo p qua libet pte p̄cepta p̄tinentē ad q̄ditatē. et isto mō non so lū genus s; et dīa dicit cōceptus q̄ditatiuus speciei. Alio mō p illo solo cōceptu qui p̄dicatur in qd aut tāq; ps aut tāq; p̄uis s; nō vt ps sicut gen⁹ dicit in quid de differētia.

**H**is p̄missis r̄ndet a d q̄onem ponēdo tres cōclu siones. **P**rima est q ens cōiter sumptum nō est uniuocū oibus entibus uniuocatione p̄bifica. ista est mani festa q; uniuocū p̄bifice dicit vnā naturā specificā ens autē dicit vnā naturā maxime trāscendētē et oibus cō mune. **S**ecūda cōclusio ens cōmunitē sumptū est ve re uniuocū oibus entibus uniuocatione logica. hoc p; q; dicit aliquā vnā realitatē vel primā intētiōne p̄ceptā sub aliqua intētiōne logica. vtputa inquantū v̄le seu cōe vel trāscendens. **T**ertia cōclusio ens cōmunitē sumptū est vere uniuocū oibus entibus uniuocatione metaphisica h̄ac cōclusionē ostēdo sic. oīs intellectus certus de vno cō ceptu p̄re intētiōis et dubius de duob⁹ vel pluribus in q bus ille cōceptus includitur h; vnā cōceptū de quo ē cert⁹ alii ab illis de quibus est dubius et illis uniuocū. s; itelle ctus hoīs pōt esse certus de aliquo. quod sit ens dubitan do vtrū sit deus vel creatura substantia vel accidēs et sic d alijs in quibus cōceptus entis includit. ergo cōceptus entis est alijs a cōceptibus dubijs et uniuoc⁹ illis ita q d se est neuter et includit in vtroq; illoz. maior p; quia im possibile est eundē cōceptū eidē intellectui s̄l esse certum et dubiū. q; tunc cōtradictoria dicerent de eodē quod est contra primū p̄ncipiū. ergo vel est alijs et habetur pro positū. vel nullus. et tunc non est certitudo de aliquo. con ceptu. si autem quidditate includitur in illis sequitur q non est tantum alijs sed etiam uniuocū eis. minor d; clarat p̄mo de deo et creatura. q; quilibet p̄bus antiqu⁹ fuit certus q illud qd ponebat esse primū p̄ncipiū et set ens p̄ta vnus qui posuit ignē primū p̄ncipiū. ali⁹. aq; alijs aerē. alijs mediū inter ignē et aerē. quilib; enim talis fuit certus ignē vel aerē esse ens. tñ erat incertus vtrū esset ens creatū. vel increatū. primū vel nō primū finitum vel infinitū. nō enī erat certus q esset ens primū. q; tunc fuis set certus de falso de quo nō est certitudo nec scia p̄rio po sterior. nec erat certus q esset nō primū. q; tunc non po fuisset oppositū. **S**ic alij fuerunt certi q potentie aie sūt ens dubitant tñ an sint substantia vel accidēs. Alij etiā fue runt certi q p̄sone diuine sunt ens tñ dubitabant an abso lute aut respectiue. igitur ens acceptū p eo cui non repu gnat esse existere est cōe uniuocū deo et creature. substan tie et accēti. absoluto et respectiue. finito et infinito p̄o et n̄ p̄o tamen cōclusionē secūda et tertia. q; il le vident tollere oēm creationē simplr et anihilationē. q; creatio ē p̄ductio alicuius nullo eius qd creatur p̄suppositio. anihilatio autē est destructio alicui⁹ nullo eius qd destruitur remanētē. **L**i ergo ratio entis sit realis et eterna a parte aī et apte p̄ et p̄existat aī. p̄ductio nē cuiuslibet qd creat simplr et remanet post destructio nē et anihilationē cuiuscūq;. q; aliter oē ens crearet in crea tōe cuiuscūq; qd creat et anihilaret i anihilationē cuiuscūq; qre seq̄ q nō erit aliq quidditas realis uniuoca oibus en tibus. **S**ecūdo illa quidditas entis aut est dependens. et sic non erit in deo aut independēs et sic non erit in crea tura p̄obatur aī. q; oē qd est aut est depēdens aut ide pendens. **T**ertio deus et creatura distant in infinitū er go nō possūt i aliqua ratiōe vnā cōuēire. **Q**uarto a sim plr simplicibus et p̄rio diuersis nō pōt abstrahi alijs p̄ ce ptus cōmunitis uniuocū. deus et creatura sūt h̄mōi ergo

**C**ontra

et. **Q**uinto q̄qd est in deo est de se formalr b et singu lare. ergo nihil qd est in deo pōt esse cōmune deo et crea ture. antecedens est manifestum. quia quicquid ē in deo est de se necesse esse. et omne tale est de se formalr hoc. **S**exto ab extremis contradictorijs non potest abstra bi aliquis cōceptus cōis. deus et creatura sunt huiusmo di. quia ens a se et non a se ab alio et non ab alio.

**A**d has difficultates respōdet q duplex ē crea tio. particularis et v̄lis. et totuplex est anihilatio. **A**d v̄lem creationem alicuius requiritur q oē qd est inclusum in eo a p̄iori creet. et talis creatio non est possibilis vt deduct argumentū. alia est particularis que est cum omnia particularia p̄ncipia alicuius sibi intrinse ca creantur. et hec est possibilis. nunc autem ens vel q̄di tas entis non est p̄ncipiū particulare alicuius creati p̄ ticularis. **S**ic cōceditur q anihilatio v̄lis non est possibi lis sed bene p̄icularis vbi quidditas entis non corrupit. **A**d secūdu dicitur q ratio formalis entis non est de pendens nec independens sicut ratio formalis substantie de se nec est corporea nec in corporea. sed vt est in spiritu ē in corporea: vt in corpore est corporea: eodē mō ens i deo est independens et in creatura est dependens. **A**d tert ium q distantia non accipitur nisi p quantitate virtutis. vnde infinita distantia bene arguit infinitū excessum in vir tute sed non tollit conformitatē in ratione quidditativa si cut si daretur aliqua albedo. infinite intensiōis cuius infi nitas non tollerēt conuenientiam eius cum albedine vt in quidditate a bedinis. **A**d quartū dicitur q sunt se totis distincta et primo diuersa subiectiue et mālter non at obie ctive et formalr. q; nō p̄ueniūt in aliqua rōne cōi p̄dica mentali sed bene reali et trāscēdenti. **U**el fm franci scum q a talibus non potest abstrahi aliquis cōceptus cō munitis quidditativus tanq; ps sed bene denominatiuus a p̄iori. et talis est cōceptus entis. **A**d aliud neget ma ior: ad p̄bationē negatur q quicquid est i deo ē de se neces se esse. quia ratio entis substantie et spiritus sunt in deo q non sunt de se necesse esse. **A**d vltimū dicitur q ab ex tremis cōtradictorijs formaliter sumptis non potest ab strahi aliquis cōceptus cōmunitis et talia non sunt deus et creatura. sed ab extremis contradictorijs materialiter sū pus bene potest cuiusmodi sunt deus et angelus.

**S**ed contra opinionem Scoti et sequentium mari me Boneti qui exp̄sē ponit ens cōtrahi p dif ferentias essentielles ad .x. p̄dicamēta. que differentie qua tuncumq; sunt accitales enti sunt tñ de q̄ditate inferiorum generū p illas et ex ente constitutoz sunt q̄tuor: difficulta tes. **P**rima q; tñc genera generalissima eēt diffinibi lia. quia vbi ē quid et quale intrinsece ibi pōt esse diffinitio quia ex alijs non cōstat vt p; ex .6. topicoz. **N**ūc at ens erit vt qd differentia cōtrahens vt quale: ergo quodlibet illoz erit diffinibile. **S**ecūda q; tunc omnia genera ge neralissima essent resoluibilia in ens et differentiaz propriā **T**ertia q non essent simplr simplicia nec p̄rio diuersa qd est contra Aristo. quinto metaphisice. **Q**uarta diffi cultas q; q̄libet negatiua qua remouet gen⁹ generalissimū vnus p̄dicamēti a genere generalissimo alterius erit de monstrabilis. vt supposito q .a. sit differentia cōtrahens ens ad substantiā. **T**ūc arguat sic. nullum ens .a. est q̄ti tas et sic de alijs. sed oīs substantia est ens .a. ergo nulla sub stantia est quantitas et sic de alijs. **A**d ista r̄ndetur facili ter vna distinctione p̄missa q duplex est resolutio. vna trealis et alia p̄dicamentalis: p̄dicamentalis est quando resoluibilia resoluūt in aliqua que sunt in p̄dicamento. vt resolutio hoīs in aīal et rōnale. realis vō est qua resolutio ne resoluuntur seu in aliqua p̄dicamētalī seu trāscēden tiā que sunt extra p̄dicamēta. **E**t sic totuplex est composi tio realis. s. et p̄dicamētalis. p̄dicamētalis ex q̄ditatibus p̄ dicamētalibus. realis et ex trāscēdentibus vt ḡnālissima ex ente et propria differentia. **E**t totuplex est diffinitio. **E**t sic ad has omnes difficultates p; solutio qm generalissima sunt diffinibilia non diffinitione p̄dicamentali sed reali. s̄l sunt resoluibilia reali nō p̄dicamentali. et talia sunt

Capitu. 4  
Tex. 9.  
inter. 15.  
16.

olig dicit  
do. 13. 14.  
15. 16. 17.  
18. 19. 20.  
21. 22. 23.  
24. 25. 26.  
27. 28. 29.  
30. 31. 32.

105. 31

105. 31

31 simplr simplicia ac primo diversa. ac et ille negative sunt & monstrabiles medio reali non predicamentali & sic intellexit Aristo. 1. posterior. sicut si dicat qd deus tunc erit componibilis ex ente & differentia qua sequitur infinitas & qd aliquid ratio erit prior deitate qd omnia videtur absurda. Ad hoc dicitur procedendo qd deitas est constituta non tamen composita. constitutio enim abstracta a compositione. Nam diverse persone sunt constitute non tamen compositae. compositio enim est tantum finitorum formalium & realium distinctorum quorum unum alterum expectat expectatione physica sicut componunt materiam & forma. Nam autem simplicitas opponitur compositioni non constitutioni. sed ens & definitio contrahens ipsum ad deum. nec sunt limitata formaliter nec realiter distincta. & conceditur qd eius ratio est prior deitate communitate non perfectione.

**Quantus** ad tertium articulum est respondendum ad argumenta facta in principio. Et primo respondendum est secundum Scotum qd generalissima sunt simplicissima simplicitate opposita compositioni predicamentali non tamen reali. Vel dicat qd non sunt composita sed constituta. simplicitas autem opponitur compositioni &c. Secundum Aureolum dicitur qd sunt composita ex additate entis reali. quia illa non habet ens tamen habet conceptum comitem ex quo non componitur. Secundum franciscum per rursus quod ens non est pars nec dei nec alicuius extrinseci in predicamento. nec est ut quod additativum ut genus respectu speciei sed ut quod denominativum ut genus respectu definitio. Ad tertium de sano dicitur qd in aliquo est similitudo & in aliquo non est enim similitudo quantum ad hoc qd sicut sanitas animalis principalis est & omnia alia sana dicitur in ordine ad illam sic substantia est principaliter ens & aliquid. Accidentia vero per se sunt talia per attributionem ad illam. Eorum namque aliquiditas vel est esse quantitatis substantie vel dispositione vel virtute vel aliquid tale substantie. dissimilitudo vero est in tribus quod solum animal est sanum formaliter. alia vero denotatio ne ab illa que est in animalibus omnia sunt entia formaliter. secunda vero quod attributio sanitatis ad unam sanitatem non est realis & entitativa nec secundum id quod sunt attributio autem omnium entium ad substantiam est secundum intrinsecam entitatem & realitatem additativam. tertio quod omnia significata sani non concurrunt ad unum conceptum. Aliter dicitur qd si considerentur in ratione entis non habent attributionem accidentia ad substantiam nec substantia est magis ens quam accidens sicut homo in quantum animal non est magis animal aut perfectius animal quam musca. Sed si considerentur in rationibus propriis & non in entitatis tunc substantia est perfectius & magis ac prius ens perfectione quam accidens. & quod deterius est gratia melioris. 7. politico rursus. Accidentia attribuitur substantie tripliciter. quia substantia in triplici genere cause est causa accidentis. scilicet finalis efficientis & materialis in qua non ex qua tunc ut sic attribuitur accidentia substantie tanquam effectus in multiplex sue cause. Aliter potest videri qd ens capitur multipliciter. uno modo. ut est unum nomen sumptum ab entia. & ut sic equaliter se habet ad substantiam & accidentia. alio modo ut est principium de sum es est & tunc convertitur cum extrinseci. nunc autem extrinseci prior competere habet & propter substantiam accidentis quia accidentia non existunt naturaliter propter substantiam e contra sic ut in deo. ideo accidentes non est ens isto modo nisi quod entis. & sic intellexit Aristo. 7. metaphisice. 6. & 4. qd illo modo habet attributionem ad substantiam. Ad aliud dicitur qd ens significat omnia que sunt in quolibet. x. predicamentorum immediate per remotionem cuiuscumque alterius rationis predicamentalis. cum hoc tamen hec omnia significat mediante una ratione transcendenti. & sic intelligit Commentator. Vel secundum Aureolum significat illa omnia immediate per imediationem cuiuscumque alterius rationis non tamen conceptus ex quo enim in generali non considerat una ratio omnibus sed bene conceptus unum. & sed franciscum ens significat res immediate per remotionem cuiuscumque diverse essentialis medie. quia sic nec descendit. i. x. predicamenta per diversas essentialis sed tantum modales ita est omnia illa sic immediate significat. Ad auctoritatem Aristo. 4. metaphisice. 7. 1. phisicorum quod dicitur de multis. scilicet disunctive non copulative. & sic est principium habet principium. Ad istud dicitur qd nuncius repositus est quod fuerit ille qui dicit. Si quis omnia entia vocet equo nuncupabit &c. tamen dicitur qd ens est equo nuncupabitur & equo dicitur predicamentali & largo modo. sed non est equo nuncupabitur stricte per eo quod habet diversas rationes. & sic est questio. Ad aliam auctoritatem Commentatoris. id est metaphisice dicitur qd non invenit aliquid predicamentale

mentale esse omnibus predicamentis aut illis quattuor sed bene transcendentes. Vel secundum franciscum non reperit aliquid additivum dictum de omnibus vel pluribus predicamentis sed bene denominativum a prioribus. Ad ultimum dicitur qd non est generum quod non est limitatum formaliter sed tantum privative. C. D. generum est per inferioris ens non est per alicuius propter sui illimitationem. C. D. nullum generum predicatur de pluribus differens genere sed solum specie & numero. ens autem predicatur de omnibus predicamentis.

Questio septima.

**Arca** materia de indivisibilibus. de quibus aliquantulum Aristo. tangit 1. phisicorum & Burleus contra Occam qui licet melius tractent. 6. phisicorum tamen imitando eos tangam. aliquos casus quos ipse non tangunt probando indivisibilia non dari. & prior de permanentibus secundo de successivis.

Tex. co. 16. Tex. co. 32

**Primo** sic datus talibus indivisibilibus sequitur quod aliquid subiectum moveret & tamen non de accens extrinsecis. in eo moveret. per se quod est falsum & contra phisicorum. 2. topicorum dicitur qd motus non bis movetur omnia que sunt in nobis. & probatur per se. & capio unam rotam que moveatur circulariter. & quero de centro eius aut movetur aut non. si non habet oppositum. si sic certum est qd movetur circulariter ad motum totius rote. & sic cum de quod movetur circulariter habeat centrum circa quod movetur tunc centri erit centrum & sic in infinitum. Vel deveniet ad aliquid centrum quod non movetur. & sic sequitur qd moto aliquo non movetur de quod est in eo. Idem potest dici de puncto corporis sphericis & delinea aris ut de polis corporis orbiculariter moti. Ad hoc dicitur procedendo consequens & per se dico qd omnia talia quod sunt non solum quod est opposita motui recto sed et quod est opposita motui circulari. & per accidens. nec est opus qd de tale per accidens reducatur ad aliquid quod tale per se nisi cum fuerit tale per accidens qd sit aptum naturaliter esse tale per se sicut de clavo in nave mota per se. quod separatus posset moveri tali motu per se sed in nave moveatur per accidens. Ad auctoritatem Aristo. dicitur qd tenet de principibus essentialibus & quantitativis moti & de accidentibus et permanentibus & extrinsecis dato quod totum moveatur sine cathegorematicis. Nam celo vel alio moto non movetur nec motus existens in eo quo movetur nec tempus existens in illo mobili nec invariabile esse. Secundus casus est iste. sit aliquod corpus bipedale cuius una medietas sit summe alba & altera sit summe nigra. & quero de superficie media copulante has duas partes. aut est summe alba aut est summe nigra aut per se alba aut per se nigra. aut nec sic nec sic. non est dare medium sed non est summe alba. quia eadem ratione esset summe nigra quod non est maior ratio de uno quam de reliquo nec e contra per eandem rationem & sic de alijs. Ad hoc dicitur admissio casu quod nec est summe alba nec est summe nigra inclusive sed tantum exclusive. quia terminat utramque partem & summe albam & summe nigram. Ex quo sequitur correlarie qd talis superficies non est colorata quod conceditur quod colores proprie dicti fruantur in corpore prior & principaliter & nullo modo in superficie quia generatur a qualitativis primis que fundantur in corpore prior aut in materia prima. Concedo tamen quod corpus de predicamento quantitativis & non solum substantie est copulatum. Unum adhuc conceditur qd principaliter fundantur in materia prima colores que in corpore. unde subiectum primis coloris est materia prima secundum corpus de predicamento subiectum. tertium corpus de predicamento quantitativis.

Capit. 21.

**Contra** quod Aristo. dicit in sensu & sensato quod color est extremitas percipiendi id est in extremitate percipiendi ut dicitur glossa. ergo in superficie & quod color est in corpore quod in superficie. 4. phisicorum. Dicitur quod color terminatur ad superficiem infra quam videtur sicut infra vitrum videtur color super existens. & sic glossa Bur. Aristo. 4. phisicorum cap. 3. primi tractatus. ubi dicit Aristo. quod albedo est in superficie. ubi dicitur Burleus quod est ibi quantum ad apparentiam. & quod Aristo. loquitur ibi more aliorum maxime platonico. idem dicit de superficie copulantis partis virge. quarum una est viridis & altera sicca. quia illa est utrumque exclusive. & ratio eius est quod terminus exclusus excluditur a terminatis. & ideo dicitur excludens & exclusus ab eo. Tertius casus est sint due linee. a. & b. vel melius earum puncta extremalia sint. a. & b. que sint coniuncta & hoc non est inconveniens. quod non sunt

Capitu. 4

Tex. q. inter. 15. 16.

2. b. 1. 1. 2

2. b. 1. 1. 2

2. b. 1. 1. 2

in eodē cōtinuo sit. c. vnum corpus qd moueat sup lineā. a. et continuet suum motū quousq; p trāserit lineā. b. vni fo: miter. et signo illud instans in quo erit sup. a. punctū et tanget. a. et sit. d. tunc certū est q. c. ad huc nō tangit. b. pū ctū. q. ad huc b; p trāfire totā lineā. a. et quēlibz ei? pūctū anteq; tangat lineā. b. aut aliquid eius. vel ad min? d; esse sup tota lineā. a. et quolibz eius pūcto anteq; sit in aliquo. puncto. b. lineē et cū. c. cōtinuādo motū suūz aliqñ debeat esse sup. b. pūcto vt ponit casus. signo igif instans in quo erit sup. b. et sit. e. aut inter. e. et. d. instās erit tēpus vel nō si nō tūc erunt duo istātia imediata i eodē tpe. si ē tempus mediū aut i illo gescit. c. aut mouet. non gescit. p casū nec mouet q; p trāfiret aliqd spaciū inter. a. et. b. et. nullū ē tale p casū. ¶ Ad b rīdet admissō casu dicit q. d. istās ē pūctū et vltimū in quo ē et erit sup. a. aut tāget. a. et est vltimū in quo nō respectu. b. et nō dat primū respectū. b. aut si dat primū respectu. b. non dat tunc primū respectu. a. s; tūc il lud primū respectu. b. esset primū in quo. c. non tan git. a. quā in illo non tangit s; imediate ante tāgebat. Et casus filis huic si daref vacuū a cōcano lune vsq; ad cen trū mūdi et nūc p. sit vñ mōlare i dicto pcano de relictū ppue nāe tūc primū i quo ē surfū ē vltimū in quo nō ē de orsu in cētro vel si daref primū in quo ē deorsū illud idem erit primū in quo nō ē surfū q; i illo nō ē surfū nec pōt s; i mediate ante erat surfū. ¶ Quart? casus ē suppositis trib? primū q; nō ē dare primū instās in quo mobile attingit p mū locū suū. q; sicut nō dat primū nec vltimū istās mot? ita dat primū instās desitionis motus seu primū instās cō tact? . Secūdo suppono q; grane extra suū locū nō impe ditū necessario descēdit nālī vt p. 4. phisicoz. tertio sup pono q; motus successiuus sit in tpe. ¶ His pmissis po no q; destruat tota sphaera elementoz. et sit. a. mobile nūc pūo i cōcano celi descēdens ad cētrū mūdi ita q; imediate post hoc descēdet tūc signo instās in quo pūo. a. mobile attinget cētrū primū instans sit. b. et secūdu. c. aut inter. b. et. c. cadit tēpus aut nō. si nō tūc illa duo istātia erūt imedia te i eodē tpe si cadit mediū tēpus in illo mobile mouet p vacuū. ergo aliqd mobile nāle mouebit successine i me dio vbi nulla ē resistētia nec intrinseca nec extrinseca suppo sito q; a. mobile sit graue simplex et seq; q; p trānsibit spa ciū indiuisibile i tēpore diuisibili. ¶ Respo:det admissō ca su et dicit q; primū instās in quo. a. erit surfū erit vltimū in quo nō tāgit cētrū. Et ad suppositū dī q; qñ cōtactus sit p motū successiuū tūc datur primū instans cōtactus. s; qñ sit p motū subito nō dat primū s; vltimū in quo nō ita q; in hoc nō s; imediate post fiet cōtactus sic cōtingit in ca su dato ¶ Quintus casus est capio vnā lineā pedale aut in ter pūctū punctū terminātē. et oia alia pūcta eiusde; lineē dat mediū aut nō. si sic tūc illud ē diuisibile aut. indiuisi bile. si indiuisibile illud erit punctus et sic inter pūctū punctū et oia alia pūcta eiusde; lineē erit aliq; pūctus quod claudit cōtradictionē. aut erit diuisibile et nō erit nisi lineā et in illa erūt infinita pūcta. igif pter oia puncta eiusde; lineē adhuc erūt in eadem infinita puncta. Si aut nihil ē mediū inter p mū punctū et oia alia pūcta eiusde; igif punctus erit i me diatus puncto in eadē lineā. et pnter seq; icōueniēs cōtra Aristo. 6. phisicoz. Et hoc argumētū pōt applicari q; de? nō cognoscit oia puncta eiusde; lineē. q; si sic aut cognoscit q; iter pūctū punctū et oia alia pūcta sit mediū vel nō si sic de? et c. ¶ Ad hoc dicit breuiter q; cū dī inter primū et oia alia q; ly oia aut tenetur collectiue aut diuisiue. si primo mō pcedo q; pūctus ē imediate infinis pūctis qm oib? alijs collectiue eiusde; lineē nec seq; q; pūctus sit imediat? pūcto. q; a toto copulato collectiue tento ad alterā partem aut ad terrinūm stantē determinate vel diuisiue p oibus illis ex qb? ē copulatiū dictum nō valet pna. Lōcedo tñ q; punctus imediate seq; punctū. q; ly punctū stat cōfuse tā tū ratione de ly imediate. nec hoc est cōtra Aristo. 6. hui? q; Aristo. intellexit q; duo pūcta signata nō dant imediata i eodē cōtinuo. Si ar tenet diuisiue dī q; inter pūctū et oia alia sunt infinita pūcta et infinite partes lineē. q; quocunq; puncto dato inter illū et primū sunt talia infinita. et sic p; ref

Tex. cō. 28

Tex. cō. 2.

Tex. cō. 2.

ponso. Sili applicet responsio ad dīuinā cognōitionem. ¶ Sext? casus ē de hostia cui? medietas ē psecrata sic sacer dote volente et altera nō psecrata tūc supficies mediā erit i subiecto et sine subiecto. Ad qd dī q; rōe psecrate partis nō erit i sbēro s; rōne ptis nō cōsecrate sic. nec est cōtradi ctio. q; ista nō sunt fm idē s; fm diuersa. Questio octaua

**Arca**

matēria de minimo nālī due sūt opiniōes in generalī nam vna ponit minimū nāle dari ppter cām extrinsecā. alia ponit ppter cām intrinsecā. Adhuc vtraq; ē multiplex. Nam qdaz po nūt dari minimū p cōpationē ad visū ita q; datur minimū visibile qd pōt videri i tāta vel tanta distātia. ita q; min? non posset videri in ea dē distātia ab eadē potentia et ceteris pib?. Alia ponit ipm dari pp pparietatē cōtinētis. q; min? illo dato si posset p se resistere eidē cōtinētī. Et hē abe opiniōes patēt dicēti dari minimū ppter cām extrinsecā. Alij dicūt q; dat minimū p cōpationē ad agēs. Alia pncipalis adhuc ē duplex quo nam quidam dicunt q; datur minimum in omnibus na turalibus seu homogeneis seu etherogeneis.

**Sed**

pūo arguit cōtra primā q; nō datur minimum visibile. q; sit illud. a. tūc. a. in tanta distātia mo net visū causando suā spēm. q; visibile mouet visū causan do spēm in oculū. ergo o; q; a. sit maioris potētie q; ocul? i respiciēdo. q; a. pportioe eqūi vel. minor non sit actio. et sic seq; q; potētia vel virtus visibilis sit maior virtute ocn li. Lū igitur ille excessus nō sit fm indiuisibile q; fm indiu sibile excederet et fm id quo excedit agens agit in passum igif fm illud agens nō esset maior in virtute q; indiuisibile nō facit maior s; faciat plus seq; q; ille excessus est diuisibi lis. ergo si daref aliqd visibile in eadē distātia cuius exces sus in virtute potētie visive esset minor i duplo excessu quo a. excedit eidē visū adhuc posset videri et sic daref minus mino. et hoc argumētū pcludit tā respectu potētie visive optime dispositē q; respectu cuiuscūq; alteri? respectu sui minimi: hoc idem pbat medio perspectiuo sit. sic. a. mi/ minū visibilis tunc. a. est basis et fūdamētū mei actus quo video ipm. s; a quocūq; tali est opus q; p trahant due li/ nee in angulū acutū quē angulū o; p trāfire cētrū oculi p aliqd diuisibile. aliter nō sufficēter causarēt spēm et actum fm pspēctiuos. s; quocūq; diuisibili dato illius angulū acu ti q; p trānsit centz si daref aliqd visibile in eadē distātia cu lus angulus min? in duplo p trāfiret cētrū oculi adhuc vi derentur. et sic daref min? mino imo infinita talia sūt dabi lia. q; ille excessus ē diuisibilis i infinitū quare et c. ¶ Prete rea crescat aliqd visibile in quantitate quousq; videat in certa distātia aut erit dare pūctū instās i q? videbit aut vl timū q? nō. nō pūctū q; cū visio sit qdā mor? cui? nō dat primū si dat vltimū i quo nō igif illud nō fuit minimū in tāta distātia quod pōt videri. ¶ Alij dicūt minimū dari p cōparationē ad agēs. q; tale agēs vel site eiusde; spēi non posset minus pducere. ¶ Cōtra b arguit q; b dato seq; q; dabūt duo mīna in eadē spē quoz vñū erit altero mi nus. pns ē falsū. s; pna pbat. et accipio vñū agēs optime dispositū in qnālitatib? et qnāitate certū ē q; i mā sibi pro portionata aget formā minimā fm istū. capio deinde aliū agēs eiusde; spēi non ita bñ dispositū in qnālitatib? suis cer tū est q; et illud pducet minus in mā i qua pōt agere sed illud minimū nō erit tātū adequate quātū primū. q; primū pductū fuit ab optimis qnālitatib?. et p pns maior secun do. Et si dicatur q; hoc uō ē icōueniēs per cōpationē ad diuersa. s; bene esset icōueniēs respectu eiusde; agentis. ¶ Contra quia quocūq; agente dato nō ita bene applicat passō quā meli? applicari possit. sed de quāto meli? appli cabit de tanto citius et maiorēz effectū pducet. ergo sicut eiusde; agentis nō dat optia applicatio nec minimū simplr q; pōt pducere sic q; non min?. ¶ Alij dicunt q; dat mi/ nimum p comparationē ad cōtinēs sic q; minus illo dato nō posset resistere tali cōtinētī. ¶ S; hāc opinionē Dur. i sup. pbat. i. phisicoz q; hoc dato seq; q; nihil esset minimū simplr s; circūstantionatū. i. q; tali medio p tātū tēpu s

Sop. cō. 2.



tāta dīetate sibi dīo posset resistere. nā quocūq; dīo  
 p̄tinetis dato posset dari p̄tinetis mīmū dīo i duplo i tri/  
 plo. & sic i s̄tātū. ¶ **¶** suppono duo. p̄io q̄ sicut nulla  
 s̄ba subito corrupit sic nec subito generat. sed q̄ cor/  
 ruptio s̄ba ē finis alteratiōis successiue. his s̄tātū sit. a.  
 illud mīmū tūc. a. p̄ aliq̄d certū t̄ps̄ signatū p̄seruabit  
 s̄m suppositiōes sit vna hora tūc i medio istātū huius ho/  
 re. a. erit debilitatū i istātū p̄ie hoze. ita q̄ si i p̄ncipio ho/  
 re erat p̄o aut resistētē vt q̄tuo: i meo erit vt duo. q̄ cō/  
 tinue debilitabit magis. ergo si medietas vl̄ alia ps̄ ipsi  
 us a p̄n<sup>o</sup> hoze q̄ erat p̄o vel resistētē vt duo fuisset sepa/  
 ta ab. a. i p̄n<sup>o</sup> hoze adhuc p̄ mediā hoza restitisset eidē lo/  
 co nūero sibi dīo. cū igit̄ ps̄ sit mior: toto seque q̄ non  
 dabit s̄m istos mīmuz simplr: ita q̄ mīmū nō posset re/  
 sistere eidē p̄tineti s̄ nō p̄ tantū t̄ps̄. Etā aliter posset in/  
 fringi ista opinio. p̄ q̄ de<sup>o</sup> posset suspēdere virtutē con/  
 tinetis s̄ri. tūc nō resolveret illud mīmuz. Secūdo q̄  
 posset poni in vacuo vbi nulla ē dīetas cōtinetis. ter/  
 tio si fieret i celo vbi nulla dīetas ē sic in vacuo posset a/  
 deo diuidi. Sicut de<sup>o</sup> posset diuidere solē nec appareret  
 i q̄d resolveret & tñ vī ē mīmū solis. Alij dicūt q̄ mī/  
 nīmū si dat̄ dat̄ p̄ cam itriseca. s. q̄ tali forme & cull/  
 bz eiūdē sp̄ci repugnat eē ex sua nā & rōne fo: mali sub/  
 mīo: i mā adeq̄te. Et loquēdo de totali forma & de mī/  
 nimo p̄ se & seorsū exn̄t. nō aut loquēdo de p̄te forme to/  
 tūz aut de mīmū i exn̄t. Et istū diuersificant qm̄ qu/  
 dā ponūt mīmuz dari tā i homogēis q̄ i etheroge/  
 neis. de homogēis hēb̄ ab Aristō. 1. phisicoz p̄ anaxago  
 rā de sensu & s̄fato & a Lōmē. 6. phisicoz cōmēto. 22. &  
 7. phisicoz cōmēto. 2. Et vlt̄ de oib<sup>z</sup> hēb̄. 2. de aīa om/  
 nīū nā s̄tātū determinata ē rō magnitudis & augmētū.  
 ¶ **¶** s̄ istud de homogēis ē argumētū de igne q̄ sicut  
 nō dat̄ maximū nec mīmū q̄ eadē ē rō de vtroq; ter/  
 mino. maximū at̄ ignis nō dat̄ q̄ quocūq; dato p̄ appo/  
 sitionē cōbustibil̄ cresceret i s̄tātū cū cōtinue sit maio/  
 ris virtutis. ergo si mior: pōt̄ cōuertēre cōbustibiles. er/  
 go quando erit maio: cum sit maiōis virtutis. Et ad  
 Aristō. dicūt q̄ illud supponit t̄q̄ p̄cessū ab Anaxago.  
 Alij dicūt & ē Bur. 1. phisicoz q̄ dat̄ mīmū solum in  
 etherogeneis aiatis p̄ se & p̄ p̄te augmētū sic q̄ non  
 mīmū posset in sua dispositiōe nālī eē. & ē dat̄ maximū  
 s̄ nō dat̄ maximū aut mīmū qm̄ p̄ violentiā posset fieri  
 mai<sup>o</sup> aut mīm<sup>o</sup> s̄ nō p̄. verū augmētū cui<sup>o</sup> q̄libz ps̄ aucti  
 ē aucta. nec p̄ verū decremētū cui<sup>o</sup> q̄libz ps̄ decremētū  
 decremētū. ¶ **¶** alia via s̄tia oib<sup>z</sup> s̄p̄io: b̄ ē q̄ nō datur ta  
 le mīmū nec i homogēis nec i etherogeneis & est op̄io.  
 Entis veri & Calculatoris. quoz rō ē duplex. p̄ia q̄ q̄/  
 cūq; forma s̄ba data illa p̄rigat dispōnes in mā. quia  
 actus actioz sit i patiēti bñ dispositio. 2. de anīa. s̄ illa  
 mā potuit meli<sup>o</sup> disponi. q̄ s̄m eos nō dat̄ optīa dispō  
 p̄ aliq̄ forma. igit̄ si meli<sup>o</sup> fuisset disposita i mīo: mā da/  
 ti mīmū potuisset introdūci. Secūdo q̄ nō dat̄ optīa  
 applicatiō agētis cuiuscūq; ad quocūq; passū ita q̄ qui  
 buscūq; sit applicatū meli<sup>o</sup> potuit applicari. Sicut me/  
 lius applicaret̄ effectū p̄duceret sub mīorī quantitate  
 ¶ **¶** ad auctoritatē Aristō. & Lōmentatoris dicūt q̄ dat̄  
 maximū & mīmū negatiue nō positūe aut affirmatiue  
 ita q̄ volūt vnāq; fo: mā subālē sibi determinare certā  
 latitudinē magnitudinis sub q̄ pōt̄ esse nō at̄ sub termi/  
 nis ei<sup>o</sup>. verbi gr̄a forma subātūalis hoīs s̄m q̄ hō po/  
 test eē supra pedālē & infra octupedalē s̄ non sub pedālī  
 adequate nec sub mīo: i. & ista ē maria sub q̄ nō pōt̄ esse  
 citra cētualē nec potest eē sub centuali nec sub maiori su/  
 pra pedālē sed sub maio: i qualibet citra octupedālēz  
 & ista ē mīma sub q̄ nō pōt̄ esse. ¶ **¶** Ad illud de igne dī/  
 q̄ Aristō. vult p̄bare q̄ augmētū i viuētē nō fiat p̄nci/  
 palr a caliditate s̄ ab aīa. nā si sic tūc viuēs cresceret ad  
 q̄tūtatē p̄ueniēte cullibz viuētī. sicut quantitas ignis exn̄t  
 i p̄p̄ia sp̄era ē maio: quantitate cuiuscūq; viuētis. Si er/  
 go viuēs h̄z certos terminos & varios hoc erit ab aīma  
 nō ab igne aut caliditate ita q̄ dat̄ maxima & minima q̄tū

tas sub q̄b<sup>o</sup> repugnat forme ignis eē. Et cū dicūt maio:  
 ignis ceteris parib<sup>z</sup> ē maioris virtutis. ergo si mior: pōt̄  
 p̄uertēre & altare multo magis maio: ¶ **¶** Et q̄ nō dat̄  
 maximū ignis positūe s̄ negatiue solū. & id quocūq; da/  
 to ille poterit aliq̄d cōbustibile i se p̄uertēre: q̄ quocūq;  
 dato ille distat p̄ aliquātū a mīma quantitate quā nō pōt̄  
 hīe supra maximā quā nō pōt̄. ¶ **¶** Op̄niō g<sup>o</sup> d̄ mīmū  
 nālī i gnālī ē duplex. vna q̄ pōt̄ dari positūe & affirmatiue  
 alla hūc s̄tia pōt̄ q̄ nō positūe s̄ negatiue & ista sicut viti/  
 mo recitata. ¶ **¶** P̄ria ē duplex aut ex eā itriseca & in oib<sup>z</sup>  
 tā homogēis q̄ etherogeneis. & i etherogeneis nō q̄bus/  
 cūq; s̄ aiatis solū aut ex eā extriseca. Et ista triplex aut  
 p̄ cōparatiōe ad visu sicut p̄. aut ad agēs sicut secūda  
 aut ad cōtinetis sicut tertia tenēdo mī<sup>o</sup> dari i homogēis re/  
 spōdet ad argumēta Bur. p<sup>o</sup> ad p̄tīmū Quocūq; sunt  
 eiūdē sp̄ci q̄qd̄ cōpetit vni & alteri & q̄quid repugnat  
 vni & alteri. Lū igit̄ totū ignis & q̄libet ei<sup>o</sup> ps̄ quantita  
 sine eiūdē rōnis formal̄ & sp̄ci si totū mī<sup>o</sup> pōt̄ p̄ se & se.  
 orū existere & q̄libz ps̄ aut si p̄ti repugnat toti et̄ repu/  
 gnabit. Dicūt ad maio: q̄ verū ē de p̄dicatis per se p<sup>o</sup>  
 vel secūdo nō p̄dicatis p̄ accēs q̄ten<sup>o</sup> ē s̄n̄sistētia p̄ se &  
 seorsū q̄ seq̄ beccitate & nō rōnē sp̄ci. cōpetit tñ p̄ se se/  
 cūdo mīo s̄ illa de tertio vel quarto. nō cōpetit oib<sup>z</sup> & se  
 per sicut illa de p<sup>o</sup> vel secūdo. Sicut dicat̄ de existētia q̄ p̄  
 accēs cōpetit q̄dditati. & est p̄mū p̄dicamētū p̄ accēs  
 & basis & fundamētū oīum alioz. Et igit̄ exn̄ta p̄ior  
 s̄n̄sistētia & coior. s̄tia p̄tes cōtinetis existūt nō s̄n̄sistūt.  
 & id nō sūt i p<sup>o</sup> ad existere s̄ bñ ad subsistere loquēdo  
 de p̄tīb<sup>z</sup> actualib<sup>z</sup> & nō potētiab<sup>z</sup> sicut dicit Lōmentator  
 1. phisicoz. ¶ **¶** Ad secūdū q̄ dicebat̄ p̄supponēdo q̄  
 corruptio s̄bātūe sit finis alteratiōis diuidat̄ mīmū in  
 duas medietates facta diuisiōe aut medietates remanēt  
 aut nō si sic cū q̄libz medietas sit mīo: toto dabit̄ mīmū  
 mīmū. si nō s̄z stati corrupet̄. igit̄ erit corruptio s̄bātū/  
 tē nec alteratiō p̄cedet q̄d̄ ē p̄suppositū. ¶ **¶** Ad hoc dī/  
 cūt q̄ medietates altabūt a p̄tēte dīo dū diuidit̄ mīmū

**Contra**

diuidat̄ mīmū i vacuo vel extra mū  
 dū vel i celo vbi nulla ē corruptio vel  
 suspēdat de<sup>o</sup> virtutē cuiuscūq; p̄tinetis vel hī corrupti  
 uā illaz p̄tū dī q̄ alterabūt a q̄tūtatē b<sup>z</sup> diuidētū q̄: q̄li  
 tates gladij hīarē q̄tūtatē diuisi. ¶ **¶** Contra ponam<sup>o</sup> q̄ di  
 uidēs sit influētia celestis q̄ q̄dē sit repatiissima. Ad h<sup>o</sup>. pōt̄  
 dupl̄r dici p<sup>o</sup> q̄b̄ ē q̄dā fatāsticū p̄dere tale mīmū i va/  
 cuo. q̄ vacuū ē impossibilis i re: nā cū ipsa. abhorreat eū.  
 Secūdo pōt̄ dici q̄ dato illo impossibili. s. vacuo dabit̄ cor/  
 ruptio s̄ba sine alteratiōe p̄ta aut q̄ redibūt p̄ p̄tāntiā  
 ad vniōnē. S̄z si dicat̄ ponam<sup>o</sup> q̄ diuidēs sit ita latū q̄  
 nō p̄mittat p̄tes vniū & tūc mauebit mā sine fo: mā. aut  
 dabit̄ mīmū mīmū si p̄tes mīmi remanēbūt. ¶ **¶** Dicūt  
 ad hoc q̄ facta diuisiōe nō remanēbūt p̄tes mīmū s̄z itatū  
 ab agēte p<sup>o</sup>. & vlt̄ cui<sup>o</sup> virtutē ponis vacuū & i materie  
 bus illaz partium introducet̄ aliqua alia forma.

**Contra**

capio mīmū vni<sup>o</sup> sp̄ci cui<sup>o</sup> mīmū est mīmū  
 mīmū cuiuscūq; alteri<sup>o</sup> sp̄ci & fiat casus  
 i mediate fact<sup>o</sup> i vacuo ab influētia celestis tūc mauebit mā si  
 ne fo: mā dicūt alq̄ q̄ mā manebit sine fo: mā s̄ba mī re  
 manebit sub accēs. ¶ **¶** Vel dicat̄ q̄ nō ē impossibile vt pa/  
 tebit i sequētū p̄ potētiā diuinā aut p̄ imaginationē māz  
 eē sine fo: mā ab ea reali disticta. ¶ **¶** Itē sit al<sup>o</sup> casus q̄ istaz  
 opinionē capio mīmū ignē cuius vna medietas alteret̄  
 ab aere quousq; cōuertat̄ ista medietas i aere alterantez  
 q̄rit̄ de secūda medietate. aut remanēbit & dabit̄ mīmū  
 mīmū. aut non. & ponam<sup>o</sup> q̄ a nullo alio alteret̄ igitur re/  
 manēbit. Dī q̄ alia medietas alterabit̄ acōtinetē i q̄d̄ cō/  
 uertet̄. Et si ponat̄ i vacuo dicat̄ vt supra i mediate q̄  
 aut p̄uertet̄ i aere nō mā remaneat sine fo: mā aut ab  
 agēte p̄io introdūcet̄ alia fo: mā aut fiet sine fo: mā nec h  
 ē i impossibilē virtuti diuie s̄ sit impossibile nāe & casus quē  
 ponis nō ē nālī. ¶ **¶** Alia ē opinio cuiuscūq; theologī p̄ta/  
 rissimū s̄p̄ q̄rtō s̄niaz dī. 8. cōclōnes. ¶ **¶** P̄ria q̄ est dare  
 mīmū i qualibz sp̄ci corp̄is phisici inquantū phisicū & p  
 b & r

*Tex. com.  
36.*

Tex. co. 41.

Tex. com. 63. Tex. co. 5.

se et seorsu subsistēs. sicut et martinu pbat q. 2. de anfa  
 oium nā cōstānū deter mīata ē rō magnitudis augmētī  
 et cremētī. **C** Secūda p̄lio q̄ nō dat i hōgeneis mīmū  
 existēs. q̄ i talibz totū et ps q̄libz quātūtatua lz nō eētia/  
 lis ē eiusdē rōnis cū toto et q̄lz ps ē mīor: toto p̄ cōez ai cō  
 ceptionē. **C** Tertia p̄lio q̄ i mathematicis nō ē dare mī  
 nimā q̄ntitatē cōtinuā et iquātū mathematici sunt. q̄: ut sic  
 sūt divisibiles i infinitū ex. 3. et. 6. phisī. **C** Quarta p̄lio q̄  
 i discretis dat de facto mīmū possibilis dari. q̄: nūerus bina  
 rius lz nō def maximū. q̄: nūerus crescit i infinitū p̄ divisio  
 nē cōtinuū. **C** Quinta p̄lio q̄ de facto dat maximū i quātū  
 tate p̄tinua q̄: supmū celū et dat mīmū q̄: pūctū. **C** Sex  
 ta p̄lio lz quo ad potētā diuinā nō def maximū possibile  
 q̄: posset de aliū mūdū maiorē creare s̄m q̄libz sui loqn  
 do de q̄ntitate et extēsis cū sit po<sup>o</sup> infinite q̄ i nullo finito ade  
 q̄t et itez istū et illū mūgere. Sicut ex duobz cellis facē vntū  
 et ex duobz maribz vntū mare mai<sup>o</sup> et sic aliud mare mai<sup>o</sup>  
 i infinitū. **C** Septia cō. q̄ i hōgeneis de sua vtute infinita  
 i infinitū pōt q̄libz tale diuidere sic i mathematicis q̄libz  
 tale sepatū et i q̄d sit diuisio p̄seruare loq̄ndo de p̄manen  
 tibz. **C** Octana p̄lio q̄ si diuidat q̄libz mīmū nāle hō  
 geneū nālī acceptū statū resoluet i cōtinēs. s̄z si fiat diuisio  
 i vacuo fiet sic supradictū ē i opinioe an istā. Et iste doctor  
 ponit q̄ntuo: grāa minimoz qm̄ qdā sūt mīma s̄m sensum  
 sicut pōt p̄ma opinio. Alia sūt mīma s̄m opationē sic po/  
 suit scda opinio. Alia s̄z māz. alia s̄m quātūtatē. **C** Nūo dicū  
 mīma q̄ si diuidit vltimū nō poterūt p̄cipi ab eodez vsu  
 eodez mō disposito et i eadē distātia et ceteris p̄ibz. Secun  
 do dicū mīma q̄ si diuidit nō poterūt i p̄p̄ia opationē  
 reale sic ē scitilla ignis q̄ si diuideret nō posset apli<sup>o</sup> descēde  
 re p̄ mīmā et gravitatē. Tercio mō sūt q̄ vltimū diuisa nō  
 p̄nt p̄ nāz s̄sistere nec p̄cipi nec opari. Quarto mō sic pū  
 ctū et oīa ista mīma sūt subordinata. q̄: p̄p̄do ipsa ad iūicē  
 illa q̄ sūt mīma secūdu opationē sūt ceteris maiora. proba  
 tur q̄: maior virt<sup>o</sup> regit ad imutādū realr q̄ itētiōalr. q̄:  
 maior ē h̄ietas i mutatiōe reali. De mīmo et 2<sup>m</sup> nām p̄z  
 q̄: mīn<sup>o</sup> ē q̄: maior virt<sup>o</sup> regit ad opandū q̄ ad subsistēdū  
 De q̄rto at non est dubium q̄ est ceteris mīmīs mīn<sup>o</sup> q̄:  
 punctus cuius non est aliq̄ pars per euclidē. diffi. p̄ p̄mi.  
**Sed** hic s̄t due difficultates. p̄ia ē q̄: si alicui mīmo  
 sibi repugnat s̄m nāz diuidi. ergo p̄ nullā potē  
 tiā diuidi pōt sic q̄ remaneāt p̄es actu diuise. q̄: repugnā  
 tiā nālīs ē specifica d̄: q̄ sicut grane q̄ntūqz ascēdit violētē  
 ad ipetū monētis sursum et sursum ipeditū nō descēdit. sic erit  
 de p̄tibz illi mīmū diuisi. et sic i sacramēto altaris sūt accidē  
 tia sine subiecto virtute diuia sic ille p̄es dati mīmū diuia  
 virtute remāebūt facta diuisiōe. **C** Alia difficultas q̄ si di  
 uideret mīma hostia p̄ p̄secrationē i q̄d fieret cōuersio.  
 d̄: q̄ si fieret diuisio i pleno fieret cōuersio i p̄tinēs si i va  
 cuo dicat ut supra. S̄z tūc ē alia difficultas. q̄: i illa mīma  
 hostia nō ē aliq̄ mā et i oī opandōe trāscētis agētis limitati  
 regit mā deferēs et cōis vtriqz termino cui<sup>o</sup>. esset for<sup>o</sup> si  
 ne p̄positū dato q̄ diuisio fieret ab hoīe i aere tūc hō crea  
 ret tam aerē q̄ formā. q̄: ex nullo tāqz subiecto p̄supposito  
 vtrūqz illoz p̄duceret. Et p̄firmat h̄ q̄: p̄ductio terminati  
 ua māe p̄ie nulli agēt limitato subiecti cū sit ignābilis et in  
 corruptibilis terminatiue lz h̄n subiectiue. ut h̄c. i. phisico/  
 rū circa finē. et ibi necio p̄ducer mā. q̄: aer non ē sine mā  
 p̄ia. d̄: q̄ i p̄io istāi cōplete diuisiōes date de<sup>o</sup> cui<sup>o</sup> virtu  
 tis ē trāsubstānare illā māz hostie i corp<sup>o</sup> xpi creabit illam  
 eadē nūero vel aliā dispositā p̄ for<sup>o</sup> aeris itroducēda et tē  
 agēs limitatū vel de<sup>o</sup> ex illa deducet formā aeris. Cū illa  
 diuisio ex pte q̄ntitatis hostie diuise erit nālīs. q̄: nāle ē cūllī  
 bz q̄sto imo ē passio ei<sup>o</sup> ē diuisibile et diuidi cōpetit sibi in  
 q̄rto mō sic eclipsari lūe supposita sufficienti cā p̄dicati. Et  
 ista diuisio erit aut ab arte aut a voluntate cōpata ad hoīez  
 s̄z si cōpet ad subiectū seu ad māz q̄ ibi nō ē erit supnālīs et  
 miraculosa. sicut termin<sup>o</sup> a quo illius diuisiōis et terminus  
 ad quē.

Tex. com. 82.

vel p̄rius actus vel compositum a sufficienti diuisiōe. non  
 p̄mū q̄: sic eēt nihil. q̄: q̄d ē ens i pura po<sup>o</sup> nihil ē sicut atī  
 xps. nec ē pur<sup>o</sup> act<sup>o</sup> q̄: eēt de<sup>o</sup> et c. **C** P̄. act<sup>o</sup> distiguit et sepa  
 rat. 7. metaphi. et i fūdāmēto nāe nihil ē distictū. i. meta.  
 nec ē cōpositū q̄: eēt resolubile et iā nō eēt mā p̄<sup>o</sup>. **C** P̄.  
 Aristo. 5. phisicoz p̄bas q̄ gnātio nō sit mot<sup>o</sup> arguit sic.  
 q̄d mouet ē q̄d gnāt nō ē. ergo gnātio nō ē mot<sup>o</sup> q̄d in  
 vtrāqz stat p̄ subiecto nō p̄ termino q̄: maior eēt falsa. nec  
 i vna p̄ subiecto et i alia p̄ termino q̄: varietet medū et tē  
 nō valeret argumētū. cū ergo mā p̄ia sit subiectū gnātiois  
 i. phisicoz et p̄<sup>o</sup> de gnātioe g<sup>o</sup> mā nō ē. **C** P̄. si ē ens er  
 go p̄ aliquātū distat a nō ente aut ergo seipsa aut alio. non  
 p̄mū. q̄: idē eēt cā formalis et effect<sup>o</sup> formal respectu eius  
 dē. nā distās distat formalr i distātia. **C** P̄. materia ē sub  
 stantia et absolutum distātia est accidens respectuum.  
 nec alio distat quia quereretur de illo alio.

Tex. com 49.

Tex. co. 4

**Incontrariū** arguit q̄: mā ē p̄mū i trāscēcū cō/  
 positū s̄balī. i. phisī. et p̄ se cā. 2<sup>o</sup>  
 b<sup>o</sup> 2. 4. et. 5. meta. itē p̄ se i fert ad formā relatōe s̄ali g<sup>o</sup> et  
**Ad** argumētū n̄r. Ad p̄mū q̄ ē ens i pura po<sup>o</sup> passiv  
 ua et subiecta nō obiectiua: et q̄d lz tale ē ens actu  
 entitatiuo et si nō formalī. et h̄ sufficit. **C** Posset et dici q̄ est  
 cōposita ex po<sup>o</sup> et actu sic. q̄d lz finitū formalr. Et ē cō po  
 nibilis cū forma. nec seq̄ q̄ nō sit pura po<sup>o</sup> q̄: nō ē cōposi  
 ta ex diuersis rebz realr oppositis. **C** Ad 2<sup>m</sup> dico q̄ vni  
 formitas affirmat de subiecto mot<sup>o</sup> et negat de subiecto  
 gnātiois. et loq̄ de eē formali specifico et vltimato. q̄: sub  
 iectū motus ē aliq̄d ens actu formali nō aut subiectū gnā  
 tiōis. s̄z h̄n ē ens actu entitatiuo. Et si arguat q̄ mot<sup>o</sup> ē act<sup>o</sup>  
 entis i po<sup>o</sup>. g<sup>o</sup> subiectū mot<sup>o</sup> vel mobile nō ē i actu. Dicit  
 q̄ mobile respectu termini ad quē ē i po<sup>o</sup>. s̄z comparando  
 ipz ad p̄p̄ia formā s̄balēz ē ens i actu formali. **C** Ad aliō  
 d̄: q̄ mā seipsa fūdāmētalr distat a nō ente vel nō gradu  
 p̄fectiōis entis. s̄z distat formalr distātia q̄ ē respect<sup>o</sup> rōnis  
 et nō realis. q̄: extrema abo non sūt realia. Et concedo q̄  
 aliq̄ distātia fūdāmētalīs ē absolutū sic de similitudie fūdāmē  
 tali capiēdo similitudinē fūdāmētalē pro substracto soluz  
 et qualitate in qua fundatur similitudo formalis.

Tex. com 80. 81. 82.

Tex. co. 7 9. 16.

**Iterū** alijs argumētis pbat māz p̄mā nō eēt ens.  
 q̄: si eēt ens tūc eēt intellect<sup>o</sup> possibilis. s̄z hoc  
 ē impossibile q̄: intellect<sup>o</sup> possibil<sup>o</sup> aut ē nālīs potētia passiva d̄  
 scda spē q̄ntitatis sic cōiter ponit aut s̄ba abstracta sicut po  
 nit Cōmē. 3. de aīa aut p̄fectio trāscēdēs q̄: p̄petit deo et  
 q̄d libz tale ē trāscēdēs. q̄: nō ē p̄dicamēto. s̄z neutz istoz ē  
 mā p̄ma cū mā sit s̄ba māis si ē. Et pbat p̄tia. q̄: aut est  
 ifra intellectū possibilē aut supra quātū ad p̄fectionē aut eā  
 lis p̄fectiōis a sufficienti diuisiōe. nō ifra q̄: sicut nihil est ifra  
 māz p̄mā q̄d sit ens cū sit imediata nihilo ut cōiter d̄. ita  
 nihī recedit ab ea magis p̄fectū q̄d nō sit act<sup>o</sup> et tūc itelle  
 ct<sup>o</sup> possibilis eēt aliqz act<sup>o</sup> et nō ens in pura potētia s̄ Aris.  
 3. de aīa. neqz ens supra intellectū possibilē q̄: p̄ eē imedia  
 tū nihilo diffinit ergo eālis p̄fectiōis. s̄z talia sūt eiusdē spē  
 g<sup>o</sup> et c. **C** P̄. sicut semicircul<sup>o</sup> se lz ad circulū sic mā ad en  
 titatē ex p̄ueniēti similitudie. Nā vtrāqz ē ps sui cōpositi. sed  
 semicircul<sup>o</sup> nō ē circul<sup>o</sup> sic nec mā ē ens. **C** P̄. si mā p̄<sup>o</sup> eēt dā  
 da daret ut eēt subiectū i trāsmutatiōe s̄bali vtr. i. phisī. et  
 i de gnātioe s̄z gnātio et corrupto nihil ē cōe subiectū q̄: in  
 gnātioe simplr totū trāsmutat i totū. i. de gnātioe. ergo  
 nihil remāet cōe subiectū vtrūsqz forme corrupti et geiti  
**C** P̄. mā p̄<sup>o</sup> nec ē q̄d nec q̄l nec q̄nta et sic de alijs. 7. me  
 taphisice. **C** P̄. mā et puatio sūt idē nūero. i. hui<sup>o</sup> cū ergo  
 puatio sit nō es. i. hui<sup>o</sup> et i post p̄dicamētis. 5. meta. g<sup>o</sup> et c.

Com. 5.

Tex. co. 79.

Tex. co. 63.

Tex. co. 79.

Tex. co. 79.

Tex. com 79.

Tex. co. 79.

**Ad** ista rīdet p̄<sup>o</sup> ad p̄mū q̄ mā p̄ia ē supra intellectū  
 possibilē cū sit substantia et intellect<sup>o</sup> ē trāscēdēs vel  
 accēs et oīs s̄ba ex suo gnē ē p̄fectio: quocunqz accēte et  
 quolibz trāscēdēte sup̄to simplr. Et cū d̄ q̄ ē imediata ni  
 hilo vey ē i latitudie subaz. q̄: nulla ē s̄ba ip̄fectio: mā p̄<sup>o</sup>  
 et magis accēdēs ad nō es. Nā oīa accēta taz spūalia q̄: cor  
 palia mediāt iter p̄mā māz et nihil et oīs alia s̄ba a mā est  
 supra et p̄fectio: mā p̄ma. **C** Ad 2<sup>m</sup> p̄cessa similitudie d̄icē  
 q̄ sicut medietas circuli nō ē circulus. sic mā p̄<sup>o</sup> nō ē entitas  
 quā cōponit. S̄z nō seq̄ exide. ergo nō ē ens. s̄z ē fallacia

**Circa** tria principia rez nālīū. et p̄<sup>o</sup> circa  
 māz p̄mā q̄ntū aliq̄. p̄<sup>o</sup> q̄ntū an sit  
 ens exis. Et arguit q̄ nō vel q̄: eēt pura po<sup>o</sup>

Questio nona.

lectur sect dup der io ad ē cō circ

Tex. com 49.

Tex. co. 1

Tex. com 80. 81. 82. Tex. co. 7 4. 16.

Com. 5.

Tex. co.

Tex. co 63.

Tex. co.

Tex. co 79.

Tex. com 79.

13. 15. 17. 19. 21. 23. 25. 27. 29. 31. 33. 35. 37. 39. 41. 43. 45. 47. 49. 51. 53. 55. 57. 59. 61. 63. 65. 67. 69. 71. 73. 75. 77. 79. 81. 83. 85. 87. 89. 91. 93. 95. 97. 99.

Tex. co. 2

Tex. com. 25.

Tex. co. 19

omnis. Aliter dicitur quod non est similitudo. quia circuli habent spalem entitatem et realitatem. sed entitas habet entitatem transcendente. 13. 9. partes circuli possunt subterfugere realitatem circuli et per hoc non erunt nihil materia tamen non potest subterfugere realitatem entitatis nisi immediate est nihil. Ad tertium quod materia necesse requirit in omni transmutatione sibi. Ad illud. 1. de generatione dicitur quod Aristoteles capit ibi totum cathegorematicum et non sine cathegorematicum. **¶** tunc gnans nate crearet si nihil deferret transmutatione ne subale determinio ad terminum quia producet non ex materia pre-supposita quod est creare. **¶** Si dicitur quod creatio est ex nihilo pre-supposito subiective et initiative et sic de creatio. **¶** Producentio autem agentis naturalis in productione sibi non est ex nihilo subiective sed ex aliquo. initiative quod non est creare. **¶** Contra agens habens in sua virtute activa totum effectum non minus istum producit. 13. non apponat aliud per cuius potentiam magis debilitat virtus eius activa agentis quam fortificet. quia agens nate in agendo repatiat. ergo si parte ignis haberet in sua virtute totum effectum cum nihil eius parte pre-supponat. sequitur quod ignis gnans igne ex aqua non minus producet ipsum sine aqua quam ex aqua et per consequens talis productione erit ex nihilo utroque modo tamen initiative quam subiective. **¶** Contra firmat quia agens nate potest in aliquo effectum totum necessario producet eum non impediri ex. 9. metaphis. cap. 4. 13. per amotione ne huius ex quo initiative remouet impedimentum agentis. quia ex actione in huius impedit in sua actione. ergo non posito corrupendo in quod agit necesse producit istum effectum ex nihilo utroque modo ergo creabit quare et cetera. **¶** Ad illud de generatione dicitur quod sunt idem numero quia predicantur de eodem numero ita capit actus exercit per actu significatiue dato enim quod fortes sit in musicis tunc iste sunt vere fortes. et hoc fortes est in musicis. 13. hoc est materia et in musicis est generatione in concreto. vel dicitur quod sunt idem formaliter materia ut puata et generatione sicut albus formaliter et albedo. **¶** Ad auctoritatem Aristoteles. 7. meta. dicitur quod materia non est per se in predicamento subiective nec qualitatis et sic de alijs quibus dividitur ens.

Questio decima.

**¶** Ostenditur quod visum est si materia prima est. Restat videre quod est. Et per hoc videtur quod nonis deinde quod rei. **¶** Quatuor ad primum. scilicet non minus materia. quod sunt propria. quod transumptiva.

**¶** Propria sunt yle subiectu massa materia origo elementum. Et dicitur yle finem quod est per ad recipiendum subiectu autem per actum actu forma subiectu. **¶** Massa per quanto est in diuisa et indistincta finem se in distinctioe formalis sed per diuersitate formaz in diuersis compositionis est diuersificata materia dicitur quia in ea dia materia resoluuntur tamen quod in altere compositionis. origo quia forme ex ea originant. dicitur elementum quod est per in compositione et vltimum in resolutione. **¶** Massa transumptiva sunt mater quia forme de eius per deductione quod si filij ex vtero matris. dicitur filia finem platonicos quia sicut in filia sunt ligna non perata sed dolabilla ut trahantur in edificiu sic materia de se est indistincta et tamen distinguibilis et disponibilis ut trahantur in constitutione diuersorum compositionum. **¶** Dicitur femina quia sicut femina est imperfecta respectu viri nec potest in plerumque nisi masculo concurrere effectie sic materia est imperfecta respectu forme. nec ex ea potest forma deduci nisi ab agente ipsa disponete et alterate. **¶** Dicitur et apud platonicos fraus in tenebris latet. fraus quia nos de cipit. quia cum recipit aliquam formam credimus quod debeat remanere sub ea et gescere cum tamen frequenter de vna forma ad alias transmutet. **¶** Dicitur latet in tenebris. quia cum difficultate cognoscitur quia per alia prius cognita. scilicet transmutatione sibi et per analogiam ad formam nam a nobis per accentia cognoscunt deinde forma sibi et substantia composita vltimo vero materia vni operatio facit scire formam et transmutatio materiam.

**¶** **Diffinitioe** autem Quid rei et phisica sic diffinitur. 1. phisico. **¶** Ad primum est per subiectu vnicuique ex quo per sit aliqd cum istis et quod si corruptatur abibit vltimu. **¶** Dicitur per quod est per ad dicitur respectu subiecti quod est compositu quod est subiectu denoiatiois. nam forme est duplex subiectu ibesiois quod est materia prima in formis sibi. et denoiatiois quod est compositu. 13. per primum liberet antequam componat sibi subiectu denoiatiois est scdarium et materia primum. **¶** Dicitur subum ad dicitur alioz principioz quod non sunt subum. **¶** Dicitur vnicuique. quia est coe oibz gnabilibus et corruptibilibus. dicitur ex quo. si ex dicitur circustantia prout ad dicitur principioz extrinsecorum dicitur ex et ad

dicitur forme quod est terminus factiois et non est ex quod tamen ex subiecto sicut materia. dicitur per ad dicitur elintoz autem materiae secunde in mixtis dicitur sit ad dicitur eoz quod creantur cum non fiat ex materia pre-supposita. 13. ex nihilo producit. dicitur aliqd ad dicitur non entis quod non sit. dicitur cum insit ad dicitur puatiois quod non remanet nec est per. dicitur et in quod si corruptatur abibit vltimu. ita quod materia prima est per in compositione et vltimum in resolutione. quia ultra materiam primam non est alia materia distincta realiter. **¶** Secundum autem diffinitione metaphisica dicitur quod materia prima est sibi analogia finita a. dato quod per ly. a. intelligat dicitur propria per quam descendit substantia analogia in materiam primam. nam ens per sui diuisione diuidit in sibi et accens et sibi in sibi finita et infinita et substantia finita in materia forma et compositu sic habet. 2. de anima. **¶** Sed hic sunt due difficultates. **¶** Prima quia dicitur includens differetiam non est ens in pura per. 13. sic materia includit pres differetias. 9. non est ens in pura per. **¶** Dicitur quod multiplex est per et actus ut patebit in sequentibus. nunc autem dicitur quod materia est ens in pura per phisica non metaphisica. quatenus est ens in coe non contra actum. aut sicut ens in per obiecta ut antequam. **¶** Secunda difficultas. quia ex ista diffinitione materiae sequitur quod ens vel res entis erit materia prima. quia ex quo prout sit aliqd et ens enim in vno quocumque quod sit est per via compositionis et vltimu via et resolutionis. **¶** Est et maxie indeterminatu quod est conditio materie prout. **¶** Dicitur quod si ex dicitur bitudine vel circustantia subiecti aut partis qualitatiue et quod sit ex ipsa reali ab eo distincti. 13. ens non dicitur per qualitatiue sed additatiue et si diuersa realiter et est in recto predicat in quod quod non contingit de materia prima.

Questio vndecima.

**¶** Veritur

per vtrum materia sit ens in pura per. **¶** Et arguitur quod non includens dicitur aliqua non est in pura potetia. materia est huius per et cetera. **¶** Maior per quia dicitur est actus sicut gener per per phisicu. minor per ex quone precedete quia ens descendit ad materia per aliqs dicitur. **¶** Sed si est ens in per aut est in potetia materia aut ens in potetia forma. aut ens in potetia compositu. non duo vltia quia si posito in esse. quia possibile in esse. posito nullu sequitur inconueniens prout prout iam non esset materia nec primum quia materia est actu materia per non modo in per. **¶** Incontrariu est Aristoteles. 1. phisicorum et 5. metaphisice.

**¶** Ad euidentiam quoniam notadu quod duplex est per quantum pertinet ad perpositu et scilicet obiectina et subiectina et hac duplicem potetiam inquit Aristoteles. 1. phisicorum in secunda risione ad antiquorum quatenus si aliqd sit aut sit ex ente aut ex non ente. **¶** Et eadem potest ibidem Lincos. **¶** Potetia obiectina est potetia ad esse sicut rosa antequam sit per subiectina est per ad forma sicut superficies antequam recipiat albedine. albedo. ergo si compositu ad agens quod potest ea producere dicitur esse in per obiectina. quia est obiectu potetie productiue vel terminus productiois potest esse. **¶** Si autem compositu ad superficie est in potetia subiectina ipsa et superficies. **¶** Nonne autem quadruplex dicitur inter has potetias. **¶** Prima quia ens in potetia subiectina venit ad actum pagere si sit per actiua. aut per pati si sit per passiva hoc per quia primum actus per actiue est agere et passiuue vero pati. 3. phisicorum. **¶** Ens autem in per obiectina venit ad actum per produci in esse. **¶** Secunda dicitur est quia ens in per subiectina non transit in actum oppositu entia liter ita quod esse eius sit ille actus. **¶** Ens autem in per obiectina transit in illu actum quod est esse entie actualis quod ab esse rei vel quod ditate rei non distinguitur entia. cum sit modus intrinsecus quod non variat entia. **¶** Tertia dicitur quia ens in per subiectina est aliquid actu in se existens. **¶** Ens vero in per obiectina non. 13. in potetia est ad existendum. **¶** Quarta dicitur quia ens in per subiectina non plurificat nec numeratur ad plurificatione et numeratione actus oppositi sibi vnu enim et idem est in per ad actus oppositos. **¶** Ens autem in per obiectina plurificat et numerat ad numeratione et plurificatione actus oppositi. tot enim sunt per obiectiue quot actus sibi oppositi. vel dicat breuiter quod per obiectina dicitur duo. scilicet aptitudine ad existendum et priuatione entie sicut est rosa ante existere et per subiectina dicitur aptitudine ad recipiendum aliqd cum priuatione actualitatis illius sicut superficies antequam recipiat albedine. **¶** Secunda distinctio est ista quod duplex est actus entitatu oppositu per obiectiue et formalis oppositu potetie subiectiue per actus est transcendens qui cum per obiectina

diuidit ens. Secundus est actus largiens esse specificum illi cui  
sus est cuiusmodi est actus foris. Diuisio entis accepti pro cui non  
repugnat existere sufficienter diuidit per potentiam obiectiuam et  
actum entitatum sicut per potentiam subiectiuam et actum formalem quoniam  
deus bndictus neutrum illorum est

**Ad** questionem dico quatuor conclusiones. Prima quod materia  
potens non est ens in potentia obiectiuam. quia ipsa actu existit  
Secunda quod est in potentia subiectiuam quia potest recipere formas  
materiales immediate vel immediate quod dico propter multas for-  
mas accidentales quas recipit mediante proposito aut forma subali  
et dicitur esse in pura potentia. quia non est de se formalis quod nec quibus  
nec quanta septimo metaphisice. nam si includeret aliquam formam  
quod dicitur a priori tamen parte sui tunc ois transmutatio esset alte-  
ratio quia tunc materia prior esset aliquid ens in actu et quoddam propo-  
situm cuius tamen subiecti transmutatio non est generatio simplex sed  
secundum quod ut patet quinto philosophorum. Tercia conclusio materia prior est  
ens in actu entitatum patet quia est actu per se positum naturalis et actu  
subiectum transmutatio subaliis. prima patet quinto metaphisice.  
sicut patet philosophorum et philosophorum de generatione. Quarta conclusio materia  
prior non est aliquid actu formalis patet quia ex ea et forma fit per se unum  
ut patet septimo metaphisice. Ex duobus autem in actu non fit per se  
unum sicut nec ex duobus in potentia. sicut ex uno quod est actus et ex alio  
quod est potentia. foris autem est actus. ergo ipsa materia non erit actus formalis.

**Ad** argumenta ad primum de quod duplex est actus. scilicet naturalis  
seu specificus educit de potentia materie ab agente  
et distinctus realiter ab eo cuius est tamen subiecti et nullum tale actum  
materia a priori includit tamen parte sui. sicut ad quolibet tale est in potentia aut in  
mediate sicut ad formam subale. aut mediante forma sicut ac-  
cidentalibus que sequitur compositum uel formam subale. et sic intelligitur quod est  
in potentia per quam describitur quia maxime est in potentia ad quolibet tale. Alius  
est actus metaphisice quod non differt realiter ab eo quod dicitur determi-  
nat nec ab eo quod componit. et respectu huius non est pura potentia  
materia prior. argumentum autem concludit de. 2. non de prior de quo  
est quod. **Ad** secundum obmissa prior opinio est quod est per se falsa dicente  
quod materia et forma non distinguuntur realiter cum materia sit ignobilis et in-  
corruptibilis prior huius. et foris sit generabilis corruptibilis per  
pterea ipsa sunt separabilia ab invicem et unum remanet altero  
corrupto. **Dicitur** quod materia est ens in actu entitatum tamen est in pote-  
tia ad formam. et non est in potentia nec materia nec forma nec compositum.  
sicut est in potentia ad recipiendum formam eo modo quo dictum est  
et ad constituendum compositum intrinsece.

Questio duodecima.

**Primum**

per aliquam potentiam materia possit esse et  
separari ab omni forma realiter ab ea  
distincta. probatur quod non quia impossibile est duo contraria  
esse simul eodem subiecto. sicut separata materia ab omni forma  
duo priora essent simul eodem ergo et c. maior patet. 4. metaphisice  
minor probatur quia si haberet potentias ad formas prioras sicut potentia  
ad priora sunt priora ut posse sanari et posse egrotare sunt priora ter-  
tio philosophorum. **Secundo** sic omni eo quod per se potest esse potest ali-  
quod fieri iserius ut illud quod non potest per se esse sicut nihil iserius materia  
potest fieri cum ipsa sit immediata nihilo secundum Augustinum. 12. confessio-  
num dicitur. dicitur duo fecisti. unum pro te. scilicet materiam angelicam. et aliud  
prope nihil. scilicet materiam primam. Si ergo fieret sine forma tunc  
esset per se exis et aliquid ea iserius posset fieri. et tunc non esset ime-  
diata nihilo. **Tertio** materia et foris sunt magis unum quam subiectum et  
propria passio. quia faciunt per se unum. si autem subiectum et propria pas-  
sio. sicut unum per accessum. sicut subiectum et propria passio sunt inseparabilia  
ergo multominus materia poterit separari ab omni forma patet contra cum  
maiori quia quanto aliquid sunt magis unum sunt minus separabilia. er-  
go. ipsa materia prior dependet a forma quam e contra. quia recipit esse  
a foris non foris a materia. sicut foris naturalis maxime materialis non potest ef-  
se absque materia. quia esset tunc in materialibus et abstracta et intelligens et in-  
tellecta ut patet. 12. metaphisice ergo. multominus materia absque for-  
ma. **Quarto** implicat tres contradictiones materiam esse sine foris. **Prima**  
materia est ex parte esse in actu. quia esse in actu vel est forma vel forma se-  
quens. sicut materia neutrum istorum est ergo esse in actu. et non esse in actu. **Se-**  
cunda est ex parte materie: quia est pura potentia si ergo esse in actu per se esse in  
pura potentia et non in pura potentia. Tercia dicitur esse ex parte per  
se stantis quia esse tale aut est species in genere substantie. aut  
individuum. sed de ratione materie est quod sit pars speciei  
vel individui. et nullum tale est per se in predicamento sub-

Tex. co. 8

Tex. co. 7.

Tex. co. 7  
vel. 8. me/  
tabi. tex.  
co. 15.

Tex. com.  
82.

Tex. co.  
27.

Tex. co. 10

stantie. sed reductioe solum. ergo si per se staret esset pars  
et non esset pars. **Quinto** dicitur omne esse est a forma secundum  
Boetium. ergo materia separata ab omni forma non ha-  
beret aliquod esse.

**Incontrarium** arguitur omne absolutum prius  
alio a quo realiter distinguitur po-  
test sine contradictione aliqua fieri sine illo. materia est hu-  
iusmodi respectu forme substantialis vel accidentalis reali-  
disticta ab ea ergo et c. **Secundo** magis dependet accidens a sub-  
stantia quam materia a forma. sed accidens potest esse absque  
substantia. ut in sacramento altaris. ergo materia poterit  
esse absque forma maior patet quia accidens est posterior sub-  
iecto. materia autem est prior forma magis autem depen-  
det posterior a priori quam e contra. omne enim dependens  
habet rationem posteriori et posteriori rationes dependentis  
**Secundo** quodcumque aliqua duo causantur ab aliquo agente  
libere quodcumque unum non dependet ab altero produ-  
cto uno potest cessare productio alterius. sicut materia et for-  
ma sunt duo absoluta que a deo libere producuntur et ma-  
teria a forma non dependet cum sit prior. ergo deus pro-  
ducta creatur materia potest cessare a productione forme.  
**Secundo** materia immediate causatur a deo et non potest a natura  
foris autem causatur a natura. ergo per diuinam potentiam potest materia fieri sine for-  
ma. patet contra quia causatur immediate a deo ab eo potest conservari re-  
moto quocumque alio causato a natura tunc est quia potest impedire  
actionem nature. **Secundo** materia potest esse sine quocumque forma deter-  
miata ergo sine forma simpliciter. probatur contra quia quicquid deter-  
minat sibi aliquod generum determinat sibi aliquam speciem. et deter-  
minat sibi speciem determinat sibi aliquid individuum. ut omne quod est  
animal est homo vel leo. et sic de alijs. et quicquid est homo est iste vel  
ille. ergo per oppositum quicquid non determinat sibi aliquid indi-  
viduum nec speciem. et si non determinat sibi speciem nec generum. ergo  
si materia non determinat sibi aliqua formam necio nec generum foris.  
ans est manifestum per contra. **Secundo** quicquid deus conservat in uno  
instanti creatur potest per quolibet et est per toto tpe. quia eadem virtu-  
te habet et in toto tpe et in quolibet instanti. sed deus conservat  
materiam per uno instanti creationis sicut Augustinus. 12. confessionum.  
**Confirmatur** quia quod deus immediate creat immediate potest con-  
servare. quia eadem virtute conservat qua creat.

**Ad** argumenta ad primum dico quod potentie respectu ad  
priora immediata sunt priora et sunt realiter distincte inter  
se secundum distinctioes terminorum suorum et est distinguitur realiter ab  
ipsa materia. quia si fiat absque omni forma realiter distincta ab ea  
potentie respectu ad priora immediata non inerunt. et sic concessa  
maior neget minor. **Ad** secundum conceditur quod aliquid inferri  
us materia potest fieri suple omne accidens. nam ipsa materia solum in genere  
substantie vel in latitudine substantiarum est ultia versus nihil. in-  
ter nihil tamen et ipsa mediant omnia accidentia. et sic intellexit Augu-  
stinus. **Ad** tertium dico quod duplex est unitas uniois et identitatis. prima  
unitate habet magis materia et foris quam subiectum et propria passio se-  
cunda e contra. maior assumpta habet unitatem de se de priora. **Ad**  
quartum neget maior. quia materia est fundamentum forme.  
sed adhuc illa concessa etiam minor est falsa. **Ad** proba-  
tionem dico quod accidentia materialia prius separari ut in sacramento alta-  
ris nec per hoc sunt aliquid intelligentie. **Ad** Aristotem dico quod in separa-  
tis a materia que non sunt apta nata uniri ut sicut forma materiae sunt et in-  
tellectiva et intellecta que non sunt accidentia aut forme materiales  
separate. **Ad** illas dictiones. primo ad primam dico quod con-  
cluderet de actu formali seu specifico si per illud separata forma rema-  
neret in actu non autem de actu entitatum nec sequitur non est in actu  
formali. ergo non est in actu. sicut fallacia contrarietatis. **Ad** secun-  
dum dico quod remanet in actu entitatum et in potentia subiectiuam nec  
ista sunt opposita. nec tertia dicitio sequitur. quia non omne per se stans  
est per se in predicamento. ut patet de anima intellectiva separata. **Ad** omnes  
auctoritates Aristotem. vel alterius cuiuscumque dicitur quod verum di-  
cunt secundum contrarium cursu neget autem de potentia creatura sicut non de diuina  
et quod non est in actu formali sed solum entitatum.

**Circa** dicta sunt aliquid dubia. **Primum** utrum materia sic se-  
parata est alicubi. **De** quod si poneret in uniuersum  
esset alicubi diffinitie sicut angelus non dimensionalis aut circuli  
scriptine. **Sed** si poneret extra mundum nullibi esset sicut si  
angelus poneret extra mundum ex quo non est ibi locus nisi in imagi-

com.

com.

com.

co.

co. 4

com.

dic

nari. s; nō realis de quo loquimur. Secūdo an eēt mobilis ad aliqd. vbi dī q; cū mot' seqt' formā vel ad vnā differētiā positiois tū vt in aīatis vel ad oēs dīas positiois sicut mot' augmēti ac nutrītiū i vīctē q; mā sepata ab oī fo: de se nō moueret. q; si moueret a deo vel ab āgelo sic de nudata talis mot' nō eēt nālis. q; passū nō cōferret vi pō sitine nec inclinaret īmediate ad illū motū. posset tñ dici q; nec esset naturalis nec violēt' s; neuter pp in differētiā subiecti aut q; eēt vtrūq; pmissiue q; neutz positīue pp īdiffe rētiā subiecti. vbi ergo eēt dicit q; vbi de' vellet vel surū vel deorsū. **Tertū** an hēat respectū creatiois q; pserua tionis ad deū creatē q; cōseruātē. dī q; ille respect' ē idem realr s; non formalr cū creatura. vnde de' nō posset sepa re creaturā quā hēet dependentiam ab ipō. **Quarto** q; due māe sepate ab oī forma ad huc essent due q; multe. g' ad huc eēt ibi nūerus. dī q; nūer' fm Ochā nō distīn gūit a re nūerata realr. vel si distīguitur fm alios tūc eēt due fundamētālī q; non formalr. sicut duo alba essent filia fundamētālīter remotis similib' formalib' q; actualib' non tū eēt duo formalr.

Questio decimatertia.

**Trū** mā p' sit gnābilis q; corruptibilis q; sic q; ē subiectū gnātiois q; corruptio nis. i. phisicoz q; i. de gnātioe. s; qdlibz tale corrupit' q; gnāt. q; fo: denoīat subiectū i q' ē.

Incontrarium ē Aristo. i. hūius circa finem.

**Ad** euidētiā questiois ē itelligēdū q; aliqd generari vl' corrupi cōtigit duplr. subiectīue q; obiectīe pmo mō ē subiectū gnātiois vel corruptiois. alio mō. s. obiectī ue vel terminatīe. q; sic ē tūm' vel obiectū gnātiois vel cor ruptiois. q; illud qd p gnātoz nouit caput eē vel p corru ptoz desinit' vel pdit eē. **Secūda** distīctio q; aliqd eē corruptibile pōt eē duplcit'. vno mō simplr. alio modo fm qd. **Unū** illud ē corruptibile fm qd quod corrupit' p resolutōz i suas ptes oībus ei' p' p' remanēt' s; illd ē corruptibile simplr quod sic dissoluit' q; aliqd ei' cōpo nētū nō remāet s; anihilat' puta ipa fo: q; tū ad anihilatōe

**His** pmissis. pono aliqs cōclusioes. **Prīa** q; matia p'ia ē gnābilis q; corruptibil' subiectīe sicut pbat p' m' argumētū. **Secūda** cōclusio q; ē ingnābilis q; icor ruptibilis obiectīe. hoc patet. i. phisicoz i fine: nā oī gñā toī q; corruptioni ē aliq' matia subiecta p' suppoīta. si ergo mā gnāret eēt anteq' eēt filr ipa corrupta remaneret. q; oē qd corrupit' i aliqd subiectū corrupit' sicut ex aliquo. subiecto gnāt. q; tūc vel eēt anteq' eēt q; remaneret postq' eēt corrupta. vel mā p' nō eēt mā p'. s; illud ex quo gnān tur aliq' aut i qd corrupet eēt mā p'. **Tertīa** cōclusio q; ē gnābil' fm qd q; hz ptes in q's pōt resolui. idē pōt pbari de gnātioe q; ptes ei' sepate pnt vniri. **Quarta** cōclusio ē q; ipsa nō ē corruptibil' simplr p nāz cū nulla ei' p' p' nām possit anihilari q; solū tale ē corruptibile simplr. **Quinta** cōclusio q; ē corruptibil' a deo q; anihilabilis q; de' posset vnā medietatē ei' anihilare alteram conseruando q; ambas pos set anihilare ergo q; c.

**Contra** istas cōclusioes arguit' p' q; p' māz q; gnātio q; corruptio sūt forme accītales q; adueniūt en ti i actu secūdū Lōmētatorē de sba orbis. 2. de aīa cōmē to. 4. ponētē dīas inter formā sbalē q; accītales. tū q; mā p duceret. q; oē qd gnāt' pducit'. **Contra** secūda. q; ipotēs i mā' pōt i mīn' q; in ipsectū. s; agēs nāle pōt pducere q; corrupē cōpositū qd ē pfectū mā ergo q; c. **De** densum pōt fieri rarū ergo mā pōt gnāri terminatīe q; rarū pōt fie ri densū g' pōt corrupi p' p'ie q; terminatīe. anis vtriusq; cō sequētie ē māifestū q; pbat' p'ia p'ia q; ex quo ptes māe sūt eēte p'ib' quātītatis cū dēfū sit ray acgrif' pl' de quāti tate ergo p' de mā q; alr sub quacūq; modica mā data ipsa posset eē sub mā. iā quātītate vniuersi. **Per** oppositū dicat' cū ex raro sit densū p' p' qd vnū qd'z tale q; illud magis **Contra** tertīa q; illa data seqt' q; mā sit cōposita q; ē ex alijs qd ē p' dīctioes p' mox p'ncipioz vt hēf' p'io h'.

**Contra** quartam quia deus potest vt dicit quinta con clusio eam anihilare q; partem etiam quare q; c. **Ad** p' m' dico q; forma sbalis differt ab accītali intrīsece penes pro

p'ū gen' q; p' p'ia dīas q; fm p' p'ia rōnē extrīsece penes subiectū. q; oīs sbalis forme subicm' ībēfiois ē ens i pura pō. nō asit oīs accītalis. ita q; multaz formaz accītaliuz ens i actu ē subiectū ībēfiois q; nō alēn' forme sbalis pe nes effectū q; sbalis fo: effect' ē sbalis q; ens p se vnū vt p3. 5. metaphisice. accītalis aut forme ē accītalis q; ens p accītis. p' terea p formā sbalē aliqd recipit eē simplr p accī dētālē aut fm qd p' terea cōmētator vbi sup' loqt' de fo: mis accīdētālīb' pfectis sequētib' formas sbales nō aut de ipsectis q; pcedētib' formas cuiusmōi sūt iste cū sint qdam vie i formas sbales. **Ad** fm dī q; gnātio cōpat' duplr vno. ad subiectū q; vt sic nō ē pductio q; subiectū gnātiois nō pducit'. alio mō ad terminū q; sic ē pductio. p' mox. ge nerat' mā q; nō secūdo q; nō seqt' q; pducit'. **Ad** ter tiū dī q; maior' habet veritatem ceteris paribus sicut non est hic. nam agens naturale necessario presupponit mām i sua actioe s; q; matie nō p' supponit' mā ideo mām nō pōt pducere nec corrumpere. **Ad** aliud dicitur negan do p'iaz q; dico q; mā eadē adēqte q; sub dēfo pōt adēqte fieri sub raro sine acq' sūtōe vltioris māe. non tñ pcedit' in infinitū q; dat' maxia quātītatis sub q; pōt eē ita q; nō sub maior' vel mīma sub q; nō citra tātā. ita q; hz terminū in clusiuū vel exclusiuū. vel dicat' q; nō acquirīt' noua quāti tas sed nouus modus quantitatis quia noticia extensua **Ad** aliud dī q; illa ppositō hz vītātē i cāis efficiētib' vni uocis q; eēntialr ordiat' nō mātib' q; suscipiētib' magis q; mīn' ita vt p' dicatū cōpetat eis. s. cāe q; effectui q; q; susci piat magis q; minus p' op'ia p'ncipia magis sciuntur q; cōclusiones capiendo scientiam p' o noticia certa q; eni dēnti q; sic itelligit Aris. **Ad** quintum q; habet partes eiusdem rationis ex qbus ē non ex p'ib' essentialibus sicut itelligit cōditio p' mox p'ncipioz. **Ad** sextū pcedit' sed non nālī sicut itelligit quarta conclusio.

Decimaquarta.

**Veritur** vtrū cā intrīseca corruptibil' tatis sit mā p' q; sic q; ē p' quā res pōt eē q; nō eē vt p3. 7. metaphisice q; bec ē cā intrīseca corruptibilitatis. **De** cā intrīse ca corruptibilitatis cōpositi aut ē forma aut mā. non forma q; ipa ē cā eēndi. cū g' idē nō sit cā p'ioz. seqt' q; mā eēt ipa sola cā corruptibilitatis intrīseca p3 p'ia cū maior' a sufficiēti dione. **Contra** q; mā fm se q; sui eēntiā ē icorruptibilis. ergo nō ē cā corruptibilitatis p3 p'ia q; vnū oppositoz nō ē cā alteri'. **De** necessariū nō ē cā intrīseca cōtīgētis. q; nō seqt' cōtīgēs ex ipso necio p3 p' p'ioz. s; ipa mā p' vt distī gūit a cōposito q; a forma ē necia q; corruptibile est cōm gēs q; p' eē q; nō eē q; re. **De** i causis p'cis q; adēq'is si affirmatio ē cā affirmatiois q; negatio negatiois. s; cā en tis i actu ē fo: q; nō mā. g' filr q; nō eēndi i actu cā erit fo: vl' negatio fo: q; nō negatio māe. **De** s; q; Lōmētator i. phis. circa finē dicit q; mā p' nō hz se s; hz p' nationē ad mixtā cū mā ē cā corruptibilitatis. **Contra** q; tūc p' uatio eēt magis corruptibilis. q; p' qd vnū qd'z tale q; c. **De** q; aliq' passio cōpetit' alicui p' p' alterz cōpetit' p' illi alteri. er go p' uatio erit magis corruptibilis. p'ns ē falsū. q; gnābile q; corruptibile hnt fieri circa ens q; p' uatio ē pura negatio i recto. **De** dic' Auic. i. sue phisice caplo. 3. q; materia hz q; ē p' iūcta forme hnti cōtrariū ē cā corruptibilitatis ergo magis forma. **De** q; r' m' h'ic de cā posituaz nō p' uati ua. cuiusmōi nō ē p' uatio **De** p' optea dī q; possibilitas cor ruptiois ē duplex qdā actia q' aliqd dī corruptiuū. alia pas siva q' aliqd dī corruptibile. hic aut nō loquimur de p' s; de secūda q; ē duplex ad huc qdā extrīseca q; hz corrupti uū extrīseca qdā intrīseca q; hnt ipaz remoto quocūq; sibi extrīseco h'io ad huc ē corruptibile. h'io aut corruptibili tas intrīseca subdiuidit' q; qdā ē subiectiua p' modū. s. subie cti q; ista ē mā. alia ē obiectiua p' modū terminī q; ista ē cor ruptibilitas fo: me vel cōpositi q; pōt eē q; nō eē virtute agē tis naturalis vel cuiuscūq; potentis ipsam corrumpere q; ista est p' modū obiecti sicut illa matie est per modum subiecti. **Tūc** ex hoc dicit' q; sicut mā ē p' p' formā subie ctiue ita corruptibilitas māe subiectiue ē p' p' corruptibilita

Tex. cō. 22. 7. 29.

Com. 81. 7 82.

com.  
com.  
com.  
co.  
co. 4  
com.

te forme obiective. id corruptibilitas i entib' copositis p'cipal' e pp corruptibilitate forme n' pp corruptibilitate mac eo. n. ipso q' aliq' forma pot ee n' ee obiective vel no iesse mac subiective. id copositu pot esse n' ee obiective n' ma subiective. Ex quo seq' et negative q' vbi no e forma q' no e possibilis ee n' ee obiective sibi materia exis sub tali forma no e possibilis ee n' ee subiective n' copositu obiectie aut copletie vel expletie sic i celo. Dico t'n q' vnuq'q' ens creatu sicut e ex nihilo ita ex se h'z scil' natione ad nihil reddedo singula singul' s'm Lincos. sup. a. phisicoz. n' sic ma p'ima non est necessaria secundum fidem nisi naturaliter n' s'm philosophum.

**Ad** p'mu arg'm d' q' concludit q' ma e ca corruptibilitatis subiectie n' obiectie q' e ca p'cipal' corruptibilitatis qua p'cipal' q'rim' in hac q'oe. **Ad** 2'm q' id e ca cotrarioz effectuu s'm diuersas ei' dispo'es. vt p'z d' nauta p' cui' p'ntiaz e ca salutis nauis n' p' eius absentia est ca submersio's. vt p'z. 2. phisicoz. sic i' p'posito forma sua entitate e ca eendi n' sua no entitate e ca no eendi. **Ad** 3'm d'u t'n q' vnuq'q' corruptiuu vel corruptibile aut subiective aut obiectie e tale p' sua diffinitione l'z vnu istoz p'xi gat aliud vel coexigat. p'bat q' q'dlibet tale e passio eoz quoz e n' demonstrabile p' propria eoz diffinitionem. l'z corruptio actualis possit aliunde melle aut ab intrinseco in mixtis diffomibus. vel ab extrinseco i' vniformib' simplicibus n' mixtis. **Questio decimaquinta.**

**Trum** ma p'ia habeat ptes p'ter quatu' titate q' non q' diuisio n' indiu' sio p'gru'it quatu' titati. i. phisicoz. **Ad** 1'm vel vna esset itra alia vel extra si ista s'nt d'ie quatu' titatis n' positionis. **Ad** 2'm q' sicut totu acc'is p'supponit totu subiectu n' q'libz ps accid'is quilibz p'ie subiecti reddendo singula singul' istud p'z. 2. de aia n' de parib' an'aliu. **Ad** 3'm q' alia e ps ma'e i' man' n' alia i' pede n' sic dealijs q' si no tunc vna abscisa q'libz abscideret. vel si vna remaeret n' altera q'd est falsu n' sic abscisa remaeret vel remaeret aliqd acc'is sine subiectio separet ergo de' ma'z a quatu' titate cu' ma' sit p'io: n' realit' distincta a quatu' titate termina. q' sepan' de facto in sacrameto altaris acc'ia a subita. multo magis poterit hoc face: e. q' min' depedet ma' a quatu' titate q' acc'ia a suba. tuc ptes sic separet cu' remaeret eede q' p' n' tuc sint disticte l'z no dimensioate nec diuise g'o n' p' an' sepanone. **Ad** 4'm nullu diuisibile pot recipi i' indiuisibili. l'z e' sic. vt p'uct' i' linea n' aia intellectia i' corpe s'z Com'e. 2. d' aia. **Ad** 5'm ex vno pugillo aeris s'nt dec' ignis 2. de g'niat'oe. s'z h' no e r'one quatu' titatis cu' sit adequate tanta in vtroq' pugillo. ergo propter plures partes materie in pugillo aeris q' in pugillo ignis n' c.

**Ad** euid'ia q'onis e notadu q' ps quatu' titat' facit ad p'positu e q'druxplex sicut n' totu q'da q'dditatiua p'itines ad diffinitione. n' ita e q'libz ps diffinitio's. diffinituz aut e ei' totu q'dditatiuu alia e ps e'ntialis sic ma' n' fo: a respectu copositu n'alis. p'ias ptes vocat Com'e. 1. phisicoz partes s'm imaginationem n' alias s'm fidem. tertia e ps quatu' titatiua sicut manus n' pes in homine.

**His** p'missis. d' ad q'one q' separet ma' p' a quatu' titat' quatu' titate ip'a h'et ptes q'dditatiuas q' s'bam. n' h'bes s'baz ad ma'z p'ia ex q'b' itegraf' diffinitio materie p' suo m'o sic in alijs diffinitioib'. **Ad** 2'm co'clusio q' no haberet ptes e'ntiales tuc. q' ptes e'ntiales s' s'nt alteri' r'ois a toto e'ntiali n' inuic'e sic ma' n' fo: ma ab hoie. tuz qa sic ma' p'ia no eet tuc ma' p'ia: q' h'et ma'z p'io: e' ordine e'ntiali. n' illa eet ma' p'ia no ista data. **Ad** 3'm co'clusio q' tuc ma' p'ia sic no h'et ptes quatu' titatiuas: q' eet sine quatu' titate. **Ad** 4'm co'clusio q' h'et ptes quatu' titatiuas q' h'et duas medietates: tres tertias: q'tuor: q'rtas que itegraf' ret entitatie ma'z data. n' ex p'nti no occuparet locu' dimensioal' actu sed aptitudine q' actu e'nt no quate s'z quatu' titabile. n' oes iste ptes no e'nt diuise inuic'e s'z b'n distincte. q' vna no eet altera. n' istud e' q'rtu' gen' totu' n' p'is. s. totu' entitatu' n' ps entitatiua. Aliud et e' totu. s. v'le n' ps subiectiua in isto casu ma' p'ia i' coi' e' totu' v'le n' q'libz po:

do materie p se est eius pars subiectiua.

**Ad** ratios ad argumetu d' q' intra n' extra entitates no s'nt d'ie quatu' titatis. n' sic p'petit p'ib' materie absq' quatu' titate s'z q'ntitatiue aut dimensioal' s'nt d'ie quatu' titatis. n' sic no p'petit nec materie nec alicui sine quatu' titate. **Ad** p'imu q' diuisio quatu' titatiua copetit quatu' titati p'io n' idiu' sio no at sube sed entitati. **Questio decimasexta.**

**Trum** dimensio'es intermiate p'cedat forma substatiale hi ma' q' non q' forma substatial' videt act' materie vt vult com'etator: 2' de aia. n' q'ro metaphisice. **In** contrarium est com'etator: in de substantia o: bis. **Ad** 1'm s'nt duo videda. p'imu q'd e quatu' titas terminata. sedm de q' s'nt. **Ad** 2'm q'd ad p'imu q'da dicit q' quatu' titas intermiata e quatu' titas i' pot'ia. n' quatu' titas terminata e quatu' titas i' actu. **Ad** 3'm q'd alij dicit q' quatu' titas intermiata e plalitas p'iu: materie quatu' titas v'o terminata e ord'ioyl' po'itio p'iu. **Ad** 4'm tra p'imu modu' arguit: q' sic ois q'ntitatis terminata eet intermiata cu' sit in pot'ia ad colores g'o in pot'ia. **Ad** 5'm tra sedm q' p'dicametu' relatio's n' positio's n' quatu' titatis s'nt distincta p'ita. cu' ergo quatu' titas terminata n' intermiata sit quatu' titas ord'io autem vel positio non sit quatu' titas ergo n' c. **Ad** 6'm p'eter ea quatu' titas intermiata n' quatu' titas cotinua plalitas est discreta ergo quatu' titas intermiata no e pluralitas partiu. **Ad** 7'm cu' petro aureolo i' suo tractatu de p'ncipijs na'e n' i' suo. 2' s'niaz q' intermiatio dimensio's refer' ad duo p'io q'de car'ia termini exterioris q' e superficies vel istu' trina dimensio e co's g'niato n' corrupto sicut q'ntitates symbolice sine gradu. v'n in ma' 2'm se e trina dimensio sine termino. vtputa longitudo latitudo n' p'fuditas absq' di' superficie n' figura. Et h' e q' d'ic' com'e. 4. phisicoz: cu' abstraheris a ma' vltimiu' n' figuram nihil remaebit i' ea nisi dimensio no terminata q' e corp' in po'. n' cu' terminat p'vltia. s. superficie sit corp' i' actu. n' sine ea ma' no pot' ee. n' terminat iste dimensio'es p' adu'ctu' forme. **Ad** 8'm co'clusio v'o intermiatio dimensio'um refer' ad car'ia termini interioris s'm que att'edie' r'atras vel quatu' titas tata n' tara puta bicubit' vel tricubit'. aut maioritas vel minoritas. hec eni no co'sequit' q'ntitaco' simpli' s'z quatu' titate vt e terminata n' tata. **Ad** 9'm sicut eade est albedo intensa n' remissa ita eadem quatu' titas sub maiori gradu vel termino vel minori.

**Quatu'** ad sedz articulu' dicit' due p'elones. p' q' quatu' titas intermiata h' e distincta realit' a ma' p' q' e ei' passio. **Ad** 2'm q' quatu' titas intermiata p'cedit fo: ma' s'bal'e i' ma'. p'z. ex q' e id'e realit' cu' ma' q' p'cedit fo: ma' **Ad** 3'm o'e subiectu' p'cedit fo: ma' subiectada i' ip'o s'z quatu' titas intermiata e subiectu' forme s'balis cu' sit id'e cu' ma' p'ia ergo n' c. **Ad** 4'm Si dicat q' isto mo' ma' s'z quatu' titate intermiata erit i' finita. q' dicit car'ia v'riusq'z termini inclusiu' n' exclusiu' sic corp' i' finitu'. **Ad** 5'm q' corp' i' finitu' si daret eet i' finitu' positue. q' ei' extr'ea p'cederent i' finitu'. s'z ma' intermiata e i' finita negatie solu'. q' no h'et terminu' i' r'ecursum nec extr'ec'u. nec eet i' finita sicut linea ablatris p'uctis extr'emis q' solu' e i' finita negatie r'one terminoz extr'isecoz q' ad huc remaneret finita quo ad intrinsecos. quia esset pedalis vel tripedalis sicut ante.

**Ad** argumetu' i' p'n' d' q' fo: s'balis e p'iu' act' ma'e p'mitate. p'fectio's no at g'niatio's q' dispositio'es p' ip'a p'cedit ip'az i' ma'. v' q' e p'iu' act' p' remotio'e cu' inferiq'z alteri' medij iter ma'z n' ip'az fo: ma' s'bal'e. ita q' p' mo' iest sibi i'be'ne no t'n p'o' dispositiue. **Ad** 2'm d' q' e p'm' act' p' copatione ad act' n' fo: mas distinctas realit' a ma' q' liter no e q'ntas intermiata. **Ad** 3'm dicat q' fo: ma' s'balis d' act' p'm' p' copatione ad act' sec'ndos q' s'nt opationes p'uenietes ab ip'a sicut dicit' sec'ndo de aia q' aia e actus p'mus respectu opationu' suaz q' s'nt act' sec'ndi.

**Questio decimasextima.**

**Tru'** po' ma'e ad fo: ma' sit realiter distincta a ma' q' sic. q' talis po' e respect' ma'e ad fo: ma'. ma' aut e s'ba cu' sit ps s'be' ergo n' c.

**Inco'trariu'** arguit. q' ma' p' substatial' per posse no aut s'bat p' aliqd q'd sic

Tex. co. 30.

Tex. com. 15.

Co. 35.

Tex. co. 5

Com. 5.

Co. II

Com.

Tex. co. 7. 5.

diffictu ab ea reali. maior p3 p Cometa. i de sba orbis.  
**Ad** qone coiter d3 q triplex e po<sup>a</sup> vna q e subiectu po  
 tes. r ista e ma. p3a a3a q e idoneitas passiva ma e  
 ad oem forma ta sbale q3 accitale q e sibi nal po<sup>a</sup> passiva  
 tertia q e respect<sup>o</sup> vno determinat<sup>o</sup> ad forma vna determi  
 nata. p3a e sba r dicit<sup>o</sup> potetia subiectiva. scda e de scda spe  
 qlitatis sudametal<sup>o</sup> r d3 po<sup>a</sup> receptiva. tertia e respectiva r  
 e i pdicameto relatiols. **C** Necessitas ponedi bas tres est  
 ista. p<sup>o</sup> pma q3 videm<sup>o</sup> trasimutatione fieri iter formas sub  
 stantiales p3as vel i copossibiles r cu vnu p3ioy no recipi  
 at reliquu nec fiat reliquu o3 ee 3<sup>m</sup> deferens trasimutatione r  
 vtriq3 p3ioy successine recipies. Et h e ro Aristot. i. huius  
 pp qua cogit ad ponedu maz pma. scdo potetia ponit q3  
 nulla sba agit aut patit imediate pp sui nobilitate sine instru  
 mto sicut p3 i elutis r mixtis. de tertia Cometa. adducit  
 ronc. 12. meta. Comete. 11. q3 ista corrupit r no alie iaductu  
 forme r p alias duas pores ma no resdicit magis vna. for  
 ma q3 alia qd facit p tertia r si ista no corrupet igt Comete  
 tator vbi supra recepta forma ma adhuc ma eet i potentia  
 ad eade met forma nuro r corruptu posset ide nuro re  
 dire r ide bis gnari vñ si ma fuit vna r gnans vnu r po  
 tetia vna tuc illud qd fit erit vnu b cometator. **C** Notadu  
 tr q ista q3no: ff eentia ordiata. f. subiectu receptiuu su  
 danitu r radix seu pncipiū radicale. iter ista subiectu e inuū  
 r posterio<sup>o</sup>. a subiecto aut abstrahit receptiuu. na oc subie  
 ctu recipit r no e3. q3 corp<sup>o</sup> recipit aiaz itellectiva no tr e  
 ei<sup>o</sup> subiectu q3 sic depederet ab eo. na subiectu e de cui<sup>o</sup> po  
 tetia forma deducit r a quo depedet i fieri r i pseruari r  
 cat. aia aut itellectiva venit de foris iussu dei vt p3. 15. de  
 aialib<sup>o</sup>. fundametu vo abstrahit a receptivo. na oc qd re  
 cipit e sudametu r no e3 q3 passio no recipit i subiecto si  
 cut in receptivo q3 receptiuu distiguit reali a recepto non  
 sic est necessariu de sudameto. radix aut abstrahit ab oib<sup>o</sup>  
 bis. q3 2<sup>m</sup> bnu dionisiu d vntca r discreta theologia eentia  
 diuia d3 radix diuiaz psonaz no tr pprie sudametu quia  
 supposita no i sunt s3 p se subsistit. **¶** Do<sup>o</sup> prio mo accepta  
 respectu formaz eductaz de potetia ei<sup>o</sup> e subiectu respectu  
 aie itellectie receptiuu respectu dimensiois itermiate r alia  
 rum passionu suaru est sudametu r respectu ppositi e radix  
**His** pmissis r fides ad qone q potetia p<sup>o</sup> mo accepta  
 no distiguit reali a ma p3a. q3 nihil distiguit  
 reali a seipo s3 po<sup>a</sup> prio<sup>o</sup>. accepta e ma p3a ergo r c. **S**e  
 cunda codusio q po<sup>a</sup> capta scdo<sup>o</sup> no e disticta reali. q3 pas  
 sio ei<sup>o</sup> r nulla talis distiguit reali a suo subiecto tu q3 sub  
 iectu posset fieri sine ea quo dato pp<sup>o</sup> p se nota posset esse  
 falsa. q3 pmissa i q pdicat passio de diffinitioe e p se nota r  
 tuc talis eet falsa. tu q3 p3io d mostratiois posset ee falsa r  
 eet p3iges. r pbat p3a. q3 agēs liberu libertate pdictiois  
 en<sup>o</sup> e agere r no agere ad nutu pducēs aliq duo eentualr  
 ordinata r reali disticta cato poru pot ibi listere no cando  
 vltari<sup>o</sup> ista e maifesta. q3 agēs liberu tali libertate state liba  
 te ei<sup>o</sup> no pot necessitari q3 ali<sup>o</sup> no eet libuz. **C** N. nec p3aus  
 catu depedet a posteriori nec inferiori nec i ee nec i cōserua  
 ri. Lu ergo de<sup>o</sup> fit agēs libu tale librate respectu eoz q sunt  
 extra r subiectu r passio sint eentualr ordiata r subiectum  
 sit pus passioe segt q poterit fieri ab s3 sua passioe. r sic ce  
 lu posset ee sine mobilitate r tuc de<sup>o</sup> no posset mouere ce  
 lu: r sic destruedo mobilitate celi destruxisset ei<sup>o</sup> motuitate  
 qd e ipossibile. aut triagn<sup>o</sup> sine eqilitate trium anguloz ad  
 duos rectos. **C** N. ad pncipale circūscripta p itellectu ista  
 po<sup>a</sup> capta scdo<sup>o</sup> mo a ma. qro an ma sit apta nata recipere  
 forma vel no. si no nec de<sup>o</sup> poterit sibi dare ista idoneitate  
 aut alia forma. q3 potetia dei no e ad ipossibile. si sic hēt p  
 positu q3 no e apta nata nisi p hac marie formalr. r sic cir  
 cūscripta adhuc ferit qd claudit pdictioes. **C** Tertia p3lo  
 scda po<sup>a</sup> e disticta a p3a formalr. q3 p3a e sba scda aut est  
 qlitas aut respect<sup>o</sup> sudametal<sup>o</sup> ad forma q distiguit forma  
 liter. **C** N. ois passio e disticta formalr a suo subiecto alr  
 d mostratio onsiua eet ex duob<sup>o</sup> termis tu g<sup>o</sup>. r c. **C** Quar  
 ta p3lo q po<sup>a</sup>. 3<sup>o</sup> mo accepta distiguit a duab<sup>o</sup> p3is q3  
 ista corrupit poab<sup>o</sup> remanctibus iaductu forme ergo r c.  
**C** Ad argumētum patet. **Questio decima octava.**

**Tru** po<sup>a</sup>. respectiva necrio sit ponenda in  
 ma aff gnatione forme q no q3 ide3  
 corruptu nuro posset redire q3 cu ois ma p3a  
 sit i po<sup>a</sup> ad o3 forma gnanda 2<sup>m</sup> Aristot. i. p3i  
 ficoz segt q postq3 vna ma hēbit illa adhuc alie maē re  
 maebūt i po<sup>a</sup> ad illa eade nuro r sic ide multoties poterit  
 gnari r corrupi p3is e falsu g<sup>o</sup> r c. **C** N. p3a trib<sup>o</sup> eēt pnci  
 pia trasimutationis qm ma forma pncipio r po<sup>a</sup> respectiva  
 p3is e 3<sup>o</sup> Aristot. i. p3i. qre r c. **C** N. ad infinitas formas  
 eiusde spei vna ma r eade nuro r respectu eiusde agētis  
 nuro e i po<sup>a</sup> qre segt q agēs i p<sup>a</sup> actioe sua aut nulla tale  
 forma iducet i tali ma aut oēs sil s3 no oēs q3 eade ma nūe  
 ro si pot adēqte iformari plirib<sup>o</sup> formis sbalib<sup>o</sup> eiusde spei  
 ergo nulla vna poterit iducere qre frustra tales potentie  
 ponēt. **C** N. capio vna maz tāteiq3titatis q i duab<sup>o</sup> me  
 dietatib<sup>o</sup> ei<sup>o</sup> sic r i tota possit aliqui certa forma itroduci ab  
 aliq<sup>o</sup> agēte puta. a. r sepate hee due medietates maē scōz  
 sū applicēt pdicto agēt. b. sufficiēt i itroducē. a. i qualib3 si  
 cut itroduxisset i tota maz illaz duaz medietatu aut : ergo  
 b. agēs itroduceret. a. forma i dictas abas medietates aut  
 i nulla. no i nulla q3 a nullo ipedit q3 ide e agēs nāle nuro  
 r eoz tale bz r min<sup>o</sup> de resitētia r ille eedē medietates nu  
 mero diuise sufficiēt p illa r sūt i po<sup>a</sup> respectiva ad eadem  
 forma ergo ager necrio r fm vltimū potētie sue qre r c.  
**C** N. cu infinitas formas vna portio maē sit i po<sup>a</sup> r q3 ea  
 ru potētiay cu sit ens e bōa. q3 bonū d3 equalr enti. i. et b  
 coz r alicui<sup>o</sup> pfectiois segt q quactiq3 portioe maē data il  
 la erit infinite pfectiois p3is e falsu cu ipsa sit imediata nūb  
 lo. **C** N. segt q totū no eet mal<sup>o</sup> pub<sup>o</sup> suis 3 cōez ai conce  
 ptione geometrie. r pbat p3a. na in q3ub3 illaz trū medie  
 tatu sūt infinite potētie respectie sic i tota ma cui<sup>o</sup> sūt medie  
 tates. r vnu infinitū no e mal<sup>o</sup> reliq<sup>o</sup> g<sup>o</sup> r c. **C** N. ma b3et  
 potētia respectiva ad potētia respectiva cu ipsa hēat potē  
 tia respectiva ad o3 forma reali disticta ab ea r sic iref i i  
 finitum i resoluēdo potētiay. **C** N. dare i infinitū i actu 3  
 Arif. 3. h<sup>o</sup>. **C** N. eade ma nuro eet i po<sup>a</sup> r i actu. **C** N.  
 aliqd etnū a pte aī eet corrupibile q3 ille sūt cōe i ma r i  
 aductu forme corrupit<sup>o</sup>. **¶** sequēs e cōtra Aristot. i. celi.  
**Incōtrariū** est commentato. 12. metaphisi  
 ce commento. 11.  
**Ad** enidētā qōnis. 3<sup>o</sup> si faciēda p<sup>o</sup>. pmetēt notabilia  
 2<sup>o</sup> p3iones pbat<sup>o</sup>. 3<sup>o</sup> remonebūt difficultates  
**C** N. natū igit ad pntū notādū e p<sup>o</sup> q3 ali<sup>o</sup> respicit pncipiū  
 actiuū suū passiuū reali formam pma bitudo e motui ad  
 mobile vel monētis ad motū. 2<sup>o</sup>. e bitudo pductu ad p  
 ducibile vel pducētis ad pductū: passū ē alr respicit for  
 mā reali agēs seu monēs q3 passū respicit agēs tāq3 suum  
 monēs: s3 forma quā recipit respicit vt cā malis suū esse  
 ctū veluti i formabile vel iformatū suū iformatiuū vel in  
 formās. agēs r respicit eade forma sic cā efficiēs suū effectū  
 i genere cāe efficiētis. **C** Scdo notādū q3 monēs i actu re  
 ferē ad motū i actu: r motiuū i potētia ad mobile i po<sup>a</sup>. 3.  
 p3ifico. pmi respect<sup>o</sup> requit terminū suū i actu. Scdi vo  
 requit r sufficit termin<sup>o</sup> i po<sup>a</sup>. Sil<sup>o</sup> pducēs i actu referē  
 ad pductū i actu qno3 respect<sup>o</sup> exigūt terminū i actu: sed  
 pductiuū respicit pducibile r terminū i po<sup>a</sup>. **¶** Nā abeter  
 no de<sup>o</sup> sūt pductiu<sup>o</sup> r mūd<sup>o</sup> pducibilis: n at sūt abetno  
 i actu pduct<sup>o</sup>. **C** Tertio notādū q3 agēs p3ifico p3suppo  
 nit maz i actioe sua: q3 ali<sup>o</sup> crearet cū ex nihilo nihil fiat. i.  
 p3i. s3 agēs no respicit actū quē d3 agere: s3 bñ p3suppo  
 nit actū quo d3 agere: qm sp existinabit aliq spēs monēs  
 5. hui<sup>o</sup>. **C** Quarto r postreo e notādū q3 agēs simplr sū  
 ptū respicit passū simplr sūptū. r e pnerfo p eoz pncipia  
 vt passiva suo<sup>o</sup> r pductiuū vel pducēs simplr respicē p d  
 ucibile vel pductū simplr sibi cōrespōdēs no magis vnuq3  
 aliū r e cōuerso s3 p potētia respectiva activa q e i agēte r  
 passiva q e i passio respiciūt se mutuo s3 dtermiatā forma  
**C** N. pmissis dicūt ad qone q3no3 p3iones. **C** N. q3  
 pductiuitas r pducibilitas sūt passioes pductiuū r pro  
 ducibilis. pbat q3 p eoz rōnes formales de ipis a pōi  
 demonstrari possūt: vt pductiuitas d. pductino: r pducibi  
 litas de pducibili: **¶** Nā de sole vel igne exitei actu: p eoz  
 rōnes formales demfāt q3 sūt pductiuū r de igne exi

com. 5.

co. 11

com.

Cap. 7.

Tex. co. 63. Tex. com. 37. r. v. q3 ad. 44. Tex. co. 11.

Tex. co. 33

Tex. co. 7. 5.

Com. 18.

Tex. co. 82.

Tex. co. 84.

te i po qd e pducibilis p sui rone formalē demonstrari  
 pt. **S**ecūda p̄lio qd pductū postq̄ e pductū ac ēt p̄q̄  
 ē corruptū adhuc remāet pducibile p̄ p̄lio qd remāet  
 eadē sui rō formalis. p quā eadem passio de ip̄o dem̄ari  
 p̄t. **T**ertia p̄lio qd apud potētā diuinā idē corruptū  
 nūero redire p̄t qd eodē p̄n̄o eadē volūtate diuina  
 velle q̄b̄ p̄o de p̄durit pductū iā corruptū eadē rep̄o  
 ducere e corrupē p̄t qm̄ alio ad h̄ nō idiget p̄o diuina  
 pductia. **Q**uarta p̄lio qd agēs limitatū h̄ facē neq̄ qm̄  
 p̄o respectiua inagēte p̄bico e i passio respectu eiū idē ē  
 corrupta e bec ē rō comētato. 12. metaphi. S3 nūc restāt  
 difficultates. **P**̄rio p̄ p̄mā qd ex illa seq̄ qd mūd̄ fue  
 rit ab eterno. tū qd pductiū e pducibile sūt correlatiua  
 excosequēti sil nā. tū qd pducibilitas ē p̄o rei pducibilis  
 passio aut̄ iest i p̄o obiectiua q̄ iest ab eterno. **A**d p̄m̄ oī  
 cū qd pductiū e pducibile sūt correlatiua s3 dicūt rela  
 tione sūdāmetālē q̄ nō req̄rit terminū i actu: s3 sufficit qd  
 sit i p̄o: e regula de correlatiuis qd sint sil nā itelligit̄ so  
 lus de correlatiuis actualib̄ p̄manētib̄. **A**d s̄m̄ d̄ qd  
 pducibile abstrahit ab eē i actu e ip̄o. v̄l p̄cedit qd mūd̄  
 d̄ ut pducibil̄ fuit ab eterno capiēdo eternū nō positi  
 ue p̄ eo qd coexistit oī d̄ sic tēporis: s3 ē eternū negatiue p  
 ut abstrahit ab oī existētia e t̄pis diuina. **C**ōtra. secūda e  
 tertia p̄clones qd p̄teritū nō p̄t eē futurū corruptū ē p̄  
 teritū pducibile si pduceret ē futurū. **C**ōtra. creatio p̄ia  
 e creatio secūda qd d̄ repatio sūt distictē pductiōes: non  
 ex p̄ncipio pductiuo qd eadē ē diuina volūtas. ergo erunt  
 distictē ex termino producto ergo aliud e aliud erit pro  
 ductū i p̄ia e secūda pductiōe. **A**d p̄m̄ d̄ qd ibi sunt  
 idē re p̄teritū e futurū s3 solū distictū ex circūstantia. vt  
 repatiū in secūda pductiōe e nō i p̄ia vel dicat̄ qd i p̄ia  
 pductiōe nō solū p̄currit de s3 agēs limitatū. In secūda  
 v̄o solū de. e ita ille pductiōes distiguunt̄ ex p̄ncipio  
**A**d aliud d̄ qd p̄ diuinā potētā n̄ ē icōueniēs qd diuer  
 se pductiōes habeāt eūdē terminū re. nō t̄ circūstantia  
 vt dictū ē. **C**ōtra q̄rta p̄clonē qd ē idē agēs e pducēs  
 limitatū aī pductiōe e post ānihilatiōe pducti: e re  
 manēt ē idē passū nūero qd eadē m̄ p̄ia nūero qd ip̄a ē  
 icorruptibilis p̄ hui⁹ ergo eadē entitas nūero poterit ex  
 eisdē seq̄ e p̄ncipiū nec ista potētā respectiua corrupta erat  
 de p̄ncipiis actiuis: qd relatio nō ē de p̄ncipiis actiuis q̄r  
 to hui⁹ capitulo de vacuo. Ad hōc vltimū d̄ vt dictū ē  
 supra i quarto notabili qd p̄ncipiū pductiū e passiuū p  
 eoz p̄ncipia respiciūt oēs eoz actū possibilēz. pducti actū  
 nevel passiuē i gnāli: nullū aut̄ determinate respiciūt nisi  
 p potētias respectiuas qd vel oēm sil pduceret sine potē  
 tia respectiua vel nullū qd nō ē magis rō de vno q̄ de al  
 tero. oē sil ē ip̄possibile. ergo nullū si ergo debēt pducere  
 actū determinatū h̄ erit p determinatū respectū e sic p po  
 tētā respectiua nō tāq̄ p̄n̄o pductiuo s3 limitatiuo q̄ nō  
 ē rō agēdi vel patiēdi s3 agētis vel patiētis cōdictio neces  
 saria. **Q**d aut̄ seq̄ qd si deus recrearet eadē potētiam re  
 spectiua nūero corruptā inaduetū fo: me: vel aliā i m̄a e  
 agēte p quā illud idē nūero corruptū. qd agēs limitatum  
 posset idē met corruptū nūero repare e eūdē effectū iue  
 ro pducē. S3 adhuc remanēt due difficultates. **P**̄ria  
 qd videtur qd adhuc stet tota difficultas qd tā i actiū q̄  
 i passiuo sūt rōnes inuerabiles potētie respectiue ad inu  
 merabiles formas. e nō videt̄ maior: rō q̄re aliq̄ istay re  
 ducat̄ ad actū respectu sine fo: me quā respicit quā alia e  
 sic vel oēs deducēt sil ad actū p̄o respectiue existētib̄ in  
 p̄dictis actiū e passiuo qd ē ip̄possibile vel nulla. **A**d h̄  
 d̄ qd illa p̄ qd eēt maior: dispositio in actiū passiuo p̄ius  
 pducet̄: quā aliq̄ alia forma p̄ qd nō eēt tāta dispō i p̄in  
 cipio actiōis. **S**3 v̄l ē bec dispō magis i p̄ncipio actio  
 nis agētis vel i passio q̄ respectu cuiuscūq̄ alteri⁹ fo: me.  
**Q**d qd p̄p̄ influētā ce. q̄ magis ē p hac forma q̄ p alia  
 e bec dispō celestis p hac forma occurrit actu q̄ aliqua  
 alia dispō p alia pducēda: qd itelligētia mouēs agit ma  
 gis p hac q̄ p alia. Et bec itelligētia secūda sic agit: qd  
 p̄ia sic vult: qd ē p̄ia regula oīuz p̄igentū e p̄ia rectitu  
 do pductiōis oīuz eoz qd sūt ad extra: e ibi ē stat̄ vltim⁹

i resoluēdo rōne pductiōis etū i cās e i processu pp̄ qd  
 Ibi p̄ia ē cā libbē e mere p̄igentē cās e nullo necio.  
**S**ecūda difficultas qd h̄ dato seq̄ qd null⁹ effect⁹ sim  
 pl̄ erit nālis s3 libber e volūtari⁹ qd si inuerales cās nāles  
 cōcurrēt ad p̄mā effectū. Si vna cā sola est libera e libere  
 cōcurrēt tot⁹ effect⁹ erit libber e volūtari⁹: e non nālis qd  
 ex opposito distiguat̄ secūdo hui⁹ e nono metaphisice li  
 berū e nāle. **R**esp̄ndet̄ qd oia extra deū pducta relata  
 ad p̄mā cām sūt p̄igentā e cōtingētē pducta e libera e  
 nō nālia: s3 cōpata ad cās nāles e p̄p̄iq̄s p̄it̄ dici nālia.  
 v̄l oia extra deū sūt simpl̄ volūtaria e simpl̄ cōtingē  
 tia respectū diuie volūtatis: s3 respectū cāz nāliū nālia e s3  
 qd talia e de b̄ndē solū p̄currit tāq̄ cā v̄lis e n̄ p̄clari⁹  
**A**d argumta breuiter r̄ndet̄. **A**d p̄mū neq̄t̄ p̄ia.  
 e ad p̄bationē d̄ dupl̄r. p̄ qd iroducta fuerita  
 for⁹ i vna m̄a p̄o respectiue corrupūt oēs i q̄cūq̄ m̄a ad  
 illā. vel d̄ qd si oīs m̄a p̄ia ē i p̄o ad oēs fo: m̄a vt sit d̄  
 distributio p̄ singulis ḡn̄ib̄ s3 p̄ ḡn̄ib̄ singuloz. **A**d  
 secūdu d̄ qd aptitudo ad fo: m̄a se tenet ex pte dispōnis  
 m̄ae vel p̄uariōis. nec ē p̄ncip̄m̄ de p̄ se. idē d̄ de secūda  
 p̄o qd ē respect⁹. **A**d tertiū d̄ qd magis. b. agēs pducit.  
 a. fo: m̄a q̄s aliā eisdē sp̄ci. qd reuolutio celi vel influēt  
 tia ē magis p. a. q̄ p. alia. S3 si q̄rat̄ q̄re magis ē talis re  
 uolutio vel influētia q̄ alia. d̄ qd sic vult itelligētia mouēs  
 celū e ipsa sic vult. qd p̄ia sic itēdit̄ e vult e h̄c ē vltim⁹  
 stat⁹. qd volūtas diuina ē p̄ia regula cōtingētū. **A**d q̄r  
 tū d̄ qd i distictiōe illi⁹ m̄ae corrupit̄ p̄o respectiua. sicut  
 corrupro aliquo p̄tino corrupit̄ ei⁹ v̄ntas m̄assa qd erat  
 multiplicata p̄ totū illud p̄tino e ita corrupit̄ p̄o respec  
 tiua ad. a. fo: m̄a. **A**d aliud d̄ qd s̄m̄ quoidā i agētib̄  
 ponūtur qdā bitudies singulares ad singulares fo: mas  
 pducēdas actiue sicut i m̄a p̄o respectiue passiuē qd ē  
 sūt qdā p̄o respectiue suomō. q̄re cū agēs pduceret. a. fo:  
 m̄a corrupit̄ i ip̄o e i oī alio agēte nāli p̄o respectiua ad  
 illā pducēdā vel qd nō qdlibz agēs eisdē sp̄ci ē i p̄o acti  
 ua respectu oīuz fo: m̄az pducēday eisdē sp̄ci s3 aliqua  
 rū sicut i m̄a p̄ia s̄m̄ secūda r̄nsione sup̄ius datā ita qd ē  
 distributio p̄ ḡn̄ib̄ singuloz e nō p̄ singul⁹ ḡn̄ū. **A**d  
 aliud d̄ qd nulla ē inf̄nite p̄fectiōis qd relatio nō dicit̄ p̄e  
 ctionē nec ip̄fectionē nisi entitatū s3 nō p̄p̄riā q̄s entita  
 tū si icludat̄ q̄libz p̄o: no m̄ae ē p̄fectio extēsiua nō itēsi  
 ua. sicut i qualz linea i qua inf̄nite sūt p̄tes e p̄cta. **A**d  
 aliud d̄ qd illud p̄ncipiū oē totū ac. h̄z veritatē de toto si  
 nito quāto. **V**el s̄m̄ aliā opinionē dicit̄ qd v̄nū inf̄nitū ē  
 mai⁹ reliquo. e sic totū ē mai⁹ q̄libz sua pte quātūctūq̄ in  
 finita. **A**d aliud qd nō ē p̄o respectiua ad potētā respec  
 tiua s3 solū absoluta. **A**d aliud qd idē respectu diuersoz  
 ē ip̄o e i actu. **A**d vltimū d̄ qd **A**risto. loq̄t̄ de eternis  
 absolutis sic sūt co: pa celestia aut̄ itelligētie q̄re e. **A**d  
 illud de inf̄nito i actu dicit̄ qd **A**risto. itelligit̄ de inf̄nito p̄  
 manēte p̄tino e qd ē inf̄nitū s̄m̄ extrēa. **S**ed dubitat̄  
 qd accipio v̄nā portionē m̄ae i q̄s possit̄ agere. a. agēs e sit  
 m̄a. b. e capio v̄nū aliud agēs eisdē sp̄ci cū. a. e eoz fo:  
 te e sit. e. e app̄ximēt̄ tūc. a. e. c. q̄l̄r̄ ip̄i. b. tūc aut̄ qd  
 libz istoz iroductet̄ p̄p̄riā fo: m̄a in. b. totū e tūc e fo: me  
 eisdē sp̄ci erūt i eadē pte e loq̄t̄ de fo: mis absolutis  
**A**risto. 5. meta. aut̄ pducēt̄ adeq̄te qdlibz diuisione comz  
 eadē fo: nūero qd qdlibz eoz agit̄ i to<sup>m</sup> disponēdo e idē  
 ē agēs disponēs e cōplēs. 7. meta. e tūc eadē fo: nūero  
 depēdebit total̄ i eodē ḡne cāe a duab⁹ causis efficiētib⁹  
 eisdē sp̄ci quod est̄ impossibile quia quocūq̄z illo: rum  
 non existente non minus est̄ talis fo: ma. **R**̄nsiōez q̄re.  
 Questio decimanona.  
**T**rum p̄o respectiua sit respect⁹ d̄  
 p̄dicamēto relatiōe qd nō  
 qd relo exigit̄ extrēa sil i actu. s3 p̄o respec  
 tiua q̄s diu ē nō ē ei⁹ extremū e i aduetū  
 ei⁹ corrupit̄ ḡo e. **I**ncōtrariū arguit̄ qd s3 id qd ē. est̄  
 ad aliud. s. ad fo: m̄a e ista ē ratio fo: malis relatiōis.  
**A**d questionem dicunt̄ quidam qd nō p̄  
 p̄ter rationē factam ante  
 oppositū. **C**ōfirmat̄ illa ratio qd relatiua sūt sil natura p

Tex. com. 3. 7. 10.

11. 10. 11.

11. 10. 11.

11. 10. 11.

11. 10. 11.

Tex. co.



Aristo. in predicamentis qd no ptingit potetia relativa et est  
extremo. Contra q: prius et posterius tempore aut natu  
ra sunt relativa et tñ non sunt sil natura sicut p3 de prioritate  
posteriori in tempore et in motu de pmo et subiecto et pas  
sione de scdo. C. S. creator et creatura aut motor et mo  
bile sunt relativa et tñ ab eterno no fuerunt sil. Silr scibile  
pcedit sciaz vt p3 d qdratura circuli. C. Jo dico qd e relatio

**Ad argumentum** et confirmatione dicit qd  
ille maiores habent  
veritate de relativis actualibus no fundametalibus et pmanen  
tibus non de successivis et realibus non ronis cuiusmodi vi  
det esse potetia relativa quatū ad hoc q: non pmanet cu3  
termino eius. C. Sed nuc restant difficultates aliquae pna  
cuiusmodi relationu sit. Quidā dicunt qd est primi modi  
q: est relatio disparantie q fundat sup plura inquatu plu  
ra et iste sunt relationes primi modi. Contra q: tales su  
dantur imediate sup quatitate ptnua aut discreta. poten  
tia aut relativa materie imediate fundat in substantia mate  
rie. Alij dñt qd e secūdi modi q: se tenet ex pre potetie pas  
sive. q: relationes secūdi modi sunt p modū potetie active  
et passive. C. Contra q: per talem respectum secūdi modi  
potetia passiva respicit actū et no actū vtriusqz sicut mā  
pna p potetia respectiva respicit formā q utriusqz potetie e  
actus vnus active et alterius passive. sicut habetur. 3. phi  
sico:um de motu e idē inter pductū et pducens cuiusmo  
di no e aliqs respectus materie. Propterea dicit qd pntinet  
ad tertiu modū. s. p modū mēsure et mēsurati. C. Sed no  
tādū qd triplex e mēsuratio entitativa. s. et quatitativa et sū  
pncipalitate. C. Prima mēsurat oia que sūt in vnoquo  
qz predicamēto absoluto. nā. 10. metaphisice i vnoquoqz p  
dicamēto est vni qd est metrū et mēsuratio oium in illo ge  
nere qd ant prio ant tertio modo est intelligendū mēsurat  
et scibile speculativa sciaz de eo sū perfectionē et quatū  
ad esse veridicū. vt p3 prio de aia et. 5. metaphisice. aut a  
medio p qd habet aut a passione de cuius inherencia e. aut  
demonstratione quoniam potio: scia de eodē est p cam et de  
mōstrationē pp qd qz p dmonstrationē. q: ideo mathema  
tice sunt in primo gradu certitudinis secūdi. Cōmētatores  
2. metaphisice. et naturales sequūt eas. aut mēsurat scien  
tia sū scibile sicut practica que imediate dirigit in opus q:  
tunc talis habitus sicut ars mēsurat opus sicut causa efficiēs  
sū effectum. obiectum tñ practicu mēsurat scientiā. quia ex  
obiecto h3 scia qd sit practica secundario mēsurat finem et  
media in illum finē sicut h3 medicina practica vel scia mo  
ralis esse practicu ab obiecto. s3 ipsa ordināt postmodū in  
opus quod dirigit. s. in sanitatē vel in beatitudinē. Alij mē  
surat a potetia q: noticia intellectiva albedinis perfectio:  
noticia sensitiva de eadē ceteris parib. C. Secūda e i quatita  
te ptnua vt discreta h3 p idiscreta. C. Tertia e i respectib  
qñ dicit pfectionē nec ipfectionē s3 pncipalitate vt subpnc  
cipalitate cuiusmodi sūt relatiōes suppositiōis q dicit pnci  
palitate vt paternitas et dominū et filiatio et sicut et ois re  
latio suppositionis dicit subpncipalitate. nā ois relatio  
tertij modi mēsuratur isto modo. aut ex fundamento si  
cut relatio forme ad materiam aut ex pncipio sicut creatio  
activa fundamental aut ex termino sicut creatio passiva et  
sic mēsurat potetia respectiva q: illa est altera pncipalr  
que respicit nobilitatem terminū. C. Alia difficultas est an  
sit respectus trascendens. Dicit qd sic obiective et in gene  
rali quia respicit formā cuiusqz predicamēti non autē subie  
ctive nec formaliter quia vt sic est in materia prima quid/  
ditative sunt tantum in predicamento relationis. sicut actus  
et potentia genus et differentia. C. Tertia difficultas an sit  
respectus realis vel rationis. Dicitur qd est realis quia no  
dependet ab opere intellectus sed non est realis proprie  
quia talis est inter extrema reali distincta actu sil existia in  
ter que est mutua habitudo. C. Quarta an sit equipantie  
vel disquiperantie. Et dicitur qd disquiperantie quia potetia  
respectiva et relatio sibi opposita fundatur sup diversa in  
quatū diversa sunt sup mā primaz et formā. C. Quinta  
an sit intrinsecus adveniēns dicit qd q: ab intrinsecis et no  
ab extrinsecis inest sic posset dici intrinsecus adveniēs sed non

q: insurgat positus extremis in quancūqz distantia qd e con  
ditio relationis pprie intrinsecus adveniētis: nā adveniē  
te forma potetia respectiva corrūpitur. vnde pmi esse for  
me in materia est pmi non esse potetie respective aut  
vltimū non esse ei in materia est vltimū non esse forme si  
non fuerit permanens. Sexta difficultas si est in intellectu  
possibili dicitur qd sic suo modo. vnde intellectus possibi  
lis h3 potetiam respectiva ad spēs. actus dispositiones. et ha  
bitus. Similiter in quocūqz receptivo corporali aut spiri  
tuali. vnde in cōposito ponitur respectus accētū omniuz  
recipiendoz per ipm et tot differentie possūt poni potetie  
respective qñ active suo mō. in agentibus limitatis.

**Ad argumentum** factum in principio di  
citur qd duplex est rela  
tio actual pmanēs. s. et successiva. De pna verificat pprie  
tates ille qd simul sunt et non sunt et qd ab vno ad reliquum  
valet pntia de secūdo de adiacente cū vbo substantivo sum  
es est non aut de successivis cuiusmodi sunt potentia respe  
ctiva et relatio sibi opposita: nā prius tempore et posterius  
tempore vel motu no sunt sil et tñ sunt vere relationes.

Questio. vigesimaprima.

**Primum** materia. vna numero sit sub  
oibus formis oium gene  
rabilū et corruptibilū. qd sic q: ois di  
stinctio a priori et intrinsece de qua ego in  
tendo est per formā septimo et. 9. meta  
phisice s3 oēs materie pna non hnt a prio  
ri formā tñ q: nulla illaz eēt mā pna sed  
pars ei tñ quia nulla eaz eēt simplr simplex q: et. C. S.  
ois distinctio aut est sū formā aut est sū quatitate s3 Cō  
mentatorē pmo. hnt pncēto. 6. s3 distinctio oiu3 materie  
rum pmarū non est sū formā. q: tūc distinguitur specifi  
ce. nec sū quatitate. q: tūc esset distinctio p accēs et po  
sterius. distinctio autem numeralis e p priora qre et.

Tex.com.  
13. et 14.

Com. 16.

**Incontrariū** arguit qd impossibile e nāl qd  
idē numero sit ad equate simul  
in diversis locis distantib et sub cōtrarijs in sūmo nec p se  
nec p accēs. sed materie multoz maxie elemētoz sunt hu  
iusmodi. C. S. sepet de mas eltoz ab inice et ab oib for  
mis eorum realiter distinctis a materia adhuc erunt distin  
cte quare et. C. Dico ergo quattuor cōclusiōes pna e qd  
materia terminatiōis tāti et cōpositiōis ppinque in diver  
sis spēs e specificē diversa. Ista p3 explanat. q: ex alio se  
mine generat hō et ex alio asinus. et mēbra hoīs dñt spēs  
a mēbris leonis. et materia animalū est alia a materia ve  
getabilū. 2. phisicoz. et. 2. de anima. C. Secūda cōclusio  
qd vna et eadē mā pna sū spēm est actu sub oib for  
mis oium gnābilū et corruptibilū. p3 ista cōclusio qd tūc disti  
guerentur eētialr et no repugnaret vni illoz gnārū ex alia  
et in ipam corrūpi tanqz ex subiecto in subiectū sicut cōtin  
git de forma. C. S. oēs hnt eadē diffinitionē et eadē ppe  
tates secūdi mōi pfectionis et passiones et oia talia sunt eiusdē  
nature et spēs ergo et. C. Tertia cōclusio qd vna et eadē mā  
numero pot esse successivē sub oib for  
mis oium gene  
rabilū et corruptibilū vt sit distributio p singul generuz  
aut ad min p generibus singuloz sū diversas opiniōes  
supius adductas in materia depotentijs respectus patet  
ista cōclusio quia est in potentia ad oēs formas sed potetia  
non est ad impossibile ergo et. C. Quarta cōclusio qd est  
vna numero pnaive actu sub oib for  
mis oium gnā  
bilū et corruptibilū p pncipalē diffictiōis formal.

**Sed** hic sūt difficultates due an in celo sit mā eiusdē  
ronis cū mā oiu3 iserioz. C. Dicit qd qd sic  
s3 nūqz mutabit formam tñ q: faciat illa. tñ q: no est in nā  
nata et iserioi agēs sufficiens illā quā actu h3 corrūpe et da  
re sibi aliā h3 de h possit. C. Quidā dicit qd in celo e mā s3  
e alterius ronis formal ab ista: iō no e i potetia ad aliā for  
mā sic ista. C. Alij dicit qd i celo no e mā s3 celū e sba sim  
plex simplicitate opposita cōpositiōi ex pnb diversaz rō  
nū non tamen ex partibus substantialibus et quantitativis  
et ista est Auerōis in de substantia orbis et primo celi et  
mundi et pluribus alijs locis. C. Alia difficultas an sub

Tex.com.  
7. 10.

co. 10

co. 2.  
4.

co. 16

Tex. co.

oib<sup>9</sup> formis h<sup>er</sup>at id<sup>e</sup> esse. d<sup>ic</sup> q<sup>uod</sup> sic quatum ad e<sup>ss</sup>e p<sup>ri</sup>ncip<sup>al</sup>is & q<sup>uod</sup> additativu<sup>m</sup> no<sup>n</sup> t<sup>er</sup>m<sup>in</sup>u<sup>m</sup> ad e<sup>ss</sup>e formale & denominativu<sup>m</sup> q<sup>uod</sup> h<sup>ab</sup>et a forma s<sup>ed</sup> variat<sup>ur</sup> secundu<sup>m</sup> varietate forme subalis aut ac-  
cidentalis. ¶ Notadu<sup>m</sup> t<sup>er</sup>m<sup>in</sup> q<sup>uod</sup> ma<sup>ter</sup>ia sumit<sup>ur</sup> multipl<sup>ic</sup>iter. v<sup>er</sup>o m<sup>o</sup>.  
pro materia alterationis tantu<sup>m</sup> sicut panis est ma<sup>ter</sup>ia sanguis &  
sperma aialis. Alia co<sup>m</sup>positionis tantu<sup>m</sup> vt caro os caput ho-  
minis &c. & qued<sup>a</sup> est ma<sup>ter</sup>ia alterationis & co<sup>m</sup>positio<sup>n</sup>is simul.  
Et ista est duplex remota. s. & p<sup>ro</sup>pinqua remota vt ma<sup>ter</sup>ia p<sup>ri</sup>-  
ma in quolibet generabili co<sup>m</sup>posito & corruptibili p<sup>ro</sup>pin-  
qua vt mel & acetu<sup>m</sup> oximellis. Alio m<sup>o</sup> cap<sup>it</sup> ma<sup>ter</sup>ia p<sup>ro</sup> mi-  
nus perfecto respectu p<sup>er</sup>fectionis vt elementa inferiora p<sup>ro</sup> co<sup>m</sup>-  
paratione ad superiora vt p<sup>er</sup> libro de celo aut individuum  
d<sup>ic</sup> ma<sup>ter</sup>ia respectu sue sp<sup>eci</sup>ei & sic loq<sup>u</sup>it<sup>ur</sup> Aristo. i. celli qui dicit ce-  
lu<sup>m</sup> dicit forma qui dicit b<sup>e</sup> celu<sup>m</sup> dicit ma<sup>ter</sup>ia. Adhuc dicit ma-  
teria o<sup>mn</sup>ne illud q<sup>uod</sup> e<sup>st</sup> subiectu<sup>m</sup> alicuius transmutationis & sic  
celu<sup>m</sup> est materia sui motus circularis. dicitur etia<sup>m</sup> materia  
o<sup>mn</sup>ne subiectu<sup>m</sup> scie sed est ma<sup>ter</sup>ia circa qua<sup>m</sup> no<sup>n</sup> in qua nec ex qua.

Tex.com. 92.

**Ad argumeta** ad p<sup>ri</sup>mu<sup>m</sup> dicit q<sup>uod</sup> ois disti-  
ctio formal<sup>is</sup> vel specifica est p<sup>ro</sup> forma non aut<sup>em</sup> numeralis. ¶ Ad s<sup>ec</sup>u<sup>nd</sup>u<sup>m</sup> dicit q<sup>uod</sup> L<sup>o</sup>m<sup>e</sup>ta-  
tor iutellexit p<sup>ro</sup> quantitate beccitates q<sup>uod</sup> fit distinctio nume-  
ralis. Et dico q<sup>uod</sup> materie p<sup>re</sup> seipsis distinguit<sup>ur</sup> & p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>is  
beccetatis p<sup>ro</sup>pter distinctiones quas habent a posteriori a  
formis quas sustentant. Questio vigesima secunda

**Circa** secundu<sup>m</sup> p<sup>ri</sup>ncipiu<sup>m</sup> transmutatio-  
nis. s. p<sup>ri</sup>uatiou<sup>n</sup>e querit<sup>ur</sup> vtru<sup>m</sup>  
p<sup>ri</sup>uatio dicat aliquam entitatem formaliter  
existente in reru<sup>m</sup> na<sup>tu</sup>ra p<sup>ro</sup>pter o<sup>mn</sup>ne opus intelle-  
ctus q<sup>uod</sup> sic q<sup>uod</sup> e<sup>st</sup> reale p<sup>ri</sup>ncipiu<sup>m</sup> cuiuslibet rea-  
lis transmutationis n<sup>at</sup>ur<sup>is</sup>. ¶ Incotrariu<sup>m</sup> ar-  
guit<sup>ur</sup> q<sup>uod</sup> est non ens p<sup>ri</sup>mo hulus.

Tex.com. 75.

**In hac** materia. s<sup>u</sup>t repte quattuor opinioes sole-  
niu<sup>m</sup> v<sup>er</sup>o. ¶ Prima e<sup>st</sup> Burlei p<sup>ri</sup>o p<sup>ro</sup> hisco-  
ru<sup>m</sup>. & in post predicam<sup>en</sup>tis q<sup>uod</sup> p<sup>ri</sup>uatio dicit solu<sup>m</sup> negatione<sup>m</sup>  
forme sp<sup>eci</sup>al<sup>is</sup> vel general<sup>is</sup>. ¶ Ma<sup>ter</sup>ia p<sup>ri</sup>uatio in coi<sup>m</sup> dicit negatio-  
ne in coi<sup>m</sup> in sp<sup>eci</sup>ali sp<sup>eci</sup>al<sup>is</sup> ita q<sup>uod</sup> subiectu<sup>m</sup> & aptitudo no<sup>n</sup> se tenet  
ex p<sup>ar</sup>te eius sed subiecti. ¶ Alia e<sup>st</sup> q<sup>uod</sup> p<sup>ro</sup>pter negatione<sup>m</sup> dicit i  
suo co<sup>m</sup>ceptu intrinseco e<sup>st</sup> subiectu<sup>m</sup> cu<sup>m</sup> aptitudine s<sup>ed</sup> negatione<sup>m</sup>  
i recto & cetera i obliquo. ¶ Thomas aglicus d<sup>ic</sup> q<sup>uod</sup> vltra  
negatione<sup>m</sup> h<sup>ab</sup>itus dicit intrinsece qued<sup>a</sup> modu<sup>m</sup> positiuu<sup>m</sup> quo  
sibi determinat determinatu<sup>m</sup> subiectu<sup>m</sup>. q<sup>uod</sup> illud quod non e<sup>st</sup>  
& est puru<sup>m</sup> nihil. nihil sibi determinat p<sup>ri</sup>uatio determinat  
sibi subiectu<sup>m</sup> cu<sup>m</sup> aptitudine. ¶ Paulus venetus dicit q<sup>uod</sup> e<sup>st</sup>  
ens reale in recto s<sup>ed</sup> p<sup>ri</sup>uatiu<sup>m</sup>. Una rationu<sup>m</sup> suaru<sup>m</sup> est q<sup>uod</sup>  
adducta est ante oppositu<sup>m</sup>. hee o<sup>mn</sup>es s<sup>u</sup>t sustentabiles.

**Sed** co<sup>n</sup>tra o<sup>mn</sup>es breuiter arguit<sup>ur</sup> co<sup>n</sup>tra p<sup>ri</sup>ma q<sup>uod</sup> op-  
positio p<sup>ri</sup>uatiua & co<sup>n</sup>tradietoria sunt disticte  
sp<sup>eci</sup>es oppositiois vt p<sup>er</sup> in post p<sup>re</sup>dicam<sup>en</sup>tis. ergo o<sup>mn</sup>es q<sup>uod</sup> a par-  
te extremoz oppositoru<sup>m</sup> sit aliqua distinctio no<sup>n</sup> ex p<sup>ar</sup>te h<sup>ab</sup>itus  
ergo penes negatione<sup>m</sup> ac p<sup>ri</sup>uatiou<sup>n</sup>e. s<sup>ed</sup> distinctio e<sup>st</sup> penes in-  
clusa ergo aliquid includit<sup>ur</sup> in p<sup>ri</sup>uatiou<sup>n</sup>e q<sup>uod</sup> no<sup>n</sup> includit<sup>ur</sup> i ne-  
gatione. sed hoc non est n<sup>at</sup>ur<sup>is</sup>. quia p<sup>ri</sup>uatio esset tunc  
magis nihil q<sup>uod</sup> negatio. ¶ S<sup>ec</sup>u<sup>nd</sup>o aut cecitas sup<sup>er</sup>addit aliquid  
ad negatione<sup>m</sup> visus aut no<sup>n</sup>. si sic illud aut e<sup>st</sup> ens & sic habet  
p<sup>ro</sup>positiu<sup>m</sup>. aut gradus n<sup>at</sup>ur<sup>is</sup>. & t<sup>u</sup>c cum ille gradus  
sit nihil sicut gradus entis est ens. ergo per nihil distinguit<sup>ur</sup>  
cecitas a negatione visus. sed q<sup>uod</sup> per nihil ab aliquo distin-  
guit<sup>ur</sup> e<sup>st</sup> illud ad<sup>equ</sup>ate. ergo cecitas & negatio visus sunt pe-  
nitus id<sup>e</sup>. ergo sicut negatio visus denomi<sup>n</sup>at lapidem pari  
formiter & cecitas q<sup>uod</sup> est falsu<sup>m</sup> q<sup>uod</sup> e<sup>st</sup> &c. ¶ Ad hec r<sup>es</sup> ad  
p<sup>ri</sup>mu<sup>m</sup> p<sup>ro</sup>mittendo q<sup>uod</sup> qualis est ordo in entib<sup>9</sup> co<sup>n</sup>trariu<sup>m</sup> e<sup>st</sup>  
in negatiou<sup>n</sup>ibus. na<sup>tu</sup> ordo negationis opposit<sup>us</sup> ad affirmatio-  
nes est arbor euersa. q<sup>uod</sup> co<sup>m</sup>missima affirmatio specialissimam  
negationem habet sibi oppositam & e<sup>st</sup> contra. vnde no<sup>n</sup> for-  
est communius non substantia & non substantia non ente.

**Dico** ergo q<sup>uod</sup> triplex est negatio vna est entis in g<sup>en</sup>er<sup>al</sup>i  
li accipiendo ens p<sup>ro</sup> eo cui non repugnat esse  
existere & ista solum p<sup>re</sup>dicatur de figmentis & nullum illoz  
sibi determinat. Alia est q<sup>uod</sup> negat determinatu<sup>m</sup> ens sed ipa  
non determinat sibi aliquod de quo solo p<sup>re</sup>dicet<sup>ur</sup> vt nega-  
tio hois. Tertia est q<sup>uod</sup> negat sp<sup>eci</sup>al<sup>is</sup> ens sed determinat sibi  
determinatu<sup>m</sup> subiectu<sup>m</sup> de quo solo p<sup>re</sup>dicat<sup>ur</sup> i co<sup>n</sup>creto & ista

e<sup>st</sup> p<sup>ri</sup>uatio. Dicitur ergo ad argumentu<sup>m</sup> p<sup>ri</sup>mu<sup>m</sup> in corobo-  
ratione tertie opinionis q<sup>uod</sup> illud q<sup>uod</sup> nihil est. p<sup>ri</sup>mo aut sec<sup>un</sup>-  
do m<sup>o</sup> nihil sibi determinat sed bene tertio m<sup>o</sup>. Ad secun-  
du<sup>m</sup> q<sup>uod</sup> p<sup>ri</sup>uatio & negatio non distinguit<sup>ur</sup> q<sup>uod</sup> distinctio est re-  
latio que p<sup>re</sup>supponit extrema sed s<sup>u</sup>t no<sup>n</sup> id<sup>e</sup> que no<sup>n</sup> identit<sup>as</sup>  
tas attendit penes gradum n<sup>at</sup>ur<sup>is</sup> que magis inclu-  
dit & sup<sup>er</sup>addit p<sup>ri</sup>uatio ad negatione<sup>m</sup> vel penes extrinseca. s.  
subiectu<sup>m</sup> & aptitudin<sup>e</sup>. ¶ Per hoc p<sup>er</sup> ad tertiu<sup>m</sup> & cu<sup>m</sup> dice-  
bat illud q<sup>uod</sup> per nihil distinguit<sup>ur</sup>. nego istam q<sup>uod</sup> vera nega-  
tio distinguit<sup>ur</sup> vel e<sup>st</sup> non eade<sup>m</sup> ab alia s<sup>ed</sup> vtraq<sup>ue</sup> fit non ens.

¶ S<sup>ec</sup>u<sup>nd</sup>o distinguit<sup>ur</sup> penes subiectu<sup>m</sup> & aptitudin<sup>e</sup> qua<sup>m</sup> co<sup>n</sup>notat p<sup>ri</sup>-  
uatio s<sup>ed</sup> non sit de ei<sup>9</sup> co<sup>m</sup>ceptu quidditatio. ¶ Co<sup>n</sup>tra sec<sup>un</sup>-  
da opinion<sup>em</sup> nulla vna ratio p<sup>o</sup>t esse co<sup>m</sup>posita ex ente & no<sup>n</sup>  
ente sicut enti & non enti nihil est co<sup>m</sup>e<sup>m</sup> nisi vox ergo. Dicit<sup>ur</sup>  
q<sup>uod</sup> vna ratio non p<sup>o</sup>t esse co<sup>m</sup>posita ex ente & non ente dicitis  
de ea in recto s<sup>ed</sup> b<sup>e</sup> ex vno in recto & altero in obliquo sicut  
ratio generatiois & corruptiois sunt ex ente & non ente. ¶ S<sup>ec</sup>-  
p<sup>ro</sup>ph<sup>et</sup>icoz. sili tempus p<sup>re</sup>sens co<sup>m</sup>ponitur ex p<sup>re</sup>terito & futu-  
ro que non sunt. ¶ Co<sup>n</sup>tra tertiam q<sup>uod</sup> cuilibet entitati posi-  
tue possibili recipi in aliquo subiecto est p<sup>ri</sup>uatio aliqua op-  
posita. & sic erit p<sup>re</sup>cessus in infinitu<sup>m</sup> in p<sup>ri</sup>uatiou<sup>n</sup>ibus. Co<sup>n</sup>fir-  
mat<sup>ur</sup> q<sup>uod</sup> o<sup>mn</sup>ne positiuu<sup>m</sup> dicit qued<sup>a</sup> habit<sup>u</sup> sed p<sup>ri</sup>uatio non di-  
cit habit<sup>u</sup> cu<sup>m</sup> sibi opponat<sup>ur</sup>. ¶ S<sup>ec</sup>u<sup>nd</sup>o ois entitas positua nou<sup>it</sup>  
ter acquisita e<sup>st</sup> termin<sup>us</sup> p<sup>ro</sup>ductionis positue. sed p<sup>ri</sup>uatio no<sup>n</sup>  
potest esse terminus ad quem talis p<sup>ro</sup>ductionis sed solum  
p<sup>ri</sup>uatiue sicut in corruptione.

Tex. co. 7.

**Ad hec** p<sup>ro</sup> ad p<sup>ri</sup>mu<sup>m</sup> dicit q<sup>uod</sup> cuilibet entitati posit<sup>iu</sup>  
ue q<sup>uod</sup> no<sup>n</sup> e<sup>st</sup> mod<sup>us</sup> & e<sup>st</sup> possibilis recipi in ma-  
teria corr<sup>u</sup>det p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>a p<sup>ri</sup>uatio illud aut positiuu<sup>m</sup> q<sup>uod</sup> dicit p<sup>ri</sup>-  
uatio e<sup>st</sup> mod<sup>us</sup> quo determinat sibi subiectu<sup>m</sup> cu<sup>m</sup> aptitudine.  
vnde albedini corr<sup>u</sup>det p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>a p<sup>ri</sup>uatio non intensio<sup>n</sup>e & re-  
missioni eius. vel dicat<sup>ur</sup> q<sup>uod</sup> maior est vera de entitate posit<sup>iu</sup>  
na que no<sup>n</sup> e<sup>st</sup> modus p<sup>ri</sup>uatiou<sup>n</sup>is. ¶ Ad co<sup>n</sup>firmatione<sup>m</sup> dicit<sup>ur</sup>  
negatio maior<sup>is</sup> q<sup>uod</sup> intensio & remissio in forma dicit quod-  
da<sup>m</sup> positiuu<sup>m</sup> & no<sup>n</sup> dicit habit<sup>u</sup> capi<sup>en</sup>do habit<sup>u</sup> vt distin-  
guit<sup>ur</sup> co<sup>n</sup>tra mod<sup>u</sup> ei<sup>9</sup>. vel dicatur q<sup>uod</sup> quatu<sup>m</sup> ad illud quod  
p<sup>ri</sup>o dicit p<sup>ri</sup>uatio e<sup>st</sup> pure negatiu<sup>m</sup> no<sup>n</sup> t<sup>er</sup>m<sup>in</sup>u<sup>m</sup> ad o<sup>mn</sup>ne co<sup>m</sup>-  
ceptu<sup>m</sup> eius & hoc sufficit. ¶ Ad v<sup>er</sup>u<sup>m</sup> dicit q<sup>uod</sup> p<sup>ro</sup>ductio &  
ois mutatio denominat<sup>ur</sup> a p<sup>ri</sup>ncipali termino eius & ideo q<sup>uod</sup>  
p<sup>ri</sup>uatio p<sup>ro</sup> signat negatione<sup>m</sup> forme & non illu<sup>m</sup> mod<sup>u</sup>. ideo  
p<sup>ro</sup>ductio terminata ad p<sup>ri</sup>uatiou<sup>n</sup>e p<sup>ri</sup>ncipaliter denominat<sup>ur</sup>  
ab ipsa negatione & non a modo. ¶ Co<sup>n</sup>tra quartaz arguit<sup>ur</sup>  
q<sup>uod</sup> separet<sup>ur</sup> p<sup>ri</sup>a ma<sup>ter</sup>ia ab oi<sup>9</sup> forma positua vel p<sup>ri</sup>uatiua rea-  
liter distincta ab ea q<sup>uod</sup> sunt posteriora ma<sup>ter</sup>ia p<sup>ri</sup>a & deus p<sup>o</sup>t  
p<sup>ri</sup>us reali distinctu<sup>m</sup> separe a quolibz posteriori reali distin-  
cto ab eo adhuc materia erit p<sup>ri</sup>uata & non p<sup>ro</sup> talem forma<sup>m</sup>  
reale p<sup>ri</sup>uatiua q<sup>uod</sup>re sup<sup>er</sup>st<sup>it</sup>e ponit<sup>ur</sup>. ¶ S<sup>ec</sup>u<sup>nd</sup>o si tenebra esset ta-  
lis forma realis s<sup>ed</sup> p<sup>ri</sup>uatiua seq<sup>u</sup>it<sup>ur</sup> q<sup>uod</sup> aliq<sup>u</sup>is effectus erit cui<sup>9</sup>  
nulla erit causa efficiens sec<sup>un</sup>d<sup>o</sup> existes nec in fieri nec in co<sup>n</sup>ser-  
uari. q<sup>uod</sup> no<sup>n</sup> aer cu<sup>m</sup> sit ca<sup>u</sup> eius solu<sup>m</sup> m<sup>at</sup>er<sup>ie</sup> nec lum<sup>en</sup> q<sup>uod</sup> p<sup>ro</sup> abs<sup>en</sup>-  
tia ei<sup>9</sup> cat<sup>ur</sup>. ¶ It<sup>em</sup> eade<sup>m</sup> p<sup>ri</sup>uatio n<sup>at</sup>ur<sup>is</sup> poterit redire & ex co<sup>n</sup>-  
sequenti eade<sup>m</sup> forma itez regenerari q<sup>uod</sup> forma genita cui<sup>9</sup>  
fuit p<sup>ri</sup>uatio poterit corr<sup>u</sup>pi & sic redibit p<sup>ri</sup>uatio. & sic itez  
forma poterit redire eade<sup>m</sup> n<sup>at</sup>ur<sup>is</sup>. ¶ Ad p<sup>ri</sup>mu<sup>m</sup> dicitur vel  
q<sup>uod</sup> no<sup>n</sup> rem<sup>an</sup>ebit ma<sup>ter</sup>ia p<sup>ri</sup>uata q<sup>uod</sup> erit sublata potentia & respe-  
ct<sup>u</sup> ad forma<sup>m</sup> que p<sup>ro</sup>notat p<sup>ri</sup>uatio. vel si rem<sup>an</sup>ebit t<sup>u</sup>c mate-  
ria erit p<sup>ri</sup>uata fundam<sup>en</sup>tal<sup>is</sup> tantu<sup>m</sup> & no<sup>n</sup> formal<sup>is</sup>. nec p<sup>ri</sup>uati-  
ou<sup>n</sup>is est p<sup>ri</sup>uatiou<sup>n</sup>e sicut nec actionis est actio nec p<sup>ro</sup>ductiois  
p<sup>ro</sup>ductio nec passionis passio. ¶ Ad aliud dicunt quidam  
q<sup>uod</sup> no<sup>n</sup> i<sup>nt</sup>ercedit aliq<sup>u</sup>is effect<sup>u</sup> esse a causa que p<sup>re</sup>st<sup>it</sup> & non est  
sicut nauta per sui p<sup>re</sup>senti<sup>am</sup> est causa salutis nauis & per sui  
absenti<sup>am</sup> est ca<sup>u</sup> submersiois eiusde<sup>m</sup> secundo p<sup>ro</sup>ph<sup>et</sup>icoz. Et si  
dicitur q<sup>uod</sup> s<sup>u</sup>nt & non s<sup>u</sup>nt. 2. p<sup>ro</sup>ph<sup>et</sup>icoz dicit q<sup>uod</sup> veru<sup>m</sup> est  
de posituis & non p<sup>ri</sup>uatiuis sicut e<sup>st</sup> p<sup>ri</sup>uatio. ¶ Ad aliud  
dicitur q<sup>uod</sup> p<sup>ri</sup>uatio sequ<sup>it</sup>ur habit<sup>u</sup> no<sup>n</sup> est eade<sup>m</sup> numero que  
p<sup>re</sup>cessit habit<sup>u</sup> q<sup>uod</sup> sequ<sup>it</sup>ur respicit p<sup>re</sup>teritu<sup>m</sup> altera futur<sup>u</sup> ideo  
nec eadem p<sup>ri</sup>uatio nec idem habitus redit. ¶ Licet o<sup>mn</sup>es  
iste vie sint subst<sup>it</sup>abiles dico t<sup>er</sup>m<sup>in</sup> cu<sup>m</sup> p<sup>ri</sup>a duas co<sup>n</sup>clusiones q<sup>uod</sup>  
ru<sup>m</sup> p<sup>ri</sup>ma est q<sup>uod</sup> p<sup>ri</sup>uatio in abstracto in sua ratione forma-  
li & intrinseca est pura negatio non includens intrinsece nec  
subiectum eius nec aptitudinem ad habitum. ¶ Hanc co<sup>n</sup>-  
clusion<sup>em</sup> p<sup>ro</sup>stant omnia argumenta que sunt p<sup>ro</sup>tra alias tres

Tex.com. 37.

81

81

opiniones. Sed posset adhuc sic probari. nullus opposi-  
toz includit reliquū qz tūc cōpaterent sil nec essent oppo-  
sita. sed pūatiuum 7 positiuū sunt opposita ergo nec po-  
sitiuū includet aliquod pūatiuū quidditatie nec pūati-  
uum aliquod positiuū. cū ergo pūatio sit ens pūatiuum  
nec subiectū nec aptitudinem nec aliud positiuū includet.

**C**ō. sicut se h3 similitas ad nāsū sic pūatio ad ei<sup>9</sup> subie-  
ctū. qz vtrūqz cōnotat suum subiectū 7 circūcernet. s3 sy-  
mitas nō icludit qdditatie nāsū cū sit de quarta spē qua-  
litate 7 nāsū substantia que sūt in pūmixta. i. posteriorum  
ergo nec pūatio suū subiectū includet l3 ipsū connotet 7  
circūcernet. Unde si ponat ordo in negatiōib<sup>9</sup> suo mō si-  
cut in affirmatiōib<sup>9</sup> sic affirmatiōes specificē diffiniūt per  
ppriū genus 7 dīam vel differētiās sic pariformiter de  
negatiōib<sup>9</sup> spēalibus suo mō. sed sicut ppter igno:ātiām  
differētiāz ppriarū positiuoz loco eaz ponimus substan-  
tia in accētib<sup>9</sup> pprijs 7 sic in diffiniōib<sup>9</sup> pūationū poni-  
m<sup>9</sup> subiectū 7 aptitudinē loco ppriaz differētiāz suaz vel  
non idēptitātū que et sunt nō ens. 7 sicut vñū ens specifi-  
cū plēs gradus entis s3 multas differētiās includit ita  
suo mō negatio specificā plēs gradus nihilētatē. **S**e-  
cūda conclusio qz pūatio in concreto in suo cōceptū qd  
ditatiuo includit subiectū cū aptitudinē. **I**datet ista pēlo si  
cut symū includit nāsū 7 cecū oculū ex cōueniēti similitu-  
dine. dico tñ qz sicut symū nō dicit vñū cōceptū s3 duo eaz  
p<sup>o</sup> ita 7 cecū quēadmodū albū per suū duplex significare  
nō ē in genere. 2. topicoz sicut nec aliqd cōcretū accētale  
nam album dicit albedinem 7 susceptiuū albedinis.

**A**d argumentū in pncipio dī qz ista tria  
se hnt s3 mō ordinē eēntia  
lē. s. elhū cā 7 pñm qm elhū dicit solū de causis intrisecis  
cā de causis intrisecis 7 extrisecis. 7 pñm de his oibus 7  
ēt de pūcto qd est pūctū linee simplr 7 nō causa eius nisi  
inquātū est pūctata. Silr mutātū esse est pñm motus 7 nō  
est cā. in diuis ē multa sunt pncipia sicut pater respectu  
filij 7 ambo respectu spūs sancti 7 tñ non sunt cā. qz cā ar-  
guit impfectionē respectu effectus qm depēdentiā q nulla  
est ibi ppter sūmā eoz pfectionē. **I**ntelligo ergo p pñm qz  
so<sup>m</sup> dicat ordinē pter illud qd addit causalitas. **N**ego er-  
go illā pñam est pñm real<sup>m</sup> trāsmutatiōis. ergo ē aliqd rea-  
le. qz nō eē est pñm realis generatiōis aut corruptiōis. s.  
pbisicoz similiter pteritū 7 futurū pñtis tps. 4. pbi-  
sicoz vt p3 p eoz diffiniōes q tñ nō sūt entia quare 7 c.

Questio vigesima secunda.

**T**riū pūatio. sit pncipiu per se cuiuslibet  
trāsmutatiōis naturalis qz non qz pñ-  
cipiatum presupponit esse pncipij p se a quo ē  
sed pūatio ex pcedētib<sup>9</sup> nō ē ergo null<sup>9</sup> erit p  
se pncipiu. **C**ō. pūatio ē pncipiu p accēs s3m **A**risto. i.  
hui<sup>9</sup> ergo non p se. **I**ncōtrariū est **A**risto. i. hui<sup>9</sup> qz ē il-  
lud ppter quod materia appetit formam.

**H**ic dicunt. due pēlones pna qz pūatio ē p se pnci-  
piū cuiuslibet trāsmutatiōis ista p3 p diffiniō-  
nē trāsmutatiōis q ē qz est pcessus alicui<sup>9</sup> de aliquo i ali-  
quid. vñ si fuerit acquisitiua pūatio est termin<sup>9</sup> a quo si  
depditua erit termin<sup>9</sup> ad quē vnde i gnatiōe est termin<sup>9</sup> a  
quo in corruptione termin<sup>9</sup> ad quē sicut patet in pductiōe  
luminis in aere quo ad p<sup>m</sup> 7 in corruptione quo ad s3m.  
**C**ōfirmat p **A**risto. i. pbi. **O**ē qd gnāt. generat ex suo  
pūo 7 corrūpitur i suū pūū vel i mediū si qd est. nā con-  
sonās sit ex incōsonātū per se in quo ē ppria pūatio cōso-  
nātie. **C**ōfirmat. 2<sup>o</sup>. qz ē illud pp quod mā appetit for-  
mā vt p3 p **A**risto. in isto loco q dicit qz exiti quodā diu-  
no bono 7 appetibili. s. ipsa forma mā pp pūationē. s. an-  
nexā appetit illud bonū dñm. **S**ecūda pēlo qz pūatio est  
pncipiu p accēs cōpositi p3 qz nō est pars eius intriseca b  
pēlo p3 p **A**risto. i. pbisicoz. 7 l3 pūatio sit pncipiu p ac-  
cidens cōpositi est tñ necessarium s3m **C**ōmētatozem.  
**C**ōnotādū qz pūatio est quadruplex. quedā est pūans  
actu vt tñbra vel somn<sup>9</sup>. p<sup>9</sup> pūat luce. secūda pūat vigi-  
lātia. quedā pūat habitu 7 actu vt igno:ātia respectu ha-  
bitus scie 7 actus considerādi. qdā que pūat potētia vt

cecitas 7 surditas. quedā que pūat subiecto vt incorru-  
ptibilitas. nā corruptibile 7 incorruptibile differūt plus qz  
genere suple pbisico. silr dicat de incorruptibili. **C**ōter  
notādū qz aliqd dī pūari triplr. aut qz nō h3 illud nec est  
aptū natū habere illud nec inquātū tale idiuidū nec s3m  
ppria specificā nec s3m gen<sup>9</sup> ppinquū. 7 isto mō lapis p-  
uat visu. **S**ecūdo mō dī aliqd pūari aliquo. qz nō h3 il-  
lud nec s3m qz tale idiuidū nec s3m ppria spēu spālissimā  
l3 nō repugnet sibi s3m genus ppinquū. 7 isto mō talpa  
pūat visu s3m quosdā l3 nō s3m **A**lbertū magnū in. 2. d  
aia. **T**ertio mō qz nō h3 illud nec pōt habere s3m pzo/  
pūam 7 singularē nāz l3 nō repugnet sibi s3m rationē spe-  
cificā. 7 isto<sup>9</sup>. pūatur for. visu dato qz sit cecus. **C**ō. ē no-  
tādū qz duplex ē pūatio antecēdēs formā 7 secūda a p<sup>9</sup> p-  
uatione ad habitū 7 ab habitu ad secūdam pūatio-  
nem est possibil<sup>9</sup> accessus s3 a secūda pūatione ad habitū  
vel ad pūā pūationē non ē possibilis regressus p nāz l3  
bñ s3m potētia diuinā. pūa pūatio respicit futurū. secū-  
da pūatio. abe sunt eiusdē forme. 7 habitus. s3 nō sūt vna  
pūatio nūero nec spē habit<sup>9</sup> inter has duas pūatiōes pñ/  
stī i medio illaz duaz pūationū sibi pūarū quasi sit vna  
virt<sup>9</sup> iter duo vicia i genere nature l3 non in genere moris  
vt liberalitas inter prodigialitatem 7 auariciam.

**A**d argumenta ad pūmū dicit qz pūat  
pūatū pūpponit esse pū-  
cipij qd sibi determinat illud pūcipiū si fuerit affirmatiuū  
affirmatiue si negatiuū negatiue. vel dī negando maiorez  
quia finis est pncipij qm non h3 esse saltē reale 7 in actu sed  
solū intentionale. **C**ō. s3m p3 responsio ex secūda conclu-  
sione qm ē pūcipiū per accēs cōpata ad cōpositū non  
aūt ad trāsmutatiōē. cui<sup>9</sup> ē p se pūcipiū vt dicit pūa cō-  
clusio. **S**ed hic sūt aliqz difficultates pūa est an cuiuslibz  
trāsmutatiōis pmi terminū sint pūatio 7 habitus: qz nō:  
qz generatio 7 corruptio sunt primo inter pūctoria ex eaz  
diffiniōne. s. pbisicoz. 7 motus inter pūa qm de affirma-  
to in affirmatū de albo in nigrū. **S**ecūda difficultas si-  
cut hic pūatio pūat subiectū suū hac forma cui opponi-  
tur ita pūatio in cōi pūabit subiectū suū forma in cōi 7  
ex pñti oī forma. cū ergo ad hāc pūationē sequatur pū-  
natio sicut superius ad positioē cuiuslibz sui inferioris se-  
quit<sup>9</sup> qz si aliqua pūatio erit pñm vel termin<sup>9</sup> trāsmutatio-  
nis. qz subiectū illud pūabit omni forma quod ē impos-  
sibile. **C**ō. pūatū dī qz p pmos terminos cuiuslibz trā-  
smutatiōis possim<sup>9</sup> intelligere aut pmos terminos via re-  
solutiōis 7 ista sūt pūctoria. nā pūatio resoluit i negatio-  
nē habitus sicut in suū gen<sup>9</sup>. **E**t isto mō dicit **C**ōmētator  
. i. pbisicoz qz illud i qd corrūpit aliquid pūmo est in se tā-  
tū vnum. **E**t cōmūiter dicit. qz illud ē suū pūctoriū: silr  
ex quo pūo generat pūmitate generalitatis. aut via cōpo-  
sitiōis 7 tunc capitur pūmo pūmediate 7 tunc sunt pūa-  
tio. 7 habitus sicut dicit **A**risto. i. huius nā cōsonās sit ex s3  
cōsonātū non quocūqz sed ex illo in quo est ppria pūatio  
pūonātie silr corrūpitur. **E**t ex hoc p3 solutio. ad pūmū de  
generatione 7 corruptiōe. **S**3 ad illud de motu dī qz oē  
quod mouet pprie accipiēdo motū vt ē iter formas cō-  
trarias 7 cōtinuus duab<sup>9</sup> trāsmutatiōibus trāsmutatur  
vna depditua terminū a quo. 7 altera acquisitiua terminū  
ad quē 7 cuiuslibz illaz pmi 7 imēdiati terminū sūt forma  
7 pūatio talis forme. **D**ifferentia aūt inter has tres spe-  
cies mutatiōis. s. generatiōis corruptiōis 7 motus pate-  
bit deo volente super quintū libz. **C**ō. ad 2<sup>m</sup> negatur similitu-  
do qz hic habitus 7 sua pūatio sunt opposita pūatiue.  
7 pūatio 7 habitus in generali sunt genera opposito: ut  
7 non sunt opposita sicut motus 7 quies sunt genera con-  
trarioz nec sunt contraria. l3 motus rectus 7 sua pūatio  
sunt contraria. ratio hui<sup>9</sup> est qz si pūatio in generali pūa-  
ret subiectū suū oī forma tunc talis pūatio poneret copu-  
latiue omnez pūationē iserioz 7 non disūctiue solūm qd  
est contra naturam vniuersalis. nā vle cōtinētia pūctatiōis  
aut potentialitatis cōtinēt qdlibz suū inferius. 7 sic ponit  
ipsum disūctiue. s3 cōtinētia inclusiōis etiā copulatiue  
est econuerso vt p3 p **I**do: pūitū in cōitātibus quare 7 c.

Ex. cō. 7.

om.

om.

37.

Ex. com.

37.

37.

37.

Et consequenter concedit qd transmutatio in communi si  
 dat e inter duo gna oppositoru puate uie et no iter opposita  
 puate uie . sic motus i coi et ges in coi no sut p traria s3 gene  
 ra p trarioz na celu simul et sel mouet circulariter et qescit  
 gete opposita motui recto. Et cu dr q ois mutatio e in /  
 ter p rria vel opposita. dr q vex e et tuc mutatio stat psona  
 liter et no simplr nec maliter. **Tertia** difficultas q: pua  
 tiones oppositoru hitu u no sut opposite sic eaz hitus vt p  
 uatio forme hois et puatio forme asini q simul sut i eadez  
 ma. Dicit q puatioes p trarioz imediatoz sut opposite si  
 cut et hitus vt hatur 3o. huius de potetia ad sanari et egrotar  
 s3 puatioes oppositoru mediatoz no sut opposite sicut nec  
 eoz potetie respectie. et ro e q: si e necesse alterz illoz hitu  
 n3 oppositoru mediatoz iesse subiecto. **Quarta** difficul  
 tas e an puatio possit itelligi. Et videt q si possit itelligi q:  
 no est obiectu adequatu itellec<sup>o</sup> nec cotentum sub illo cu il  
 lud sit ens fm Aule primo sue metaphisice.

Tex. co. 1.

Ca. 2.  
Tex. com.  
75.

**Incontrarium** est Aristo. p<sup>o</sup> piarmcias  
 p<sup>o</sup> phisicoz. et 3<sup>o</sup>. et qto  
 metaphisice vbi ingt Aristo. q puatio nec h3 ee nec itelli  
 gi nisi p hitu. nec e icouenies q illud qd e p se rephtatiu  
 hitus si p accidēs representatiu puatiois pp ei absentia.  
 Ma rectu est iudex sui et obliqui. p<sup>o</sup> de anima. et visus est  
 visibilis et no visibilis. s. coloris et tenebre.

Tex. co.  
75.

**Ad secundum** argumetu dicit q pcedit d  
 bis q p se appheduntur a po  
 tetia no de p accidēs sicut i pposito. **Quinta** difficultas  
 an puatio et hitus i ghe substantie sint ca alioz oppositoru  
 puatie i alijs grib<sup>o</sup>. Dicit q forma subaltis effectie e p<sup>o</sup>  
 q<sup>o</sup> opationu psequentiu forma subaltē et ppositu q q:  
 ppo  
 fitu agit p sua forma 3o. huius. et quito et e ca formal q:  
 d  
 terius e gra melioris septio politicoru et e e ca partial ma  
 lis in qua totu aut copositu est total ca malis et totale p  
 mu quod puatio at no pprie est ca aliaz efficiēs puatio  
 ne nisi capiendū eaz p oi eo ad cui esse sequit aliud. et isto  
 mo pprie no est ca efficiens sed magis deficiēs sicut dicit  
 Aristo. 2. phisicoz. de nauta q per sui pntia e ca salutis na  
 uis et per sui absentia ca submersiois. In gne at cause fina  
 lis est ca. q: in non entib<sup>o</sup> min<sup>o</sup> malū est pp mai<sup>o</sup> malū suo  
 mo sic min<sup>o</sup> bonū e pp mai<sup>o</sup> bonū i artib<sup>o</sup>. Alia difficultas  
 an opposito puatia sit p<sup>o</sup> oppositio: dr q si p<sup>o</sup>. oppositio  
 est p dictiona q: h3 extrema maxie p rria. s. affirmatio et ne  
 gatio que in nullo coueniunt sequit postea oppositio pua  
 tiua et post p rria que habent cōe genus. quarto metaphi  
 sice deinde relatiua.

Tex. co. 30

Tex. co. 27

**Secundi libri. Qd p rria.**  
**Circa** secudu libru. et p rrio circa co  
 metu p rriu q riuur vtru cor  
 pus simplex et vniforme per totu possit  
 se alterare. q sic q: aqua calefacta et reli  
 cta pprie nature dducto oi impedimeto  
 extrinseco reducit se ad frigiditate couenientē sue nature p  
 Aule. primo sue phisice et ab experientia. **Incontrariu**  
 est comentator primo comento huius secundi.

**Ad hanc** questionē dicit Burtens q frige fit a  
 cōmēte et no a se cu nihil sibi ipsi p rrie  
 tur nec aliqua ps alteri pti esto q sit vniformis. et cōcedit  
 q cōtinens minne frigidū causat magis frigidū in subie  
 ctū magis dispositū ad maiorem frigiditate. et q no incō  
 uenit tandē sili agere i sibi sile s3 forma dūmodo sint dis  
 silia fm aptitudinē ad forma. et sic q passū sit magis natū  
 ex sui nā ad maiore gradū illius forme. **Sed** q: si po  
 neretur a vacuo reduceret se ad frigiditate cōuenientē sue  
 nature. no ergo a cōtinēte. sed Burtens negaret assūptū  
 Alius dicit q reducit ad frigiditate a sua forma substantia  
 li. et q non est incōuenies q forma substantia agat sine in  
 strumeto et in pprio subiecto deducto ipedimeto inducē  
 do forma cōuenientē sue nature et corrupēdo forma discō  
 nuenientem sed alias no. q: cu est cu dispositionibus sibi cō  
 uenientib<sup>o</sup> no pōt agere in subiecto pprio nec cu instrō nec  
 sine et in extrinsecu non pōt sine instrō. **Alij** dicūt q aq  
 reducit ad frigiditate cōuenientē sue nature ab intrinseco me

dante frigiditate virtuali. qm in elemētis et in misctis po  
 nūtur qdā qualitates virtuales vltra qualitates formales  
 et actuales cōuenientes suis naturis. sicut lumē est pductiuū  
 caliditatis sili et piper que qualitates virtuales sunt isen  
 sibilis sicut actuales sunt sensibiles. et dnt he virtuales ele  
 mēto:ū a qualitatib<sup>o</sup> vltualib<sup>o</sup> mixtoz. qm caliditas p rris  
 no est nata agere caliditate nisi in subiecto alieno. sed elemē  
 toz in proprio sicut in casu dato. Et si dicat q p rria sunt in  
 eodē subiecto adēquate. qm frigiditas virtualis et calidi  
 tas actualis cōtrariant cū vniū corrupat reliquū. **Dr**  
 q sola frigiditas actualis p rrat caliditati actuali et h3 frigi  
 ditas virtualis corrupat eā hoc non est p se immediate s3  
 per aliud qm mediante frigiditate actuali cui ipa e nālī p  
 ductiua ad cui inductionē sequit corruptio caliditatis.

**Aliter** dnt alij q nec aqua calefacta vniformiter p totū  
 nec quodcuqz aliud corp<sup>o</sup> simplex aut mixtū vniforme p  
 totū pōt ab intrinseco alterari cū non habeat diffomitate  
 in suis p rrib<sup>o</sup> nec cōtrarietate requisitaz ad actionē nam alte  
 ras et alteratū sut cōtraria primo de generatiōe. **Dicūt**  
 tñ q casus non est nālī possibil<sup>o</sup> q aqua sit vniformiter ca  
 lefacta. q: agens nālī fortū et citius agit in partem pp rri  
 quā q in remotā. quare cū fuerit diffomiter calida remo  
 to impedimeto pars minus calida agit in aliam mediate  
 eius frigiditate corrupendo snā caliditatem. **Adhuc** pa  
 calidior p suam frigiditatem agit in ptem min<sup>o</sup> calidā inua  
 mēto agētis p rriual. s. forme substantial aq. et sic frigidit  
 tas remissior corrupet caliditate intēsiore no sola v rruē p  
 p rria sed cum inuamento agētis p rriual et nulla frigiditas  
 corrupet caliditatem secum coextensam. q: illi non contra  
 riatur sed alterius partis. **Ex** his patet solutio ad argu  
 mētū fm diuersas vias.

Secundi libri qd .2.

**Trum** forma gnābil<sup>o</sup> et corrupti  
 bil<sup>o</sup> ante sui generationem  
 hēat aliquod esse reale distinctū ab eē ma  
 terie. Qd sic q: aliter crearet. nā sicut ge  
 neratio est pductio de aliquo sui ita et cre  
 atio de nihilo. **Dr**. pductio ei no eēt nālī sed violenta: q:  
 sicut nālī est ex aliquo p rriual intrinseco ita violētū ex p rri  
 clpio extrinseco. nā violētū est cui p rriual est extra passio vim  
 no cōferēte. 3<sup>o</sup> et dicit qd no pōt itelligi de vi passiuā q:  
 impossibile est pati sine extrinsecis passiuē. **Dr**. si no pce  
 deret aliqd forme in mā ante gnātionē forme tūc agēs sūt  
 tū possit supra distantā infinitaz. quod est impossibile. ga  
 nihil pōt supra maius se p rriual q: inter ens et nihil est di  
 stantia infinita cū sūt cōtradictoria formalr q in nullo con  
 ueniant. **Dr**. nihil et aliquid essent idem p rriual est falsū cū  
 sint p dictiona. et p batur p rriual. q: ista forma genita p rriual  
 gnābil<sup>o</sup> et pte erat nihil et postea fuit aliquid. **Dr**. primo  
 hui<sup>o</sup> no ex qd h3 sit qd h3 s3 determinatū ex determinato. s3 il  
 lud p rriual determinatū no pōt esse mā cum sit in potetia cō  
 tradictionis. **Cōfirmat** qre enim ex semine agni gnābil<sup>o</sup>  
 magis agn<sup>o</sup> q leo nisi q: in illo p rriual māz esset aliquod p rri  
 cipiu intrinsecu causatiuū forme generande. **Dr**. ex hoc  
 distinguntur nālīa inquātū hui<sup>o</sup> ab artificialib<sup>o</sup> in quātū hu  
 ius q: nālīa inquātū hui<sup>o</sup> hnt in seipsis p rriual intrinsecu  
 sui motus et artificialia non quod no pōt itelligi de mā ar  
 tificialia eque bene hnt māz: nec pōt itelligi forma cōple  
 ta exis in mā q: illa corrupit in aduentu forme cum ei p rri  
 riet. ergo o3 q per tale p rriual itelligat aliqd eē forme  
 gnānde. **Dr** retea pbat sexto metaphisice q phisica no  
 est practica ex obiectis. **Ma** p rriual nālīum est in mā facti  
 biliū in faciēte et illud est aliquid forme p rriual in mā a  
 gnānte et coeū materie et a creante materia sili cū ipa cre  
 atū qd quidā vocāt forma qdā partē forme generande. y  
 dā forma imperfectā qdā rōnē semialē. qdā potetiā acti  
 uā māe s3 ponētes illud agere materie.

Cap. 2.

Tex. 58.

Tex. 58.

**In** p rriual arguitur q: seqretur q infinite forme essent  
 actu in materia cōsequēs e falsū et pbat p rriual q: in  
 finite sunt forme producibiles ex materia ab agente nālī.  
**Circa** istam questionē p rriual vidēdi sunt modi p rriual  
 paliores p pte affirmatiua et improbabūtur

2º poneſ via ſcotiſtarũ ⁊ ſoluent quedã dubia. 3º reſpon  
debitur ad obiecta.

**De primo** ſunt tres modi principales dicendi  
formã perſiſtere in mã ante ſui pdu  
ctionẽ. Primº eſt qd in mã eſt vna forma gnãlis ⁊ creata ip  
ſi materie q̄ eſt rº ſeial' reſpectu generis proximi ⁊ vteriº  
aliorum ſequentiũ vſq; ad formã ſp̄i. Et hoc pbãt per il  
lud cõmetatoꝝ pº pbificoꝝ dicitur qd materia reſpicit pº  
formas vles ⁊ ſic deinceps vſq; ad ſpecialiſſimã. Cº. 03  
pºnº ſp̄ mouere primo pbificoꝝ. ſed hoc nõ pºt intelligi d  
forma p̄ticulari q; nõ remanet. gº eſt aliqua forma cõis re  
ſpectu oĩnz quã non attingit generã. Cºtra iſtũ modũ  
arguitur q; illa forma cõis aut eſt pars formãz ſubſequẽ  
tiũ quarũcũq; ⁊ tũc idẽ realiter erit pars formãz p̄riaruz  
ſibiũtice in mutuo in eadẽ mã ſuccedentiũ quod eſt impoſ  
ſibile. ⁊ pº p̄ia q; illa p̄ior manet p te. ⁊ eſt vna numero  
aut nõ eſt ps ſubſequentiũ ⁊ tũc nõ euitas creationẽ. q; q̄lz  
forma que producit ex nihilo eiº p̄ſuppoſito creat. Cº. 03  
firmat q; per gnãtionẽ eius vel aliqd nouũ pduciť vñ ni  
hil. ſi aliquid illud nouũ totũ eſt ex nihilo ſui ergo creat. gº  
frustra ponitur p̄eſſe daaliquid eius ad creationem ſeu  
tandam ſi nihil ergo nulla erit generatio.

Cº ad cõmetatoꝝ dñ qd ipſe ponit pl̄es formas totales in  
mã q; vlior p̄cedit minus vles in mã: vel ponit pl̄es gra  
dus in formis reales vel ſim rºnẽ. eſto enim qd in mã ſit  
tãtũ vna forma total' p̄ ex nã rei vel ſim rºnẽ dat eẽ ſub  
ſtantie poſtea co:pozi. deinceps vſq; ad ſpecie ſp̄ealiſſimã.

Cº ad ſecũdũ dñ qd in q̄lz trãſmutatiõe oĩz trã p̄cipia ma  
nere. ſ. materias formã ⁊ p̄ſuatiõem.

**Secũdus** modus dicendi eſt qd cuiuſlibet for  
me gnãde añ ſui gnãtionẽ p̄eſt ali  
qd forme producente eiũdẽ ſp̄i ⁊ illud eſt a create quod  
vocãt p̄te forme vel formã incõpletã ⁊ imperſectã ſed p̄ſi  
citur a generate. Cºtra q; illud nouũ quod pduciťur  
forme create. Cº. illud inchoactiũ vel eſt per ſe ſuffici  
ens actiũ ad gnãtionẽ vel nõ ſi ſic tũc imperſectº eſt ſuffi  
ciens agere q; perfectº ſe ⁊ vltra gradũ p̄p̄ũ. Cº. ſem  
p̄ ageret cũ illud forme p̄eſt ſit actiũ nãle ſubſequentis  
forme cũ ſit ſemp̄ approximãtũ paſſo ſufficiẽter ergo oẽs  
forme ſp̄ ſit educerent maxime illa cuiº potẽtia actiua vel i  
choactia eſſet fortior qd eſt euidenter falſũ. ſi nõ agẽs extri  
ſecũ tũc p̄iº agerãlter intrinſecũ ſp̄ egreſſet lz imperſecte i iſto  
gº p̄ior actio eẽt violẽta. q; intrinſecũ nõ agit ⁊ ſic nõ eua  
deres in naturalitatem generationis: fruſtra ergo ponitur  
p̄pter illam vitandam.

Cº Tertº modus dicendi eſt qd tota forma p̄eſt in mã non  
tñ vnita eſt materie nec eã informãſ ſed poſt p̄ gnãtionẽ  
ſit vnio forme cũ mã vt eã actu informet. Cºtra q; infi  
nite forme nãles nãlter eſſent ſepate p̄ſentes tñ in mã ⁊ ſi  
militer eẽt accẽs ſine ſubiecto: Cº. actio nãlis terminare  
tur per ſe ad relationẽ contra Aristo. quinto pbificoꝝ: qm̄  
omnia ſunt impoſſibilia.

**Quãtũ** ad 2º articulu eſt opinio negatiua qd i ma  
terie nec trãſmutabil' in formã ita qd aliqd forme p̄eſt  
in mã de quo fiat forma generanda. nã ſi ſic tũc forma ſba  
lis reciperet magis ⁊ minus ⁊ eſſet diuiſibilis gradualiter  
⁊ eius generari eſſet intẽdi quod eſt ſim q; tunc ad ipſam  
eſſet per ſe motº. Aristo. quinto pbificoꝝ: pbãt p̄ia qd  
añ gnãtionẽ h̄et eſſe incõpletũ ⁊ poſtea per gnãtionẽ ha  
beret eẽ cõpletũ ⁊ h̄et añ gnãtionẽ aliqũe gradũ incõple  
tũ per gnãtionẽ añ acquireret alter gradus: quo forma  
itẽderet. Cº. agẽs pduces gradũ forme ſubſequentẽ poſ  
ſet pducere p̄cedẽtẽ cũ ille p̄cedẽs ſit imperſectior ⁊ in eẽn  
tialiter ordinãtis potẽs imperſectius p̄t in minus perfectuz  
ceteris p̄ibus fruſtra ergo ponitur tal' gradus.

**Ad** euidentia qõnis vidẽdũ eſt quid eſt ſemẽ a quo  
dñ rº ſeialis. Dicit ergo qd ſemen eſt quoddam  
co:po' ipſectũ pductũ a gnãte cuiº forma nõ eſt p̄pter ſe i  
tenta a nã ſed p̄ ſile ei a quo deciſũ eſt ſemẽ. Ad cuiº euĩ  
dentiã eſt notãdũ qd in nã eſt duplex p̄ceſſus. vnº aſcẽſiũ  
⁊ generatiũ. verbi grã p̄cedẽdo a forma ſanguis ⁊ deĩn

de ad formã embryonis vſq; ad formã ſpecificã ⁊ indiũ  
dualẽ. ⁊ iſte p̄ceſſus eſt ab imperſecto ad p̄fectũ. aliũ eſt de  
ſcẽſiũ ⁊ reſolutiũ reſoluendo aial in cadaver in elemen  
ta vſq; ad mãz p̄mã poſt icipit a ſemine. Dico ergo qd rº  
ſeialis eſt forma ſubſtãtial' ſemis aut diſpoſitio cõſequentis  
ipſam aut aliquid p̄portioale ſicut in genitũ p̄ putrefactio  
nẽ diſponẽs mãz actiũ nõ tñ ſufficiẽt ſed p̄tialiter ad ſile  
p̄ducẽdũ ei a quo deciſum eſt ſemen ⁊ non eſt mã nec po  
tẽtia eiº nec pars forme aut tota forma. nõ enĩ ſemen aut  
virtus eius p̄t ſufficiẽter in terminũ. q; nõ remanet i ad  
uentu forme ⁊ q; imperſecta.

**Sed** hĩc ſunt aliqũe difficultates. Prima a quo p̄  
ducit forma nãl' genita nõ a ſemine p̄ rºnem  
iã inductã nec a quo deciſum eſt ſemẽ. q; ſtat ipſam gnãri  
illo mortuo nec ab influẽtia celi nec a celo vel intelligẽtia  
p̄ncipali q; nec influẽtia nec motus celi p̄ q̄ intelligẽtia ⁊  
celũ cauſant nõ ſunt tãte p̄fectiois ſicut forma. relinq̄tur er  
go qd deº. Similiter recurrit p̄metatoꝝ. 2º celi ⁊ mũdi ad  
v̄tutes diuinas in ſolutione qõnũ difficultũ quas ibi Aristo.  
mouet. Et Galie. v̄tutes ſemis vocat v̄tutes diuinas ⁊  
aliq̄ eas vocãt intellectũ q; ſine iuſtrũctio ſicut intellectº  
opant. virtus enim ſemis nõ v̄tũ magis vna p̄te ſeis q;  
reliq; in generatione forme rº p̄p̄ie ſeialis eſt in ſeie ſoluꝝ  
in alijs ergo nõ gnãtis ex ſeie eſt aliqd p̄portioale vbi e  
ſemẽ eſt generatio vnũoca. q; generãſ ⁊ gnãtũ ſunt eiũd'  
de nature ſpecificẽ. ⁊ vbi eſt p̄portioale ſemi eſt gnãtio e  
quũoca. ſicut in gnãtioẽ rane vel muris p̄ putrefactioẽ.  
Cº ſecũda difficultas eſt quid eſt educi de potẽtia mate  
rie. Dicitur qd eſt dependere in ſuo eſſe a mã in fieri ⁊ i cõ  
ſeruari. vel ſim alios eſt educi de potẽtia materie natura  
liũ agẽtiũ. ideo aia intellectia nõ educit d potẽtia mãe.  
Cº Tertia difficultas ſi ex nihilo poſſet aliquid fieri. dicit  
tur qd ex nihilo tanquam ex ſubiecto nihil ſit. ſed bene tã  
q; ex termino iſtomõ tãq; ex termino p̄ncipia cõtrãria  
ſunt ex ſe inuicẽ nõ tñ in eodẽ gnẽ p̄ncipij aut tãq; ex p̄te  
eſſentiali nec ex alijs iſtomõ. vñ factio ex ſua rºne formãli  
p̄ſupponit ſubiectũ. ecõtrãrio creatio que nec ſubiectum  
nec aliqd eiº ſingulare actu exiſtẽs in generali p̄ſuppoſit. p  
ductio autẽ generatio nec icludit nec icludit ſubiectum.  
Cº Quarta difficultas cũ in materia non ſit aliqd eſſe for  
me quare ergo ex ſemine granũ nõ pduciť oliua cum ſol ſit  
vnũformis reſpectu oĩnz. dicit qd ideo eº q; 2º philoſophũ  
ſexto metaphiſice in materia ſunt quedã p̄portiones ſine  
hĩlitate que determinãt actionẽ agẽtis ad certũ ⁊ deteria  
tũ terminum producendum.

Cº Quinta difficultas cũ in mã nõ ſit rº ſeialis ad formã  
hoĩs. q; illa nõ generatur ſed creatur ⁊ venit de foris iuſſu  
dei. xvj. de aialib' an hõ dicat' creati aut generari dicunt  
qdã qd generat' ⁊ tota gnãtio hoĩs ⁊ co:ruptio conſiſtẽt in  
diſpoſitionib' quib' diſponitur mã ad formã hoĩs. Alij  
dicũt qd homo incipit eſſe aut deſinit ſed qd nõ gnãt p̄pe  
nec p̄p̄ie cauſat ſicut dicit de inſtanti. Alij dicunt qd gene  
ratur homo illa tertia entitas. ſ. ⁊ illa eſt q̄ co:ruptur. ali  
dicunt qd gnãtio hoĩs cõſiſtẽt in formis ſubſtãtialib' cuiº  
p̄calib' aut totalib' p̄terq; in anima intellectiua. vñ gnãt  
forma carnis nerui quo ad formas p̄tiales ⁊ gnãt forma  
ſubſtãtialis per quã eſt ſubſtãtia co:po' viuens ⁊ aial: ⁊  
ſz has co:ruptur ⁊ eť generat' totus hõ cathegreuma  
tice ⁊ non ſincathegreumance. ſimiliter dicatur de diſpoſi  
tionibus facientibus pro forma hominis.

**Ad** argumẽta facta in p̄ncipio. Ad p̄mũ dicit qd cre  
atio eſt ex nihilo tãq; ex p̄te ⁊ tãq; ex ſubiecto vñ  
cũ creatur aia ſibi ſunt due mutationes. p̄ima ſim quã p  
ducit a deo de non eſſe ad eſſe: ⁊ iſta eſt p̄p̄ie creatio ⁊ ibi  
non p̄ſuppoſit nec ſbz nec pars anime. Secũda mutatio in  
cipit a nõ eẽ vnũ ad eẽ vnũtũ materie ⁊ hĩc p̄ſuppo  
nitur materia ſed iſta non eſt creatio. Cº ad ſecundum ne  
gatur p̄ia q; naturalitas generationis ⁊ motus accipiẽda  
eſt ex p̄ncipio paſſiuo p̄opinquo ſedo hui' ſicut p̄ de ce  
lo quod naturaliter mouet quãtũcũq; nõ habeat p̄ncipiu  
intrinſecũ actiũ ſeclauſa intelligentia. ſimilr ſi grauitas in  
grau ſe h̄et tãtũ paſſiue ⁊ nõ actiue mot' cuius deoſũ eẽt

sibi naturalia quocumque moueretur extrinsece. Ad diffinitionem violenti dicitur quod violentum est motus ab extrinseco prout effectus passio propinquo vim non conferent videlicet inclinative. ubi enim passum resistit agenti tunc est ibi motus violentus. sed introducta dispositione aliqua. sufficienti tunc talis motus deinceps est naturalis. in artificialibus autem est inductio forme in inclinationem materie est tunc in inclinationem gravium quod ponatur sursum sicut in domibus. vel saltem sunt in potentia neutra. Ad aliud de distantia dicitur quod distantia infinita est duplex quedam per rationem infinite perfectionis in altero extremo. et hec est positiva. Alia est negativa per negationem convenientie extremorum. prima est inter deum et creaturam supra quam nullus agens finitus potest secunda est inter duo delectoria supra quam potest agens tam finitus quam infinitus. sed infinitum virtute propria et finitum non nisi virtute infiniti. Ad aliud dicitur quod forma prius generabilis et postea generata est eadem negative quod non alia et non positiva. Alii dicerent quod non existens et postea existens sunt idem positive quantum ad quidditatem que est eadem in actu et in potentia non tamen ad existiam. et sic non ens. id est non existens et ens supple actu sunt idem ut ly idem dicit essentialiter et quidditatem non modum. Et cum dicitur quod unum delectorium fieret reliquum dicitur quod verum est materialiter sed non formaliter. sicut non album fit album materialiter per subtractionem. et isto delectoria accepta conveniunt in aliquo. communi univoce. sed formaliter accepta neutrum fit alterum nec in aliquo. univoce convenit. Ad aliud quod non ex quolibet fit quodlibet dicitur quod ista ratio est magis contra oppositam opinionem que ponit rationes seminales esse coeunas materie et ex parte in omni materia sunt et ita ex quolibet fit aut potest fieri quodlibet. et quodlibet est in quolibet. et sic redibit opinio. Anaxagore. si enim ex semine agni fit agnium et non leo: est quod sunt ibi dispositiones determinantes actionem agentis ad determinatam formam agni et non leonis. et ille sunt rationes seminales. Ad illud. 6. metaphisice dicitur quod per principium intelligit Aristoteles principium dispositivum et non actum quod non est in factibilibus. quod factibilia autem habent inclinationem ad oppositam formam aut naturaliter se habent sicut materia artificialium que proprie sunt factibilia. nam ars est recta ratio factibilium. 6. ethicozum.

Cap. 54

Secundi libri qd. 3.

**Primum** quantitas possit abstrahi per intellectum a materia sensibili quod non tamen quod scie mathematice essent false intelligendo rem aliter quam sit cum tamen sint certissime 2<sup>o</sup> metaphisice in veritate. tamen quod res

Tex. co. 16  
Tex. co. 2.  
Tex. co. 4  
Tex. co. 8.

mathematice non possunt esse absque sensibili cum sint accidentia corporalia quorum esse est in esse. 7. metaphisice. et sicut res se habet ad esse ita intelligi secundo metaphisice. tamen quod materia sensibilis est prior et ab ea dependet entia mathematica et posterioris non potest intelligi absque priori quod est eius causa primo huius in prologo. In contrarium est Aristoteles. secundo huius.

**Ad** evidentiam quoniam est notandum quod duplex est abstractio realis. scilicet et intentionalis. prima est qua ponit res existens sine alia sicut Plato posuit ydeas abstractas a suis singularibus. Secunda est triplex. una que fit per intellectum que separatur nam superior: ab inferiori aut ab alia nam sibi accidit taliter coniuncta. aut a modo cum intelligo albedinem non intelligendo eius gradum. Exemplum primum ut cum intelligo animal in se non intelligendo hominem. exemplum secundum intelligendo quantitatatem lactis sine albedine. Exemplum tertium ut intelligendo hominem non intelligendo nec istam beccitatem nec illam. Secundo est notandum quod triplex est operatio intellectus de anima. scilicet simpliciter intelligencia: compositio vel divisio et discursus. in prima nec est verum vel falsum. sed in secunda et in tertia. Tertio est notandum quod in substantijs est tantum una abstractio. scilicet a suppositis. Nam homo concernit supposita et humanitas non. ideo ista est falsa forma. aut homo est humanitas. quod est sensus quod suppositum vel aliquod esse suppositali acceptum est nam ut precisa a suppositis. nam humanitas est tantum ipsa sicut equitas per Augustinum. quinto metaphisice capitulo primo. sicut ista propositio est falsa humanitas est aialitas quod subiectum et predicatum sunt ultimate abstracta. et est sensus quod una ratio est altera sic quod ratio specifica est ratio generica. Et si humanitas inclu-

Tex. co. 21

dit aialitatem tamen repugnat aialitati sic ultimate precise predicari de aliquo inferiori. quod aliter non esset ultimate precisa ab inferioribus. Et si dicat homo est aial ergo humanitas est aialitas a coniugatis. negetur consequentia. et ad regulam de coniugatis dicitur quod tamen arguendo a concretis accidentibus ad abstracta que se habent sicut superius et inferius. nec sequitur sensibile est intelligibile. 6<sup>o</sup> sensus est intellectus. sed bene sequitur album est coloratum ergo albedo est color. Sed cum dicitur homo est aial idem denotatum a forma generis ex parte predicati predicat de seipso denotato a forma specifica distincte ex parte subiecti. In accubus vero ut cum dicitur albedo est color: idem dicitur de seipso sicut aliam et aliam formalitatem ex natura rei distinctam. nam in subalibus generibus ut aial sumitur ab anima sensitiva et dicitur hominis ut rationale ab intellectiva que sunt distincte realiter. in accubus autem solum formaliter et ex natura rei. Si que rat quod dicitur pro humanitas. dicitur quod sola ratio specifica hominis dicitur pro secundario omnia interclusa. In accubus absolutis sunt due abstractiones a suppositis. scilicet a subiecto nam album quod est concretum utraque concernit a quibus abstrahit albedo sed non abstrahit a singulari. Nam ista est vera hec albedo est albedo. sed hec est ista hec albedo est albedineitas. nam albedineitas est magis abstracta quam albedo. quam ab omnibus predictis et illud a singulari. Nota tamen quod intrascendentes concedit predicatio in abstracto. sicut in divinis per infinitatem. quoniam quod utraque extremum vel alterum fuerit transcendens vel infinitum pro adhuc in primis intentionibus est vera non tamen in secundis bene enim procedit quod substantia est entitas et quod deitas est paternitas. non tamen concedit quod ratio est ratio entis et quod quidditas deitatis sit quidditas paternitatis. In concretis relativis est triplex abstractio a supposito subiecto et individuo nam hec tria concernit per quod est quoddam concretum a quibus abstrahit paternitas licet neutrum abstrahit a termino. quia habitu ad terminum est eorum quidditas sed terminus habitu dicitur sit quod extrinsecum sed habitu ad subiectum fundamentum vel singulare est relativis passio. Nota tamen quod humanitas sit in se ultimate abstracta tamen ab ipsa potest abstrahi conceptus entis nec per abstractionem conceptus entis ab ea ipsa ulterius abstrahitur. sed alius conceptus ab ea abstrahitur. Et adverte quod isti termini sunt. iste homo homo aliquis vel aliqua homo et humanitas dicitur eandem nam specificam adequate sed dicitur quoniam prima per ultimum dicitur illa suppositali accepta signate noiate vague aut indefinite. humanitas autem dicitur eadem ut oino ab omnibus talibus abstrahit et prescindit et dicitur subalternatis posite non predicant de se mutuo in abstracto. ista. n. est ista rationalitas est sensibilitas. quod est sensus quod anima intellectiva est sensitiva sed bene in concreto. nam rationale est sensitivum et idem est sicut predicatum secundum diversas realitates a quibus ille dicitur sumitur. ista 6<sup>o</sup> noia habet hos modos significandi actiuos in voce vel in scripto ab impositione rationaliter et in intellectu habet modos intelligendi actiuos sumptos a modis essendi realibus in rebus realiter in intellectu repositis. nam abstrahendum non est medatum 2<sup>o</sup> huius et abstractio reposita ab intellectu est prius nam ea 3<sup>o</sup> anima caplo. 11. Nota dicitur quarto quod abstractio capit dupliciter. large et stricte. large idem est quod separatio realis vel intentionalis quorum cumque distinctorum realiter vel ex natura rei. Et sic capit ab Aristotele cum dicitur quod quantitas est abstrahibilis a materia sensibili. et idem quod precisio. sed stricte abstractio idem est quod separatio superioris ab inferioribus scilicet ab intellectu. et isto est inferius ad abstractionem primo modo. et si sic quantitas non abstrahit a materia sensibili quod materia sensibilis non est superius ad quantitatem nec e converso. sed sit naturaliter prior: nam. Nota dicitur quinto quod scientia: quodam incipit suam considerationem abstracto oino et terminat eadem ad abstractum oino ut divina. quodam incipit ab his que sunt in materia sensibili et terminat ad materiam sensibilem ut naturalis. quodam incipit ab his que sunt in materia sensibili et terminat ad oino abstractum. ut pure mathematice sicut geometria et arismetria. nam magnitudines predicatas de naturali subiectis in propositionibus suis et predicat predicata oino abstracta ut quod linea quantitas et superficies est figurata. aut quod numerus est quantitas discreta non tamen abstrahit a materia ymaginabili. geometrica enim considerat semicirculos qui sunt mathematica ymaginabilis vel intelligibilis circuli. quodam incipit ab abstracto et terminat ad non abstractum. et iste sunt tres. scilicet astrologia prospectiva et musica que sunt mixte primam mathematice et

2.55  
co. 7.  
2.21.

Tex. co.

Tex. co.

partim nales. s; magis nales qua mathematice. naz male suoz subiectoz est mathematicu & formale nale. Astrologia emz p; siderat figuras spericas p copationez ad sensibile coe. s. motu. Et alie due p opationez ad sensibilia ppria: qz scda est de linea vifuali. tertia d nifero sonoro. Nota tñ q astrologia & nalis p; siderat eade suba & pdicata & eade p; clone s; p dimeria media. na q sol sit speric' vterq; p; siderat: s; nalis m; qtu spericitas inest soli p sua naz. alter aut p diffinitioez sperici aut ab effectu: qz facit motuz spericum vel lumen spericum.

**H**is pmissis. sit hec pma p; cl. Quantitas p; abstrahi a ma sensibili abstractioe p; ciusua & intellectu q est p; opatio itell' et' p; bat. na hoc facit potetia inferioz. s. sensus exterior: q cognoscit albedine lactis no p; cipiedo ei' dulcedine: s; sint p; iuncta. ergo multo magis itell' cu; sit supioz potetia: & q; qd pot' potetia inferioz p; t' supioz & nobilioz modo. scdo qz oes entitates absolutas & distinctas eentia: p; itelligere diffite: qz vnaqueq; h; p; p; ia itelligibilitate. huiusm; oi sunt q; titas & ma sensibilis quare & c. Scda p; cl. qz q; titas no p; t' abstrahi abstractioe diuisua itelligibili vera nec reali patz: qz no s; t' sepata fm ext' itena. Tertia p; cl. qz q; titas a duob' abstrahit. s. a subo & supposito. p; qz q; tu est p; cretu accitiale absolutu. & qd' libet tale duab' abstractioib' idiget ex tertio notabili.

**A**d argumeta. Ad primu d; q itelligere rez aliter q; sit. i. sub mo repugnati sue pprie nae & entitati vt itelligere deū eē corporeū & huic itellectōi semp p; iuncta est falsitas. Alio mo itelligit rez aliter q; sit. i. non oio eo mo quo est no tñ itelligit sub mo repugnanti sue pprie nae vt itelligedo accis no itelligedo subm vt ecouerfo. & isti mo no est anera falsitas. na no semp qñ itelligit aliqd itelligit oē sibi p; iunctū aliter itelligedo hoiez itelligere oia pdicata p se & p accis d hoie & iste modus itelligedi est in sciētis mathematicis. t; ergo argumetu p; io mo & no secundo. Ad scda; rōne & tertia d; q p; sideratio q; titatis in ordine ad māz sensibile cui nēcio inest nālir & qua nēcio nālir p; supponit no est mathematica s; nālis. & isto mo h; nālis eā cognoscere cognitioe p; fecta & p; pter quid.

Questio quarta secūdi libri.

**V**eritur vtz cālitās finis sit vera cālitās q; no: qz est cālitās metaphorica. T; si ē cā aut scdm qd ē aut scdm qd no est. no scdm qz qd no est nullū ē cā. nec primū qz vt sic iaz h; ergo p; pter finē no monebit agens cū hūit' p; iūtib' in mā cesset mot' p; io d gnatiōe. T; de rōne cāe & p; iūcipij est eē primū. 4. metaphisice. s; d rōne finis est esse vltimū. 5. metaphisice ca. de p; fecto. In cōtrariū est Aristo. 2. hūi' & 5. metaphisice. ē. n. cā carū finis & simplr p; iūma fm omnes.

**A**d euidētiā qōmis est notādū qz finis h; duplicē cālitatē sicut agēs. agēs. n. h; vna cālitatē sup effectū que imediate cadit sup fieri rei p; ducēde. & p ipsaz res ponitur ab agēte inesse simplr. Alia que trāsit no sup fieri s; sup esse ipm p; seruādo. & iste cālitates sūt sepabiles. stat. n. q ignis causet caliditatē in aqua quā solus sol p; seruet s; no cāuerit. sic p; formiter finis h; duplicē cālitatē respectū ordinatorū in finē. P; ia cadit sup fieri ordinatorū in finē & ista cōrūdet p; iūme. alia que cadit sup p; seruatiōe coz: nā media in finē sūt & p; seruant inesse p; pter finē. Scdo est notādū qd finis est cā inesse intētiōali p eē reali: nā no est necessariū qz cuiuslibet effect' realis q; libet ei' cā sit cā realis s; h; d cā efficiēre & māli s; requit qz sit realis vel intētiōnalis p; io cē reali vt p; de domo extra p; ducta q depēdet a domo p; cōcepta. nā oē agēs p; cognitionē p; cōcipit effectū anteq; aliud inesse p; ducat. p; bat hoc scdm notādū q; tū ad primā p; iē qz eodē mo finis est cā. quo mo sibi repugnat h; rōne cāti s; finis vt extra h; rōnez effectus no scdm eē intētiōale. T; scdm eē ext' a seq' actionē agētis vt sic no est cā. nec cālitās realis est p; fectio: no reali nisi in eodē genere cāe. nā stat qz aliq cālitās sit maior sicut d efficiēte no tñ p; fectio: in actu emz impato itellect' altioz cālitatē h; voluntas qz determinat libere agēs ad actū qd est

nobili' q; elicere ipm: s; ipm elicere qd est itellect' agētis est ipm magis cāre q; solū dēterminare. T; tertio notādū est qz finis p; siderat duplr. Vno modo q; tuz ad ei' entitatem: & sic h; rationēz termini actōis agētis. actio. n. agētis terminat ad entitatē finis. Alio modo q; tuz ad ei' cālitatē & sic h; rationēz p; iūcipij. mouet emz agēs metaphorice ad agendū. Ex quo p; qd est cā cālitatis agētis: no tñ entitatis agētis: itec seq' qd sit cā sui ipsi' & sic cā & cātu; & p; i' & posteri' seipso: qz q; qd est cā cāe est cā cāti: & qd eēt de' mōstratio circularis. sicut. n. sibi inuicēz cāe. 2. hūi'. & 5. metaphisice d; qz finis in esse intētiōali p; io esse reali est cā cālitatis agētis: & fm esse reale est effect' cālitatis agentis que no est in eodē genere cāe nec demonstratio circularis est impossibilis nisi in eodē genere cāe respectū eiusdēz indiuidui & demonstratiōe vniformi. Quarto est notādū qz duplex est finis. 2. de aia. finis cui' & finis quo. prim' est obiectū qd p; opationē attigif vt de' b; dicit' qui attigif a b; iis p; actū volūtatis vel itellect'. ipsa aut volūtiō seu itellectio est finis quo finis cui' attigif. Quinto est notādū qz finis in agibilib' se h; sicut p; iūcipiūz in speculabilib'. 2. hūi' circa finē: nā sicut ex p; iūcipijs debitus nēcio seq' p; clō ita ex fine eē aut fore necesse est talia eē vel dēre eē media. naz si sectio durū est necesse est eē ferrā ferreā & debite dētatā. s; si dom' est nēcio sūt pietes & tectū. est. n. finis cā ordinatoz in finē no solū in eēndo eo mo quo dictū est in p; io notabilū: s; ēt in inferēdo sicut p; iūcipia in esse dō suffiicientia vtroq; modo sunt p; iūcipia.

**H**is pmissis ponunt alique p; clones. p; ia qz cālitās finis est p; ia cālitās & simplr nobilioz. p; bat qz est cā cālitatis agētis. T; est cā mouēs no mota. oēs. n. alie cāe sunt more & si alique mouētes itez p; iūnet virtualr oēs alias cās. & qd libet tale est p; i' & nobili' p; ia p; quia posteri' & ignobili' no p; iūnet virtualr p; i' & perfectū se. a; s; ēt p; qz cālitās oiu; aliaz cāz descēdit origialr a cālitatē finis: naz agēs no agit nisi motū in finē. mā aut & for' ma no cānt nisi p; supposita actione agētis. T; est finis cā p; pter quā oēs alie cāe agūt & ad quā oēs alie originaliter ordinant. Et hec est intētiō p; i'. 5. metaphisice p; iūcto. 3. vbi dicit qz p; iūctūz & largitas & bonū no inuenit in rebus nisi p; cām finalem. qua qui caret: caret oī bono. vult emz finē eē bonū & optimū alioz. 2. hūi'. cum ergo sit cā bonitatis alioz ipsa erit p; io: & magis bona: qz p; pter qd vntūq; d; tale & c. q; re & c. Scda p; cl. qz cālitās finis est nēcia vbi oēs alie sūt p; iūctēs. p; bat qz ipsa inest per se. scdo mo vbi alie no: naz ista est p; se. scdo mo h; h; ordi nem ad deū & ista est p; accis h; creat qz p; iūctēter creat vt p; b; iūct' in sequētib': s; h; ex sua rōne formali ordinat ad deū tāq; i finē vltimū quā si q; cognosceret sil' & qd ita tem dei posset istū ordinē p; illas rōnes dei & hois de hoie a p; ioz potissime demonstrare. sicut medicina est p; pter salutitē. Cōrelatiū & est p; firmatio totū p; clusiōis qz finis cāt in potentia obiectina qd itates creabiliū qz pdicata scdi modi insunt in potetia obiectina sicut & p; iūcti modi. Et p; hoc pōt euadi vna magna difficultas cū arguit qd no est no cāt finis no est ergo no cāt maior: est vera de cā q; existentiā requit ad hoc qz causet no aut de fine. si de' auferret a cāti; existētiā cālitās finis remaneret ipsaz rez ad deū & inter se no tñ cālitās effectina. T; Et si dicatur qz cālitās realis est p; fectio: non reali sicut ens reale ente rōnis. dicit qd est vtz in eodē genere cāe. Sed hic sūt alique difficultates quō effect' cāe finalis pōt h; depēdentiā ad finē qui no est sicut medicina p; pter salutitē que no est. Dicit qz ille o: do effect' ad finē qui ordo est fundamētalis relatiō que p; se inest no est actualis & talis no requit existētiā termini sicut de risibilitate respectu risus qui no est. termini natur emz ad qd itatē termini. Scda difficultas quō pōt esse cā posterior: effectū. Dicit hic duplr. P; io qz cā intētiōnali p; io esse reali est p; io: effectū cui' est cā. Scdo dicit qz est p; io: fm qd itatē sicut qd itas salutatis est p; io: qd itate medicine.

**A**d argumeta. Ad primū dicit qd est vera cālitās finis: s; ipse metaphorice moueat agēs. in plus. n.

Tex. cō. 30  
Tex. cō. 2.

Tex cō. 36

Tex. p. 89

Com. 3.

Tex. cō. 31

p. 55  
cō. 7.  
p. 21.

Tex. cō.

Tex. cō.

est care q̄ mouere sicut cā in pl<sup>o</sup> se h̄z q̄ mouens. **¶** Ad 2<sup>m</sup> dī q̄ est cā fm q̄ est in esse intētiōali nō pro eē intētiōnali s̄z pro eē reali. vñ nō est cā in esse reali pro eē reali aut intētiōali nec in esse intētiōali pro intētiōali s̄z in esse intētiōnali pro esse reali. **¶** Datet ē r̄sio ad 3<sup>m</sup> qd̄ est p̄n<sup>m</sup> fm q̄ h̄z eē in mēte artificis. et vt sic est p̄a<sup>o</sup> et cā. s̄z scdm̄ esse reale extra h̄z rōnē p̄ncipiati et effect<sup>o</sup> nō cause. **¶** Nota<sup>o</sup> dūz post rōe qd̄ finis ē m̄plex eūct<sup>o</sup>. s. et itē<sup>o</sup>. p̄m<sup>o</sup> pōt eē malus et appere malus. s̄z pōt eē bon<sup>o</sup> et appere bonus. finis intē<sup>o</sup> est duplex gnātionis. s. forma rei et rei genite. et hic est duplex. qd̄az p̄maria intētiōe et qd̄az secūdarīa. et vterq̄ est duplex. qno. s. et quod. quo est visio dei clara v̄l fruitio ordinata respectu creature rōnalis et hoc p̄maria intētiōe et qd̄ est de<sup>o</sup> b̄ndict<sup>o</sup> qui est tot<sup>o</sup> nature bonum. **¶** Secūdarīa intētiōe finis quo est habit<sup>o</sup> virtutis s̄z op̄ari fm virtutē est finis qd̄. **¶** Itē<sup>o</sup> ē fm quosdam q̄ illud qd̄ est finis inquātuz cāt actū volēdi h̄z rātionē eāe efficiētis realis s̄z postea remanet sub rōne finis. naz velle respicit finē et electio media vt ordinant in finē. 3<sup>o</sup>. et b̄icoz. que est actus volūtatis. **¶** Questio. 5.

Cap. 5.

**I**ntra cām efficiētēz. querit vtz de<sup>o</sup> pducat res naturali necessitate. q̄ sic in quocūqz agēte agere est idē cū esse agētis si esse agētis est necessariū et agere: s̄z in deo est eē idē esse et agere et esse ei<sup>o</sup> est necessariū g<sup>o</sup> et agere.

**¶** P̄fectissime cause d̄z attribut<sup>o</sup> p̄fectissima cālitās et ex p̄n<sup>o</sup> p̄fectissim<sup>o</sup> mod<sup>o</sup> causandi: s̄z care necessario est p̄fectior mod<sup>o</sup> causandi q̄z p̄tīgētis sicut necessariū nobilit<sup>o</sup> est p̄tīgētū. **¶** Cōtra oīs cā que non agit nisi mota ab alia et fm impetū alteri<sup>o</sup> eo modo quo est mota: eo mō agit. si ergo p̄ma cā agit necessario cū nulla cā scda agat nisi 2<sup>m</sup> impetū p̄mē sicut necessario est mota igit<sup>o</sup> necio mouebit et sic in reb<sup>o</sup> nullus effect<sup>o</sup> erit p̄tīgēs. **¶** Cōfirmat<sup>o</sup> rō qz oīs cā scda depēdet a p̄ia in fieri et esse et p̄ p̄n<sup>o</sup> in actiōe si ergo p̄ia necessario cāt et oēs alie ex p̄n<sup>o</sup> necio cābunt. **¶** Cā necio agēs nō est in aliquo exorāda nec depēda. si ergo de<sup>o</sup> necio ageret ad extra nō eēt i aliquo exorāduz nec deprecandus.

**I**sta qd̄ vnū p̄n̄ponit. s. q̄ de<sup>o</sup> causet oīa ad extra. Et aliū q̄: it an. s. necio vel p̄tīgēt cāet. **¶** Dicit enim aliq̄ qd̄ de<sup>o</sup> dat vim cātivā alijs et p̄seruat entia in eē qz ipso a moto oīa laborēt et nō plus facit ita q̄ nō pōt ea in esse. **¶** Quātū ad 2<sup>m</sup> est p̄troversia iter p̄hos et theolo<sup>o</sup> gos. p̄bi dicūt qd̄ de<sup>o</sup> necio agit ad extra quoz sunt rōnes ante oppositū. Et theo. dicūt qd̄ mere libere libertate cōradictōis et p̄tīgētie. ideo p̄bat p̄io p̄suppo<sup>o</sup> 2<sup>o</sup> q̄ p̄tīgēt cāet. p̄mo sic ab ente simplr̄ infinitū s̄z p̄fectionez non d̄z negari aliq̄ p̄fectio simplr̄ iam nō eēt infinitū fm p̄fectionē s̄z cālitās effectiua est huiusmōdi posse. n. ponere i eē. hoc est maxie p̄fectiōis. cū ergo de<sup>o</sup> sit infinitū fm p̄fectionē ab eo nō erit cālitās effectiua negāda. **¶** Cōtra de<sup>o</sup> cōtinet oīa alia a se virtualr̄ v̄l nobilitoz mō q̄ virtualr̄ ergo oīuz alioz a se est cā effectiua. p̄na p̄z et aīz p̄bat qz cōtinere aliq̄ virtualr̄ est posse ipm̄ deducere ad eē. et dens aut cōtinet oīa virtualr̄ et sic poterit ea p̄ducere aut nobilitoz modo q̄ virtualr̄ ergo multomagis q̄ virtualiter.

**S**ecundū p̄ncipale p̄bat qz cā agēs de necessitate et nō ipedibilis p̄ducit oīa que pōt. cū ergo de<sup>o</sup> sit huiusmōdi et oēs effect<sup>o</sup> possibilis cōtineat et fm p̄fectionez eoz. ergo erūt tot actū p̄ducti quot sunt p̄ducibiles. et ita p̄fecti sicut p̄nt p̄ducī. s̄z nō dimittet malū in vn̄uerso qz infinitū bonū cābit. **¶** Cōtra non pōt assignari alia ratio nec assignat a p̄bis q̄ tota terra non est coop̄ta a quis cū hoc sit nāle sibi et aeri eē immediate super aquā qz grātia debēt esse deo. s̄z et aqua sit grāuioz aere. **¶** Cōtra dat ista r̄sio qz nā naturās se puidit ad bonū totus vn̄uersi qd̄ est meli<sup>o</sup> q̄ bonū p̄ticulare ad salutem aīaliuz quozūdā et plātariū que nō p̄nt viuere in aquis: cū ergo hoc sit elemētis violentuz et cōtra inclinātionē nature eoz descēdit enīz aer ne de<sup>o</sup> vacuū cōtra inclinātionē p̄p̄riam ad mai<sup>o</sup> bonū vn̄uersi ne mūdus sit d̄scōtinuus et nullū violentū p̄petuū nisi a cā libera libere ipm̄ sic deti-

nēte ergo et c. **¶** Cōtra arguit<sup>o</sup> ex motu terre. eiusdēz. n. rōnis est tota terra cathegremmatice et vna gleba ergo sicut motus circularis pōt conuenire vni glebe et toti terre. g<sup>o</sup> tota terra est mobilis motu circulari: s̄z cuiuslibet potētie passiue corrīdet aliq̄ potētia actiua. al: illa potētia passiua eēt frustra. cū ista actiua potētia nō possit eē nisi illa que est in deo ergo si dens necessario mouet necessario ipsam mouebit. **¶** Cōfirmat<sup>o</sup> ex motu celi. naz mot<sup>o</sup> circularis ad dextraz et ad sinistrā sunt eiusdē rōnis formalr̄ cū q̄escente mobili toto cathegremmatice qz termin<sup>o</sup> ad que est idē ergo sicut mouet ad dextrā sibi nō repugnat moueri ad sinistrā. cūz ergo deus necessario moueat mouebit ipm̄ motib<sup>o</sup> s̄rijs. **¶** Cōtra tāta velocitate sunt mobiles p̄tes celi circa polos sic et remotissime cū sint eiusdē rōnis ergo et c. **¶** Cōtra illud qd̄ nō repugnat alicui pro aliquo instātū nō repugnat sibi pro toto tpe qz eandē naturā h̄z i toto tpe q̄z in quocūqz instātū s̄z alicui p̄ti celi nō repugnat imo d̄ facto inest aliq̄ vbi g<sup>o</sup> nō repugnabit pro toto tpe s̄z oī potētie passiue corrīdet aliqua actiua ergo si de<sup>o</sup> nō facit q̄esce oportet qz nō necessario moueat.

**S**ed cōtra istas p̄clusionēz arguit<sup>o</sup> p̄o. s̄ p̄mā idēz nō est cā oppositoy. 2<sup>o</sup> de gnātōe g<sup>o</sup>. v<sup>m</sup>. nō est cā multoy cū. v<sup>m</sup>. et multa sint opposita cū ergo de<sup>o</sup> sit vn<sup>o</sup> nō erit cā effectiua oīuz. **¶** Cōtra mutaret qz p̄tūm se b̄eret. al: q̄ p̄a<sup>o</sup>: naz nūc isto dato cāt et immediate ante nō cābat. **¶** Cōtra secūda qz illa data nō erit aliqz effectus nālis qz q̄ntūqz ad aliqz effectū cōcurrūt aliq̄ cā libera et si mille nāles p̄currēt tot<sup>o</sup> effect<sup>o</sup> est liber sicut p̄clusio est p̄tūgens aut negatiua vel falsa qz aliqua p̄missay erit talis. Et p̄firmat<sup>o</sup> rō qz si p̄ma cā p̄currūt mere libere et p̄tīgētē: cū p̄ma cā magis influat in effectū q̄z secūdarīa fm auctoz rem de cāis seq̄ qz nullus effect<sup>o</sup> erit nālis.

**A**d p̄mū dicit<sup>o</sup> qd̄ idē inquātuz idē nō pōt facere nisi idē qz ly idē pōt includere plālitatē effectū v̄l varietatē et diffōmitatē. Aliud est enīz posse p̄ducere plures effect<sup>o</sup> aliud varios et diffōmiores. p̄p̄o Aristō. h̄z veritatem de agēte nāli respētū passi eodēz modo dispositi nō de libero vt ly idē tenet. scdo modo nō p̄o. idē enīz ignis manens idē numero p̄ducit diuersos ignes s̄z non varios et diffōmes q̄ntū est ex se nisi pueniat ex pte passi. Agens t̄n libez manēs idē p̄ducit diuersos effect<sup>o</sup> vt velle et nolle et de eodē obiecto et facit p̄positōes affirmatiuas et negatiuas. si aut teneat ly idē p̄mo mō: tūc p̄positio est falsa de vtroz agēte. **¶** Ad aliud dicit<sup>o</sup> qd̄ est denoiatio extrīseca. eadē. n. p̄ductōe qua passiue p̄ducit effect<sup>o</sup> v̄l cātur. cātur d̄nominatōe intrīseca eadē reali s̄z nō formalr̄ denoiat de<sup>o</sup> creās extrīsece. vñ nouū nō est forma in deo sed de nouo denoiat a nouiter recepto in creatura. **¶** Si dicit<sup>o</sup> qz non min<sup>o</sup> p̄ductio actiua et passiua respectu eiusdē opponunt quēadmodū gnāre a gnāri s̄z illa sunt incōpombilia i eodē respectu eiusdē. arguit<sup>o</sup>. n. d̄stinctionē realem. nihil. n. gnāt se s̄z bene nutrit et augmētāt. 2<sup>o</sup>. de aīa et p̄o de tri. dicit<sup>o</sup> qz origines oppositē sunt incōpombiles: s̄z iste nō sunt oppositē s̄z illa sunt reali denoiata nob<sup>o</sup> oppositū sicut eadē est visio q̄ aliqz videt et obiectū videt. **¶** Ad 2<sup>m</sup> p̄ncipale dicit<sup>o</sup> frācisus mayronis circa finē vltimē qōntis. vj. di. cōflai<sup>o</sup> qz effect<sup>o</sup> p̄ticulares relati ad cās p̄ticulares sūt naturales et necessarij 2<sup>m</sup> qd̄ s̄z relati ad deū liberi et mere p̄tīgētes et respētū diuersoy nō puenit qz oīs effect<sup>o</sup> est simpliciter liber: s̄z 2<sup>m</sup> qd̄ nālis. **¶** Querit an de<sup>o</sup> sit oīuz entium vltim<sup>o</sup> finis qz nō qz nō attingit ab omnib<sup>o</sup> maxie a dāpnatis et tūc actio ei<sup>o</sup> eēt frustra. **¶** Cōtra arguit<sup>o</sup> p̄ Aristō. 3<sup>o</sup>. de aīa et p̄o celi et mūdi de<sup>o</sup> et nā nihil agūt frustra. dicit<sup>o</sup> negādo p̄sequētā qz finis d̄z attingi ab his que sunt ad finē nisi sit ipedimētū respētū ordiatoy i finez sic i dāpnatis culpa et iō actio ei<sup>o</sup> nō ē frustra qz nō ē defect<sup>o</sup> ex pte finis.

**A**d argumēta facta in p̄n<sup>o</sup>. **¶** Ad p̄m<sup>o</sup> qz actio que est a deo est formalr̄ necia: qz est ipe de<sup>o</sup>. si aut cōfide ref̄ q̄ntū ad id qd̄ respicit virtualiter qz illud est p̄tīgēs impossibile est qz actio eius sit nisi p̄tīgēs. **¶** Ad secūdū dicit<sup>o</sup> qz si creare cōtīgētē arguat imp̄fectionē est ex pte causati. nō tamē ex pte eāe. Et dicit<sup>o</sup> ad formaz rātionis qz

Tex. 2. 51

Tex. 2. 52

Tex. 2. 53

2. 50

2. 2.

104

ca



perfectissim<sup>o</sup> modus causandi est causare libere et contingenter... non sit perfectissim<sup>o</sup> modus producendi...

Primum eiusdem rei possunt esse plures per se cause... si quislibet per se causa videtur sufficere in suo genere...

Ad evidentiam rationis ponuntur aliquae distinctiones de causis... quedam vniuoca cum producens et productum sunt...

Hic possent poni tot conclusiones quot sunt distinctiones... prima conclusio est quod eiusdem effectus potest esse plures cause finales...

Aristo. quia statuta sunt cause materialis formalis et alie extrinsece... hoc idem patet sexto secundum tria et est exemplum ibi de domo...

Ad argumenta in principio patet quod ipsam seipsum soluit... arguit enim de causis essentialibus eiusdem ordinis...

Primum causa particularis et in actu finitum... et in actu quod non quia scitum in actu est causa scientie...

De ad aliquid... si sic in principio motus cessaret motus... nam primo de generatione habitibus presentibus...

De ad eterna ab eterno deus fuit causa et est in actu ergo effectus... dei semper fuerunt in actu... consequentia per quia aliter...

Ad evidentiam questionis sunt intelligenda... differetia inter ens in actu et in potentia respectu effectuum...

Notandum secundo quod causa agens in actu potest accipi dupliciter... particulari pro edificatione aut per hoc edificatione...

Tex. 2.55

Tex. 2.37 Tex. 2.2.

2.50 2.2.

Tex. 2.5

Tex. 2.

104

Tex. 2.

agit omnia per intellectus & ydeas tanq̄ ex exemplarib⁹ & volūtatē que est p̄ia regula oīuz ōtingētū & ē oīuz vltimū finis s̄m rationēz specificā sue diuine essentie & tale agens volūtatē & volūtōe antiq̄ nō mutata nec mutabili agit sine mutatōe sui q̄n vult. Exēplū posito q̄ nō hēaz volūtatē q̄scēdi cras tali hora tūc quiescaz sine mutatione mei aut volūtatē vel act⁹ mei. Sili est de deo qui q̄qd facit fecit aut factur⁹ ē scit & voluit se facturū ab eterno pro tali vl tali tēpore vel euo volūtatē & volūtōe sua antiq̄ & eterna. & ideo facit q̄qd facit sine sui mutatōe sed solū mutatōe ex parte effectus.

Questio octaua.

**Prum** de inq̄tū creās sit relatiū respe

ctu creature q: sic refert ad creaturas. In cōtrariū arguit q: relatiūz p̄stitūit intrinsece ex fundamēto tanq̄ ex p̄no. fundamētali & relatōe tanq̄ ex formali s̄z cuiusq̄z repugnat hēre tā fundamētū q̄z relatiōe sibi repugnat esse relatiū s̄z deo repugnat hēre fundamētū relatōis. i. creatiōis q: fundamētū est ipsa creatura cum ex tpe creet & deo repugnat recipere aliqd ex tpe & etiā repugnat sibi hēre relatiōe ip̄iaz. ergo deo repugnat inq̄tūz creās esse relatiūz creature.

**Ad** q̄dne. Dicūt qdā q̄ creatio actiua ē i deo formali sicut passiuā in creatura & ex tpe & q̄ nō mutat de⁹ in recipiēdo talē respectū q: relatio p̄t alicui aduenire sine mutatōe facta in eo. 5. p̄bificoz. Cōtra q: cuz de⁹ sit ens actualissimū & sūme necessariū ab eterno. ergo nō erit i potētia respectu alicui⁹ p̄tigitis. C̄ aliqd qd ē in deo formali dependet ab aliquo exite in creatura. q̄nā p̄z q: relatio catur effectiue a termino. C̄ p̄opterea dicunt alij nō q̄ relatio real⁹ possit ēē dei ad creaturā que sit in deo formali s̄z bene q̄ relatiōe formali que est in creatura de⁹ refert formali & est relatio ad creaturā. Cōtra hoc facit argumētū imēdiate post oppositū tū q: forma nō denoiat nisi intrinsece sicut est p̄ncipiū intrinsecū. C̄ p̄opterea dicūt q̄ de⁹ inq̄tūz est creator refert ab eterno ad creaturā p̄ respectū fundamētale q̄ nō exigit extrema ābo in actu s̄z solū in potētia s̄z p̄ creatiōe actiua extrinsece denoiat creās nō tū est relatiū. Et dico q̄ nec p̄ respectū fundamētale nec actualē creat nec est creator actiue s̄z solū p̄ vim sue infinite volūtatē s̄z p̄bat q̄ vt sic sit relatiū q: vt sic refert ad creaturā. Cōfirmat q: aut est creās se vel aliud inq̄tū creās nō se sicut nihil gnāt se. 2. de aīa & p̄io de term. q: cēt anteq̄ cēt ergo aliud. C̄ p̄ q̄nq̄z p̄dicatū d̄t d̄ aliquo subo vt acc̄s dimittit ip̄m subm tale q̄le ip̄m ē s̄z creās d̄ de deo & ē relatiū. 9. dimittit deū relatiū.

**Ad** primū & ad cōfirmationē dicūt q̄ id qd ē ad aliud p̄ aliqd intrinsecū sibi est et tale & sic nō p̄tigit hic. C̄ p̄ idē ad scdm q: de⁹ dicūt creās denoiatōe extrinseca sic hō diuin⁹ vel op⁹ humanū & maio: solū h̄z veritatē quādo p̄dicatū est in subiecto.

**Sed** hic sūt aliq̄e difficultates. p̄ia q: cuz creare & p̄ducere sint opatōes trāscēntes p̄ solaz mutatōnez rei cāte p̄t extrinsece denoiari. S̄z est dubiū cū de⁹ sciat hoc instās p̄s ēē qd tū nō scit cū scire dicat actū vl habitū imanētē sic itelligē. 9. metaphisice. v̄ 9. q̄ p̄ aliqd de nouo in ip̄o recepto sciat hoc & sic mutet. C̄ dicūt ab aliqb⁹ q̄ de⁹ p̄ nouū respectū rōnis nouiter i eo receptūz scit hoc instās p̄s ēē & q̄ p̄ nō scit & q̄ p̄ receptionē respect⁹ rōnis nō sit mutatio realis s̄z b̄n rōnis q̄ deo nō repugnat: naz ex applicatōe intellect⁹ vl cuiuscūq̄z potētie opatōe ad qd cūq̄ obiectūz catur i illo aliq̄ respect⁹ rōnis & dicūt q̄ respect⁹ scie ad scibile est respect⁹ rōnis. 5. metaphisice. C̄ p̄ossz tū dici q̄ de⁹ scit vnico actu q̄qd scit sic eodē intellectu numero s̄z ille act⁹ hēat in se diuersas rōnes formales formali distinctas & tot quot sūt scibilia & qd scit nūc hoc instās esse & nō ante hoc est p̄ solā exitiā obiecti & ei⁹ mutatōe & q̄ sicut scia hoīs refert ad scibile & nō ēē ex. 5. metaphisice. ita cōtrario obiectū nouiter scitū a deo refert ad deū & nō de⁹ nec sua scia refert ad ip̄m obiectū: q: sicut obiectū scibile p̄cedit sciaz nostraz ita scia dei obiectum extra. naz scia dei cū volūtatē sua est cā rez i exitiā

sicut scia nostra catur a reb⁹ p̄ Augustinū de trinitate & nō ideo nouit res q: sunt tales sed econtra. & ideo sicut scibile mēsurat sciaz nostrā & nō ecōtra. ita scia dei mēsurat scibilia cāta. Scit tū de⁹ ip̄e formali p̄ actū infinitūz intellectus diuini & nouiter scit nō p̄ nouitatē act⁹: s̄z solū obiecti: & q̄ ille act⁹ nō depēdet ab obiecto: s̄z ad hoc q̄ de⁹ scit aliquid esse actu coerigat illud simul & exitiā ei⁹ actualē s̄z sicut de correlatiuis actualib⁹ p̄manētib⁹ erigat p̄teritū esse aut futurū in sciēdo illa fuisse aut fore. C̄ Et ad argumētū dicūt q̄ scire q̄tūz ad actū dicit opationē immanētē nō vl̄ q̄tū ad respectū actus aut diuini intellect⁹ nō est nouiter i eo receptus s̄z imat⁹ & in p̄duct⁹ & maxime cōnālis diuino itellectui. Aliter p̄t dici q̄ diuin⁹ intellect⁹ cognoscit creabilia p̄ diuinā cētūā & rōnes ydeales ip̄saz creabilium sed eoz actualē exitiā p̄ determinationē diuine volūtatē que ē p̄ia regula oīuz ōtingētūz sicut intellect⁹ necessariōz. determinatō autē diuine volūtatē nō est ex tpe sed ab eterno. C̄ Alia difficultas si nouit de⁹ q̄ cras legā & in posse meo nō est legere stante libertate volūtatē mee seq̄ q̄ possūz facere q̄ de⁹ sic nō nouerit. Dicūt q̄ possūz facere q̄ non nouerit me lectur⁹ cras. s̄z nō possūz facere q̄ falsūz itelliget vt sic q̄ d̄terminatē sciverit vere me lectur⁹ cras. & q̄ de facto nō legā. C̄ Si dicat ponat q̄ de⁹ sciat cras me lecturū libere cuz ergo cras libere legā potero non legere: p̄ponat in esse q: possibili in esse posito nullū sequit incoueniēs p̄mo p̄ioz sequit q̄ de⁹ habuit sciaz de falso. Dicūt q̄ p̄im⁹ casus cū scdo nō sunt cōpossibiles simul s̄z vterq̄ seorsūz sit possibil⁹ sic copulatiua q̄ sit de p̄nb⁹ p̄tinentibus d̄dicto: iis vel dicat q̄ admissio scdo cāu cessat p̄im⁹ & tūc de⁹ non scit me lectur⁹ cras. C̄ Si dicat q̄ si x̄ps diceret tu cras leges: & ita erit de facto q̄ possūz facere eum mētiri nō vt mēdaciū se tenet ex pte x̄pi sed ex parte mei: licet de facto nunq̄z aliquis facere faceret eum mentiri maxime mēdacio p̄nciosō aut ex ignorātia pueniēte licet forsā officiosō sicut quando apparuit duobus discipulis eum tibus in emaus.

**Ad** argumētū in p̄io p̄z respōsio. vel dicat sicut supra in positōe q̄ in positōe scēdi casus cessat p̄imus & sic nō mētiet nec poterit mentiri. scdm tū aliquos deus posset formare vnā p̄positionēz falsaz in mentē alicuius nō tamē mētiret q: nō iret p̄tra mentē suā.

Questio p̄ma tertii p̄bificoz.

**Irca** tertū p̄bificoz. Querit p̄io vtrūz motus distinguatur a termino ad

que est & a mobili q̄ nō a termino ad que quia ab illo capit vnitatez & distinctionē q̄nto huius. tenet p̄ia q: eadez sunt p̄ncipia essēdi & distigñēdi. 7. metaf. v̄isice. C̄ Qd nō a mobili q: secluso omni alio a mouente mobili & spacio adhuc posset esse motus sed secluso motu nō erit motus. ergo esset alterū illoz sed nō mouens nec spaciū q: sepatur ab ip̄is & nō a mobili. ergo relinq̄t q̄ mot⁹ erit mobile. C̄ In h̄riuz arguit qz mot⁹ p̄cedit terminū mot⁹ & mobile est ante motū & post.

**In** ista q̄dne p̄io videndū est. quid est motus. 2. de questio. C̄ De p̄io sciendū q̄ motus multipliciter p̄t distigñi s̄m q̄ ad diuersa p̄t cōpari. naz si cōparat ad potētia obiectiua & actū entitatiū sic distigñit a cōmētatōre. 3. h̄ri. p̄mēto. 9. motus est exitus de potētia ad actū. Est exit⁹ quidā rei que acquirif per motū de potētia suple obiectiua. Ad actū entitatiū. & actus & potētia sic accepta sunt differētie modales entis possibilis adēq̄te eum diuidentes qualiter ista distigñitō motus videt q̄ sit mediata s̄z p̄ eam p̄mēto: tanq̄ p̄ notiorē declarat aliam assignatā ab Aristo. quā statiz ponaz: naz uotiora sunt act⁹ & potētia sic accepta q: cōmuniōra q̄z potētia subiectiua & actus formalis per que distigñit mot⁹. scdo modo. Ista. n. distigñitō est idēdōstrabilis scdm lingonēse: & est p̄ima & quasi p̄ncipiū demōstratiōis respectu alteri⁹: & sic accipiēdo motū. mot⁹ est in omni p̄dicamēto q: in omni p̄dicamēto est exit⁹ alicuius rei de potētia ad actū. scdo modo distigñit per cōpationē ad subiectū & terminū motus ab Aristo. sic mot⁹ est act⁹ entis i potētia s̄m q̄ i potētia. Et ē

Tex. cō. x.

Tex. cō. 3. 4. et. 5.

Tex. p. 20

Tex. p. 20

Tex. cō.

Com.

cō. 18

cō. 33

Tex.

co. 6. prima de diffinitionibus dictis ab Aristo. de motu et est  
 pprie nalis et data per additamentu na act<sup>o</sup> de essentia mo  
 tus et intrinsecu sed ly entis in potetia dicit mobile. **C**o. 7.  
 cui declaratio est notadu q mobile aqz moueat e in a  
 ctu p sua forma sbale qz oq mouet est ens in actu .s. h<sup>o</sup>  
 et est in duplici potetia. s. ad moueri et ad finiu motus ad  
 que primo mouet. prima potetia est reducta ad actu et re  
 manet secuda potetia q est ad terminu ly fm q excludit a  
 ctu sbale mobilis p que mobile est in actu et no i potetia.  
 vl d<sup>r</sup> fm q in potetia hoc e fm q in ptinua redetia est ad  
 terminu mot<sup>o</sup>. **C**o. 8. **D**af et ab Aristo. alia diffinitio pformis  
 huic. s. q est act<sup>o</sup> ipfect<sup>o</sup> q: p ipsu no pmanet mobile sub a  
 ctu pfecto et vltimo. Et subdit alia ab Aristo. q est act<sup>o</sup> mo  
 bilis inquatu mobile. **P**rima inuenta est per viam a con  
 trario sic q mot<sup>o</sup> est act<sup>o</sup> entis in potetia aut fm q est i po  
 tetia aut fm q in actu no fm q in actu ergo secudu q in  
 potetia. Secda inuestigat p via reduplicationis. arguit. n.  
 sic Aristo. illud quod est act<sup>o</sup> ipfect<sup>o</sup> s<sup>z</sup> q ipfect<sup>o</sup> e act<sup>o</sup>  
 ipfectus hm oi. aut est mot<sup>o</sup> ergo. Etia alio mo mobile e p  
 via diuisiua et copositua venat ea sic. aut mot<sup>o</sup> e pur<sup>o</sup> act<sup>o</sup>  
 aut pura potetia aut act<sup>o</sup> ipfectus. **A**lia inductiue alteratio  
 est act<sup>o</sup> alfabil<sup>o</sup> inquatu alterabile augmetatio est act<sup>o</sup> augm<sup>o</sup>  
 tabilis et sic quatuor sunt vie venadi diffinitionem hanc ab  
 Aristo. **C**o. 9. et p<sup>r</sup>sideratur mot<sup>o</sup> fm q e recessus a termino  
 a quo aut accessus ad terminu ad que et per quatu recedit  
 a termino a quo p tatu accedit ad terminu ad que. Et fm  
 hoc diuersimode loquit Aristo. et cometator de motu. na  
 q<sup>r</sup>to hui<sup>o</sup> d<sup>r</sup> q mot<sup>o</sup> e ca corruptionis eo q facit distare p  
 te a pte. **C**o. 10. **S**ilr. 6. h<sup>o</sup> mot<sup>o</sup> vel e desinere ee vel sequit ipm  
 desinere loquedo de termino a quo 2<sup>o</sup> aut q e accessus lo  
 quit de eo cometator. 3. hui<sup>o</sup> dicit q mot<sup>o</sup> e acquisitio ptis  
 post pte vni mot<sup>o</sup> capis duplr s<sup>z</sup> cometa. 3<sup>o</sup> hui<sup>o</sup> et .s. aut  
 p forma fluete aut p fluxa forme. **P**rim<sup>o</sup> mod<sup>o</sup> e verior.  
 secud<sup>o</sup> famosior. p<sup>r</sup>mo e de genere termini ad que et no dif  
 fert ab eo nisi fm min<sup>o</sup> pfectu et magis pfectu q: q<sup>r</sup>is est  
 de spe termini ad que. na ire ad caloze est quo. quo calor se  
 cudu cometator. 5. hui<sup>o</sup> secdo est in pdicamento passionis.  
**N**am aut mot<sup>o</sup> hie diffinit<sup>o</sup> e 2<sup>o</sup> mo accept<sup>o</sup> vt est acquisitio  
 termini ad que et fundat i motu et p<sup>r</sup>io accepto. **Q**uar  
 to pot<sup>o</sup> pparari ad motione a quo est effectiue et ad mobile  
 cui<sup>o</sup> e subiectiue et tuc diffinit<sup>o</sup> ab Aristo. sic q e act<sup>o</sup> moto  
 ris et mobilis sic ide est spaciū vni<sup>o</sup> ad duo et duoz ad vnu  
 qd pot<sup>o</sup> tripliciter p<sup>r</sup>siderari aut sedz q illa pportio e qdca  
 intervallū simplr inter vnu et duo et sic e vnu re et rōe aut  
 fm q est vnu ad duo et vt sic re est vnu. rōne at duo fm  
 q est alia rō termini a quo et pncipij et alia rō termini ad  
 que et q<sup>r</sup>si finis. **A**lio mo secudu q est ppor<sup>o</sup> vnius ad duo  
 et duoz ad vnu et sic sunt duo re et rōne sicut sub dupla et  
 dupla exēplū ergo. Aristo. est intelligedu secdo mo. **C**o. 11.  
**S**imlr dicat de spacio ascēdētis et descēdētis q est vnu re  
 et rōne. **E**xem<sup>o</sup> at cometatoris no est intelligedu ad lras. s.  
 q ascensus et descensus sint ide q: sunt duo mot<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ij cum  
 sint respect<sup>o</sup> duo et oino habeant oppositos terminos. sed  
 dz intelligi q<sup>r</sup>tu ad spaciū sup qd sunt aut p discēsiōe de  
 bem<sup>o</sup> intelligere recessū et sic est verū q ide est ascēsus et re  
 cessus a termino a quo deo: sum sicut oia ista sunt ide re et  
 diuersa rōne ita mot<sup>o</sup> est vni<sup>o</sup> et ide act<sup>o</sup> realr vtriusqz mo  
 toris et et mobil. sed vt a motore et vt a mobili est duo rōe  
 et diffōne sicut via ab athenis ad thebas et e. **Q**uinto  
 pparatur mot<sup>o</sup> ad tps qd est eius passio et sic d<sup>r</sup> q mot<sup>o</sup> est  
 quātitas. s. metaphisice. c. de quāto fm Aristo. et comen  
 tatorē ibidē et capis ibi abstractum p cōcreto. na motus e  
 quā<sup>r</sup> quā<sup>r</sup>itate tps formalr. **C**o. 12. **P**ro quo est notaduz q  
 mot<sup>o</sup> et ip<sup>r</sup> diuidit fm Ari. 6. hui<sup>o</sup> id diuisiōe spaciū mo  
 bilis et tps fm p<sup>r</sup>ma et vltimā diuisiōez h<sup>z</sup> ptes successi  
 uas d<sup>r</sup>nt tū q: fm quā<sup>r</sup>itate spaciū extēdit denoiat et diuisi  
 diē extrinsece. sed fm quā<sup>r</sup>itate tps intrinsece et denoiat  
 et diuidit h<sup>z</sup> vtrōqz mo successiue h<sup>z</sup> tū mot<sup>o</sup> duplicē diuisi  
 siōne in p<sup>r</sup>ib<sup>o</sup> finis sicut et sba quāta vni<sup>o</sup> entitatiū quaz no  
 h<sup>z</sup> mutatio subita et vlr nullū indiuisibile et ista e fm quā  
 titatē discretā et no p pte extra pte. **N**am cui<sup>o</sup> h<sup>z</sup> p<sup>r</sup>ij tps cor  
 respondet p<sup>r</sup>ia ps motus sicut et toti tps tot<sup>o</sup> mot<sup>o</sup>. **N**am

si per possibile vel impossibile sepe tps a motu remaneret  
 ptes edē numero adeqte et tot in numero q erant in tpe s<sup>z</sup>  
 no essent extēse nec vna extra aliā fm aut diuisiōne mobil<sup>o</sup>  
 mot<sup>o</sup> h<sup>z</sup> ptes pmanētes et oēs simul sicut fm als duas di  
 uisiōnes est ens successiū nec s<sup>z</sup> hanc diuisiōne numerat  
 et mēsurat a tempore sed tū s<sup>z</sup> diuisiōne qz habet a tem  
 pore sic mēsurat spacio solū s<sup>z</sup> quā<sup>r</sup>itate quā h<sup>z</sup> ab eo h<sup>z</sup>  
 et partes intēsinas et graduales q eodē numero sunt pma  
 nentes et successiue sicut dēnt est de alijs partibus per cō  
 paratiōne ad diuersa et q extēsiōes iste mot<sup>o</sup> sint diuisē a  
 spacio et tpe p<sup>r</sup> q: in eodē tpe numero adequate alia duo  
 mobilia mouebūtur sup idem spaciū et alter in duplo ve  
 locius altero motum pertrāsibit duplū spaciū qz alterum  
 et ecōtra poterūt pertrāsire equale spaciū h<sup>z</sup> et ptes qddi  
 tatiuas. s. genus et differentia.

**S**ed contra tres diffinitiones p<sup>r</sup>incipales arguit.  
 q: dantur per cōtraria ergo et. q p<sup>r</sup> q: p po  
 tentiam obiectiua et actum entitatiū que sunt differentie  
 entis maxime opposite per cometatorē secdo de aia. **C**o. 11.  
**S**imlr secunda datur per potetiam subiectiua et actū forma  
 le. **C**o. 12. **I**sta secuda videtur cōuenire aie. **N**am ipa e act<sup>o</sup> cor  
 poris organici existentis in potentia ad opatiōes vitales. et  
 sic non est bona quoniam cōpetit alteri a diffinito. **C**o. 13.  
**C**ontra illam q est acquisitio partis et. q: tūc mot<sup>o</sup> erit mo  
 tus s<sup>z</sup> Aristo. 5. phyficoz. **N**am si motus est acquisitio p  
 tis post partem. ergo partes motus pcedūt ptes mot<sup>o</sup>. s<sup>z</sup>  
 qlibet ps mot<sup>o</sup> est motus ergo mot<sup>o</sup> erit motus. **C**o. 14.  
**A**d p<sup>r</sup> mū et scdm d<sup>r</sup> q no diffinitur per illa in recto sed in obli  
 quo q no incōuenit sicut generatio et corruptio per esse et  
 non esse. **A**d aliud dicit q diffinitio secuda sic intelligit  
 q motus est act<sup>o</sup> accidental<sup>o</sup> et respectiū de predicamento  
 passiois adueniens entī in actu substantiali fm q tale e in  
 cōtinua pcedētia ad terminū mot<sup>o</sup>. **E**st. n. mot<sup>o</sup> quodāmo  
 do mediū et via inter potetiaz et actū pfectū fm comen  
 tatorē 3<sup>o</sup> h<sup>o</sup> et si dicatur q hec diffinitio cōpetit anime  
 q no est verū q: anima est actus substantialis absolut<sup>o</sup> ad  
 ueniens entī in pura potetia sicut et cetera forme substan  
 tiales fm cōmetatorē 2<sup>o</sup> de anima cōmento quarto et vi  
 de substantia orbis et vt colligitur ab Aristo. p<sup>r</sup> phyficozū  
 et primo de g<sup>r</sup>atione. **C**o. 15. **A**d aliud dicitur q motus mā  
 liter sumpti tāqz fundamētū est motus formaliter sumpt<sup>o</sup>  
 tāqz fundamētū sed non est eius tāqz terminū vltimū. nec  
 hoc incōuenit sed bene incōuenit q motus formaliter sū  
 pti tāqz terminū per se sit motus. sed q vna pars p<sup>r</sup>ce  
 dat aliam et cōtinuetur in eodem motu permutata e sicut  
 partes temporis ad instans et partes linee per punctū  
 vt etiam probat Aristo. **C**o. 16. **D**ico etiam quod iste flux<sup>o</sup> est  
 quoddam instrumentum quo acquiritur mobili forma p  
 tibiliter non tū terminatur nisi ad ipsam vltimate et perfe  
 cte licet quelibet pars eius terminetur immediate ad illam  
 partem forme que per ipsam immediate acquiritur vel di  
 cat quod est tāqz quo non tāqz quod. **N**am alijs est rō  
 producendi et qua producuntur et ipsa nōn per alia forma  
 tur q: iretur in infinitum ita quod agens immediate per  
 suam virtutem actiuam elicit actionem non mediante alia  
 actione. **A**d secundum p<sup>r</sup>incipale questum dicitur qd  
 motus distinguitur a termino tum q: quando motus e nō  
 est termin<sup>o</sup> motus et econtra quia habiibus p<sup>r</sup>itib<sup>o</sup> in ma  
 teria cessat motus p<sup>r</sup>imo de generatione tum quia motus  
 formaliter sumptus est in predicamento passionis per se et  
 tres mo<sup>o</sup> i quatuor alijs pdicamētis large accipiēdo mo  
 tū. s. in substantia quā<sup>r</sup>itate qualitate et vbi et in tribus strī  
 cte. s. hui<sup>o</sup>. s. vltimis trib<sup>o</sup> assignatis. **C**o. 17. **T**ū etiā q: motus  
 formalr sūpt<sup>o</sup> de quo intendit qd est instm acq<sup>r</sup>edi teriz  
 mot<sup>o</sup> et nihil e ist<sup>r</sup> acq<sup>r</sup>edi seipz. nec mot<sup>o</sup> e mobile q: reci  
 pit imobili et mobile nō recipit i mobili. **C**o. 18. **P**reterea mo  
 bile subtractiue est substantia et ens absolutum et simplr  
 ens et est ante motum sed motus est accidens et ens fm  
 quid<sup>o</sup> et respectuum et posterio.

**A**d argumenta facta in p<sup>r</sup>o d<sup>r</sup> q mot<sup>o</sup> formalr sum  
 pt<sup>o</sup> no capit suā entitatē a trio intrinsece sed extrī  
 sece sicut rō que distinguit ex termino vel fundamētō vel

Tex. co. 11.

De motu

Tex. co. 15

Com. 4.

Tex co 55

Tex. co.

Com.

co. 18

co. 33

Tex. co.

fundat' intrinsece aut caput suam entitate unitate & distinc-  
tione a sua differentia essentiali nob ignota & lo p termin  
nobis notu argum' ei' unitate a tertio pncipalr q no sola  
sufficit sed requirit' unitas mobilis & forme vt patebit deo  
pcedete super qutu. Ad aliud de mobili negetur assumptu  
q secluso omni alio a mobili mouete & spatio possit ee mo-  
tus sicut nec aliquis effectus formal' seclusa sua ca forma/  
lina mobile mouet formalr & actualr per motu.

Questio. 2.

**T**ru per diuinam potentia possit fieri mot' sine mobili q non q: diffinit' per ipsu 3' hui' est enim mot' actus mobilis. **C**ontra q: in essentialr ordinar' tis posterius p nulla potentia pot fieri sine por. huiusmodi est mot' respectu mobil' ergo &c. **C**ontra q: sunt realr distincta vt patuit & habitudo ei' ad mo-  
bile est sibi passio & no quidditas.

**D**icit quida solenis vir q loquedo de motu in qn-  
titate vel qualitate hoc de' pt facere sed non de in vbi p3 q: vel loquimur de motu s3 q est forma flu-  
ens vel fluxus forme. Si primomo sic dicit q qcuq pot separe forma inesse & in fieri sed in esse potest vt de quan-  
titate & qualitatib' in sacrameto altaris ergo & in fieri po-  
terit. **C**ontra q: tales forme pncipaliter a deo pducuntur ab' q: subiecto & ex pnti poterit separe fluxu q in illis fun-  
datur a mobili sicut in separatione aie intellectiue sepant' & eius hitus. Sed de vbi no est possibile q: ex circumscrip-  
tione passiva corporis a circumscrip'toe actiua loci pcedit & ex cosequuti p'supponit necessario corp'. Et iste p'clusiones snt intelligende s3 q mot' respicit terminu mot' & no mo-  
bile. **C**ontra si dicit q mutatio no pot p aliqua potentia fie-  
ri sine mobili q: ingredit' sua diffinitione. e enim pgressus alicui' subiecti d aliquo. in aliud & mutatio est gen' ad mo-  
tu vt p3. 5. hui'. Diuisio naq: mutatio in generationes & corruptione & motu vt p3 ibide. **C**ontra q: mot' co'cedat' tur vel formalr. & vt sic e solu flux' & adquisito partis p' ptez imini ad quez & no mutatio & sic solu respicit forma fluent' & terminu no mobile vel maliter & sic est muta-  
tio. Sic aut diuiditur. quinto hui' in illas tres species pdi-  
ctas & sic non capitur hic.

**A**d argumetu in principio dr q no est diffi' ei' qdita-  
tiua sed p additametu. Sed qd de formis subst' tialib'. d' q mot' no est pprie in subst'ia q: nulla forma s'bal suscipit magis & min'. 5' hui' & solu in illis e ppe mo-  
t'. dr tñ q de' seorsum a ma posset forma subst'ial' pro-  
ducere & pducta destruere sed sibi no eet nec mot' nec ge-  
neratio. nec corruptio sed creatio & anihilatio. Ad argum-  
tu 2' dr q ordo eential' e duplex v3 vn' e qe necessari' ne-  
cessitate simplr & iste est incommutabil' p quacuq: potentiaz sicut ordo reldis ad s'bm vl ad s'uda' & act' voluntatis ad i-  
tellectu q: nec p nam nec p deu posset fieri qn reld' p'nap-  
ponat s'udametu & act' voluntatis actu intellect'. Ali' e ordo eential' no necessari' simplr. sed sicut est ordo i actu itelligē-  
di & fatascadi q solu e necessari' p statu isto & fm qd & iste e pmutabil' p potentia diuinā & talis e ordo mot' vel acci-  
dentis ad subiectu vt p3 in sacramento altaris.

Questio tertia tertij libri.

**T**ru actio sit in agente tanq in sub-  
iecto. **C**ontra q: no q: tuc oē agens et no comunicas in ma cu passio in agen-  
do pateret & oē passuz in patiedo reage-  
ret pns est s'lm p Ari. 3. hui' & 8. & pna e manifesta. **C**ontra q: agē & pati sunt idē mot'. 3' hui' & passio e in passio fm oēs. g' & agē. **C**ontra q: metaphisice edificatio e i edificato. & cōterio in p'texto. **C**onfirmat hoc idez p Arist. & cōmētatorē. 3' hui' & auctorē. 6. pncipioz. **C**ontra q: posito totali pncipio actiua actiōis nali & totali pncipio passiuo suffi-  
ciēt appropriatis & no ipeditis necessario seqt' ac' cu ac' ex alijs no dependet. cu ergo agēs sit pte vtrūqz totale prin-  
cipiu actiōis & actiua & passiuū q: ab eo & pte in eo recipit seqt' q remoto qcuqz alio extrinseco ab agēte nali agens nali sp ageret. **C**ontra q: sibi ipsi sp pns & sic ignis sp caleface-

ret se remoto quocūqz calefactibili. **C**ontra q: passio e in passio & no i agēte. g' & actio erit in agēte & no in passio a fi-  
mili. **C**ontra q: forma real' v' ee in eo q denoiat. e. n. pncipio i'ri secū 2' hui' & 5. metaphisice. sed actio denominat agens & non passum formaliter.

**I**n ista qōe sunt. 4. vidēda p' de q'sito 2' d' actioe trāscēte & imanēte qd vtrūqz eay fit 3' vtrū sit aliquid absolutū. 4' vtrū sit in deo. Ad euidētā tocūs qōnis est notādū q multiplex est actō. qdā abicēs actū vt calefactio q abicēt frigiditatē a passio. qdā q est sal' & pfectō vt visio de qb' bētur 2' de aia & 3' qdā est de genere sube-  
de qua 4' de trinitate ab Aug. dicēte q aia se ipsas sp no-  
uit & exponit se qm hitudinaliter q: est sp pns sibi ipsi tale at intelligere est ipa aia q est sba. quedā actio est qūitas vt i-  
telligere & velle. Alia de gnē relationis vt pductio actiua alia de gnē actiōis vt cōburere. qdā trāsicēs vt imprimere vt cāre qdā imanēs vt velle & nolle q' et sūt actiōes aie sic domificare est actio corporis. alio mō capis actio no p re-  
spectu actiōis sed p re acta in passū mediāte respectu actō-  
nis ab agēte. actō d' p'dicamēto actiōis e a q aliō acta at q est ab alio. Secūdo notādū q qm agēs creatū pducit ali-  
qd necessario concurrunt sibi tria absoluta & 6. respectus exemplū in illuminatione aeris e p'. lux solis que est pncipiu pductiuū. & lux pducta q est termin' pductionis & aer q est subiectū passiuē recipiens lucē pductā & sic aer illuat. Sūt et iter ista. sex respectus quoniam qd'z istoz absolutoz rū p'paf ad reliqz duo p duos 2'. **C**ontra q: lux sol' p pductiōem actiaz respicit terminuz pductū. s. lucē pductā & no aerem passū & p actionē respicit aerē & no lucē aeris nā n' pducit aerē s3 agit i ipz nec agit i lucē s3 pducit lucē. In aere et sē duo alij 2' vn' ad agēs q d' passio. Ali' ad lucē quā respicit q: et sē distincti. **C**ontra q: aer respicit lucē pductā & no lucē q' e in sole sed ab illa solis patit' & no ab ea quā recipit. in luce et pducta sūt duo alij 2' vn' ad lucē sol' q d' pduc' passiuā & alter ad aerē q d' receptio passiuā. nā a luce sol' lux aeris pducit' & i ipsa no recipit sed repit' ab aere a quo no p-  
ducit' s3 causat' in p'. n. est cāre qz pducere. **C**ontra q: se t3 p' ducē ex pte pncipij actiui solū q'nis mā & fo:ma cāent cō-  
positū no tñ illd' pducit'. **C**ontra q: actio e d' p'dica' actiōis ex pte pncipij actiōis & passio de p'dicamēto passiois & hij abo sunt extrinsec' adueniētes sic & qtuor: alia pncipio reliqz qtuor: d' p'dicamēto reldis & intrinsec' adueniētes & sic sūt ordinati s3 triplex signū nāe qm i p' instanti sol vel lux sol' pducit lucē seu radiū & sic in isto signo e pductio actia & passiuā. **C**ontra q: In 2' signo e receptio actia & passiuā q p'suppoit pmas. **C**ontra q: In 3' signo e actio q nihil aliud e qz qdā ip'sio actiua ab agēte ipi passio. nā passio e fm quā in illud qd subicēt agē dicitur fm auctorē. 6. pncipioz. & est in isto eodē signo passio vel isti vltimo assignati ponunt' in secundo signo nāe & q i secūdo erant positi ponuntur in tertio signo.

**A**d p' dubiū dicit qdā q actio fundat' i motu q: no p'net agē nec pati sine motu. **C**ontra q: sol agit in aerē sine motu q: i istāti: silr voluntas in se agit subitovel le aut nolle: sicut & intellectus agēs in intellectu possibilem actu intelligendū absqz motu & in instanti. **C**ontra q: sic actio & passio essent posteriora motu ex quo s'udat' i ipso & tuc cū mouēs inquātū mouēs sit sil' cū motu si no e pus tuc in il-  
lo por' mouēs inquātū mouēs no eet agēs: nec monē agē nec moneri pati. **C**ontra q: dicit alij q actio imediate fundat' in passio & no in motu. Sed pbo q fundat' in agēte: culcū qz actus pmi sē i p'ponibiles & actus secūdi cū sint magis itēsi s3 potētia p'ustina & p'ustibil' sunt act' pmi icōpossi-  
biles adeqte in eodē subiecto. g' & cōbustio actio & p'ustio passio no erūt sil' i passio. **C**ontra q: respect' reales oppositi sūt icōpossibiles i eodē respectu eiusdē nisi sint idē realr q di-  
co pp creationē actiua & passiuā q n' ptingit d' actioe & pas-  
sioe q: effectus no e idē realr sine cōe agēti. **C**ontra q: passio aut effectus isto mō actiōis: e. n. passio effect' illatioz actiōis fm auctorē. 6. pncipioz: sunt autem actio & passio re-  
spectus oppositi & secūdu idē. ergo abo no erūt i passio **C**onfirmat q: agēs & paties referunt' adinuicē p modū potētie actiue & passiuē. 5. metaphisice. & 3' huius & hoc

Tex. cō. 7.  
Tex. cō. 8.

Tex. cō. 19

ordo essentialis  
e duplex

Tex. com.  
16. 7. 8.

tr. com.  
tr. com.  
5. 19.  
acno de  
l. ubi  
cō. 15  
com.  
com.  
cō. 2.  
cō. 17  
f  
l  
p  
c  
r  
r  
p  
e  
p  
d  
o  
p  
l  
p  
q  
p  
m

mediantibus relationibus fundatis in actione et passione. scilicet relatio realis non refert nisi illud in quo est et quod est ens ad aliud et terminus eius est fundamentum relationis oppositae et idem non est fundamentum et terminus relationis quia sequitur quod cum passio fundetur in potentia passiva cuius motu vel immobili quod actio fundabitur in agente.

**Ad secundum** principale dicitur breviter quod actio immanens est operatio potentie obiective cuiusmodi sunt potentie cognitive aut effectivae que non respiciunt suum terminum. productum per eum in esse simpliciter scilicet solum scilicet quid ut intellectio lapidis et volitio senis amor dei. per primam non producit lapis in esse simpliciter scilicet solum in esse cognito quod est esse secundum quid: et per secundam deus producit solum in esse amato: operationes. n. immanentes sunt fines suae potentiarum ideo per eas nihil producit in esse simpliciter. si autem essent productivae eius inesse simpliciter illud erat finis illarum potentiarum et non ipse operatio. Actio autem transiens est quae est operatio cuiuscumque potentie que quidem operatio respicit suum terminum productum per eam inesse simpliciter et non est finis potentie cuius est operatio: ut domesticatio quae respicit domum que producit per eam inesse simpliciter. Correlativum quod actio intellectus agentis que appellatur dicere quia mediante obiecto vel specie producit actum intelligendum est actio transiens quae terminatur ad actum intelligendum productum per eam in esse simpliciter sed ipsum intelligere est actio immanens. quod per eum intellectus possibilis cuiusmodi est intelligere formalem producit obiectum formale in esse cognito. Secundum correlativum quod cursus et omnes operationes musicae sicut cantare et pulsare ex quibus non proveniunt acta exteriora scilicet habitus. i. ethice quantumcunque remaneant incurrite et in musico non sunt operationes immanentes quae non recipiuntur in potentia obiectiva apprehensiva. s. vel affectiva. Tertium correlativum quod non dicitur actio immanens quae remaneat in agente. et transiens quae transeat in passum et non maneat in ipso quod quibus actio de predicamento actionis est in agente. et tunc non quilibet talis est immanens. De prima actione loquitur Aristoteles nono metaphisice. 2. 3. de anima. nam sentire est operatio immanens sicut intelligere sed actio quae fit ipsum sentire a sensibili et sensu activa mediante specie est transiens. De transiente loquitur Aristoteles. 5. 1. metaphisice cum loquitur de potentia activa quae est principium transiendi ad alterum in quantum alterum et de passiva quae est principium transiendi ab altero in quantum alterum. Et Gilbertus porretanus quod actio est secundum quod in id quod subicitur agere dicimus.

**Ad tertium** principale dico conclusiones duas. prima quod actio que est substantia aut qualitas est absoluta quod illa genera sunt absoluta secunda quod actio de predicamento actionis aut relationis sunt relativa quod diffiniuntur per habitudinem ad aliud et eorum genera sunt relata.

**Ad quartum** principale videndum dicitur quod in deo non potest esse nisi actio fundamentalis et non actualis. Tunc quod omne recipit aliquid reale de novo et sic haberet potentiam passivam ad illud et non esset purus actus. Tunc quod omne reale existens in deo est ipse deus ideptice per infinitatem et sic respectus actionis quod omne recipit fierent deus et aliquid de novo posset naturaliter et absque miraculo fieri deus et corrupti. Nam cum deus agat ex se et per comparationem ad ista personas divinas non sic actio quod esset ibi passio sequeretur omnia ista in convenientia. Unde repugnat enti necessario habere aliquid in se reale unde dependeat a contingenti nec haberet illum respectum actionis qui deberet a termino contingenti quam a creatura. Dico ergo quod omnis actio de predicamento actionis est in agente nisi non agentis repugnet illam recipere quod non contingit de agentibus limitatis.

**Ad argumenta** facta in principio. Ad primum dico concedo quod omnes agentes limitati in agendo repatiuntur passione relativa et sine abiectione sui et sic dicitur quidam passioe mea et sicut passum tali actione patiundo reagit de qua non intelligit Aristoteles. sed de passione que est per abiectionem contrarii et receptionem alicuius absoluti a passio. Aliter potest dici quod agens recipit respectus actionis sine mutatione quod relatio potest alicui advenire sine mutatione eius cui advenit. s. huius. Ad omnes auctoritates Aristoteles. commentatoris et auctoris. 6. principiorum dicitur quod loquitur de

actione quae est res acta et non de predicamento actionis. et hoc conceditur. Ad ultimum dico quod si agens limitatum sit sufficiens et totale principium activum et passivum actionis non tamen ista sunt sufficienter approximata et non impedita quia requiritur passum non tam activum aut passivum actionis. sed solum tantum receptivum termini actionis sine quo non potest esse actio sicut nec aliquis posset se movere localiter sine spacio quantumcunque haberet in se sufficiens principium activum et passivum motus localiter sicut nec visus aut videre sine obiecto si in oculo remaneret per quantumcunque potentiam species et est et sibi visus activus et passivus sufficienter in ratione actus et passivi quod visio teriatur ad existens et praesens actu cum sit noticia intuitiva de qua hitum est primo habitus.

Questio. 4. Tertium libri.

**Primum** deus possit producere effectum actualiter infinitum. Ad non quod quilibet effectus ex sua ratione formali et intrinseca est infinitus. nam ens descendit ad creaturam per finitum sicut ad deum per infinitum et differet

tie oppositae non potest esse convenire. In hoc arguitur quod potentia productiva dei ad extra est infinita ergo cum non sit frustra poterit producere effectum infinitum.

**In ista** questione duo sunt videnda. primum est de quanto secundum de cognoscibilitate infiniti. Ad cuius determinationem primum est notandum quod quatuorplex est infinitum secundum multitudinem. scilicet magnitudinem secundum perfectionem secundum durationem. de duobus ultimis non est quod ad praesens. quoniam de quarto membro ad octavum pertinet et ultimum omnes procedunt. Quod ergo est de tribus primis sed quod per negativam tenet hic ab Aristotele. et commentatore et in libro de caeli et mundi et a multis aliis philosophis et theologis. Et pars affirmativa tenet a quibusdam solentibus theologis utraque parte probabiliter sustentabo. Et primo per partem affirmativam quod est dabilis multitudo actu infinita. nam numerus crescit in infinitum per oppositionem unitatis. sicut figure per positionem anguli. sicut in actibus reflexis aie scilicet aut. sicut in quantitate continua crescit in infinitum numerus ut monachibus bicu bitum trilebitum et sic in infinitum. De actibus autem reflexis aie sic procedit quod obiectum est imperfectum tunc est processus in ascensum deo est in descendendo. nam intellectio nigredis est perfectior nigredine quod accis spirituale et secundum actus qui est reflexus et alterum spiritus a primo quod perfectum obiectum habet.

**Ad ista** dico quod probatur quod species universi sunt finite in infinitum et quod habent ordinem essentiali ad primum eiusdem generis non ad ultimum et hoc conceditur sed non probatur de multitudine infinita quantum ad actu ab invicem divisorum. Sed probatur quod sic ponendo quantum ad casus. Primum est quod si potest unum ignis spiritus in centro mundi sic quod eius centrum sit centrum mundi et remaneat omne impedire suum ascensum et patet quod ascendit quarto. huius quod leve non impeditur et cum non sit ratio quare magis ad unam partem ce li quam ad aliam sequitur ad quolibet partem ce li decaus ascendet aliquid per ignis quod esse non potest nisi fiat divisio in quolibet punctum et per primum in infinitas partes erit divisus quod est oppositum. Secundum casus est de vase vitreo et sperico pleno aqua bene calida et rara foramine bene clauso quod si positum fuerit in loco multum frigidum ut aqua congelat tunc oportebit vacuum dari aut ipsum frigidum in omni parte possibile frigidum. Tertium casus est de filo univo mis resistit per totum quod si trahatur a duobus ad oppositas partes equilater trahentibus ut trahatur tunc frageat in quolibet puncto cum non sit maior ratio de uno quam de reliquo. Sicut si unum mobile in una hora univo miter transeat magnitudinem pedalem et cum fuerit per terminum primum proportionalium proportionis duples per diminuendo versus extremum quo tendit deus dividat partem immediate per transitum et sic prout sicut in fine horum erit tota per transitum ita quod et divisio erit completa. Isti quatuor casus probant quod possibile est dare multitudinem quantum ad actu ab invicem divisorum. Ad primum dico quod ille ignis quiescet in medio mundi per ipsum hunc equalem inclinationem ad omnes partes coequam ce li dato quod influentia ce li sit equis et dat exemplum de cane famelico equis distate a cibis equis ab eo appetitis quod ad nullum eorum movebitur si cetera omnia fuerint paria sed magis moveretur fame nisi si aliunde moveret quod non moveret libere. Ad secundum dico quod per res superiores vasis approximant medias sicut et aqua conge

ex.com. 19.  
co. 15  
com.  
com.  
co. 2.  
co. 17

in arg

Iata ideo ibi fiet fractio vbi maior erit cōpōsio. **C**Ad 3<sup>m</sup> d<sup>r</sup> q<sup>o</sup> i medio franget vbi erit maior cōcursus ambay potētiaz trabentū. **C**Ad vlt<sup>m</sup> d<sup>r</sup> a quibusdā q<sup>o</sup> casus ē inmaginabilis sed nō ē nālīr possibil<sup>is</sup> quo ad diuisū q<sup>o</sup> est deuenire ad m<sup>m</sup> nāle. Sed si ista magnitudo separet sicut i sacramento altaris stāte toto casu supior. Dicit q<sup>o</sup> erit diuisa s<sup>m</sup> oēs ptes pportionabiles pdictas nō tñ erit diuisa in oī puncto nec s<sup>m</sup> oēs partes pportionabiles eius simplr sed s<sup>m</sup> illud extremū z pportioe pdicta. Et tūc s<sup>m</sup> vnā viā remanebūt oēs ptes actu diuise z separe z sic infinita quāta i actu nō nālīr s<sup>m</sup> dei potētā aut corrupēnt aut reuient<sup>ur</sup> sic q<sup>o</sup> non dabit<sup>ur</sup> infra multitudo in actu s<sup>m</sup> aliā

**Quātū** ad secūdū de magnitudine infinita s<sup>m</sup> extrema qdā pbant q<sup>o</sup> pōt dari vt pbant de linea giratina infinita s<sup>m</sup> longitudinē nā captatur co:p<sup>o</sup> calūnare pedalis quātūtatē cui<sup>us</sup> p<sup>m</sup>ā pte pportionabilē girat linea pedalis in p<sup>r</sup>ia pte pportionabili hore z i secūda pte pportionabili hore girat secūda pte pportionabilē colūne z sic vsqz ad finez colūne iclusue sic tñ q<sup>o</sup> i qlibz pte pportionabili hore z in qlibz giratiōe rare fiat pdicta linea aggeran<sup>o</sup>. pedalem quātūtatē qz aliter nō posset oēs illas partes girare z tunc patet q<sup>o</sup> in fine hore ista linea erit infinita s<sup>m</sup> extremū ptiū colūne girataz cū sit cōposita ex infinitis pedilibz non cōmūcanti<sup>bus</sup>. sequit<sup>ur</sup> ēt ex hoc fūdāmētō q<sup>o</sup> dat<sup>ur</sup> superficies infinita s<sup>m</sup> longitudinē vni<sup>us</sup> extremi z similit<sup>er</sup> aliquod corpus infinitū capiēdo superficiē clausā iter tales duas lineas giratūas z partē giratiuā illius corporis ad illā superficiē terminatam. **C**Ad hoc d<sup>r</sup> q<sup>o</sup> infinita ē aliq<sup>u</sup> linea giratina illius corporis qm̄ pedalis z in duplo maior z in triplo z sic in infinitū nec hoc i cōuenit sed bene in conuenit dari lineā infinitā absqz pncipio. z absqz fine quatenus nō ē ista ita dicatur de superficie z corpore. **C**Alij dicūt q<sup>o</sup> linea giratina data in casu fundamētālī z quātū ad abstractū est infinita sed formalr est finita sicut linea pedalis ablat<sup>is</sup> p diuina potētā vltimis punctis eius est fundamenta liter finita z formaliter infinita. **C**Alij dicunt q<sup>o</sup> deus pōt magnitudinem infinitā causare qz nullus effect<sup>us</sup> est a deo negandus nisi māifestā dictionē includat quatenus non ē hic. Tū qz deus in quolibz instātī vnus hore pōt causare vnā guttā aque z oēs illas pseruare cū silitas eis non repugnet z in fine hore illas sil cōiungere z faceret infinitū in actu s<sup>m</sup> extēsiōe. **C**Confirmatur quia potētā productiua dei est infinita. ergo in nullo finito poterit adequari. Et dicunt q<sup>o</sup> ista aqua infinita nō esset figurata qz infinita nec per consequens visibilis nec est mobilis extra se quia nullus locus ēē extra eā qz oēm locū occuparet tñ infra se esset mobilis s<sup>m</sup> partes z sic non esset in loco esset tamen deo presens. Et si querat an aliā aquā infinitā posset de<sup>us</sup> causare dicunt q<sup>o</sup> sic. imo infinites infinitas aquas posset causare. **C**Si dicat an infinites infinitis aquis causatis deus posset vltra causare. dicit<sup>ur</sup> q<sup>o</sup> sic quia infinites captū sinecategorematicē non habet vltimū. **C**Nota tñ q<sup>o</sup> si talia plura infinita causent oportebit ea ēē sil<sup>is</sup> z sic dabit<sup>ur</sup> penetratio corpōz q<sup>o</sup> non inconuenit apud diuinā potētiam vt patebit deo concedente in .4. huius sicut z idē corpus esse in diuersis locis simul.

**Circa** tertiū d<sup>r</sup> q<sup>o</sup> sic qz in vna hora posset deus pducere infinitas animas intellectūas in quolibz instātī illi<sup>us</sup> hore cū aliquo gradu charitatis z omnes illas pseruare cum sua charitate. qz ista non sunt entia successiua sed pmanētia quibus non repugnat similitas. z tunc poterit oēs istas charitates separare ab animabus sicut in sacramento altaris z separatas ab illis inuicem vnire z fiet caritas infinita. **C**Sed cōtra qz tunc talis charitas esset deo equalis itensue cum vterqz sit i finitū intēsiue z vnum infinitum non excedat reliquū. **C**Preterea ēē talis caritas perfectio: oī substantia limitata si esset in finite perfectiois intensiue. **C**Dicitur ad p<sup>m</sup> q<sup>o</sup> deus excederet illam charitatē qz est infinitus simplr z extra genus vbi illa charitas tantū s<sup>m</sup> qd<sup>o</sup> tñ genere imo eō ipso q<sup>o</sup> esset indeterminato genere infinitas nulla clauderetur z finiret z vt sic posset excedi etiam qz est alterius gene-

ris. **C**Ad 2<sup>m</sup> d<sup>r</sup> q<sup>o</sup> infiniti asini nō valerēt vnū boiēz nec infiniti gradus frigiditatis vnū caliditatis. qz ista infinitas nō egredit<sup>ur</sup> perfectionē specificā q<sup>o</sup> stat in diuisibili z illa caliditas specifica est perfectio: specifica frigiditatis z sic dicat<sup>ur</sup> de substantia z charitate. **C**Ad 2<sup>m</sup> pncipale dicit<sup>ur</sup> pncipal<sup>is</sup> aliquid<sup>us</sup> diffinitōibz de infinito. p<sup>r</sup>imo q<sup>o</sup> infinitū ē ens quo nihil maius in suo genere vel mō sue infinitatis siue intensiue siue extēsiue s<sup>m</sup> q<sup>o</sup> fuerit. **C**Secunda q<sup>o</sup> infinitū est q<sup>o</sup> excedit omne finitū s<sup>m</sup> omnem pportionem det<sup>er</sup>minatā. **C**Tertia q<sup>o</sup> infinitum est cui<sup>us</sup> nō ē extra z ista est de infinito s<sup>m</sup> extēsiōe nō s<sup>m</sup> diuisiōe: **C**Quarta in infinitū ē cui<sup>us</sup> quātūtatē accipiētibz sp<sup>irit</sup> remanet aliqd accipere vel sumere extra. **C**Premissis ēt distinctiōibus superi<sup>or</sup> adductis notādū ē q<sup>o</sup> duplex ē infinitū v<sup>el</sup> z extra genus vt de<sup>us</sup> z particulare seu i genere sicut quodlibet aliud siue fuerit negatiuū vt punctus qui non h<sup>ab</sup>et terminum nec est aptum natum habere terminum sicut entis vox ē inuisibilis ita q<sup>o</sup> ly. in neget z actum z aptitudinem siue fuerit priuatiuū ita q<sup>o</sup> ly. in neget actum z ponit aptitudinēz sicut linea carens punctis extremis per diuinā potētā talis dicit<sup>ur</sup> infinita priuatiue siue fuerit infinitū posit<sup>iu</sup>e de quo habitum est in pncipio.

**His** pmissis dicit<sup>ur</sup> q<sup>o</sup> de infinito possumus adhuc dupliciter loqui. vel quātū ad rationē infinitis i se vel quātū ad illud qd<sup>o</sup> sub ē rationi infinitatis p<sup>r</sup>imo i finitū ē a nobis cognoscibile quocunqz mō capiatur non solū quantum ad quid nominis sed ēt quātū ad qd<sup>o</sup> rei si qd<sup>o</sup> ditate habebit nec sic loq<sup>u</sup>r Aristot. 1. 7. 3. hui<sup>us</sup> s<sup>m</sup> tātū. secundo modo sicut de ente per accid<sup>ens</sup> non est scia quantū ad abstractum seu quo ad illud q<sup>o</sup> sub est rei sed bene quantum ad rationem suam in se z per comparationem ad predicata per se. Alij dicūt q<sup>o</sup> sicut contingēs cōsideratur dupliciter vel vt induit modum necessarij z vt sic de ipso est sciētia. vel vt induit propriū modū contingētis z sic subterfugit rationem sciētiē: cōsili<sup>um</sup> ad ppositū dicit<sup>ur</sup> de infinito q<sup>o</sup> considerat<sup>ur</sup> vt induit modū infiniti vel induit modum finiti secundo mō acceptū ē clarū q<sup>o</sup> pōt intelligi. si p<sup>r</sup>imo mō z fuerit infinitū negatiue intelligitur per negationē finiti oppositi. s. per carentiā terminōz. si p<sup>r</sup>imo modo z fuerit infinitū posit<sup>iu</sup>e ipsuz intelligit<sup>ur</sup> vt induit modū finiti verbī gratia cum intelligo omnē boiē intelligo infinitā multitudinē hominū. s. possibilinū z hoc per modū finiti quantū ad rationem humanitatis in cōi q<sup>o</sup> ē finita z nō in particulari. **C**Alij dicunt q<sup>o</sup> de infinito in cōi z cōceptu confuso z alieno. s. conceptu finiti habet noticiā s<sup>m</sup> non in particulari z conceptu p<sup>r</sup>io z distincto z sic intellexit Aristot. Alij dicunt q<sup>o</sup> infinitū s<sup>m</sup> suū modū infinitatis nunqz cognoscit<sup>ur</sup> ab intellectu nostro quia semp remanet aliquid accipiendū z sic nunqz pertransitur z similit<sup>er</sup> nec cognoscit<sup>ur</sup> a nobis vt dicit<sup>ur</sup> de infinito in potētā aut 2<sup>m</sup> extēsiōe in quibz nunqz deuenit ad vltimūz terminum intrinsecum. **C**Alij dnt q<sup>o</sup> infinitū est scibile p cōpationē ad predicata per se non aut p accid<sup>ens</sup> qz vt sic ē infinitū nō p<sup>r</sup>imo modo. qz predicata per se sunt finita sicut de fortuna q<sup>o</sup> sit causa per accidens hēt<sup>ur</sup> scia qz esse causas p accid<sup>ens</sup> nō in est per accid<sup>ens</sup> s<sup>m</sup> per se p<sup>r</sup>imo modo fortune. p<sup>r</sup>ima z secūda responsio est melior.

**Postremo** circa mām de infinito nota q<sup>o</sup> infinitū nō ē p<sup>r</sup>ie hīs rationē totius nec partis. qz si sic tunc aliqua pars esset maior suo toto contra illā cōem animi conceptionē geometrie. Et p<sup>r</sup>obat<sup>ur</sup> supposito q<sup>o</sup> tempus sit infinitū a parte ante z a parte post s<sup>m</sup> philosophū sit. a. totū tempus p<sup>r</sup>eritū terminatū ad p<sup>r</sup>imū instās huius diei. Et. b. sit totam tempus futurū terminatū ad illud idē instās. c. vō sit totū tēpus p<sup>r</sup>eritū terminatū ad vltimū instās hui<sup>us</sup> diei. Et. d. totū tempus futurū terminatū ad idē vltimū instās hui<sup>us</sup> diei. tūc cum. a. z. b. sint eqūlia qz non se excedunt. silr. c. z. d. inter se. cum ergo. c. sit mai<sup>or</sup>. a. qz totū eius igit. z. d. erit mai<sup>or</sup> a. z cum. a. z. b. sint eqūlia. igit. d. erit mai<sup>or</sup>. b. z tamen b. est totum respectu. c. illud ergo pncipiū geometrie datur de quanto finito.

p. 42

p. 42

Tex. com. 63.

p. 28

est loc  
ne  
pe  
act  
z h  
yb  
se a  
tat  
C  
cat  
po  
S  
q  
pal  
me  
dib  
sic  
cali

**Ad** argumēta in pñ. Ad pñm dicit qd ois creatura ē finita intrinsece. qñtuz ad rōnē specificā. Nam si da retur infinita aqua extēsiue nō esset maioris pfectionis: quo ad rōnē specificā vna gutta aque nec pfectior vna scintilla. Ad illd post oppm p altera opinioē dicit qd potētia pductiua dei formalr est infinita s; virtualr et p cōpationē ad creaturā est finita in infinitū. **Questio prima.**

**Circa** qñtū pbicoz et tractatū d loco que runt aliqūe qōnes. **Prima** vtruz loc⁹ sit supficies. Qd nō q: loc⁹ refert ad locatum ex. 4. hui⁹. et supficies nō q: est ens absolutuz cum sit quantitas. **In cōtrarium** est Aristo. et Cōmētrato: in hoc loco.

**Ad** euidētiā qōnis sunt aliqūe notāda. Primo qd loc⁹ pōt multiplr capi. p.º pro corpore locatē. 2.º pro vltima supficie corpis locatū. 3.º pro circūscriptōe actiua exstente in supficie locatē qua loc⁹ ambit locatū. 4.º pro circūscriptōe passiua que est mālē in vbi et exñs i locato. 5.º pro distātia vel ordine locatū ad centrū mundi vel a polis mūdi aut a toto celo que est i locato: et est formale i vbi. vñ mālē in vbi capif a circūscriptōe actiua loci et formale ex tāta vel tāta distātia a pñctis. 6.º capif p loco simplici nō pro distātia a cētro s; pro ipso cētro qd est origo et regula p quā cognoscit: an aliqd elemētū sit in loco suo nālī: et est simplex loc⁹ et cā oīuz locoz cōpositoz. septimo capitur loc⁹ alicui⁹ pro illo. circa qd maxie h; fieri cui⁹ eius opatio et isto mō celo est loc⁹ dei. octauo pro virtute cōseruatiua locati. **Secūdo** est notandū qd pñctōes loci. 2.º: accepti sunt tales. **Prima** qd loc⁹ est p se pñctis: ita qd pñctiua est de ei⁹ rōne formali. **Secūda** qd loc⁹ nō est intrinsecū locato s; locatū vltimū. **Tertia** qd est eqūlis locato s; duas dimēsiōes tantū. s. longitudinē latitudinē et nō fm pfunditatem et p hāc differt loc⁹ a vacuo fm Cōmētratoz. et per hoc etiā differt loc⁹ ab vltima superficie corpis pñctis. **Quarta** qd est sepabilis a locato. locato manēte et ex hoc apparet qd nō est nec materia nec forma. **Quinta** pñctio qd est mēsurā extrinseca locati. naz mēsurā intrinseca locati ē ei⁹ vltima supficies que nō est ei⁹ loc⁹ q: nō est diuisa a locato. **Sexta** qd loc⁹ est immobilis eēntialr ita qd non est per se mobil quēadmodū est vas. **Septima** est qd h; loc⁹ virtutē cōseruatiua locati que est qdā locus nālī. locus. n. naturalis est ille ad quez corp⁹ sensibile si nō fuerit in ipso nec impeditū nālī mouet et in quo nālī gescit et a quo violēter recedit loquēdo d loco pñctio et naturali et per se et per istam pñctatē habet qd loc⁹ nō est nec spaciū inter latera corpis pñctis. nec etiā est vacuū q: ad ista nō mouent corp⁹ nālī nec aliquā talē virtutē hnt. **Loc⁹ violētus** ē cōtrario in quo nec nālī gescit nec ad ipm mouet naturaliter sed magis ab ipso nō ipeditū locatū nālī recedit. **De** loci sunt sursum deorsuz et c.

**His** pñctis dicit ad qōnē qd capiēdo locū mālīter. et secūdo modo pro vltimo corpis pñctis qd loc⁹ est supficies pbat q: p Aristo. i hoc. 4.º. locus est equalis locato sed nec corp⁹ est equalē locato ppter pfunditatem nec linea q: nec abit vndiqz qd ē pñctas loci adequati et pñctis. **Secūda** celo qd loc⁹ formalr sumptus p pñctiua actiua vel passiua ē respect⁹ de pñctamēto vbi fm quosdā et hoc reductiue. est enī pñctiua vbi vt p; ex diffinitione: vbi ab auctore. 6.º. pñctioz et pñctiua est eiusdē generis p se aut p accidēs cui⁹ est pñctiua sicut p; de pñcto et vnitāte de priorib⁹ numeris respectu posteriorz.

**Tertia** celo qd capiēdo locū pro virtute cōseruatiua locati loc⁹ est in secūda specie vel tertia. qñtatis est enī nālī potētia cōseruatiua locati aut sensibilis qualitas.

**Sed** ptra has pñctōes sunt aliqūe difficultates. prima cōtra primā. et secūda cōtra alias sequeretur qd vento flante dom⁹ fieret cōtinue in alio et alio loco. s; palus affixus in flumine currēte et qd ego per statum oris mei possem mouere colūpnā vel palaciū que vident īcredibilia et p; pñctio q: fierēt in alia supficie corpis pñctis et sic in alio et alio loco. s; qd posset aliqd moueri motu locali recto et tamē erit cōtinue in eodē loco pñctio vt p; de

vino. existēte in dolio moto. motu recto. **¶** si locus eēt supficies mot⁹ localis nō eēt per se ad locum q: pōt alicui acquiri absqz motu facto in eo vt p; de loco nouiter acq; to colūpne vel palacio per ventū flantē. et p; pñctio. 5.º. hui⁹. p; pterea enī ad relationē nō est motus per se.

**Ad** primū et secūdū cōcedit pñctio et pñctio. s. qd ista cōtinue sunt in diuersis locis fm numerz. q tamē sūt fm equalitāz. **Ad** 3.º dicit cōcedēdo pñctio et pñctio quia tūc vinū mouebit per accidēs ad motū dolij rectū et tñ cōtinue per se gescet in pñctio loco s; nō semp fuerit in eodē loco cōi. **Ad** 4.º dicit qd ad locū nō est p se motus localis tanqz ad terminū intrinsecū s; mot⁹ localis est p se ad vbi tanqz ad per se terminū intrinsecū s; a loco tanqz a notioz denominet.

**Sed** adhuc instat difficultas q: tūc ad vbi nō est p se motus q: ex nouo loco acq;rit nouz vbi de casu dato. **¶** dicit dicit qd sec⁹ est de relatiōe et vbi quia ad aliqd vbi pōt eē per se mot⁹. vt p; de vbi acq;rito mobili per motū mobil. s; ad nullā relationē est p se motus p seytate tertij modi supple solitarie. nunqz enī acq;rit relatiō alicui qn eius ant relatiōis opposite pñctio acq;rat fundamētuz. et ideo nunqz relatiō est prim⁹ termin⁹ mot⁹. s; bene vbi acq;ritū mobili per motū locale mobil p se. et per se terminat motuz. **¶** Nam pñctio et p se terminat ad circūscriptiōne passiua que est ipm vbi. vnde ista est p se. scdo mō vbi est terminatiua mot⁹ localis et ista est p se. qñto modo vbi virtutē mobilitatis terminat actu motū locale et etiam sibi ppetit terminare solitarie supple absqz eo qd aliqd pñctio intrinsece terminet et sic sibi competit per se p seytate tertij modi que oīa de nulla relatiōe dicit pñctio. **¶** Alij dicunt qd semp remanet idē vbi qñtū ad suū formale qd est distātia a celo polis mūdi et cētro terre: s; variet qñtū ad materia le qd h; a loco. **¶** Sed alia difficultas est de loco capiēdo locū pro tāta vel tāta distātia a polis mūdi et a cētro qd dicitur origo oīuz locoz et locus quo oīa elemēta et corpora celestia sunt in loco q: gescēte aliqua colūpna in aere eodē numero per diuinā potētiā pōt tot⁹ mūdus moueri vsus vnā differētiā pñctiois aut rare fieri vel cōdēplari et tunc nō remanebit eadē distātia a pñctio. et tñ remanebit idē locus numero colūpne. ergo locus nō est aliqd illoz. **¶** Si deus moueret celū alr videt; versus polos iam essent alij poli mūdi et nō q sunt actu. ergo per cōpationē ad illos est loc⁹: s; si deus auferret totā terrā nō eēt eadē distātia que pñctio ex quo non remanet termin⁹ distātie.

**Ad** istam dicit qd nō remaneret illud formale in vbi colūpne qd est distātia tanta vel tanta s; remaneret termin⁹ mālīter et vbi cātuz ab ipso nō remaneret. q: locus nō cāt vbi nisi per cōpationē ad tantā vel tantā distātia a cētro et polis mūdi que in casib⁹ dicitis nō remanent. et talis ordo est formale in vbi. **¶** Alia difficultas ē de loco nālī: quia si pñctioaret tota terra ab vna circūferētia ad aliā trāseūdo per cētrū et vna gleba terre discōtinua poneretur in supficie aque sup foramē statim descēderet ad cētrum imaginariū terre vt ei⁹ cētrū eēt cētruz mundi nec si eēt ibi in cētro discōtinua a tota terra ascēderet ad pñctio aque. **¶** S; si tota aqua poneret vbi est ignis supius terra nō ascēderet imo si eēt ibi descēderet et tñ aqua poncretur locus nālī terre et locus nālī est ad que corp⁹ cui⁹ ē naturalis loc⁹ nālī mouet si fuerit extra ipm et nō impeditū vt p; ex hoc qñto. **¶** Ad hāc difficultatē dicit pñctio mittendo tres distīctōes. **¶** Prima qd quedā sunt magis in loco per cētrū qz p circūferētiā vt grauiā terra et aqua q extra centrum posita ad ipsum naturaliter mouent deducto omni alio impedimēto. **¶** Alia per circūferētiāz vt leuiā que ad circūferētiā mouent nālī sex moto omni alio impedimēto. **¶** Nam si due pñctioes. vna aeris et altera ignis ponant i medio mūdi vna ascēdit ad pñctio. **¶** Itē notandū qd duplex est locus. s. qui et quo loc⁹ qui est qui am;at vt supficies corpis cōtinētis. Locus quo est cētrū quo oīa elemēta et corpora celestia sunt in loco. nulluz. n. hōz est in loco suo naturali. nisi mediū eius sit mediū mundi: vt p; in de celo. **¶** Tertio est notandū qd locus nālī est duplex. qdā

Tex. cō. 10

p. 42

p. 42

Tex. com.

3.

p. 28

Tex. p. 28

d

per se ut est ille ad quem ubi fuerit locatus mouet nā: dicitur  
 cto omni impedimento sicut ferrum ad magnatē. Aliter dicitur lo-  
 cus nālis p accidēs et est ille ad quem locatus nō mouet ubi  
 cūq; ponat s; solū ut ille loc⁹ est in tāta distātia q; soluz in  
 tāta distātia h; illā virtutē pseruatiuā a toto: q; in tanta di-  
 stantia talis virt⁹ magis elōgat a suo p̄rio. ¶ Hūc ad dif-  
 ficultatē dī q; cōcauū aq̄ ē loc⁹ nālis terre p accidēs et locuz  
 nāle ei⁹ p se q; ambit nō h; nec terra nec aq; s; solū quo ce-  
 tera at duo elemēta bñ hñt ut: s; locū naturalē p se q; et  
 quo. Aristo. autē intelligit d loco nāli p se et nō p accidēs sicut  
 est p̄cauū aq̄ respēctū terre. ¶ Et si dicat q; illa gleba terre  
 in actu sepato nō posset fieri i suo loco nāli nisi aliq; ps ei⁹  
 ascēderet sursuz q; vltra cētrū et sic illa ps mouēt violētē  
 qñ mot⁹ grauis a cētro eēt violēt⁹. ¶ Dī q; illa ps moue-  
 tur p accidēs sursuz ad motū p se totū deorsuz ad suū locuz  
 naturalē nec ē violēt⁹ pū qm̄ est ab intrinseco totū et totū ca-  
 theogreumatice p̄fert vim. qd̄ est s; nāz violētū. ¶ Illā violē-  
 tum est cui⁹ p̄m̄ ē extra-passo vim nō p̄ferēt. 3. ethicoz.

Cap. 3.

**Ad** argumētū factū in p̄ncipio dī q; loc⁹ capīe ibi for-  
 maliter vel cōcretiue p toto aggregato ex sup̄fi-  
 cie et cōtinētia actiua vel distātia a celo polis et cētro mūdi  
 et ut est respectiū vel aggregatuz ex vtroq; .s. absoluto et  
 respectu. ¶ **Questio.** 2.  
**Prum** loc⁹ sit mobilis. Qd̄ sic q; corp⁹  
 locas cui⁹ ē vltimuz est mobilē.  
 ergo et loc⁹ p; p̄ia q; moto aliq; mouet q; qd̄  
 est in eo. ¶ **Cōfirmat** q; qd̄libet cōcauū o: vīs  
 sup̄ioris moti mouet: et tñ est loc⁹ spere ime-  
 diate sub se p̄te. ergo loc⁹ est mobilis. ¶ In cōtrariū est  
 Aristo. et Cōmētator.

Tex. et p. 40.

**Ad** euidētā qōnis est notanduz q; Aristo. diffinit hic  
 locū p eē vltimū corpis p̄tinētis immobile. p̄mū in  
 qua diffinitōe q̄tuor ponunt de rōne loci. ¶ **Primuz** est  
 qd̄ est vltimū corpis nō corp⁹ ut posuerunt antiq; ponētēs  
 locū ēt spaciū sepātū ab oī q̄litate sensibili. ¶ **Der vltimū** in-  
 telligit Aristo. sup̄ficiē quē ponit in hac diffinitōe tanq; ge-  
 nus p quā differt loc⁹ a materia p̄tinētis dī ad dīaz vltie  
 sup̄ficiē corpis cōtētū q; q̄tūcūq; p̄tineat corp⁹ locatū: non  
 tamē est loc⁹ q; nō est vltimū corpis p̄tinētis. oportet it  
 q; loc⁹ sit cōtinēs dimisuz a locato aut dī vltimū corpis cō-  
 tinētis ut excludat sup̄ficiēs fm̄ suā rōnē q̄ditatiuā quā  
 mālr sit ide. ¶ **Ad. n. loc⁹** est oīs sup̄ficiēs nec sup̄ficiēs i cōi  
 accepta: dī p̄m̄ .i. adequatū ad dīaz loci. cōis dī immobile  
 fm̄ quosdā ad dīaz vltie cū quo loc⁹ h; magnā p̄ueniē-  
 tiā qd̄ quidē vas est p se trāsmutabile et mobile: s; loc⁹ so-  
 lum p accidēs ad motū cui⁹ vel fm̄ Cōmētatorē dī imobiv-  
 le ad dīaz vltie sup̄ficiē locatū q; semp mouet ad motuz  
 locatū s; loc⁹ raro et accidētali: mouet qñ corp⁹ locas mo-  
 uetur s; cū locato. ¶ **Ad** cū aliq; corp⁹ erit aliquod corp⁹  
 fluidū ut puta de vltio aeris cōcurrunt p̄tes illi⁹ aeris ne  
 def vacuū et corrupit illud vltimuz. ideo illa ppō diuersa  
 corpa succedūt sibi in eodē loco q̄tūcūq; sit famosa: est tñ  
 falsa loquēdo de loco pp̄rio et adeq̄to. ¶ **Alij** dicūt q; lo-  
 cus est imobilis q̄tū ad suuz formale qd̄ est in loco vel in  
 vbi. s; q̄tū ad distātiā vel ordinē quē h; locatū ad cētruz  
 mūdi vel polos celi et ad totū celū et ad itelligētā mouētē  
 celū q; fm̄ p̄bilosophiā est in oriete et imutabilr. ¶ **Er** de  
 palo affixo in fluuio vel navi in eo q̄scēte q; sic semp dicit  
 esse in eodē loco supple formali et p cōpationē ad totū flu-  
 uū h; nō semp habeat idē vltimū. et id dicit Aristo. i hoc  
 4. q; tot⁹ fluuū magis h; rōnē loci q; pars fluuū p̄pter  
 sui imobilitatē et mobilitatē partū fluuū. ¶ **Alij** dicunt q;  
 loc⁹ est imobilis q̄tuz ad equalētā: nō tñ fm̄ nūmex: nāz  
 oīa illa loca sibi inuicē succedētia p̄nt hēre eandē rōnē p̄-  
 cipij vel termini cuiuscūq; mot⁹ localis: ita vñ sicut reli-  
 quus et q; qd̄ pōt facere vñ illoz et alter: ¶ **Et** si dicat q;  
 tūc palus aut nāuis mouebit localiter q; se hñt p̄tinue aīr  
 fm̄ locū ep̄atet p̄ia a diffinitōe ad diffinitū. ¶ **Pr̄terea**  
 impossibilē est q; aliq; termin⁹ per se et intrinsec⁹ alicuius  
 motus acgrat alicui sine motu illi⁹ cui acgrit sicut nec al-  
 bedo pōt alicui acgrī sine alteratōe eius cui acgrit sed vbi  
 est termin⁹ intrinsec⁹ et per se mot⁹ localis ut p; 3. et 5.

Com. 41.

Tex. p. 41

hui⁹. ergo p̄dicta mouebunt localr. ¶ **Ad** p̄mū dicit q;  
 ad hoc ut aliq; moueat localiter requirunt duo. primuz q;  
 mobile per sui mutatiōnē mutet locū. scdm q; inter mot⁹  
 terminos sit spaciū et distātia localis ista ambo deficiūt hic.  
 p̄ q; p̄dicta nō mutāt locū p sui mutatiōnez s; solū aque  
 fluentis. scdo q; iter locū p̄iorē et subsequētia loca non est  
 spaciū locale. ¶ **Ad** 2. dicit qd̄ qd̄ duplex est. vbi vnuz  
 cātuz a loco circūscribēte et ad istū nō est p se mot⁹ q; pōt  
 alicui acgrī sine mutatiōe ei⁹ cui acgrit. et ista est cā q̄re ad  
 relationē nō est per se mot⁹. 5. hui⁹. Aliud est vbi cātū a  
 polis et cētro mūdi et ad istud est per se mot⁹ in casu dato  
 acgrit p̄mū. vbi non scdm. vñ minor est falsa. ¶ **Alij** ne-  
 gant maiorē q; termin⁹ per se mot⁹ pōt alicui acgrī non p  
 motū ei⁹ cui acgrit s; solū p motū alterius. ¶ **Ad** anctoz  
 tatez. 5. p̄bilicoz q; p̄pterea ad relationē nō est p se mo-  
 tus: q; pōt acgrī et. Dicitū est in qōne imediate p̄cedenti.  
 Alij dicūt q; locus est mobilis q̄tū ad sitū quē palus affi-  
 xus in fluuio nō mutat. ¶ **Alij** dicūt q; locus p̄siderat tñ  
 pliciter aut nālr aut sup̄nālr aut mathematice. ¶ **Pr̄**  
 est mobilis per accidēs ad motū corpis cui⁹ est vltimū h;  
 nō semp moueat qñ locatū mouet. ¶ **Scdo** mō est per  
 se mobilis. q; de⁹ posset eū sep̄are ab eo cuius est vltimuz  
 et illū localr moueret p se sicut de p̄fecto terminatē lineaz  
 et clauo affixo navi q; quā diu est cōiūct⁹ mouebit soluz p  
 accidēs ad motū p se nāvis s; sep̄at⁹ mouet p se. ¶ **Ter-**  
 tio modo locus nō est mobilis nec p se nec p accidēs. ¶ **Nam**  
 p̄sideratio de loco est magis mathematica q; nālis: ut p;  
 p Cōmētatorē. 4. hui⁹ et consideratio mathematica ab-  
 strahit ab oī motu et per se et p accidēs. et isto modo dicit  
 qd̄ locus est imobilis.

Tex. p.

Tex. cō.

**Ad** argumētū factū in p̄ncipio dicit negando p̄iaz.  
 Nam celū mouet et tñ nō mouent poli nec mot⁹  
 circularis eius nec tps nec instans nec situs nec linea artis  
 eius: que tñ oīa sunt in ipso sed maior h; veritatē de oib⁹  
 absolutis p̄manētibus et mobilibus et extēsis fm̄ duas  
 dimēsiōnes ad minus. ¶ **Questio.** 3.

**Veritur**

vtrū vltia spera sit in loco  
 q; sic q; mouet localr. 3.  
 tra q; nō h; corpus extra se. ¶ **In** hac q̄stione  
 duo sunt vidēda. p̄mū de q̄sito. scdm an totū  
 vnuz s; aggregatū ex oib⁹ entibus sit i lo-  
 co. ¶ **Ad** p̄mū Jobānes grāmaticus ut refert Cōmēta-  
 tor. 4. p̄bilicoz. dicit qd̄ est per se i loco quoniā in vacuo  
 qd̄ posuit cū alijs antiquis esse locū et nō vltimuz corpis  
 cōtinētis ad modū Aristo. ¶ **Cōtra** quē arguit Cōmēta-  
 tor: duplr. p̄rio ex dictis ipsius Jobānis grāmatici qui ne-  
 gant dari vacuū in bibitū et nō repletū corpe qd̄ tñ seque-  
 retur si esset vey qd̄ dicitū est de vltia spera. ¶ **Nā** extra spe-  
 ram vltimā eēt vacuū falsuz inbibitū. Scdo q; sic celū vl-  
 timū eēt p se i loco nō p accidēs cōtra Aristo. hic q; dicit q;  
 vltimū celū et aīa sunt in loco p accidēs. ¶ **Ad** p̄mū dicit  
 Jobānes grāmaticus q; spaciū cōtinēs totū mūdi est lo-  
 cus adeq̄tus totū mūdo cuius aliq; ps adeq̄te cōiūdit vl-  
 time spere et illa est eius pp̄ue locus adeq̄tus nec vltra vl-  
 extra vltimū celū dat vacuū sepātuz ab oī corpe sensibili.  
 ¶ **Ad** 2. dicit q; Aristo. fuit de opinioe p̄traria. ¶ **Ther-**  
 nustus q; vltimū celū est in loco p p̄tes suas intrinsecas. s.  
 p stellas affixas in p̄rio mobili que mouent. circa cōuexuz  
 corpis inferioris et illud cōuexuz q̄si circūdat cas et sic cōce-  
 deret qd̄ aggregatū ex oib⁹ orbibus est duplr in loco.  
 p̄mo q; vnuz p̄tinet alter. ¶ **Scdo** q; totū aggregatuz  
 reuoluit circa cōuexum ignis. Nec hoc habet p̄o incō-  
 uenētū. Et ista est opinio bñ Thome. Alia ē opinio Auē-  
 pace q̄si incidētis in idē respectu loci q; sup̄remus orbis ē  
 per se in loco. et iste locus est sup̄ficiēs cōnexa o: vīs infe-  
 rioris: ca quā reuoluit imediate. Nec locū sperarū dif-  
 fuit Aristo. sed locū corpoz rectorū quoniā alio modo su-  
 munt corpa rotunda quoniā p se et recta p aliud ideo cor-  
 pora mota motu recto indigēt finiri rotundo et extrinseco  
 iperica aut nō. nam linea rotūda est p̄fecta et nō pōt recipe  
 additionem vel r̄iminationē. Linea vō recta sic. ideo est  
 imperfecta. Et ista fuit opinio Alpharabij. Alia est opinio

Tex. p. 18.

Tex. p. 85

Tex. p.

Tex.

Tex. p. 4.

Tex. p. 55

Tex. p. 6.

Tex. p. 57

Tex. p. 22.



Alexandri commentatoris Aristotele dicitur quod supremus orbis non est in loco neque per se neque per accidens neque secundum totum neque secundum partes quod ipse probat sic. Supremum celum non est in loco nisi eo modo quo movetur localiter sed supremum celum non movetur localiter neque per se neque per accidens neque secundum totum neque secundum partes ergo nullo modo est in loco: non enim movetur per se secundum totum quod non mutat locum secundum totum neque secundum partes per se quod non sunt actu divise quod necessario requiritur ad per se motum: tunc quod est impossibile totum gescere partibus eius per se motis. celum autem totum quiescit neque primum celum movetur per accidens. quoniam autem secundum totum per accidens et hoc non quod nec per se nec per accidens mutat locum secundum se totum neque movetur per accidens secundum partes: quod tunc moverentur partes per accidens ad motum totum per se. et propterea partes celi non sunt in parte neque in actu neque in potentia a celo quod necessario requiritur ad partem motam per accidens. Ex his deducitur tria alexander. primum quod motus circularis non est in loco: 2. quod motus circularis non est translatio hoc est motus localis. 3. quod non est impossibile color per se esse et non esse in loco. quoniam locus non ingreditur definitionem corporis nec e contra. Contra que commentator arguit. nam esse motum localem est in loco primum celum ut est per se manifestum movetur localiter ergo primum mobile est necessario in loco maior est manifesta: quod licet de ratione corporis simpliciter non sit locus. tamen locus est de ratione corporis moti localiter que ad modum mobile movetur et terminus motus ac tempus necesse sunt exigita ad omne motum localem. Si dicatur quod locus necesse requiritur ad motum localem: non tamen ad motum situalem quod est motus primum mobilis. Contra ipsum alexander arguitur argumentum eius propter quod primum celum non movetur situalter nec secundum se totum nec secundum partes nec per se nec per accidens. Et si argumentum eius valebit pro ipso etiam valebit contra ipsum aut ipsum oportebit negare sensum et per se notum quod nullo modo movetur nec localiter nec situalter: tunc non erit quantum ad motum situalem convenientia inter eum et autem. sed solum quantum ad ipsum primum celum non esse in loco neque per se neque per accidens. Dixit. n. avicenna quod motus sive circularis non est motus localis: sed solum situalis quod partes eius acquirunt diversos situs non diversa loca. Contra que arguit etiam commentator quod dupliciter. primum quod secundum Aristotelem motus non est nisi in quantitate quantitate et ubi. 5. huiusmodi et per se non in situ. 2. quod locus cadit in definitionem situs et sic eo prior ergo motus situalis non poterit esse absque motu locali. 3. quod manifestum est per se quod motus primum sive circularis est motus localis secundum partes quoniam partes mutant locum. 4. quod secundum Aristotelem. 6. huiusmodi versus finem celi mutat locum secundum formam et non secundum substantiam. Ad primum argumentum commentatoris dicitur alexander. tamen dicitur quod sit duplex est positio una que est propria in predicamento quantitatis et alia faciens distinctum predicamentum ab alijs ita quod duplex est situs unus qui est de predicamento ubi quod est terminus motus localis et alius qui est distinctum predicamentum ab alijs et hoc intellexit Aristoteles. quod ad ipsum non est per se motus et sic patet quod celum movetur situalter sive primo modo accepto non secundo modo. Sed ista ratione ego arguo quod situs primo modo acceptus quod est per se terminus motus circularis primum mobilis aut est ordo partium in toto absolute aut ordo partium per proportionem ad locum: non primo modo quod cum semper partes celi habuerint eundem ordinem in toto et tempore habebunt et terminus motus ut finis motus. 5. huiusmodi. nam motus est propter terminum. sequitur quod celum nunquam fuit motus nec esset movendum. per se quod huiusmodi primum in materia cessat motus primo de generatione. Et confirmat quod motus est actus entis in potentia secundum quod in potentia ad terminum motus. 3. huiusmodi. unde ly f. 3. quod excludit simpliciter terminum motus ad quem mobile quantum ad motum movetur. et ante motum est in potentia obiectiva et non in actu formali. Nam motus et privatio sunt propter carentiam non haberi per se per se. Oportebit dicere quod cum in le partes secundum ipsum continue mutantur situs quod mutabunt ordinem in toto celo absolute quod est impossibile. Si celum non movetur non minus partes celi haberent tales situs ergo primum motus esset frustra. primum est falsum cum sit a deo mediate et ab intelligentia immediate actus et a natura immediate passive cum sit naturalis a quibus nihil est frustra 3. de anima. et per celi. et per se quod ille motus esset ad impossibile acquiri. Nam sicut celum est ingenuus et inascribibile per celi. ita et ordo suarum partium inter se et per proportionem ad celum. Si talis situs est ordo et ordo est relatio ad quam non est per se motus

tus. 5. huiusmodi et cum relatio et ubi sint distincta predicamenta essentialiter primo posteriorum. sequitur quod talis situs non est in predicamento ubi sed relationis cuius oppositum dicitur. Si talis situs non est nisi divina vel modus dividens generum quantitatis et sic erit in quantitate reductivae et non in ubi. Si ultima sphaera non habet locum per proportionem ad quem partes eius sunt ordinate propterea ultima sphaera non movetur secundum aliquos. Si dicatur quod ordo iste partium esset per proportionem ad centrum mundi et polos et ad totum celum. Contra talis ordo est relatio ergo non ubi. Si non erit ordo partium in toto absolute. Si autem accipiat situs secundo modo ad ipsum non est per se motus secundum rationem superiorum dataz et per Aristotelem. 5. huiusmodi et cum ois motus non possit absolvi ab eius per se termino: quod ab eo specificat et distinguit. 5. huiusmodi. sequitur quod motus celi propter situm habebit alium terminum per se quo denominabitur ergo motus celi non dicitur situalis: quod nullo modo est ad situm. forsitan diceret quod iste situs quod acquirat mobile primum per suum motum est propter quantitas vel distantia nota quam acquirunt partes eius ad partes centrales terre reddendo singula singulis. Contra quod talis propter quantitas vel distantia est relatio ad quam non est per se motus. Si siterra non esset continue moveretur primum mobile sicut movetur aut quod terra sit continue per quantum ad partes potentia moveretur quod semper remaneret eadem distantia et aspectus singularem partium ad singulas partes celi per suum motum acquireret terminum et non alium aspectum ad partes terre. Si dicatur quod acquireret terminum per respectum ad centrum ymaginarium esto quod tota terra removeretur. Contra quod motus realis et primum simpliciter dicitur esse terminus realis simpliciter et non secundum quod sit terminus ille esset ymaginarius et non realis: quod ens rationis quod non est finis nec potest esse causa entis realis. Si ille respectus distantie esset respectus rationis quod non haberet terminum realem. Sed forsitan diceret sicut dicit in quadam responsione quod facit contra quarta conclusionem eius quod ille motus est ubi calis sed duplex est ubi unus est a circumscriptione loci quod est individuale et ad quod non per se motus et istud est quod diffinit auctor. v. principio: et tale ubi non acquirat partes celi. Aliud est causatum a centro et istud est extensum toti mundo: et ad hoc est per se motus et istud acquirat partes primi celi primum motum. Contra quod ista responsio incidit quasi in oppositum antiquorum dicentium spacium esse locum. nam istud ubi est quasi unus spacium coextensum toti mundo et eodem replemz ad cuius partes est per se motus localis tanquam ad terminum intrinsecum secundum illam opinionem. Si motus localis simpliciter esset ad existens extensum toti mundo: quod totum ubi datum est inseparabile coextensum actu toti mundo et istud non variat nec aliquid pars eius: quod non esset maior ratio de una quam de reliqua. et sic omnes mutarentur una mutata et tunc totus mundus continue mutaret ubi secundum se totum. Si accidens migraret de subiecto adequato. et primo in subiectum aliud sibi primum adequatum ut quod pars ubi celi una et eadem fieret nunc in una parte celi nunc in alia. Si tunc motus primi celi esset appellandus ubi calis et non situalis contra Avicennam. qui dicit tueri sua opinionem. Si si primum celum nunquam fuisset motum nec moveretur adhuc per responsionem datam esse per se totum in loco celum cathogreumatice sumptum et sine cathogreumatice capiendolo locum isto modo nisi dicatur quod celum non est per se in loco nec aliquid pars eius quod totum celum et partes eius sunt in partibus totum ubi quod est locus totius mundi quo dato sequitur quod solum totum universum collectivae sumptum est per se in loco sic accepto et nihil aliud. Si partes celi per motum celi non acquirerent nisi locum per accidens et sic motus per se non haberet terminum per se intrinsecum: et non loquitur hic de termino ultimo simpliciter totum motus celi quem non habet secundum philosophos. sed de termino partiali partium motus celi. Si ista distinctio dicitur ubi imponit calumpnia auctori. v. principio quod ipsum non diffinitur quod tamen erat magis necessarium. tunc quod per se terminet motus localis: tunc quod coexistant. Ad tria residua argumenta commentatoris respondet per easdem distinctiones que ut patuit non sunt bone in se nec ad oppositum factas. Si diceret istud ubi est quantum et extensum per totum mundum secundum se aut ergo est quantum propter quantitate aut quantum tate totius mundi. Si detur primum sequitur quod cum istud ubi sit corpus: quod ubi duo corpora de predicamento quantitatis

Tex. 2.11.

Tex. 6.4

Tex. 2.11.

Tex. 6.4

2.18.

2.85

Tex. 2.11.

Tex. 2.11.

2.4.

2.55

2.6.

2.57

2.22.

erunt sim ul. s. vbi & corp' locati aut vbiati. Si detur. 2<sup>m</sup> sequit q' vbi celi & cuiuslibet locati mouebit simul cu ipso locato. Nam omne pmanes extrinseque quantitat' ad cuius qnti motu mouet & ipsuz sicut p3 de acciditib' pmanetib' exte sis ad extensione subiecti q' mouent ad motu subiecti quo dato no acquirat ptes celi nouas ptes vbi. Et si dicat de oib' alijs q' no erit termin' p se mot' localis. ¶ Si istud vbi det cu coponat ex supi' & inferi' ante & retro que sunt per se d'ie loci & p'arie ides erit actu copositu ex p'arijs differetijs. ¶ Si isto vbi dato alteru vbi catuz a loco sup/ fneret. p3 p'ia q' p istud sufficieter terminat p se motus localis & mobile locat' intrinsece. ¶ Si istud vbi no erit in pdicamento vbi. s3 relatiōis q' est p'stitutu ex relatiōib' sur/ sum & deorsuz que sunt d'ie māles loci ex hoc q' rto & sunt relatiōes: q' ad aliud & p3 p'ia: q' sicut ex non suba non fit suba. p' hui'. ista ex no vbi no fit vbi. ¶ Si vbi e respect' locati ad locu: s3 vbi datuz no pot esse respectus supreme spere ad aliq' locu ambiente que no h3 nec ad aliu. quia nullus ambit ea. ¶ Alia fuit opinio Aueroy's. 4<sup>o</sup>. huius. qd vltima spera p se est in loco p cētrū qd est terra. q' per illud sup:em' orbis est in loco p qd est qescēs fixuz & im/ mobile eo modo quo sibi debet qes opposita motui loca li fm subm. 6<sup>o</sup>. hui' circa finē: s3 pdicta insūt pmo mobili per cētrū qd est terra. ergo p tale cētrū erit in loco. p3 p'ia cuz maiori q' eadē ea est celo essendi in loco & qescēdi fm totū. q' nūis. n. mot' localis fecerit cognoscere locu: tñ locus attribuit cor: pib' nālibus magis ppter quietem q' ppter motuz. nāz cor: pa nālia mouent nālir ad sua loca vt ibi qe/ scant & no moneant alir statueret sibi aliud cētrū. & iō qes est magis ea essendi in loco q' mot' cum sit finis & pfectio mot'. 5<sup>o</sup>. hui'. minor appet q' totū celuz cathogreuma/ tice sumptū no mutat locū fm subm cuz eq'lr semp distet a cētro. lz moueat fm formā & totū sicut cathogreumatice: q' oēs partes celi circulariter mouent. cu ergo omne mo/ tum localir indigeat aliquo qescēte vt p3 in li<sup>o</sup>. de motibus aialiu3 respectu cui' mobile se hēat q' d'iu mouet aliter q' p'ius & celū semp moueat & solū cētrū sit quiescēs penes qd & cui' ptes pnt cognosci pfecte ptes celi p'inue moueri sequit q' per soluz cētrū celuz erit in loco.

**Ad** euidētā hui' opinionis est notādū qd duplex est locus p se. s. & est vltimū corp' p'inetis locatuz & locus per accidēs vt est corp' qescēs circa qd corp' spericū mouet pmo loc' d' loc' qui. s. ambit fm se & loc' d' q. s. quo supple cognoscit corp' spericuz esse in loco iste locus quo cuiuslibet elemēti est terra: q' nullū elemētuz est i suo loco nālir: nisi cētrū eius sit cētrū mundi: vt p3 ex de celo & mūdo est. n. cētrū mundi sicut dictū est supi' origo & re/ gula per quā cognoscit an aliqd elemētū vel celū sit in suo loco nālir vel no & corp' celeste p se h3 q' moueat circa ali/ quod qescēs & p accēs q' sit i loco p aliqd p'ntes ipm fm Comētatoe in hoc q' rto. ¶ Secdo ē notādū q' cuz d' sic esse per se vel per accidēs in loco iste determinatiōes. s. per se & p accēs pnt determinare verbū seu totaz copositionē & tūc talis ppositio est officiāda & itelligit' determinatio p/ cedere totā ppositionē & ipsaz determinare sicut adiectiuū suū substantiuū: & tūc erit sensus hec ppositio est per se vl' per accidēs. a. est in loco que adequate significat q. a. est in loco. ergo vel determinat solū locū & tūc est sensus q. a. ē in loco qui locus est loc' per se aut loc' per accēs. ¶ Ex his danē p'elones de mēte comētatoris. p'ia q' cor: porum qdaz per se sunt in loco per se vt graua & leua mota mo tu recto. scda q' quedā per accidēs sunt in loco p se vt spe cōtente ab alijs sperijs. tertia q' quedā sunt in loco p acci/ dens vt vltima spera & alle spere qb' cōpetit per se psey/ tate quartū modi q' moueant circa cētrū q' dicit' loc' per accidēs: q' no ambit locatū & est per cui' quietē cognoscit imobilitas s3 subiectū p'imi celi & alioy orbuz & imobilitas partiu seu fm formā eandē. ¶ Ex quo appent duo. p'io q' respōsio p'ogitatoris & eius sequaciū non est cōfessa ad questiones querētes an suprema spera sit in loco cū respō dent q' sic & q' per se est in loco per cētrū qd est locus p accidēs modo exposito & no intelligūt q' celuz vltimuz sit

in centro tanq' in loco per se ambiente ipsuz nec etā i loco alio circūscriptiuo mediāte centro s3 qd cētrū qd est terra est penes qd cognoscit qes imobilitas & fixio s3 subiectū cognoscunt de celo & mot' suaz partiu & est circa qd re/ uoluit' p'imi celū qui per se sunt de ratione loci p accidēs & per se loci spere. scdo q' nec etāz suprema spera sit i loco per cētrū tanq' per quasi partē sicut eis imponit' nisi itel ligēdo per celū totuz munduz sed solū eodē modo quo di etum est & tanq' in loco: nam fm famositate3 accepto s3 ex sua natura & no per aliud locante suo modo.

**Sed** hic sunt tres difficultates. p'ima q're poli p'imi celi no debēt dici loc' ei' cū p'imu3 celū reuol/ uatur circa eos & sunt imobiles. ¶ Dicit' q' poli sunt in/ trinseci: cū tñ locus debeat esse extrinsecus. scdo q' no pos/ sent partes celi moueri q' semp vnaqueq' equalir distat a quodlibet illoz & sic semp se hēret eodem modo & magis arguerent quietē celi q' no sic per copationē ad partes cē/ trales q' sepate sunt a celo. & a quibus semp partes celi se habēt diuersimode. ¶ Secda difficultas no min' suprema spera cōtinue mota & eodē modo esset in loco si omnia in/ fra ipsam per diuinā potētā annihilarent. ergo nec nūc p cētrū. Ad hoc neget' assūmptū sicut nec corp' rectū exi/ stens in aliquo loco ambiente ipm esset in aliquo tali loco circūscriptiuo esto q' omnis talis auferret' s3 remaneret i eodē situ vel distātia positua vel negatiua ad entia qescē/ tia que remaneret. posset tamē dici q' remanet eadē distā tia negatiue ad cētrū q' no alia positue q' idē & diuersum sunt so<sup>m</sup> inter entia. Tertia difficultas si totū vniuersuz eēt vniū p'inuū & homogeniū in oib' partib' suis vt celū v<sup>m</sup> simplex & mouētur vniū: miter sic nūc: tūc no eēt i loco p cētrū. ergo nec nūc tenet' p'ia: q' ratio mot' circularis sal uatur vrobiz eadē. ¶ Dicit' admissio cāu negādo p'iaz: q' penes aliud attendit' ratio motus circularis: q' penes cētrū intrinsecū circa qd reuoluit' & penes aliud corpus spericū esse in loco. quoniā penes extrinsecū cētrū eo mō quo dictuz est.

**Aliter** pot' responderi ad qōnē q' videt' q'rere duo. p'imo an ipsa vltima spera sit in loco. scdo an mons eius sit motus localis.

**Ad** euidētā quoz est notādū q' aliqd dicit' esse in loco quadrupli diffinitue. s. circūscriptiue per se & per accidēs vt pnotatū est. ¶ Ad p<sup>m</sup> dico q'tuo: p'elnsio nes. p'ima est q' p'ima spera est locabilis circūscriptiue. Ista p'elo p3: q' sibi no repugnat ambiri ab altera spera. Iaz ipsa est corpus finitū & quocūq' cor: pe finitū dato sibi no repugnat dari maius in quacūq' p'potione. ¶ Secda cōclusio q' vltima spera d' facto no ē in loco circūscriptiue nec fm se nec fm partē nec mouet' isto modo localir & sic intellexit Alexander comētator: Aristo. cū de facto nullū ha/ beat cōtinēs diuisuz actu extra se. ¶ Tertia cōclusio vltia spera est in loco diffinitue: quoniā ipsa h3 p'sentiā ad alias speras in ea cōtētas circūscriptiue. ¶ Quarta cōclusio q' vltima spera no est in loco per cētrū nec circūscriptiue vt p3. nec diffinitue per respectū p'ntie cuz ab eo sit multum distans tñ est in eo. eo modo quo dictum est.

**Ad** 2<sup>m</sup> dubiū diceret theologus q' p<sup>m</sup> mobile est ce/ luz empireū q' nullo modo mouet' actu. Idu3 autēz diceret qd est celum stellatuz qd est p'imu3 mobile & motū actu. Sed hic uō est difficultas q' ponit' q' p'imu3 celum qd cūq' sit actu moueat' qd dens posset hoc facere. ¶ Idu3 declaratiōe dubij sunt duo notāda. p'imu3 q' mo/ ueri localir pot' itelligi q'durpli aut in loco ambiente ipsuz aut ad locū acquirēdū aut circa locatū aut localiter: q' ad vbi acquirēdū. Scdo est notādū fm canonicuz isto eodē loco q' sicut duplex ē circūscriptio actiua. s. que est i cor: pe locāte. & passiua que est in cor: pe locato. Itē est duplex vbi actiue qd est in cor: pe locāte & passiue qd est i cor: pe locato & ista ambo sunt eiusdē generis & vtrūq' pot' p se termina/ re motū localez intrinsece & extrinsece. p<sup>o</sup> & no p<sup>o</sup>. nāz mot' localis moti in loco circūscriptiue p<sup>o</sup>. & p se & intrinsece ter/ minat' ad vbi passiū. secundario & extrinsece s3 p se non p<sup>o</sup>. ad vbi actiuū: s3 mot' localis corp'is locātis moti e3. p<sup>o</sup> &

Tex. 2.27

Tex. 2.43

Tex. 2.72

Tex. cō. 8. et. 20.

Tex. 2.43

2.43

2.14

cō. 1.

2.20

2.7.